This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Seanc-leamhain Chiorr

UC-NRLF
$B 165 244

57

IN MEMORIAM
Chester Harvey Rowell

M. J. Connolly, 1624 - 26th ave
~~1st Florence St~~
Fruitvale Cal
~~San Francisco~~

June 1901

Seanc-leanmain Criost

i g-ceitre leabhair

le

Tomás a Kempis

Aistrighthe ón Laidion m-bunadhasach agus cóimheasta go dúthrachadh leis na mac-leabhraibh is fearr teisd agus is áirde céim i b-Fraincis agus i Sacs-bheurla

leis an Athair Domhnall o Súilleabháin

(1822)

An dara cló de'n obair so ait-athbhreithighthe, mailli le gearr-chúntas air an Athair Domhnall o Súilleabháin

le Sagart ó Cúisg Mumhan.

Cló-bhuailte le Dollard a m-baile-ath-Cliath.
DOLLARD, PRINTINGHOUSE, DUBLIN;
MULCAHY, PATRICK-STREET, CORK.

1886.

PRINTED BY DOLLARD, PRINTINGHOUSE, DUBLIN.

Rowell
GIFT

BV4828
I7
1886

Do

Séagan Plémion

1 g-cúimhniughadh air a ghrádh do cheangain na nGaoidhal agus air a mhór-dúthracht air fead a fhaoghail as iarruidh na ceangan fo do choimeád beó, agus aor ós na h-Éireann do múrcuilt ar an neamh-fuim in a riabhadar 'na timcioll.

Toirbhirtear an dara cur amach fo de'n Seanleanmhain Gaedhilge, le grádh agus le lán-burdeachar.

Ó n-a chaithead fáil-dílis

an fear-eagair.

M600521

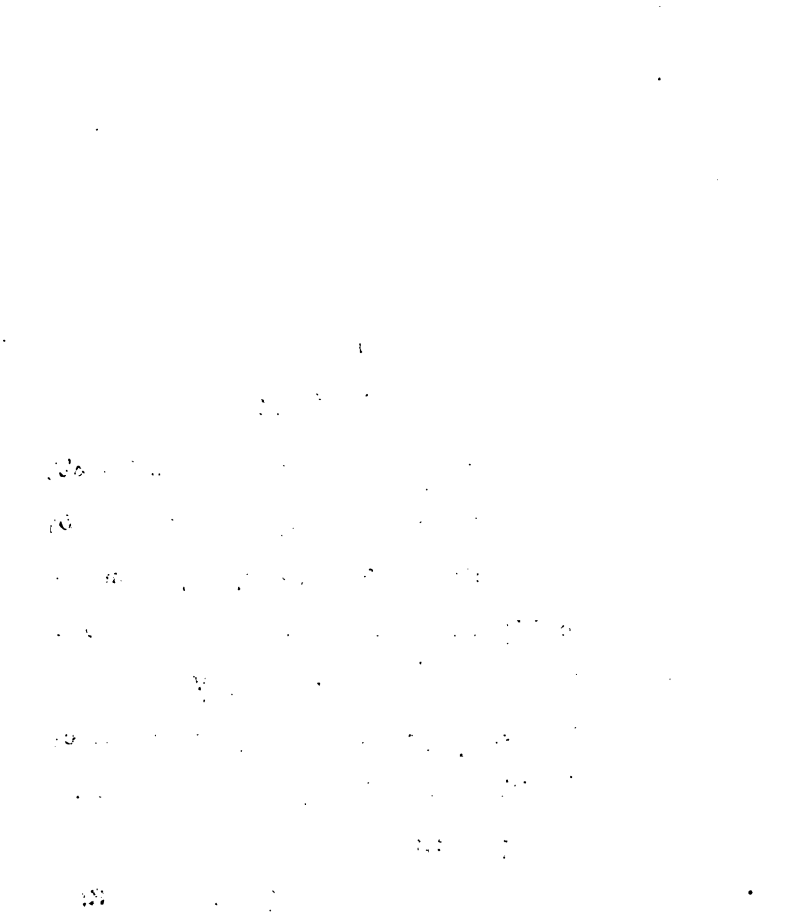

Do'n Athair

SEAGAN O MARCAGAD

Earbog Fíor-óirbíreach
Coircighe

Diaidhre deagh-mhúinte, agus urra teangan caoin-árraidhe na nGaoidhal, a toirbhirtear an beag-fhaotar ro, le mór-urraim agus le lán-buidheachas, a

feirbhirigh fhár-umhail agus

a urraim fhár-óilir

Domhnall O Súilleabháin.

4 Stráid Cépel,

20 Lá de'n Fheabhra, 1822.

Seapp-Seancur air beata an Athar Domnall Ó Súilleabáin.

Air g-cloduġad an leabair so, an dara h-uair, 'san nGaedeilge, do mearad go m-bud mó ionmolta an beatáin cúnntair ir féidir d'fáġail anoir air beata an fir d'airtriġ go Gaedeilge é do cur air buan-cuimne. Agus dar n-doiġ ir cóir sin do déanad. Ir air éigin atá 'san Eórpa aon daoine fibialta gan an leabar so aca 'na g-canamuin féin; act am' cuairim níor cuireadh in aon teanga amail é nior fearr 'ná cuireadh i nGaedeilge é leis an Athair Domnall Ó Súilleabáin: agus an fad beidear teanga na nGaodal i m-beulaib na n-daoinead, déanfaid an leabar so fiadnuise air a mór-foġluim 'san teanga Gaodlac. Ní'l aon duine aig a b-fuil eolus air an teanga so nac b-fuil buideac de mar ġeall air an leabar so do bronnad orta; agus ir le buideacus agus le fonn atá mé aig cruinniuġad an oideas cúnntuis agus ir féidir lisin air beata agus air tuairisg an deaġ-fagairt d'fág aig clann na n-Gaodal, in a d-teanga féin, an leabar do b'féidir ir fearr 'san g-cruinne, taob amuig de'n Scriobinn Diadha.

'San m-bliadain 1790 do táinig an t-Athair Domnall Ó Súilleabáin air an raoġal i g-Cill Dalua, i b-parráirte Cille-Muire, i g-contae Corcaiġe. Do bí

GABALTUR AIG A ATAIR O'N RIOIRE, AUGURTUR MARREN, IRTIG I D-TALAM OIGHEACTA AN RIOIRE RO, AGUS IR ANN DO RUGAD AN T-ATAIR DOMNALL. SIAR O CUL AN TIGE MOIR DO BI TIG-MUINNTIRE NA SUILLIOBAN; ACT BUD RO FOGUR LEIR NA DAOINIB MORA OIB E; AGUS, UIME FIN, DO CUIREAD AMAC SUILLIOBAIN 'RA MUINNTIR 'RAN DEACMAD BLIADAIN D'AOIR DOMNAILL OIG.

IR AIG FGOIL HANRAOI UI H-EILIDE I G-CILL MUIRE DO RUAIR DOMNALL OG AITNE AIR A LIGHEACAIB. DO BI O H-EILIDE ROIME RIN 'N A OIDE A D-TIG A FEAN-ATAR, EADON, ATAIR A MATAIR, AGUS IR UAD DO RUAIR AN MATAIR A LEIGEANN. BUD H-E AINM DILIR NA MATAR RO SEABAIN NI ALLACAIN, AGUS IR RIU I A H-AINM A D'FAGBAIL AIR BUAN-CUIMNE I N-EIRINN MAR AON LE H-AINM A MIC. NI RAIB I B-POBAL CILLE-MUIRE, AN T-AM RIN, INGEAN GABALTAIDE DAR B'EOL LEABAR URNUIGE DO LEIGEAD ACT AN MATAIR RO, AGUS RIUR DI:—AR RO, IR IONTUIGTE CIONNAR D'FAG NA DIOC-DLIGTE CATOILICIG NA H-EIREANN GAN FOGLUIM CEAD BLIADAIN O FOIN. MEARAIM, DO REIR AN CUNNTAIR A RUAIR ME, NAR LABAIR AN T-ATAIR DOMNALL AON FOCAL BEARLA ARIAM AN T-AM CUAIRD RE GO FGOIL H-EILIDE AGUS IR DEIMNEAC NAC RAIB AON BEARLA AIG A ATAIR. NA DAOINE IR MO D'FAG RIAN A N-INNTLEACTA AIR AN TALAM, A DEIRCEAR GURAB D'A MAITREACAIB IR BICTE DOIB BUIDEACUR A TABAIRT AIR FON A N-ARD-CEIME I B-FOGLUIM; AGUS NI'L AMRUR NAC I A MATAIR DO FEOL AN T-ATAIR DOMNALL AIR AN M-BEALAC DO TUG CUM ARD-CEIME E. BI, MAR A DUBRAMAR CEANA, EOLUR AICI AIR BEARLA NAC RAIB AIG A COMARGAIN; ACT I N-AIT MORCUIR DO GLACAD A D-TAOB AN EOLUIR RO DO COIMHIGG RI AIR A MAC, AGUS AIR AN DROING DO BIDEAD

'na ṫimċioll 'ran m-baile, focal ḃéarla do labairt le ċéile. Agus go dé an fáṫ? Mar do bí a fior aice gur droċ-ḃéarla do múinfidís do. Ameasg daoineaḋ naċ b-fuil aca aċt ḃéarla gan áird ní féidir le leanḃ focal de d'fogluim go ceart, ataá fé bun os cionn 'ran g-canamuin agus i mod a labarṫa; agus caiṫfiḋ fé gaċ focal d'fogluim fé 'ran m-baile da ċur ar a ċuimne aig an fgoil no 'ran g-coláiṫe ina ḋiaiḋ fin. Where is your book, Billy? a deir an maigiftir. 'Tisn't at me, sir (ní'l fé agam) a deir an leanḃ. Agus mar fin in gaċ focál eile dár ċualaiḋ fé 'ran m-baile. Dá labarfaḋ an muinntir 'ran m-baile Gaeḋeilge leis an leanḃ, ní beiḋeaḋ daoaḋ le cur ar a ḋuimne aig an fgoil; aċt an te a b-fuil faiméis ḃéarla 'na ċeann, ní féidir daoaḋ a múnaḋ do mar is cóir go cionn móran de bliaḋantaiḃ. Ní h-é fin amáin, aċt beiḋ fé a g-contoḃairt an droċ-ċanamuin do bfireaḋ amaċ air gaċ lá d'á faogal. Agus naċ ait an fud, ins na ceiṫre fiċid bliaḋain ó bí an t-Aṫair Domnall 'n a leanḃ, gur air éigin do bí aṫair, máṫair, maigiftir fgoile, ná fagairt i n-Éirinn araiḃ ciall a máṫair aca. Ċum daoine fiaḋaine a múnaḋ, caiṫfiḋ luaṫ a muinte eolus air a d-teanga beiṫ aca, aċt ċum daoine gan focal ḃéarla a múnaḋ, ataá aon-ne maiṫ go leor: biḋeaḋ Gaeḋeilge aige no ná biḋeaḋ.

Do bí máṫair an Aṫair Domnall, mar an g-ceadna, inntleaċtaċ; agus is mór an truaige naċ b-fuil fior againn air mórán dá n-dubairt fí. Is aig Droiċeaḋ na Bannduin is mó ṫug an t-Aṫair Domnall d'a faogal o figneaḋ fagairt de, go d-tí an am do fuair

ṙé parṗáirṫe; agus, 'n uair ṫuair an ṫagairt ḃo ḃí ór á ċionn ann báṙ, ḃí ṙúil aiȝ a maṫáir ȝo ḃ-faȝaḋ a mac an parṗáirṫe. Acṫ air ḋ-teaċt ḋ'earboȝ Conċaiȝe ȝo cúiṁniuȝaḋ mí an t-ṙean-ṡagairt parṗáirṫe, iṙ é ḋuine ḋ'ainmniȝ ré in áit, an t-Aṫair Uilliam Ó Duḃṙláinȝe aṫá anoir agus le cian ḋ'aimṙir 'na earboȝ air ṡairṫe Conċaiȝe. Air an ḋara lá ḋe'n Abrán ḋo iṁȝneaḋ an t-ainmniuȝaḋ ro, agus an lá 'n a ḋiaiḋ rin ḋo ċuaiḋ an t-earboȝ ḋ'ṙeuċain máṫair an Aṫair Domnall. "A Ṫiȝearna Earboiȝ," ar ri, "'ran t-ṙean-aimṙir ir air an ȝ-céaḋ lá ḋe'n Abrán a ḋeantaoi amaḋáin ḋe ḋaoinib, acṫ ir air an ḋara lá ḋo riȝne ṫura ḋem' ṁac é." Acṫ ir miṫid ḋúinn ṙilleaḋ air an Aṫair Domnall. Tar éir aȝa le ṙgoil ḋo, ḋo ċuaiḋ re aȝ ṙoȝluim Laiṫne ó oiḋe ḋe ṁuinnṫir Norṁuiḋ i Maȝ-ċromṫa agus air m-beiṫ ḋo annro, ḋo ċaill ré leaḃar ḋá leaḃraiḃ .i. Caesar. Do ċuir re an leaḃar ḋ'á ṙoȝaṁ aiȝ cléireaċ an t-réiṙéil 'ran m-baile úḋ. Aȝ ro an ȝeárr-ṙgríḃinn i nȝaeḋeilȝe ḋo ċuir Domnall ċum an ċléiriȝ agus ḋo léiȝ an ṫagairt í ḋo'n ṙobal Dia Domnaiȝ:

> Leaḃar nuaḋ do ċailleas, gur b'ainm do Caesar,
> O Croirin Arnolo go tabairne Réagáin,
> Ce tabarṙaḋ am' láṁaiḃ é, buḋ ḃreaȝ a luaṫ-raoṫair.

'Na ḋiaiḋ ro ḋo ċuaiḋ re ȝo Maȝ-Alla agus do ċuir ré crioċ air ṙoȝluim ann raoi'n oiḋe ċéaḋna.

Ó Maȝ-Alla do ċuaiḋ an t-Aṫair Domnall ȝo Conċaiȝ agus do ṫuȝ ré tamall ann 'na oiḋe a ḃ-roċair an Aṫair Fielo a ḃí aiȝ múnaḋ ṙgoile 'ran ȝ-caṫair rin. agus aḃí 'na ḋiaiḋ rin 'na ṫagairt par-

fáisde ais Innis-Eoganain. Is iad na dearbháithre fiadhalta d'ór na toirbeirte (Presentation) ata ait mínadh na fsoile so anois. Dob'é an dara maighistir 'na fsoile an t-Athair Domhnall, agus deich b-púint agus dá fichid bud h-eadh a tuarastal bliadhna uadh. D'fan sé a b-fochair an Athair Fielo nó gur thuit sé go coláiste Magh-Nuadhat.

Do ghabh an t-Athair Domhnall go caithéimeach tréd an g-ceistiughadh do fuigheadh air fud thuit sé go Magh-Nuadhat. Do bí sé bocht, agus d'fiafruigh an t-Earbog de cá b-fagadh sé airgiod le díol na g-corcur teaghmhrach do thocfadh air.

A Thighearna, ar sé, Dia do thug meamhair dam tabharfaidh sé mheodhain dam.

Is ins an g-coláiste d'aistrigh sé an Searc-leanmhain go Gaedheilge; an t-aistriughadh go Gaedheilge ó aon teanga eile is fearr do fuigheadh le céadaibh bliadhain. Dá n-déanfaidhe aistriughadh dhóibh maith leis go h-aon teanga eile 'san domhan do beidheadh clú an fir-fhirinn i m-beulaibh lucht na teanga sin da luadh go fairsing; agus atá dóigh anois nach leigfidh ár muinntir féin ar a g-cuimhne an t-Athair Domhnall Ó Súilleabháin.

'San m-bliadhain 1822 is eadh do cuireadh i g-cloidh an Searc-leanmhain; agus ní'l aon duine a léigear ceacht de nach n-deir gurab mór an truaighe an t-Athair Domhnall a beith taobh le h-aon leabhar amháin do chur mar cumadh uadh air teanga a máthar. Is fíor nach raibh mórán mearta aig daoinibh na h-Éireann air an teanga an uair sin, agus is dócadh gur chaill duine éigin leis an Searc-leanmhain do chlódhughadh mar do

ċaill Seamus ó Scuire leis an leaḃar Gaeḋeilge do ċuir re i g-cloḋ i b-Portláirge timċioll an ama céadna. Nuair ḃí an t-Aṫair Domnall aig foġluim Gaeḋeilge ní raiḃ leaḃra Gaeḋeilge aig na daoine mar atá anois, agus ní raiḃ caoi air í d'foġluim ċóir maiṫ agus atá anois féin: is deacair a ṫuigsin, uime sin, cionnas do b'féidir do an obair do ḋéanaḋ ċóir maiṫ agus atá sí. Ní féidir cloḋadóiriḋe na Gaeḋeilge anois féin do ċoiméad ó niḋċib do ḋéanaḋ bun os cionn agus móran díoḃ. Biḋeann daoine aig gearán 'n uair ċiḋid siad niḋċe mar so i leaḃraiḃ Gaeḋeilge; aċt dá m-beiḋeaḋ d'fiaċaiḃ air luaṫ an ġlámráin so leaḃar d'feicsin léir-ċeartuiġṫe aig a ċloḋ-bualaḋ cuigidir an milleán air an droing ċóir. D'fágḃadar na cloḋadóiriḋe móran de neiṫiḃ bun os cionn 'san leaḃar d'aiṁdeoin an Aṫar Domnaill; agus tá cuid díoḃ fós ann am' aiṁdeoin-se. Buḋ ġnáṫaċ leis an Aṫair Domnall litreaċa i nGaeḋeilge do fgríoḃ ó Maġ-Nuaḋat ċum a ḋaoineaḋ Muinnteartḋa. Tá litir díoḃ so a n-dán anois os mo ċomair. Bí bráṫair fosgur gaoil do, fear fial, fáilteaċ air b'ainm do Diarmuid na mine, i b-parráirte Cill-miċil agus 'n uair ġabaḋ an t-Aṫair Domnall an t-sliġe sin buḋ ġnáṫaċ leis cómnuiḋe a ḋéanaḋ i b-focair an bráṫar so. Uair airiġṫe d'á raiḃ ré ann táṫla go raiḃ, mar an g-ceadna, ann bean-fear a 'b-laoġaire agus Toirḋealḃaċ O Connaill, fear cuaṫar a ḋéanaḋ, lé'r ġnáṫaċ triall leo o baile mór go baile mór d'á n-díol. Is ċum Seaġain Ui Allaċáin, mac an bráṫar gaoil so, do fgríoḃ an t-Aṫair Domnall an litir, agus do bí ré ráiḋte go raiḃ an fear óg so

tanairte do fein 'na eolus air an nGaedheilge. Ag so dá rann don litir:

Cionnas atá an fár-fear de fhlioct Éibir,
Ná dúnadh a throide da d-tigeadh na céada?
O'r minic do bíodar de dhuim a chéile;
Sgoláire o mh'alla, bean-feara o Íb-Laoghaire,
Diarmuid O Connaill 'ra bacala chéitfeadh
Tuille dá fhuaimfinn do chíocnódadh beunta.

Cionnas atá Séafan agus Cáit a chéile?
Mo cheithfiur óg tá fós gan aon fear?
Ní'l me a dearmhad mo banaltra air aon chor,
Do thug air an talamh me le h-iomarca péine;
Is í do chúramgeadh orm go clúthmar an t-éadach;
'S do chuireadh an feitheamh' chuair go n-eirfinn,
Má bídim mar mearaim 'gso g-caithfeadh an éide
Do geobaidh sí dualgus a d-teannta a chéile
Agus cannirtir fhaoire de bárr a faobhair.

De b'é fein an sgoláire o mh'alla.

Do ghlac an t-Athair Domhnall ghráidh coimheadta i Mí an Mheithimh 1820. Timcioll an ama so do fuair an t-Athair Pol ó bhriain, Ollamh na Gaedheilge i g-coláiste Mhaigh-Nuadhat, bás, agus do taingeadh an ollamhnacht do'n Athair Domhnall. Do ghlac sé í air d-tús, acht tapéir beagáin de laethibh do thug se fuar arís í. Is danaoid leis an dream a ghráduigeas teanga na nGaodhal nar choiméad sé í. Acht do bí a mhathair aosda an uair sin, agus dob' áil léi beith 'na cómnuide a b-focair a mic. Níor mhaith leis an Athair Domhnall gan a toil do thabairt dí, agus, air an adhbar sin, níor fhan sé níos mó i g-coláiste Mhaigh-Nuadhat. Bí sé 'na dhiaidh sin air feadh sé mí 'na chuingantóir aig fagairt paruáirde Celbridge láimh le Maigh-Nuadhat agus 'na dhiaidh sin arís do chuaidh go hroiceadh na Bandruin mar

ar fan fé go mbfneadh fagart parráirde air Inis-Caoin i g-contae Corcaighe de'n m-bliadain 1845.

'Na tig féin do bí an t-Athair Domhnall fial, fuadáilceach; lán de fhéaltaibh fultmhara, agus 'na fheuluide maith. Dubh minic an fann fo 'na beul aige air d-teacht do duine air cuairt no air aoidheacht cuige:

Tar cúgam air maidin, no tar uim thráthnóna;
Tar cúgam go minic, no tar 'nuair is mian leat.
Fionta agus fáilte beidh agam-sa do ghnáth duit,
Dá minice thiocfair 'sa is móide mo ghnáth duit.

Ní raibh aon chuimhne ceanamhail aige air na laethibh do chaith sé aig múnadh fgoile; is minic a deiseadh mar a dubairt Donncadh Ruadh:

múnadh fgoile do b'obair dam féin real,
A b-fior do'n fobal gur follamh an céird fin.

Is a nGaedheilge budh maith leis an Athair Domhnall an t-aor ós a fcriubhadh agus go minic i n-dantaibh Gaedheilge mar fo:

A óige chuinnigh a b-fuarair a's bailigh an foghluim leat,
Mar an glór ná tuigeann an ceann is cuma é beith ann no ar ná caith do faoghal díomhaoin, ná léig an t-fligh tar ceal,
Oir an t-flaith 'nuair chuadhann le h-aois, is deacair í fhíomh 'na gad.
Tuga tá i d-tús do faoghail, mo ceasaigh go chuinn beir leat
An té dá d-táinig a thall le h-aois, cuir-se gach nid 'na ceann.

Do bí an t-Athair Domhnall lán de beodhacht agus d'inntleacht; agus do chuir sé na cailidheacha so i b-feidhm uair áirighe ionnus gur chuir sé deiseadh le dioch-ghnódh bí air bun 'na chómhfhanacht. Bliadain dá raibh an t-ochar aig goilleamhuin air na daoinibh bochta do faoil cuid de mhnáibh uairle an Dhoiridh go g-cuirfeadh pian an thiocfair d'fiachaibh air daoinibh dona

a gcreideamh do malairtiughadh air aon nidh do lionadh a ngoile; uime sin, do dearmadhadar sean-cairdean an doire a b-parráirde an Oirir, agus do cuireadar suas annsa seómra anbhuidhe. 'San t-sean-neadt do dhol duine a oigneadt air sgála práirge; agus do faoil na mná uairle so, dar n-dóigh, 'nuair bheidheadh a páirtidhe aig béiceadh leis an ochar nar b' féidir le baintreabhach bocht eisteacht leó gan dul agus a creideamh féin agus creideamh a cloinne do malairtiughadh air anbhuidh. Act do chuir an t-Athair Domhnall an teitheadh air na mnáibh uairle, craibdeachta úd leis an dreucht so i mbocht comhádh idir Dadhg agus a máthair.

I.

Do beatha a baile Thaidhg: thank you kindly, mother.
Cionnus tá do flainne a Thaidhg? Finely, finely, mother.
Anú cá nabair a Thaidhg? I'll tell you the whole truth, mother.
In troth I went to school to learn the rules of grammar.

II.

One day I was at home and a head-ache in my belly,
I walked and went astray, and found my way to Castlederry.
The master spoke so fine, he placed me right in clover;
I said their prayers in rhyme, and spelt the Bible over.

III.

Agus cad a fuarais Thaidhg? A finely shawley, mother,
Go de'n dóigh é a Thaidhg? Every kind of colour.
I thought that all was right, that mate would be on the table,
For they kilt a cow that died; but it was all a fable.

IV.

The master was a rogue, his name was Darby Coggage,
He ate the mate himself, we only got the cabbage;
The mistress, too, was sly, which no one ever doubted,
She was mighty fond of wine, and left the sick without it.

V.

We were honoured there one day by bonnets they call cottage,
And when they went away, we called them ladies' porridge;
But, mother, wait awhile, we'll try to treat them civil,
'Nuair fárfaid ná prátaide nuaide, we'll pitch them to the d——l.

Do thacht fé arís air lucht na h-anbhuithe air mhó eile. Bí fagart na comharsanacht an-dian air an muintir do chuaidh ag éirdeadh le foirgéalaibh no le teagarg o dhoing na h-anbhuithe; acht do gab an t-Athair Domnall leith-fgeul na n-daoineadh bocht, dona, úd, ag iadh go raib an catúgadh do chuir an bagún méad orra an-mór. Ag fo fann d'á déantur air an ócáid fo.

Athair na taobaigh-fe catugadh,
Agus na déan-fa do threuda do mhallughadh,
'D-taob dul ag eirdeadh le peacaireacht éithigh,
O minirtir craorach an bagúin.
Ir milir 'far méad an fud bagún,
Cuireann fé fgéith air gach garrún;
Ni'l minirtir craorach ná duine d'á threudaibh
Ná blaireann uair éigin an bagún.

Do fgríob an t-Athair Domnall mór-chuid adhrán gaedheilge i n-óige. Ag fo "Cogur na n-aingeal" mar d'airthigh fé ó beárla go gaedheilge é.

I.

Bí an báb beag go fuamhar 'fan mhátair go gruaidh-fliuch;
Bí a céile 'b-fad uaithe air na threun-tonnaibh, baoghail;
Bí an gala go diachaidh timchioll árduir an iargaire:
Oh! a Dhiarmuid, a ghrádh liom, tar chúgam arís.

II.

Bí an báb fór gan dúrgadh 'fan mhátair aig úrnuigh;
Do fméideadh na h-agaidh 'n uair do chlaonadh a glún.

ıṙ ɲo-áil liom ḋo ɟolaɾaṁ, maɾ ċíḋim ɡo b-ɟuil ɾáṫ leıṙ ;
maɾ ıṙ ḋual ḋ'aınɡlıḃ ɡlé-ɡeala ḃeiṫ aıɡ cıuın-ċaınṫ lem' ɲún.

III.

O ṫáıḋ ɾın ċoṁ lonnɾaċ maɾ ḋíon óɾ ḋo ċeann-ɾa,
ɡuıḋ ċúċa lıom-ɾa a leınḃ mo ċɾoıḋe.
ᾱɡuɾ abaıɾ ɡuɾ b'aıṫe leaṫ ɡo n-ḋíonɾaıḋıɾ ṫ'aṫaıɾ ḋuıṫ,
maɾ ıṙ ḋual ḋ'aınɡlıḃ ɡlé-ɡeala ḃeiṫ a cıuın-ċaınṫ lem' ṁaoın.

IV.

ɡo moċ aıɾ na ṁáɾaċ ḋ'ɟıll Dıaɾmuıḋ 'na ɟláınṫe ;
ɡhuıl ɾí le h-áṫaɾ 'n uaıɾ ċonnaıɲc ɾí e aɾíɾ.
ᾱɡuɾ ḋ'ɟáıɾɡ le n-a ɾoıḋe 'ɾɾeaċ a baḃán le ḋıoɡɾaıɾ
ᾱɡ ɾáḋ ıṙ ɾíoɾ aıngıl ɡle-ɡeala ḃeiṫ a cıuınċaınṫ lem' ṁaoın.

Ní'l ɲıaċṫanaɾ aɾáḋ ɡo m-b'ıonṁuın leıṙ an Ṫaṫaıɾ Ḋomnall an Ɡaeḋeilɡe. D'aıɾṫıɡ ɾé ɡo Ɡaeḋeilɡe cuıḋ ḋe Ṫeaɡaɾɡ Cɾíoɾṫaıḋe an Ḋuıne Ḃoıċṫ. ᾱɡuɾ aıɲ ɾeaḋ móɾán ḋe ḃlıaḋanṫaıḃ, bí ɾé ɡo ɾaoṫɾaċ aıɡ Cnuaɾaċ aṫḃaɾ ɾoclóɲa Ɡaeḋeilɡe ; aċṫ ní b-ɾuaıɾ ɾé an obaıɾ ḋo ḋéanaḋ. Ḃı ɾé 'na ɡno ɲo ṁoɾ ḋ'aon ḋuıne aṁáın aıɾ aɲaıḃ cúɲam pobail. Do b'ɾéıḋıɾ, leıṙ, ɡo b-ɾeacaıḋ ɾé an neaṁ-ɟuım ḋo bí aıɡ muınṫıɾ na h-Eɲɲeann ın a ḋ-ṫeanɡa ɾéın ; ᾱɡuɾ ɡo m-buḋ ɡnó ḋíoṁaoın ḋo é ɾéın ḋo ċaıṫeaṁ aıɡ ıaɲɲuıḋ tíɾ-ɡɲaḋ a ċuɾ 'na ɡ-cɾoıḋṫıḃ. Do ɾáɡḃaḋ a leaḃɲa cloḋ-ḃuaılṫe aɡuɾ láıṁ-ɟɡɲıoḃṫa aıɡ leaḃaɾ-lann an ɾaɲɲáıɾḋe a m-Bannḋuın. Ḃí meaɾ ċóṁ móɾ aıɾ a ɾoɡluım ı ḋ-ṫeanɡa na tíɾe ɡuɾ toɡaḋ é maɾ ɾo-ċaoıɾeaċ aıɾ Coıṁṫıonol Oıɾín. Ḃuḋ ɾeanṁóıɲɲe maıṫ ı m-Béaɾla é, aċṫ ḃoḃ' ɾeáɾɲ ɡo móɾ é maɾ ɾeanṁóıɲɲe Ɡaeḋeilɡe. A ḋeıɲ ɲıaḋ ɾo ḋo ċualaıḋ aıɡ ɾeanṁóıɾ é ɡo ɲaıḃ a ḋoṁɲáḋ ɲó léıɡeanṫa ḋo na ḋaoınıḃ, aċṫ aıɾ a ɾon ɾın ɡo ḋ-ṫuıɡıḋıɾ ɡo maıṫ é, aɡuɾ náɾ ṫeıḃ ɾé aɲıaṁ aıɾ a ɡ-cɾoıḋṫe ḋo ɾɲeaɡaḋ.

Aṫá cuid d'á ḟeanmóirídh ḟos air fáġail, agus aṫá dóiġ go n-déanfar iad do ċur i g-clód.

Do ruair an deaġ-ḟaġart so bár i mí luġnasa, 'san m-bliaḋain 1858, agus do h-aḋlacaḋ e i Inis-ċaoin láiṁ leis an t-sean-ṡéipéal. Aċt air g-crioċnuġaḋ na nuaḋ-eaglaise deise ann, do h-airtriġeaḋ colann an Aṫar Domnall go h-uaiṁ ós comair na h-áiḋ-altóra 'san eaglais, agus innisfeann taible gan ofna-ideaċd do'n taisdiolaċ gurab é so ionnad aḋluicte an ṡíor-ṡaġairt, ċraiḃdiġ, ḟoġlumṫa.

Dob' ḟear beag an t-Aṫair Domnall; geal deas 'n a ṗeasa, agus cuma ṡubáilceaċ a g-comnuiḋe air. 'Na ċois no air marcuiġeaċt doh' í a obair a beiṫ aig ráḋ dán Gaeḋeilge. Duḋ companaċ greannmar, intleaċtaċ é, deaġ-ċroiḋeaċ agus ceannsa leis na boċtaiḃ. Toisbirim an beag-saoṫar so i g-cúimniuġaḋ ċeanamail air; agus is deimin liom go m-beiḋ sé a g-comnuiḋe sá mór-mear aig sgoláirídh Gaeḋeilge agus sá ċion aca so le'r b'ionmuin teanga na nGaoḋal.

Is air iarraiḋ sgoláire Gaeḋeilge .i. Séaġan Plemion, fear-eagair Irisleaḃair na Gaeḋeilge do ġaḃ mé lem' air an data clóduġaḋ so de'n t-Seasc-leanmain d'ullmuġaḋ. Do ṫug sé mórán cungnaṁ ḋam leis an obair so, agus beirim buiḋeaċas leis air a son.

CLÁR.

AN CÉAD LEABAR.

Caibidil					Leathanach
1. De Fearc-Leanmhain Chríost	...	...	...	...	1
2. De'n m-baramhail Uiríriol	...	...	...	...	3
3. De Theagarg na Firinne	...	...	...	...	4
4. De Gliocas in ár ngiomhartaibh	...	...	...		8
5. De Léigeadh na Sgríbinne Diadha	...	...	...		8
6. De mhanaibh ainmhearamhla	...	...	...	...	9
7. De Theitheamh ó'n uabar	...	...	...	...	10
8. De Feachnadh an iomad muinteamhlais	...	...	...		12
9. De'n uffraim agus de'n Fomór	...	...	..		13
10. De Chorg na Teangan	...	...	...	...	14
11. De Faochamhgadh Fíthe	...	...	...	...	15
12. De Thairbhe an anró	...	...	...	...	17
13. De Chur i n-agaidh na g-Catugadh	...	...	...	...	18
14. De Feachaint bheithe obainne	...	...	...	...	22
15. De oibheachaibh a déantar thré Charthanacht		...	...		23
16. De Chur fuar le Lochtaibh Cháth	...	...	...	...	24
17. De Beatha Manaigh	...	...	...	...	26
18. De Theagh-fómhla na n-athair naomhtha		...	...		27
19. De oibheachaibh duine fiaghalta		...	...		30
20. De Ghrádh an uaignigh	...	...	..	...	33
21. De Chómhgain chroidhe	...	...	...	...	37
22. D'anacair an duine	...	...	...	..	40
23. De fhuaimeadh an bháis	...	...	...	...	43
24. De'n bheith déigeanaigh	...	...	...	...	47
25. De Learughadh dhiogfaireach ár m-beatha			..	...	51

AN DARA LEABAR.

1. De Chómhradh inmheadonach	...	...	...	...	57
2. D'umhal-fomór	...	...	...	...	61
3. De'n Theagh-dhuine fíochtánta	...	...	...	...	62
4. De'n aigne ghlain agus de'n inntinn mhaith			...	...	63
5. D'ár Léir-mheas fein	...	...	...	...	65

Caibidil				Leaṫánaċ
6. De luaṫ-ġáir an deaġ-ċoġúir...	...	...	...	66
7. De ġráḋ Iosa tar ġaċ nid ...	...	...	...	68
8. De ólúṫ-muinteasḋar le Iosa	...	...	...	70
9. D'uiresrba an uile fóláir ...	...	...	...	72
10. De buideaċar air son ġráṫa Dé	...	...	...	76
11. De'n fíor-beaġán, a ġráḋuiġeann Criost Iosa	...	...		78
12. De mór-fliġe mioġamail na Croise	...	...	...	80

an treas leaḃar.

1. De ċómṫráḋ inmeaḋonaċ Chríosd	...	...	...	88
2. Labrann an fhírinne	...	...	...	89
3. Gur cóir briaṫra Dé d'éiseaċt	...	...	...	91
4. Gur ceart dúinn fiuḃal in úmlaċt gaċ fírinne i láṫair Dé				94
5 De mór-chumar gráḋ Dé	...	...	...	96
6. Deimhniġaḋ an té, a ġráḋuiġeann mar is cóir...			...	100
7. Gur ceart gráṫa do ċeilt fá ċúmaċ na h-úmlaċta			...	103
8. D'ár n-droċ-mheas orrainn féin i láṫair Dé		...	...	106
9. Gur ceart gaċ nid d'aṫċur ċum Dé amháil an ċríoċ			...	107
10. Gur b'aoibinn an nid neis Dé	...	...	...	109
11. Gur cóir miana an ċroiḋe do shníḋaḋ agus do maoluġaḋ				112
12. D'fhoġlaim na foiġide agus de fmaċtuġaḋ na n-ainmian				113
13. D'fhomór úmhal-feirbiseaċ air nór Iosa ...	...	...		115
14. De bheaṫnuġaḋ bheiṫe diamhaire Dé d'eaglafa uaḃar do ġlacaḋ ...	...	...	...	117
15. De'n ċoinġioll air ar ceart dúinn aon nid d'iarruiḋ ...				119
16. Gur i n-Dia amháin is ceart dúinn fóláir fírinneaċ do lorg				121
17. Gur ceart ár g-cúram uile do ċur i n-Dia	...	...		123
18. Gur ceart anacair na beaṫa fo d'iomċaiḋ go foiġideaċ air nór Chríosd	...	...	...	124
19. D'iomċar euscóra; agus de'n fhor-foiġideaċ	...	...		126
20. D'aṁáil ár n-anḃfainne féin agus d'anacair na beaṫa so				128
21. Gur ceart dúinn lonúġaḋ i n-Dia tar gaċ deaġ-ṫabairt				130
22. De ċuimhne mór-ṫabairt Dé...	...	...	...	133
23. De ċeiṫre nidiḃ ó d-tagann a lán fíoċċána. Urnuige i n-aġaid ṁóid-fmuaintneaḋ. Urnuige aig iarruiḋ foill-rigṫe na meanman	...	...	...	136
24. Ní ceart beiṫ ġeur-náḋarcaċ aig faire air beaṫa ċáċ	...			139
25. Na nidṫe in a g-cóimhéarann buan-t-fíoċċáin an ċroiḋe				140

Caibioil Léaṫánaċ
26. D' ánd-ċéim na raoi-aigne 142
27. Gur b'é mear-gnáṫ an duine air féin ir mó coirgeann é air an ánd-mhaiṫeas do roċtuin 144
28. I n-agaid teangan an ṫiomnáid 146
29. Cionnas ir ceart Dia do guide i n-aimsir an ċaṫa ... 147
30. Cionnas ir ceart cabair Dé d'iarraid... 148
31. De neamh-ċúram an uile nid cruṫuigṫe ionnas go b-fagamaoir an Cruṫuigṫeoir 151
32. De fmaċtugaḋ ár g-claonta 154
33. De mi-ċoingiolla ár g-croide 156
34. Go d-tugann an té aig a b-fuil gnáṫ Dé taiṫneamh dó tar gaċ nid agus in gaċ nid 157
35. Naċ b-fuil aon neaċ raor ó ċaṫuigṫib air an t-raogal ro 159
36. I n-agaid baoṫ-bheiṫeamhnas daoineaḋ 161
37. De glan-aontaċo iomlán na tola do Dhia 162
38. De deag-riaraḋ i nidiḃ foirfiomalaċa 164
39. Naċ ceart do'n duine beiṫ fó-fannṫaċ in a gnóṫaiḃ ... 165
40. Naċ b-fuil aon deag-nid inr an duine uaḋ féin... ... 167
41. De di-mheas gaċ onóra raogalta agus gaċ rólár daonna 169
42. Naċ ceart duinn ár fiaṫċáin do bunáiṫiugaḋ i n-daoiniḃ aċt i n-Dia 170
43. I n-agaid foglaime díomaoine an t-raogail ro.. ... 171
44. Naċ ceart duinn dul in aċrann le nidiḃ foirfiomalaċa na beaṫa ro 173
45. Naċ ceart gaċ neaċ do ċheideamain 174
46. Gur ceart ár n-dóṫċar do ċur i n-Dia... 177
47. Gur fiu an t-fíorfuideaṫ gaċ dogruinn d'fulang air a fon 180
48. De lá na fíorfuideaṫa agus de ċúmgaċ na beaṫa ro ... 182
49. De dúil na beaṫa maṫanaige 185
50. Cionnas ir ceart do'n duine díreoil é féin do coirbiṫ i láṁaiḃ Dé 189
51. Gur ceart duinn an tan naċ d-tagann linn mór-oibreaċa do déanaḋ beiṫ fárda le h-oibreaċaiḃ irle... ... 193
52. Naċ cóir do duine a mear gur fiu é rólár d'fagail, aċt i n-áit nin go d-tuilleann ré trom-creiḋra 194
53. Naċ m-bronntar gnáṫa Dé air fumairiḃ an talman ... 196
54. De gluaraċt eugraṁail gnáṫ agus nádúra 198
55. De ṁorgaḋ na nádúra agus d'éireaċo an gnáṫ diaḋa .. 202

Caibidil Léadanaċ

56. Gur ceart dúinn diúltugad dúinn féin agus Criost do fearg-leanmain tréd an g-Croich 205
57. Naċ ceart do duine beit ró-throm-inntinneaċ an uair tuiteann i loċtaib éigin 208
58. Naċ cóir mórċe ró árda do mhonargradud 210
59. Gur ceart gaċ muinigin agus gaċ dóċċar do ċur i n-Dia amáin 214

An ceathramha leadar.

1. Gud Chriost 217
2. Go b-foillrigċear maiċeas agus mór-ghrád Dé do'n duine inr an t-sácramint so 223
3. Gur ró-tairbeaċ cumaoine do glacad go minic ... 227
4. Go m-bronnann Dia mórán tiodlaicead air luċt na cumaoine diada 230
5. D'árd-ċéim na Sácramínte so agus de'n ord Sagart-amail 233
6. De'n ullmugad níaċtanaċ roimh Cumaoine 235
7. De mhonargradud an ċogúir 236
8. De faor-ċoirbirt Chriost i g-coċal na Croice... ... 238
9. Gur ceart dúinn finn féin agus a b-fuil againn do ċabairt fuar do Dhia 240
10. Naċ cóir oruim do ċur le Cumaoine tré leiġeul fuaraċ 243
11. Go b-fuil Corp Chriost agus an Sgríbinn diada ro-níaċtanaċ do'n anam ionnruic... 246
12. Gur ceart do'n té ġrialann air an g-Corp naomta e féin d'ullmúgad go dúċraċaċ do Chriost 250
13. Gur ceart do'n anam diada beit lánoulmach i g-cóimdeangal Chriost inr an t-Sácramint so 253
14. De ghrád laramain na n-daoine do n-diada ċum an Choirp naomta do glacad 255
15. Naċ b-fagċar ghrása na caonduċraċta gan úirírleaċt agus féin-diultugad 256
16. Gur ceart dúinn ár n-urearbada do noċtaċ do Chriost agus a ghrása d'iarruid 258
17. De ghrád laramain, agus de dúil díoghraireaċ Criost do glacad 260
18. Naċ ceart do duine beit aig sgrúdad an t-sácramínte so le deirmireaċd 262

SEARC-LEANMHAIN CHRIOST.

AN CEUD LEABAR.

AN CEUD CAIBIDIL.

De fearc-leanmhain Chriosd, agus de dhimeas daoghnaidh an t-saoghail.

"GIDH BE leanann mise, ni siubhlann se i n-doghachaidh," ar an t-Slanaighthear. Is iad so briathra Chriosd le a gcomhairligheas duinn a bheatha agus a theagasg do leanmhain ma's mian linn a bheith soillsighthe agus suaimhneasach o gach daille inntinne. Uime sin is eigean duinn machtnamh go dluthachadh air beatha IOSA CHRIOSD.

Sainighionn teagasg Chriosd teagasg na naomh go h-uile, agus gidh b'e ais a bh-fuil an Spiorad cheart, gheabhaidh se manna no milghniomh foluighthe ann. Acht tarluighionn gur mor d'eirgheann go minic le briathraibh an t-Soisgeil gan mhin a leas do lorg, de bhrigh nach bh-fuil Spiorad Chriosd aca. Acht ni fhuair do'n te le'n mian briathra Chriosd do thuigsin go lanchiallmhar, a bheatha uile do chaitheamh go dluthachadh do reir beatha Chriosd.

Cad é an taobh dhuit labhairt go fior-eolach air Ruin-diamhair na Trionoide, ma tair gan umhlacht agus dá bhrigh sin miochaidheamach i lathair na Trionoide? Go cinnte ni le briathraibh blasta bhioctrnoighthe

naomhtar an fireun acht le beatha deaghmarta. B'fearr liom comhghuin do mhothughadh 'ná fior a bhi ghe beith agam. Dá m-beidheadh an Biobla go léir agus seanmóirte na n-ollamh uile de ghlan-mheamhair agat, cad é an fághaltar duit iad uile gan ghrádh agus ghrásta Dé?

Baofhadh na m-baofhadh, agus baofhadh an uile, acht Dia amháin do fiafhadh agus do ghrádhughadh. Is í fo an chiall chóir thiall air neamh thié dhíreas an t-saoghail fo.

Is baofhadh dá bhrígh fin fairdhireas fóchaithe fuasladh an t-saoghail fo d'iarfhuidh, agus ár muinighin a chur iontu.

Is baofhadh mar an gceudna beith áirleasach ais iarfhuidh ghnadhamha agus árd-chéime saoghalta.

Is baofhadh mór géilleadh do chlaontaibh na colna agus ár mian do chur inr na nidhthibh a thuilleann thromfhearg Dé.

Is baofhadh saoghal fada d'iarfhuidh agus faillighe do thabhairt in a chaitheamh go maith. Is baofhadh ár n-aire go h-iomlán do thabhairt air an m-beatha fo, agus gan feuchain romhainn air an m-beatha fhíorfhuidhe.

Is baofhadh fearc ár gcroidhe do thabhairt dóibhean a mhéadh tharrainn go rádh-luamhaineach; agus gan bhorughadh do'n iomad in a lonuighean gáirdeachas gan fóirtheann.

Cuimhnigh go minic air an fean fhocal: "Ní fháruighthear an t-súil le h-amharc, agus ní líontar an chluas le h-éisteacht." Tabhair aire dá bhrígh fin agus tarrthaing do chroidhe ó an-ghrádh nidhteadh fóghaire, agus tabhair thú féin air nidhthibh dóghaire: óir thuailligheann an throng a leanann fadhail na colna, a gcogus, agus caillid ghrásta Dé.

2. caiḃ.

Ḋe'n m-baṗamuil úiṁíṗiol iṗ ceaṗt ḋúinn ḃeiṫ aġainn aṗainn féin.

Iṗ mian le ġaċ ḋuine ḋo ṗéiṗ náḋúṗa ḃṗeiṗ ṗeaṗa ḋ'iaṗṗuiḋ: aċt caḋ é an ṗáġaltaṗ a ċuiḋ ṗeaṗa ġan eaġla an Tiġeaṗna? Ġo ḋeiṁin iṗ ṗeáṗṗ an cṗiaḋaiṗe úiṁíṗiol a ḋéanann ṗiaṗ Ḋé, 'ná an t-eaġnaiḋe uaiḃ-ṗeaċ áṗḋaiġeantaċ a ṫuġann failliġe a anma féin aiġ bṗeaṫnuġaḋ aiṗ ċúṗṗa na ṗae. Án té aiġ a ḃ-ṗuil ṗioṗ a ċlaonta féin iṗ ṗuaṗaċ é a ṁeaṗ aiṗ féin, aġuṗ ní ṫaiṫniġeann leiṗ cáċ ḋ'a ṁolaḋ. Ḋá m-buḋ liom eolaṗ na cṗuinne aġuṗ a ḃeiṫ a n-euġmuiṗ ġṗáḋa Ḋé aġuṗ na cóṁaiṗṗan; caḋ é an ċaḃaiṗ ḋam é, i ḃ-ṗiaḋ-nuiṗe Ḋé, a ṫaḃaiṗṗaṗ bṗeiṫ oṗm ḋo péiṗ mo ġníoṁ?

Cuiṗ ḋíoṫ an t-an-ṁian ṗin ċum ṗóġluma: óiṗ ṗaġṫaṗ ann móṗán ceilge aġuṗ buaiḋṗeaḋ inntinne. Iṗ mian le luċt na ṗóġluma ṗaṁluġaḋ aġuṗ meaṗ móṗ céille ḋ'ṗáġail ó ċáċ aċt tá lán ḋe'n ṗóġluim iṗ mó loiṫeann 'ná leaṗuiġeann an t-anam! Aġuṗ iṗ móamaḋánta an ḋuine ṫuġann aiṗe ḋ'aon niḋ eile, aċt ḋóiḃṗean a ṫṗeoṗuiġeann ċum leaṗa a anma. Ní ṗáṗuiġṫeaṗ an t-anam le h-iomaḋaṁlaċt ṗocal; aċt beiṗeann beaṫa ḋeaġṗaiṗṫa ṗuaiṁneaṗ aġuṗ ṗáṗaḋ aiġne; aġuṗ neaṗtuiġeann an coġúṗ ġlan áṗ muiniġin i n-Ḋia.

Ḋo péiṗ iomaḋaṁlaċta ḋ'eoluiṗ beiḋ ṫṗoime ḋo bṗeiṫeaṁnaiṗ, muna m-béiḋ ḋo ḃeaṫa níoṗ naoṁṫa.

Ná glac tairbhe dá brig sin de dhuim d'inntleachta no d'eoluis; acht gabad uaman agus eagla tú a d-taob an eoluis a bhonnad oirt. Má samhluigtear duit go b-fuil tú fíorach fán-eolach i mórán fógluma: ná dearmaid air an am g-ceudna go b-fuil mórán eile in a n-ainbhfios oirt. Ná bí áfhoaigeantach, acht aomuig d'ainbhfios go toilteanach. Cad fáth a d-tugann tusa fogha duit féin tar cách, ó tá mórán nios fóghluimte agus nios eolgaige i n-olige Dé 'ná táis-se? Má's mian leat d'fóghluim agus d'eolus do dul cum tairbhe duit, tabair gean do'n uaigneas agus dod' dímeas féin.

Is ceacht fán-léigeanta fiosdaimbeach, gan dul ar ár n-aidhne féin, agus gan mór-mheas a beith againn orrain féin. Is fóirfeacht agus fíos-eagna gan baramhuil air bith a beith againn arainn féin, agus labairt ó chroidhe go dearg-theistheamail air cách. Dá b-feicfeá cách aig tuitim go fóirleatan i b-peacadh no i g-coimhlib nachbháracha; gidheadh ní ceart duitse uaill meanman do ghlacadh uime-sin; óir ní fios duit fad do buan-t-fearaim féin air dheag-ghnáth. Támaoid uile fó-thuitimeach, acht tabair-se aire agus ná smuain go b-fuil aon neach dóm lag leat-féin.

3. CAIB.

De theagarg na Sírinne.

Is fona fiosrádhmar an té teagargthar le beul na Sírinne féin, ní le cómhthuidhb no le bhiathaibh só-

gluaiste act le beul bhiogmar na firinne. Ir minic mealluinn ár m-baramuil agus ár g-ceudrád féin finn, agus is beag foillrigid duinn. Cad is tairbe duinn aroneas árdleigéanta ain nidcib diamara dódtuigtigte an trát nad g-ceirteodar finn ionnta lá an bhreitheamnais? Is mór an baoi duinn failligte do tabairt ins na nidcib a tá miadtanach agus tairbheach do flánugad an anma, agus ár g-cúram a dul ins na nidcib a laguigeann agus loiteann é. Tá fúile againn agus ní feicimid.

Agus cad é an miadtanas a tá againn-ne finn-féin a buaidreadh le ceirteannaib gartaigaoire? Fuargailteas an té le a labarann an bhiadar Siomuide ó Ilíomad duairim. Is ón m-bhiadar amáin tá na h-uile nídte; agus labarann na h-uile nídte an t-Aon bhiadar so, agus is é so an Túr a labarann mas an g-ceudna linn-ne. Ní duigeann agus ní bheatnuigeann aón-neac mas is cóir gan cabair an bhéidis so. An té d'as ab aon gac uile nid, agus a tarruingeann gac uile nid dum aoin, agus a feiceann gac uile nid in aon, tá se fearmac 'na dhoidhe agus lonuigeann go fiodcánta i n-Dia. A Dia na firinne coimdeangail me leat i ngrád bid-buan.

Didim duirreac taimgeugac go minic ó léigead agus ó dlog a lán: is ionnat-sa amáin tá an iomláine d'a d-tugar toil agus fearc mo dhoidhe. Dúnad gac oide a beul; biod dúile na talmain uile 'na d-torto in do láthair: déonuig féin amáin labairt liom.

Réir mas bídeann aon-neac cómaondad ann féin agus neamhcapuigte go h-inmeadonac, is ead duigeann fé teagarg im-doimin Dé gan duad; óir is ó neam

fagann fé folus agus fóchuigfe na h-inntleachta. Ní buaidhrigheas an duine macánta fearmhach i nglan-chroidhe le méid a cháraim; óir dírigeann fé a faochas go léir cum onóra Dé, agus déanann dichioll air a aigne do coiméad i ríocháin, agus gan oibhriughadh air fon a mheafgradh féin. An b-fuil aon toirmeasg ir déine agus ir láidire 'ná claonta do-fmachtuighthe do chroidhe féin? Riaruigeann an duine diadha deagfómplach a ghníomharta go h-inmheadonach air d-túr, ful tionfgaineann air gnóthaibh fóirimealacha. D'á brigh fin ní tarruingid é cum mian ainfhianta: acht lúbann fé iad fá threoir a ceart-pérúin. Ní b-fuil gleic ir cruaidhe no cómhac ir tréine, 'ná buaidh do bheith air ár g-claontaibh féin. Dá brigh fin, ní fuláir dúinn dichioll a dheanadh ár g-claonta do fmachtughadh, agus an cath do chur go cródha 'nár n-aghaidh féin ionnas go d-tiocfadh linn dul a b-feadhas go laetheamhail.

Tá foirfeacht na beatha fo fuaithte le lochtaibh, agus gach eolus faoghalta fá dhubh-neul dhorcha an ainbhfeara. Ir feárr a threoruighean fior fíorumhal ár loch féin cum Dé finn, 'ná fár-eolas na n-ealadhan go h-uile. Gidheadh ní air fóghluim no air eolus na n-ealadhan ir ceart an milleán a chur, óir táid maith ionnta-féin agus órduighthe ó Dia: acht ir feárr cosúr glan agus beatha gan achmuran 'ná fóghluim na cruimne. Acht de brigh gur mó leanann d'fóghluim 'ná fiaruighean a m-beatha mar ir cóir, uime fin ir minic a mealltar iad, agus ir fuarach an toradh fárann air a faochas!

O dá d-tugadh daoine oirdeadh aire do dírfheumhughadh fiadhaile na loch, agus do chur fíl na fúbáilcid 'na n-anmannaibh, a'r do thugaid do chruadh-cheirteannaibh na

n-ealaban ní beiteab coirte na n-daoineab com trom nó cleachta an pobail com náireach a'r táid. Go firinneach, an tan tiocfar lá leunmar an bheitheamnair ní fiafrochar dinn cad léigeamar acht cad figheamar; ní ceirteochar finn air milreacht ár n-teangan, acht cionnar chaitheamar ár m-beatha: innir dam anoir cá b-fuil gach ollamh fár-léigeanta do b' éol duit air feab a m-beatha? Tá a maoin agus a mór-fághaltar i feilb daoineab eile anoir, agus faraor! mearaim gur b' anamh cuimhnigid orra. Samluigeadar fá mear mór air feab a m-beatha, acht anoir ní luargann aon duine a beul orra.

O, ir obann imtigeann glóir an t-saoghail so! B'feidir le Dia go raib naomhacht a m-beatha do réir doimhnir a b-fóglama! muna raib do b' olc caitheadar a n-aimsir. Cad é liacht daoineab a cailleann a n-anmanna go fíorchuide le baoir na fóglama, tré faillighe a tabairt i feirbir Dé? Agus de bhrig gur fogha leo beit árdcheimeach 'ná úirísiol, dallfar a n-inntleacht agus téidid a múgha i n-doilb-cheo a fmuaintead féin. Tá an duine amáin árdchéimeach, aig a b-fuil fearg-ghrád Dé agus na cómharran. Tá an duine amáin árdchéimeach, a famluigeann táir, tarcuisneach 'na fúilib féin; agus a dímeafann gnadaim an t-saoghail so. Ta an duine fár-ghlic, a tugann druim láimhe le lódán an t-saoghail so, air lorg Chríost. Agus ir mór fóghuim an té leanann fiar Dé, agus a thréigeann a doil an-mianach féin.

4. caib.

De gliocas in ár ngnóthaib.

Ní ceart dúinn gach focal a chluisimíd do chreideamain, nó gach fmuaineadh inmeadonach do leanmain acht gach nid do meadhadan do réir Dé. Faraon! is mionca creidimíd drochfgeul 'ná deaghfgeul air an gcómarfain; acht ní tugann daoine ciallmhara cluas go heufgurd do gach ramárf: de brígh gur fiorach dóíbh cleasa claonlúbacha an duine, tugtha do'n olc agus bárr-thuisleach 'na chómhádh. Is mór an eagna gan beith ceanntreun 'nár ngnóthaibh, no ainfhianta 'nár mbaramhuil féin: mar an gceudna gan creideamain do náirdibh gach binn-fgeulaidhe, agus gan na nídhe chluisimíd d'innsin go luathinntinneach do chách. Iarr cómhairle an duine eagnuidhe, agus lean teagarg an duine deagh-fhomhlaigh níor túirgse 'ná do thuairime féin. Déanann beatha deaghmarcha duine eagnach do réir Dé, agus fíreolach in il-iomad. Meudughann ár gciall agus ár dtuigse, do réir ár n-umhlachta agus ár n-aonta do thoil Dé.

5. caib.

De léighead na Scríbinne Diadha.

Is fírinne agus ní deaghlabairt is ceart dúinn do longa inr an Scríbinn Diadha. Is cóir bhiathra Dé do

léiġeaḋ leir an ṙrioṗaiḋ ġ-ceuḋna leir' ṙeṁoḃaḋ iaḋ. Ir ceirte ḋúinn ṙáġaltar ṙioṁṁaċtanaċ an anma ḋo loṙġ i m-briaṫar Dé 'ná deirmireaċt cómṁáiḋ. Buḋ ċeart ḋúinn leaḃra diaḋa deaġtuigṙionaċa do léiġeaḋ níor toiltceanaiġe 'ná iaḋ-ṙo a tá doṁċa dóṙóġluimċe. Ná glac oilḃéim tré ċáil an ṙṙioḃnóṁa, giḋ b'é olc nó maiṫ é; aċt léiġ go gnáṫ tré ṙeaṙcṁún na ṙíṁnne. Ná ṙiaṙṁuiġ cia a dúḃairt ṙo no ṙúḋ, aċt taḃair aire do'n riḋ a dúḃairt.

Imṫiġeann na daoine gan tuairiṙg aċt "lonuiġeann ṙíṁnne an Tiġearna go ṙioṁṁuiḋe." Labarann Dia go minic le n-a ṗreutúiriḃ gan báḋ do neaċ tar a ċéile. Ir minic ṫoiṁṁiġeann ár n-deirmireaċt ṙéin ṙinn aiġ-léiġeaḋ na Scriorṫúire, an tan ṫógamaoid oṁṁainn ṙéin na riḋċe do tuigṙin agus do ṗaoḃrgaoileaḋ buḋ ceart ḋúinn a léiġean ṫaṁṁainn go ṙimpliḋe. Má'r mian leaṫ ṙoċar reaṙc-áluinn na Scríḃinne Diaḋa d'ṙáġail, léiġ go ṙimpliḋe, úmaloireamaċ, agus ná loiṙg ċoiḋċe mear nó móṙ-ainm ṙáṙ-ṙóġ-lama. Loiṙg go diċċiollaċ, agus éiṙo go dúṫraċtaċ le caoin-ċómṁáḋ na naoṁ; agus glac reaṙc agus ṙioṙ-ġnáḋ do mín-páiḋiḃ na rean; óir ir bliaṙta briogmar na briaṫra a ċánadar.

6. caiḃ.

De mianaiḃ ainmeaṙaṁa.

Ċóṁ luaṫ a'r ċuimeann duine a dúil go h-ainmeaṙaṁa in aon riḋ, cailleann ré a ṙuaimneaṙ aiġne

gan maill: uime sin ni biodeann sioċċáin air bit aig lucht an uabair agus na sainte: acht sealbuigid na boicht agus na h-uirisle i sriorraid suaimneas agus siċċómnuide anma. Is suarach na nidhe a cuireann catugad agus a buaidhreann go h-obann air an té aig nach b-fuil a claonta lánsmachtuighe. Is deacair do'n té a tá sór greamuighe le sanguib na dúise, agus cuibrighe le teudaib righe na n-dioċ-cleacht, é-féin do tarruing go h-iomlán ó an-mianaib gráin-eamla na colna. Agus d'á brig sin, is minic bídeann a croide go doilb dósarta, an uair tugann iarracht air a leas; agus larann go h-obann le feirg an tan tugtar cómairle dó. Agus má géilleann ré d'a mianaib, móchuigeann gan maill cnuimh an ċogais d'a greadh-ċheineadh, de brig gur lean ré saoḋail na Colna; nid nach d-tabarfaid go brath sioċċáin do'n aigne nó sláinte do'n anam. Uime sin ni féidir duinn suaimneas nó sioċċáin d'fágail, acht le n-ár g-claontaib do smachtugad, buaid do bheith air ár n-dioċ-cleachtaib, agus gairm go dúthrachtach air ċabair Dé, ionnas gur toil le n-a mórḋacht naomhta neartugad linn in iongnuis an ċatha i n-aghaidh an diabail, an t-saoghail agus na colna, tri naimhde nimneaċa an anma.

7. CAIB.

De cheiteamh ó'n uabar agus ó'n m-baoċ-dóċċar.

Is baoċán bog a cuireann a muinighin in daoinib nó i g-creutuirib air bit eile. Ná biod náire ort tré

ḃeiṫ ad' feirḃíreaċ aiġ cáċ, agus boċt, tairċuirneaċ i
ṡúilib an t-saoġail tré ġrád Íosa Críosd. Ná fear
air do bun féin, acṫ cuir do doṫċas go h-iomlán i n-
Dia. Dean a b-feudfair, agus tabairfaid Dia cabair
duit ċum do deaġ-inntinne ċur i ngníomh. Ná cuir do
dóṫċas ad' eolus féin no i ngliocas cáċ; acṫ i
ngrádaib Dé, a ċabairṁeann leis an duine úṁal,
agus úṁluiġeann an duine uaiḃreaċ.

Ná glac tairḃre de dhuim do fairḃir, má'r mór do
ṁaoin saoġalta, no mar ġeall air do ċáirdiḃ air son
a m-beiṫ coċal-árd cúṁaċtaċ: acṫ bí lúṫġáireaċ
agus cuir do ṁuinigin i n-Dia, a ċuġann gaċ uile nid
d'a b-fuil agat duit, agus leis' mian ē féin ór cionn
gaċ nid a ċabairt duit. Ná bí uaiḃreaċ air son do
ṁéide no do bréaġaċta; óir is geárr beiṫ saoṁ
cinnir aiġ lot do ṁaire agus do ṁór-áilleaċta. Ná
cabair caiṫeaṁ duitfén air son do ċuisre nó do
ċaoin-ċéille, d'eagla feisge do ċur air Dia, a bionn
ort gaċ deaġ-ċíodálacad d'á b-fuil agat.

Ná mear gur fearr ṫú féin 'ná cáċ, air eagla go
m-beiḋeá níos mesa i láṫair Dé, dar' fios cad é
mianaċ an duine. Ná maoid ar do deaġ-oibreaċaiḃ,
óir ní coraṁail breiṫeaṁnas Dé agus breiṫeaṁnas
daoinead; mar is minic ċuireann na nidte a ċaiṫi-
ġeann linn-ne, míoċaiṫeaṁ air Dia. Má tá aon
deaġ-ċailiḋeaċt ionnad, cheid go b-fuil cáilideaċt
níos fearr aiġ cáċ, ionnas go g-coiméadfá d'úṁlaċt.
Ní doċar duit-se ṫú féin a ṁear níos táire 'ná cáċ;
acṫ is baoġal duit díoġaltas Dé, má ṁeudaiġeann
d'uaill tré do deaġ-ġníomaṁaiḃ. Lonaiġeann fíoċ-
ċáin agus fuaiṁneas fíorfearṁaċ i g-cridhe an

uiriri, acc deanann tuit agus fear3 fiaocnimneac neao a 3-croide calcui3ce an duine uaibri3 !

---

8. caib.

De feacnao an iomaio muinteairdair.

"Ná foillri3 do croide do 3ac n-aon;" acc déan cómairle leir an duine eagnuide air a b-fuil eagla an Ti3earna. Ná bí 30 minic i 3-cómluadar aor óg, agus feacain an cóimti3eac. Ná bí ad' bladaire leir an duine fairdir: agus ná tar 30 h-eurguid i láthair na n-uaral. Coiméad cómluadar caoin ná n-daoinead úmal neamurcóideac, na n-daoinead diadha deag-fómplac: agus labair leo 30 cairtanac céillide. Ná bí dluthmuinteairda le mnaoi air bit, acc cuir mná maithe an domain fá comairce Dé. Ná loir3 beit muinteairda le h-aon-neac acc le Dia amáin, agus le n-a naom-ainglib; agus tréi3 cómluadar na n-daoinead. Bí cairtanac le 3ac n-aon air fon Dé; acc ní 3ád duit beit dluthceangailte le h-aonneac. Tárlui3eann air uairib, 30 fiteann clú an té nac aithne dúinn 30 mórmeasamail in ár measg; giodad an tan 3eibimid aithne air, ir minic nac d-taithni3eann ré linn. Measamaoid 30 minic 3ur mór an fárad air ár 3-cáirdib dlúth-muinteairdar a déanad leo: giodad ir 3nácai3e finn ais cur feir3e orra le na droch-chleachtaib a breathui3id ionnainn.

9. caiḃ.

Ḋe'n urraim agur ḋe'n fomór.

Is mór é luaċ-faoḋair an ṫé fearann 's an úġaim faoi láimh an uaċtaráin, agus naċ leanann a ḋoil féin. Is feárr go mór ḃeiṫ faoi fmaċt cáċ, 'ná cáċ ḃeiṫ faoi áir fmaċt-ne. Tá lán faoi ċuing na h-urraime, nío mó ṫe maċtanar 'ná ṫe ġrád Ḋé, agus bíḋeann a leiṫéid fo go ḋeo doirḋe dóḟárda: agus ní féidir dóiḃ faoirre inntinne d'faġail go bráṫ muna ngéilliḋ go h-iomlán air fon Ḋé. Riṫ annfo agus annfúd, ní b-fuil fuaimneaf le faġail agaṫ aċt i n-úmal-fomór doḋ' uaċtarán. Is iomḋa duine a mealla le h-íomáiġiḃ agus le h-airgiuġaḋ ó áiṫ go h-áiṫ.

Is fíor gur mian le gaċ n-aon ḋéanaḋ do réir a ḋola féin, agus ḃeiṫ ceanamail air an ṫé aontuiġeann d'á fliġe. Aċt má bíḋeann Dia in ár mearg, ní fulair dúinn air uairiḃ ár m-baramuil féin do ṫréigean air fon na fíoḋċána. Cia aig a b-fuil ciall a ḋóṫain ċum an uile niḋ do ċuigfin go h-iomlán? D'a ḃrig fin ná cuir muiniġin tar fóir ad' ċuairim féin; aċt éirḋ go foiġḋeaċ le tuairim cáċ. Fág go b-fuil do ċuairim go maiṫ, gíḋeaḋ má ṫéigir i air fon Ḋé, ċum géillṫe do ċuairim cáċ, is móide do luaċ-faoḋair ó Dia é.

Ċualar go minic gur fearr éirḋeaċt agus cómairle do ġlacaḋ, 'ná ḃeiṫ baoṫ beul-luaṫ aig teagarg cáċ. B'féidir fór do ċuairim gaċ n-aoin ḃeiṫ maiṫ; aċt mar fin féin, is cómaṫa uaḃair agus ainfrianaċta gan géilleaḋ an uair ċíomío fat agus ciall leir.

10. CAIB.

De corg na teangan.

Seacain luargán leam an t-raogail an oipeao a'r ir péroip leac; óip buairoprgeann gnóta raogalta an t-anam, gid glanmntinneac meargamaoid ionnta: óip truaillidgeap rinn go h-obann, agur gabdap rinn i liontaib na baoipe. Ir truaig liom nán coirgeap mo teanga go minic, nó nán fágap an cuideacta. Act cao fad a b-fuil an oipeao fo búile i g-caint agur i g-cómluadap a céile againn an tan nac b-fillimid cum ciuinir gan marla meirgeac án g-cogair? Ir é cúir fá d-tugamaoid fearc do cómluadap a céile, de brig gur taitneamac linn fólár d'fágail, agur án g-croidte, tuirreaca ó gnát-mactnam, d'foillriugad d'a céile fá feac. Agur ir nó-doil linn labairt air na nidcib d'á b-fuil gean againn, nó fór opta fo ir mian linn d'fágail, nó air aon nid a famluigdeap dúinn a diocfad i n-agaid án leara.

Act fapaop! ir minic gur diomaoin án ngnó, óip ir gnát go g-coirgeann an fólár foirmealac fo ruaimneap agur fearc-ciuineap an anma. D'á brig rin ir éigean dúinn beit aig áirneán agur aig urnuige, ionnap nac g-caillfimir án n-aimpir le diomaoineap. An tan ir ceadaigdeac agur ir riactanac dúinn labairt, labramaoir briathra buidéaraeaca le céile. Ir iad án n-droc-cleacta, agur faillige án learа a tugann orrainn gan rian a cur le n-án d-teangtaib.

Acᵗ ir mór caḃruiġeann cómluaḋar deaġṁarṫa air niḋiḃ rriorṁaḋálta linn ċum leara ár n-anmann, go h-áiriġṫe an tan cómċruinniġeann luċt aon ċroiḋe, agur aon aigne mar ġniáḋ do Dia.

11. caiḃ.

De ṫaoḃluġaḋ ríṫe agur díoġraire a leaṫ ár n-anmann.

B'féidir linn ruaiṁneaṫ agur ríoḋċáin aigne d'fáġail, dá m-buḋ áil linn gan finn féin do buaiḋreaḋ le gníomarṫaiḃ cáċ, agur le niḋiḃ eile naċ m-baineann linn. Cionnaṫ ir féidir do'n duine fin lonuġaḋ a ḃ-faḋ i ríoḋċáin a ġneamuiġeann é féin i lúḃaiḃ gnóḋuiġe cáċ; a loirgeann áḋḃair buaiḋeartа go póirmealaċ, agur naċ g-cuiṁniġeann acᵗ go fánaċ, failliġeaċ air leaṫ a anma féin? Ir beannuiġṫe luċt an ċroiḋe neamṫoimnte óir ġéaḃaiḋ iomaḋ ríoḋċána!

Caḋ é an faċ go fuiḃ a lán naoṁ ċoṁ foirfe fíorċuiṁneaċ a'r díoḋaṫ? De ḃrig gur ċuġaḋaṫ iaḋ féin air gaċ mian talṁuiḋe do ṁaċtuġaḋ agur uime fin do b' féidir leo iaḋ féin do ċaṫuġaḋ ó ċroiḋe go h-iomlán le Dia, agur feuċain ċuca féin go raoṁntinneaċ. Acᵗ tá finn-ne fá ċúṁaċtaiḃ ár n-oroċlaonta, agur ró-aireaċ air niḋiḃ róimṫiġṫe an ṫ-raoġail ro. Agur ir anaṁ beiṁíd buaiḋ go h-iomlán air an oireaḋ a'r aon úḃáilce aṁáin, agur ní

ſamluiġmío da ṁíniḃ in ár ſaoċal, agus d'á bruġ ſin támaoid ſuas ſailliġeaċ i ſeinbir Dé.

Da m-beiḋeaḋ ár g-claonta báruiġte, agus ár g-croiḋe ſaor ó ċeilg ċollóiḋiġ na colna, do b' féidir dúinn go deimin milſeaċt na cráibeaċta do blaſaḋ, agus ſeimḟior d'fáġail air ſuaiſceal na maċtnaṁ neaṁḋa. Ní b-ſuil niḋ air biṫ ir mó ċoimeargann agus ċuiſeann air g-cúl ſinn 'ná raḋail na Colna, agus gan diṫċioll a ḋeanaḋ air ſiúbal i loſg na naoṁ. Agus an tan ṫeaġmuiġeann aon anṁó dá lúġa linn, cuiṫimío i n-dubṙón ró-obann, agus iarſamaoid ſólár ó ċneuċuiſniḃ maſ ſinn féin.

Dá n-déanſamaoir diṫċioll air ſeaſaṁ go cróḋa calma lá an ċaṫa, gan aṁſar ċiḋſimíſ go d-tabarſaḋ an Tiġearna ó neaṁ cabair dúinn. Oir tá ré ullaṁ go gnáṫ ċum cabairṫa leir an muintir a ṫroiḋeann go cróḋa agus ċuiſeann a n-doċcar uile 'na ġráſaiḃ; oir ir minic ṫugann ſe ócáideaċa caṫa agus cómlainne dúinn ionnar go m-béarſamaoir buaiḋ. Má ċuiſimío ár ſian i ſliġe na ſubáilcíḋ ins na h-oibreaċaiḃ ſóiſmealaċa ro aṁáin, ir geárr go m-beiḋ deire air ár g-cráibeaċt. Acṫ cuiſimíſ ſaobar na h-aiṫriġe le ſneuṁaiḃ na loċt, ionnar ṫre ġeárraḋ na g-claonaḋ go realbóċamaoir ár n-anmanna i ſiaṫċáin.

Dá ſgiorſamaoir amaċ aon ġar aṁáin d'fiaḋaile na loċt gaċ bliaḋain, buḋ ġeárr gur daoine foirfe ſinn. Acṫ ſaſaoſ! ir minic gur dúṫſaċtaiġe agus gur ḋeaġmaiṫe ſinn i d-tús ár m-beaṫa 'ná tar éis mór-ċuid aimſire a ċaiṫeaṁ ſá ċuing na cráibeaċta. Buḋ ċóir gur dul a b-feabar a beiḋmíſ, acṫ i n-ionaḋ ſin, ir mór an maiḋeaṁ linn ma ċoiméadamaoid ár

g-ceud caontúċraċt. Dá d-tugamaoir fgaċaḋ geur goineamail air ár g-claontaiḃ air d-tús, ciocfaḋ linn gaċ nid a ḋéanaḋ 'na diaig fin go focair fómeineaċ. Is deacair dúinn ár fean-cleaċta do ċéigean, agus is dócamlaige 'ná fin, dul a n-agaiḋ ár d-tola dílre féin; acht muna m-beifir buaiḋ air do claontaiḃ laga, cionnar a m-béarfair buaiḋ air an-mianaiḃ a tá fneumuigte le fada i g-ceartlár do ċruaḋ-ċroide? Sear go dána a n-agaiḋ do tola féin air d-tús, agus bris flaḃra na n-droċ-cleaċt, d'eagla é neartugaḋ le h-aimfir, agus naċ d-tiocfaḋ leat é briseaḋ fá deoig. O dá m-buḋ eol duit cad an t-froċċáin do faoċfióċtá duit féin agus cad an luċgáir do ċáċ tre beiṫ diaḋa deag-iomcair, glacfá nior mó cúram a lear d'anma.

12. Caib.

De ċairḃe an anfó.

Is cairḃeaċ dúinn buaiḋreaḋ agus anfó d'fulang; dir cuireann fiad d'fiaċaiḃ ordaind feuċain ċuga féin go minic, ionnar go d-tuigfimír naċ b-fuil ionnainn acht díbeaṙċaige, agus naċ g-cuirfimír ár n-doċċar go h-iomlán in aon nid cruċuigte air druim na talman fo. Is cairḃeaċ dúinn cáċ d'ár g-cur a n-agaiḋ air uairib, agus droċ-ċuairim a beiṫ aig daoinib araind, gid go m-beiḋeaḋ ár n-inntinn deagfiaṙta agus ár ngníomaṙta deagordaigte air an am g-ceudna:

oir ir minic cabhuigeann na nioce ro cum ar n-umlacta, agus coimeadaid finn air glóir díomaoin. Oir ir móide chiallmaoid air Dia, fiadnuise inmeadonach ar fmuaineadh, an tan bímid fá dhochmeas agus fá tarcuisne go foirmealach aig daoinib.

D'á brig fin bud ceart do duine é fein do dímneasctugad go foirfe i n-Dia, air mod ná'n gád dó folár faogalta d'iarruid go brách. An tan buaidhrigtear, no cuirtear i g-cathugad, no chráidtear le drochfmuaintib an duine deagmheineach, ir ead ir fearr a tuigeann fe méid an fiachtanais a tá aige le Dia, oir ní feidir dúinn aon deag-ghnioma a déanad gan cungnamh Dé. Ir air an uair ro bideann a chroide go doilb duairc agus árduigeann a gut le trom-ornad aig iarruid cabha ó'n anfo in a b-fuil fé. Ir air an uair ro bideann fé cuirreach d'á faogal; agus bud maith leis go d-tiocfad an bár d'á fuarguilt ionnar go m-beid fe a b-focair Chríoft. Ir air an uair ro mar an g-ceudna cideann fe nach féidir fuaimneas nó feargaineacht iomlán d'fágail air an t-faogal fo.

13. CAIB.

De cur a n-agaid na g-cathugad.

An fad maidimid air an t-faogal fo, ní féidir dúinn beit faor ó buaidread agus ó cathugad; uime fin á deir Iób, "Ir fior-cogad beatha an duine air an d-talamh." D'a brig fin bud ceart do gach aon beit

lánfairneac fíorcúramac i n-urnuigtib, d'eagla go b-fágad an diabal, (a gabann timcioll go gnáth air lorg na n-daoinead cum iad do chaorflugad) fuill air a mealladh. Ní b-fuil aon duine cóm iontruic agus cóm naomta sin go m-beidead fé faor air fad ó catuigtib na namaide.

Ir minic gur tairbeac iad, gid go b-fuilid lánbuaidheartach dúinn: oir úmluigid, glanaid agus teagargaid sinn. Ir tre buaidhreadh agus catugad dob' éigean do na naomaib tuall air neam; agus do cuit an muintir air g-cúl nár fear go crócha 'na n-agaid, ionnas gur cailleadar gnáth Dé. Ní b-fuil aon fcaid dá naomta, no áit dá iarrgcúlta nac b-fuil facain agus anfó go léor ann.

Ni b-fuil an duine faor air fad ó catuigtib an fad beid fe i ngleann fo na n-déor: oir ir ionnainn féin a tá tobar na g-catugad, de brig gur geineadh sinn i b-peacad. An tan cuirimíd dínn aon buaidhreadh amáin tagann an dara ceann le n-a falaib orrainn; agus d'á brig sin bímíd aig fulang ó uair go h-uair, de dhuim ár neamcionntacht a cailleamain tre coir ár sinsear. Ir iomda duine leir' mian teicheadh ó catuigtib, a tuiteann níor doimne ionnta. Ní le teicheadh go h-aonaránac ir féidir linn buaid a breith: ácht ir le foigide agus le h-úmlacht a neartuigtear sinn ór cionn ár namad uile.

Ní mór an tairbe na catuigte fo do feachad go fóirrmealac muna fmachtuigtear na claonta go dútfachtach; oir filleann siad an at-uair go práidheach agus beid a cor níor meara. Ir a n-diaig a céile agus le foigide fíorúmal ir ead ir feárr a beirtear buaid

agus ni le foighneart fiorghnimneach nó le buaidheadh boighéigeanach na h-an-tola. Le linn do chuigidhe féin iadh agus glac cómhaighle go minic, agus ná bí fearb feargbhuaidhach le cách in a buaidheadh, acht labhair leis go caithanach, céillidhe, fein mar budh mhaith leat cách a labhairt leat.

Is ó lúghadh ar n-dóchair i n-Dia, agus ó neamhbuaine ár g-croidhe d'fágann na cathuighe go oighionn. Óir do réir mar luarghann tonna lántsleuna na maighe an long gan foluigh, mar an g-ceudna luarghtar go h-anfocair an duine failligheach, focal-luath aigi thonnaibh boiba na fachaine. Do réigh mar tárdáltar an t-iarann ingir an teine, cuaidhuighthear an duine ingreach i ngnióradh na fachaine. Is minic nach fior dúinn ár neart féin, acht an uair thagann lá an chómlainn foillsighthear dúinn cad is féidir linn a dhéanadh.

Gidheadh, ní fuláir dúinn beith nó-aigheach go h-áirighthe i d-torach an chatha; óir is fura buaidh a bhieith aigi an namhaid aigi d-túr ful a b-fagann feilb an anma, 'ná thar éis dul i b-feidhm an chroidhe. Time do chán an file an fann so "I d-túr an ghalaigh ná bí mall; ní b-fuil bhigh 'gan luibh nach fághthar a n-am." Óir aigi d-túr thagann an fmuaineadh go h-aonaighánach; 'na dhiaigh sin meanmna mórtheun: agus fa dheoigh taithneamh agus tlacht na colna mar aon le aontadh na tola. Agus mar so a n-diaigh a céile thógann an namhaid chealgach feilb an anma muna fearthar go dána diandhómlainneach 'na h-aghaidh i d-torach na h-ioghuile. Agus do réir mar bhidheann duine failligheach i n-aghaidh a chlaonta, is eadh theidheann sé i laige go laethamhail ann féin, agus theidheann an namhaid i neart 'na aghaidh.

Teagṁuiġeann air uairiḃ go n-ionnsuiġeann an ainsprionaiḋ an duine i d-tús a ḋeaġ-beaṫa, agus air uairiḃ eile léiġeann leis gan buairḋeaḋ air biṫ do ċur air go d-tagann galar an báis. Agus air uairiḃ eile leanann agus buairḋiġeann sé an duine ó am go h-am air fad a saoġail; acṫ tá daoine ann ir lúġa a buairḋiġṫear 'ná ċéile do réir cinnaṫa agus ceartṫola Dé, a ṁeaḋuiġeann neaṁ agus dual gaċ duine, agus neaṁ-ḋrúiġeann gaċ nid ċum sláinte sionnsuiḋe a ċlainne toġṫa féin.

D'a brig sin ní ceart dúinn tuitim in eudóṫċas an tan ṫugann an diabal foġa onnsainn, acṫ guiḋe go díoġmaiseaċ ċum Dé ionnas gur deonuiġṫeaċ leis cabḋuġaḋ linn in ár g-cómlann; agus déanfaid Dia do réir Naoiṁ Póil "a leiṫéid sin de ċonnsaḋ sur an g-caṫuġaḋ, ionnas go m-buḋ feidir linn é iomḋar ċum leasa ár n-anam." Umluiġmíd d'a brig sin ár n-anmanna saor a láiṁ in gaċ cas agus gaċ buairḋeaḋ: óir tabarfaid Dia sláinte anma agus árd-ċéim sionnsuiḋe do'n sloinn a tá úṁalċloiḋeaċ.

Ir i g-caṫuiġṫiḃ agus i g-cómlannaiḃ a dearḃuiġṫear caonḋúṫsaċt an duine; agus ir ionnta do ġéiḃ se luaċ-saoṫair ró-mór, agus ṫairbéanann se soċair na súḃáilcid nior soillséiste. Oir ní deacair do duine beiṫ diaḋa deaġ-ḋrúiġṫe, an fad naċ moṫuiġeann sé buairḋeaḋ; acṫ ma fearann sé go foiġideaċ síorúṁal i n-aġaid aimsiuġaḋ an aidḃeirseóra, ir dealiḃ mo ṫuairim go sirid leis i sliġe na súḃáilcid. Ir iomḋa duine a sus buaid air ċaṫuiġṫiḃ sinnsa sheunċómlannaċa, agus a ṫuit go fann, faraor! 'na diaiġ sin i g-caṫuiġṫiḃ suaiseaċa, ionnas air m-beiṫ úṁal dóiḃ naċ

m-beiois mormeasamail oisa fein an trath cid fiad cad a lúga a leagann iad.

---

14. caib.

De feachaint breithe obainne.

Iompoig do fúile arteach air do chroide fein, agus na bein breith air do chomarsain. Aig breith breithe air cách imthigeann ár saothar gan taimhe. Is minic go m-bíodh ár n-tuairim aincheart, agus d'á brig sin tuitimíd i b-peacadh: acht aig breathnughadh agus feuchain air ár ngniomhaibh fein is gnáth torradh air ár saothar. Is gnáth linn breitheamhnas a thabairt do féin ár g-croide fein; agus uime sin dallthar ár n-tuigse tre mear-ghráidh áimhghe. Dá m-bud é Dia amháin fearg fiorbhuan ár mian ní glacfamaoid buadhairt air chur a n-aghaidh ár n-tuairime chómh obann so.

Acht is gnáth nid éigin foluighthe in ár g-croidibh, no aig teacht go póirmealach a tharmhuingeann leis sinn. Tá an il-iomad a loimgeann iad fein in gach nid, agus faraor! ní thuigid iad fein. Samhluighid siad mar an g-ceudna go feargair siothánta an tan sitheann an saoghal leo do réir a mian agus a m-breitheamhnais fein; acht má thuiteann aon nid amach tar a n-toil is doimhb dóghrata biodhann siad. Is ó contráidhach smuainte agus bagramhuil éimigeann go minic cómhu-

airḋeaḋ ameasg caṫaḋ agus cómḣarṙan, agus imṙeaṙáin ameasg na ḋioinge ṙór a ġaḃ cuing cráḃaiḋ oṁċa féin.

Ní ṙuṙaṙ ṙean-nór ḋo ṫréigean, agus ní maiṫ le h-aon ḋuine ḋul níos ṙa 'ná ṫreoruiġeann a ṫoil agus a ṫuigsin féin é. Má's mó ḋo ṁuiniġin ar ḋo ṫuaiṙim agus ḋ'imṙníoṁ féin 'ná ar na ṙúḃáilcíḋiḃ a ċeanglann oṙṫ beiṫ úṁal ḋ'Íosa Criosṫ, ní ṙoillṙeoċaṙ go bráṫ ḋu le lonnraḋ na gnéine ṙíosruiḋe: óir is miaṁ le Dia ṙinn a beiṫ úṁal ḋó féin ós cionn an uile niḋ, agus ṙeaṙc agus taiṫneaṁ áṙ g-croiḋe go h-iomlán a ṫaḃaiṙṫ ḋó.

✓

---

15. CAIḂ.

Ḋe oibṙeaċaiḃ a ḋéanṫaṙ tṙe ċaṙṫanaċt.

Ní ceaṙṫ olc ḋo ḋéanaḋ maṙ ġeall air aon niḋ air biṫ, no ḋe ḋruim gnáṫ ḋuine air an t-saoġal; aċt air ṙon ḋuine boiċt tá ṙe ceaḋuiġṫe air uaimiḃ ḋeaġ-obair ḋ'fáġḃáil gan cnioċnuġaḋ nó ḋo ṁalairṫ air obair éigin eile is féarṙ agus is mó naċṙaiḋ ċum roċair ḋó. Oir ní caillṫeaṙ roċar an ḋeaġ-ġníoṁa i g-cár ḋe'n t-saṁail ṙo, aċt malairṫeaṙ é air ġníoṁ is feárṙ. Gan caṙṫanaċt, ní b-fuil roċar 'nár saoċar; aċt dá luġa agus dá ṙuaraiġe niḋ a ṫaġann linn a ḋéanaḋ tṙe 'n g-caṙṫanaċt, tugann Dia toraḋ agus taiṁḃe air.

Óir ir mó ṫugann Dia fá aire méid an ġrád agus na dúṫraċta le a n-oibriġmíd 'ná an obair féin.

Deanann an té sin go léor a ġrádúiġeann go léor: agus mar an g-ceudna, ir mór focal saoṫair an té oibriġeann le dúṫraċt. Ir tairbeaċ saoṫar an té ṫugann roġa do'n maiṫ coiṫċeann tar a toil féin. Ir minic ċuireann an gean agus an grád naduṁa umpa cruṫ na cairṫanaċta; óir ir gnáṫaċ linn maiṫ a déanaḋ trie claonaḋ naduṁa, trie an-toil, trie fúil le léor-ġníoṁ no trie mian ár focair féin.

Ní iarrann an té aig a b-fuil an ċairṫanaċt fírinneaċ, a toil nó a ṫairbe féin in aon niḋ, acṫ glóir agus onóir Dé. Ní bíḋeann formad aige le h-aon-neaċ, de briġ naċ áil leis a fáraḋ no a fearġaireaċt féin: acṫ ór cionn an uile niḋ ir mian leis beiṫ focair go fada i n-Dia. Ní ċuireann sé maiṫeas iomlán a leiṫ aoin ċneuṫúra, acṫ a leiṫ Dé aṁáin ó fiuṫann an uile ṁaiṫ aṁail gairfe ó'n d-tobar, in a lonuiġiḋ na naoiṁ aṁail 'na g-croiḋ deiġeanaċ. O! ḋá m-beiḋeaḋ ionnainn acṫ aon fréṁaṁáin de'n fíor-ċairṫanaċt, ċuigfimís naċ b-fuil a niḋṫiḃ fóṁarḃṫa an t-raoġail so acṫ lóċán na baoire.

---

16. CAIB.

De ċur fuar le loċtaiḃ cáiċ.

Ir ceart dúinn na loċta naċ féidir linn a leaṫuġaḋ ionnainn féin nó i g-cáċ d'iomcar go foiġideaċ no gur toil le Dia iad a ċlaoċlóḋ. Smuain go m-b' féidir

gur ċum do ċaiṗḃe do ṗaċṗaiodṗ aiġ meudugaḋ d'ṗoiġide agur d'ṗad-ṗulaing; óir gan ṗoiġide ir neaṁḃuiġeaċ do luaċ-ṗaoċaiṗ. Giḋeaḋ ní ṗuláiṗ duit ṗá ċaṫuiġṫiḃ de'n t-ṗaṁail ṗo guiḋe go dúṫṗaċtaċ ċum Dé caḃṗuġaḋ leaṫ ionnaṗ go ḃ-ṗeudṗá a n-iomċaiṗ maṗ iṗ cóir.

Má ḃiḋeann cáċ ċóṁ dóṫeagaiṗg ṗin a'ṗ gan do ċóṁaiṗle do ġlacaḋ ṗá ḋó no ṗá ṫṁí, ná déan imṗeaṗ leiṗ acṫ ṗág ṗá Dia é; ionnaṗ go n-déanṗá toil Dé air an d-talaṁ daṗ' b'eol maiṫ do ṫaṗṗaing aṗ olc. Muna ṗéidiṗ leaṫ ṫú ṗéin a leaṗuġaḋ do ṗéiṗ do ṫola ṗéin, cionnaṗ iṗ dóiġ leaṫ cáċ do ṫaṗṗaing ċum do ċómaiṗle do leaṁṁain? Ḃuḋ ṁaiṫ linn cáċ do leaṗuġaḋ a ḃeaṫa, agur ní leaṗuiġmíd áṗ m-beaṫa míṗaġalta ṗéin!

Ḃuḋ ṁaiṫ linn cáċ do ġlacaḋ áṗ d-teagaiṗg agur ní maiṫ linn coiḋċe cóṁaiṗle d'ṗáġail. Ní ṫaiṫniġeann dúiṗe no doṗṁántaċt na cómaṗṗan linn, giḋ ainṗṁanta do ṫeagaṗg bṗómíd ṗéin. Ḃuḋ ṫoil linn daoine eile ḃeiṫ cuiḃṗiġṫe ṗaoi ṗmaċt na dliġe, acṫ ní mian linn aon ċoṗg do ċuṗ oṗṁainn ṗéin. Aṗ ṗo iṗ ṗollur gur ḃ'anaṁ meaḋuiġmíd áṗ g-cómaiṗṗa in aon meaḋ linn ṗéin. Dá m-beiḋeaḋ gaċ aon go naoṁṫa neaṁloċtaċ, cad ḃeiḋeaḋ againn le ṗulang ó cáċ air ṗon Dé?

Acṫ ṗeuċ, iṗ í a ṫoil naoṁṫa ionnaṗ go ḃ-foġlamóċ-amaoiṗ ualaiġe a ċéile d'iomċaiṗ; óir ní ḃ-ṗuil ṗaoi gan loċt, no duine air biṫ gan a ualaċ ṗéin; ní ḃ-ṗuil aon neaċ gan earḃa éigin ṗá leiṫ; d'a ḃṗuġ ṗin iṗ ceaiṗ dúinn caḃṗuġaḋ agur cóṁneaiṫuġaḋ le ċéile, teagaṗg agur cómaiṗle do ṫabairṫ agur do ġlacaḋ ṗá ṫeaċ. Acṫ meudaiġeaiṗ méid áṗ ṗúḃáilce le méid na foiġide le a ḃ-ṗulaingimíd anṁó agur anacṗa; óir

ní lagaigeann an t-anró finn, act foillrigeann duinn cad é ár mianac.

---

17. caib.

De beata manaig.

Ní fulaing duit gan do doil féin do leanmain má'r mian leat beit i fiodcain agus i fócaiomeam leo' comarpain. Ní fuarac an nid maineactain i Mainirtir agus i g-cómluadar coitceann a céile gan loct, agus fearam oilir go bár. Ir beannuigte an té maineas agus eugas fá cuing deag-fiantа an chábaid. Má'r áil leat fearam go crídda agus dul air aghaid go catbuadac, bí deimneac nac b-fuil ionnat act deo-raidhe agus díbealtac air talam, agus gur ab éigean duit tmall air do dataib dutcaraig. Ní fulaing duit, mar an g-ceudna, beit fárda le mear amadáin beit ort má'r mian leat beata miaghalata do daitheam.

Ní b-fuil act fuarac ar g-culaid an manaig no i b-folt-geallad an cléirig, muna learuigtear an beata, agus muna fmactuigtear claonta cealgaca na h-an-tola. An te tógann cuing chábaid air fon aoin nid act le grád dílir Dé, ní féidir dó gan beit duairc dófárta: agus fós ní beid fuaimneas air a aigne muna n-úmluigid re é féin faoi láim an uactaráin gan ceangal air bit d'a bagamuil féin. Smuain

gur glacair aibíd manaig cum péipe an uactaráin do leanmain agur diultt dod' toil féin ; bidead a fiot agat gur gairmead tú cum fad-fulaing agur fíor-faoitair ; agur d'á brig sin nach ceadaigte duit beit díomaoin deaglabarta i reirbíf Dé. Uime sin is rá cuing an ghábaid deaibtar sinn amail ór in an d-tealach ; agur ní féidir d'aon neach fearam faoi an g-cuing so, muna n-úmluigid se a ghoide go h-iomlán le díograir dúthractach do Dia.

18. caib.

De deag fómpla na n-aingeal naomta.

Feuch air fómpla lonnrach na n-aingeal naomta, a gait a faogal a b-foirfeacht gach sínnne agur a faotar gach rúbáilce, agur cidfid tú cad é lúga a tagann linn a déanad. Fanaig ! cad é ár m-beata-ne i g-cóimmeas leo-san ! Tuill na naoim agur cáirde Chíort neam in ocras agur i d-tart ; i b-fuacht agur i luime ; i n-duad agur i d-tuirse ; in airneán agur i d-trorgad ; in urnuigthib agur i naom-mactnam ; i ngeuileanamain agur i mórán imdeargad

A ! bud do-fulaingte leacttrom na beata a gait na h-arrtail, na mairtirig, luct admála an ghreidim, na maigdeana, mar aon le míltib eile a lean go díogrameach lorg Chíort : óir d'fuatuigeadar a m-beata air

an t-raoġal ro air ron na beaċa ríorruiḋe. O! buḋ deacraċ agus buḋ cruaiḋ an raoġal a bí aig na h-aiṫreaċaiḃ naoṁṫa air an b-fáraċ. Buḋ ġeur agus buḋ ḋo-fulaingṫe a g-caṫuiġṫe i n-aġaiḋ an náṁad. Buḋ ṁinic agus buḋ díoġraireaċ a n-urnuiġṫe ċum Dé! Buḋ mór a d-trorgaḋ agus a d-tréanar, buḋ meirneaṁail agus buḋ fonnṁar a d-tearġráḋ i leaṫ a n-anam! Buḋ cróḋa a g-cómlann a learuġaḋ a loċt: buḋ ġlan an aigne agus buḋ ḋireaċ an ṁéin leṫ' leanamar riar Dé. Ċaiṫeamar an lá in duḃ-obair, an oiḋċe in urnuiġṫiḃ; gideaḋ níor ċlaon a n-inntinn ó urnuiġṫiḃ inṁeaḋonaċa air feaḋ an lae.

Ċaiṫeamar a n-aimsir go léir go tairḃeaċ: buḋ ġeárr leo a bíoḋ i g-cómluadar Dé, agus tre ṁórṁilreaċt na maċtnaṁ diaḋa, do ḋearmadamar uile-arḃaiḋe an ċoirp. Tugamar a g-cúl le fairḃreas agus le róġramam faoġalta, le cáirdiḃ gaoil, agus fór le rocar agus le faḋail na beaċa ro: níor mian leo aon nid air an t-raoġal ro; ir le cuimse ċugaiḋ do'n ċolainn na nidċe buḋ riaċtanaċ dí. Bíomar d'á brig sin boċt i maoin faoġalta; aċt bíomar fairḃir i ngráraiḃ, agus i súḃáilciḋiḃ. Bíomar i ngáḋ go fóirnealaċ; aċt bíomar neamtuiġte go h-inṁeaḋonaċ le gráraiḃ agus le fóláraiḃ Dé.

Do bíomar in aineólas an t-raoġail; aċt bíomar i muinteartaḃ agus i g-camradaḃ Dé. Do famluiġeamar neaṁnaḋ 'na súilib féin, agus bíomar fá ḋroċ-ṁeas an t-raoġail ro; aċt mórluaċ, taiṫneamaċ i súilib Dé. Seasamar i b-fírinne na h-úmlaċta, maiteamar i macántaċt an fomóir, agus riubladar i róċroiḋeaċt na foiġide agus na caiṫeamaċta: uime

ṡin ċuaḋaṙ aiṙ a n-aġaiḋ gaċ lá inṙ an ṙṙioṙaiḋ agur i g-caṙaḋaṙ oílir Dé. Tugaḋ maṙ ṡómpla iaḋ do ḋaoiniḃ cṙáiḃeaċa an domain: agur buḋ ċeiṙte ḋúinne beiṫ gṙíoṙuiġṫe le n-a n-deaġbeuṙaiḃ, 'ná laguiġṫe le oṙoċ-ċleaċtaiḃ na b-ṡuaiṙċṙaiḃeaċ.

O! buḋ móṙ é oíoġṙaiṙ na g-cṙáiḃeaċ i d-túṙ a naomh-beaṫa! O! buḋ lonnṙaċ a g-caoin-ṡúṫṙaċt in uṙṙuiġṫiḃ! buḋ ċeann a d-tearġṙáḋ do na ṡúḃáilci-ḋiḃ! Buḋ oíoġṙaiṙeaċ a ngean do'n ṙṙaġail! Buḋ móṙ a n-uṙṙṙaim agur a b-ṡomóṙ do bṙṙaṫṙaiḃ an uaċtaṙáin. Taiṙbéanann ṙṙan a n-deaġ-ṡómpla a maiṙeann ṡóṙ, gur daoine ṡáṙ-naomḋa ṡíoṙṡoiṙṫe iaḋ, a ṫṙiod go cṙóḋa agur ġaḃ de ċoṙaiḃ inṙ an t-ṡaoġal ṡo. Anoiṙ meaṙtaṙ gur duine naomḋa an té naċ d-tuiteann i b-péileḃeaṙtaiḃ, agur d'ṡulaingeann go ṡoiġdeaċ an t-ualaċ do ḋóġ ṡé aiṙ ṡéin.

Monuaṙ! an ṙtáid ṙṙailliġeaċ ṡuaṙċṙoiḋeaċ in a b-ṡuilimíd-ne, óiṙ iṙ obann ṫuitmíd ó'n d-tearġṙáḋ oíoġṙaiṙeaċ in aṙ' ṫionnṙgnamaṙ, aiṙ ċoṙ go b-ṡuilimíd anoiṙ tuiṙṙeaċ d'áṙ ṡaoġal tṙé leiṙġ agur tṙé ṡuaṙ-cṙáiḃeaċt. Go n-deonuiġid Dia ṙinn duL aiṙ áṙ n-aġaiḋ, ionnaṙ naċ d-tuitṙimíṙ i neaṁ-aiṙe 'na ṙeiṙḃíṙ a ṫuġ beaṫa na naomh maṙ ṡómpla dúinn le tṙiall i m-bealaċ áṙ leaṙa.

19. CAIB.

D' oibreacaib duine fiaghalta.

Bud ceart do duine fiaghalta a beatha do caitheamh i d-tathuighe an uile fúbáilce, ionnas go m-beidheadh a chroidhe cómh-fhreagrach d'á ghníomhartaibh: agus fós bud ceart dó a chroidhe beith níos deaghmaighthe 'ná ramhluighean a deaghnúis; óir tá iongantaighthe Dé aig amharc orthainn, agus bud cóir dúinn uathbhás agus eagla d'ár nglacadh 'na láthair, agus fiubhal go neamh-caidheach 'na fhiadhnuise, mar aingil árdcéimeacha Dé. Bud ceart dúinn ár gún díongmhalta d'athnuadhughadh, agus finn féin do ghríoghadh cum tearghtháidh amhail gur b'é gach lá toradh ár n-aithrighe, ais ráidh:—cabair liom a Thighearna Dia, in mo dheagh-gún, agus deonuigh do ghrádha do bhionnadh orm, ionnas go d-tiocfadh liom tionntghadh ó'n lá 'n-diu amach, óir is neamhnidh a n-dearnas go nuige so.

Beidh ár g-céim i flighe ár flánuighthe do réir neirt ár n-inntinne, deagh-mhéine ár gún: agus ni fulair do'n té leis' mian duil air aghaidh, beith lánchúramach chuadh-dhichiollach 'na thairdeal. Óir má's minic théipeann meirneach an té ais a gnáth gún daingean, cheud tuitfeadh amach do'n té bhídeann lagbhrighneach fóthuitimeach 'na gún? Is iomdha flighe air a m-bruighnidh ár ngealladhna do Dia; agus is fuarach an fhailligh 'nár n-oibreacaibh fhriothaltha le a g-caillimh mórán rochair! Is mó cuireann na fíréin a muinighin i ngnáthaibh Dé, 'ná i neart a n-eagna féin, óir is é Dia dóigh na

b-fíreun in gac nio d'á d-tógaid a láim. Is é an duine an fiólaidóir, acht is é Dia an fáraidóir, de brig nach bfuil flighe an duine air a cumar féin.

Má léigimíd dínn air uáirib cuid de gnáth-obair na cráibdeachta air fon na g-cómairgean, b' féidir linn filleadh uirri 'na diaig sin: acht ma tugamaoid failligh innte tre leigg nó air fon díomaoinigh, is trom í ár g-coir agus is fó-díogbálach do'n anam. Is baogalach fós tar éis ár n-díthcill nach d-tiocfaid linn ár n-dualgas do cóimlíonadh mar is cóir. Giúdeadh is éigean dúinn ár n-aghaidh do thabairt air nid éigin áirighe fá leith, agus fearann go dána i n-aghaidh na g-coimhdeadh is mó fhiothchuireann ár leas. Ní fuláir dúinn sinn féin do dheaghnamadh agus do mhion-chaithughadh go póirmealach agus go h-inmheadonach, óir fógnaid air aon linn a flighe ár flánuighthe.

Muna féidir linn beith go gnáth aig fíor-mháthnamh buid ceart dúinn go h-áirighthe air maidin no am thráthnóna tamall do chaitheamh aig leur-fmuaineadh. A d-tús an lae biod púr daingean agat gan fearg do chur air Dia; agus air theacht na h-oídhche fgrúduigh do chogús, agus fiafruigh díot féin cionnas d'iomcaraig tu féin air fead an lae, an fabair cionntach i m-bfiathaib, i fmuaineadh no i ngníomh, le'r thugair marla do Dia nó do'n chómharsain. Ullmuigh tu féin i n-aghaidh cathughadh nimheach an diabail: cuir fman leid' éadach, agus is furasd duit 'na diaig sin ainmhiana na colna do fmachtughadh. Ná beideadh an ainfhiosaid go bráth díomaoin ort; acht bí aig léigeadh, no aig fchíobadh, no aig urnuighe, no ag machtnamh, no aig déanadh nid éigin eile a fhachfaid chum taithbe do'n chom-

cinne: giodeadh in oibreacaibh iomfaoghlacha ir ceart duinn beith fuama, oir ni feicigeann dubhcladhaidheacht le gach aon.

Ni ceart na nidhe nach b-fuil coitcheann a dheanadh go publighe; oir ir feargh na dualgair airighthe fin a comhlionadh or iriol. Acht na dearmaid do ghnótha coitcheanna air fon do chola fein do leanmhain; giodeadh ir feidir leat, tar eis na nidheadh tá ceangailte ort do comhlionadh, má bidheann aon aimrir fa leith agat, filleadh air do meanmain, agus do dheagh-oibreacha airighthe do comhlionadh do réir do chola agus do thuigsiona fein. Ni féidir do'n uile beith oigheamhnach do'n uile ghnó, oir ni lia ceann 'ná ceard. Uime fin tá nidhe nior inchéanta air uairibh 'ná air uairibh eile, do réir iomadamhlachta na n-deagh-ghniomh; oir bidheann cuid dibh taitneamhach air laethibh féile, cuilleadh air laethibh coitcheanna, cuilleadh in am an chatha, agus cuid eile fór in am fithe agus fearghaigheachta; cuilleadh in am duaisgir agus dubhidhin, agus cuilleadh in am luathghaire ins an d-Tighearna.

Timchioll na mór-fheilteadh ir coir duinn ár n-deaghnóra d'athnuadhughadh, agus eadarghuidhe na naomh d'impidhe nior dúthrachtaighe. Dud ceart duinn ár n-deagh-rún do dheanadh ó fheil go feil; amail daoine aig triall air bearnáin an báir aig teacht cum féile na fíorghuidheachta. D'á bhrigh fin tá fé ceangailte oirrainn finn féin d'ullmhughadh nior dúthrachtaighe, deagh-chomluadar do choiméad, agus ár n-dualgar a chomlionadh nior géire in aimrir na caoin-dúthrachta, de bhrigh gur geargh uainn luath ár faochair d'fágail ó Dia.

Agus má'r toil le Dia ár m-bár do chur air cáirde,

bioó a ṡior againn nać b-fuilimío fór ullmuiġċe mar ir cóir, agus nać fiúntać finn fór le dul i feilb na glóire a foillfeoćar ionnainn air an aimsir ċeapuiġċe: uime sin cuirimíd sinn féin i ngleus gluaiśċta i n-aġaiḋ iorġuile an báis. "Ir beannuiġċe an feirbíreać" ar an Sórġeulaiḋ, Naoṁ Lúcás (xii. 43) "A ġéabar a Ṫiġearna, an tan ṫiocfar fe, aiġ airneán; go fírinneać a deirim lib, go g-cuirfiḋ fé ór cionn a b-fuil aige."

20. CAIB.

De ġráḋ an uaignis agus an ċuimis.

Loisg am iomċuibaiḋ ċum fillte oirc féin, agus fmuain go minic air ċabairtaraib Dé. Léiġ nior mó air fon cóṁġuine 'ná caiṫme-aimsire, agus diultuiġ do leabraib namárać. Ġéabaiḋ tú aimsir do ḋóṫain ċum deaġṁaċtnaiṁ, má ċaiṁsiġis ṫu féin ó'n t-feol caiṫe, agus ó'n dúil ṁalluiġċe a tá agat i g-cóṁluadar ċáċ: mar an g-ceudna ó'n d-taiṫneaṁ le a n-éirdeann tú le fgeultaiḃ agus le glaġaireaċt neaṁ-ḃunaḋaraċ. Ṫréigeadar na naoiṁ buḋ ċeannaraiġe agus dob' óirḋeirca, cóṁluadar na n-daoineaḋ ċóṁ minic a'r dob' féidir leo, agus ṫóġadar mar foġa maiṫeain ór iríol i b-riaḋnuire De.

"Coṁ minic a'r biḋim i g-cóṁluadar na n-daoineaḋ," ar Seneca, "fillim uaṫa nior lúġa am' ḋuine." Ir

gnáth an fgeul ceudna againn-ne tar éis an iomaid caointe. Is furo go mór an beul do dúnadh air fad, 'ná gan dul tar fóir i g-cómhnádh. Is furo fanamain 'fa m-baile 'ná finn féin do corg air peacaidibh na teangan a mearg cáth. Gid b'é, uime fin, ler' mian thiall i m-bóthar a leafa ní fulaing imteacht mar aon le h-Íofa a leath-taoibh ó'n t-fluag. Ní b-fuil aon neach faor ó baogal i g-cuideachtain, acht an té d'fanfadh go toileamail 'fa m-baile; no faor ó baogal i g-cómluadar, acht an te gnádhuigeann an ciuineas; no faor ó baogal i miagail, acht an té beidheadh fárfa le daoinne; no faor ó baogal in árdcéim, acht an té d'fóguim beith fómórach.

Ní féidir d'aon neach beith lúathgáireach, acht an té aig a b-fuil croidhe agus cogúr glan. Gidheadh bíodh neimheagla na naomh lán go cinnte de naomh-uamhan an Tigearna. Gid go raibh a m-beatha lonnrach le fúbáilcridhib agus neartuigthe le gnáthaibh, gidheadh níor caillleadar a n-úmlacht no a naomh-airde orra féin. Acht is ó uabar agus ó an-dóthchar d'fárann feargaireacht neamhnáireach na malluigtheoiridhe le a mealltar iad fá deire. Ná geall feargaireacht iomlán duit féin air an t-faogal fo, gid gur duine diadha deagóruigthe tu no dírreabach dia-toirbeirte; óir is baogalach duit air feadh do beatha.

Is minic gur mó baogal na muintire air a m-bídeann mór-mhear cáth, de dhruim an an-dothchais agus na mórdháile d'a d-tugaid iad féin. Is fearr, uime fin, do a lán gan beith faor air fad ó catuigthibh, air eagla go nglacfaidís an iomad tábhachta agus tórtail ionnta féin, agus go mbfuighidís a leath-taoibh i n-diaig fóláir na

colna. A! ir glanċaoin cogúr an té naċ loirgeann luaṫgair fóġluairte, no cúrám cailleaṁnaċ an t-saoġail so. A! ir iomḋa fíṫ agus fuaiṁneas aigne fealḃuiġeann an té ṫugann oṁuim láiṁe le buaiḋreaḋ baoṫ na beaṫa so, agus ċuireann a ḋóṫċas go h-iomlán i n-Dia.

Ní fiú an té naċ m-blaireann fearḃas na naoṁ-ċóṁġuine, íbe ve ṁilreaṫt na fólás neaṁḋa. Má'r mian leat vo ċroiḋe vo ġníoraḋ ċum cóṁġuine, teiṫ arteaċ in vo feomra ó ċollóiv an t-saoġail, aṁail mar veir an Scríḃinn Diaḋa; "Bíoḋ fiḃ cóṁġuineaċ in ḃur seomraiḋiḃ;" eaḋon, vuḃróṅaċ trie ḃur b-peacaiḋiḃ. Ġéaḃair in vo ċillín an niḋ ir gnáṫ leat vo ċailleaṁain amuiġ. Má lonuiġeann tú in vo ċillín taḃarfair taiṫneaṁ ḋí, aċt muna n-veanair taiṫiġe ḋí, glacfair gnás agus fuaṫ ḋí; aċt má ṫaiṫiġeann tú air v-túr fanaṁain in vo seomra beiḋ fé agat 'na ḋiaiġ fin mar ċaraiv víliv v'a v-taḃarfair taiṫneaṁ agus síorġráḋ.

Ir in uaigneas an ċiuiniv a ṫéiṫeann an t-anam air aġaiḋ, agus v'fóġlumann bruaṫra bríoġmora na Scríḃinne Diaḋa. Ir ann fileann fé fuair diana veor le a n-ionnluiġeann é féin gaċ oiḋċe, agus le a n-véanann caraḋar le n-a Ċruṫuiġṫeoir níor vúṫraċ-taiġe vo féir ciantaċta na fliġe ioir é féin agus an saoġal: óir tiocfaiḋ Dia mar aon le n-a aingliḃ naoṁṫa i g-cóṁluaḋar an té ṫéiġeann a ċáirve agus a ċaoin-ġaol air a son. Ir feárr staiv an té ceileann agus vo ċóṁúnann é féin artiġ aig taḃairt aire v'á anam, 'ná an té ṫéiṫeann amaċ rá'n saoġal aig véanaḋ mioṁḃuileaḋ agus a ṫugann failliġe i leaṫ a

anma féin. Is mó-ionmholta i n-duine magalta dul amach go h-anamh, agus gan beit dúlmhar i g-ceachtar díobh, eadon, cách d'feicsin, no iad d'á feicsin.

Cad fá gur mian leat na nithe d'feicsin nach féidir leat do fealbhughadh, dír "tá an saoghal so ag imteacht tapmainn, agus a claon-mhiana." (Naomh Eoin, ii., 17.) Brosnuigheann saoghal na mian amach tú act an uair tagann an t-am air ar' ceart duit filleadh, cheud tugann tu leat act chaithe scapta agus cosúr tuigseach thé thom-ualach do mhíghníomh. Is minic filleann go thomchaithéach an té d'imtigh go lútgháireach, agus is minic leanann maithin bhónach, oithe fúgach. Oir saoilimíd gur taitneamach gach lúatgháir na colna; act is fearbar agus síor-bár is crích uighi. Cad is féidir leat d'feicsin in aon áit eile nach b-feiceann tú ag baile? Feuch neamh agus talamh, agus na dúile go h-uile; óir is arta so do chutuigeadh gach nithe eile.

Cad is féidir d'feicsin in aon áit a lonuigeann a b-fad air dhuim talmhan? B'féidir go mearann tú ráthaidh agus síor-taitneamh d'fágail arta, act gan amhar ní tiocfaidh sin leat air feadh na beatha so. Dá m-b' féidir leat nadaire na Cruinne d'fágail d'aon amharc, cad beithéadh in uile act fileadh fuarach neamh-taitbheach? D'á brigh sin áirithigh do fúile agus do chaithe cum Dé Uilechúmachtaigh, agus síor-impigh air maitheamhnar ó peacadaibh agus ó claontaibh. Fág éigciallacht an t-saoghail so ag daoinibh dítchéillighe, agus tabair aire aitheanta Dé do cóimlíonadh. Dún amach gach nithe eile ó chaithe, agus gairm go h-éigeantach air do daoin-seasc lotha teacht fad' theamhann. Fan in a focair go

caoṁċumannaċ in do ċillín, óir ní féidir duit cuideaċta ir feárr d'fáġail in áit air biṫ eile. Dá m-b' áil leat ġan beiṫ aiġ siṫ amaċ agus aiġ éirteaċt le fáidṁéir éiciġ, ní ċaillfeá ruaiṁneas d'aiġne: aċt ó'r mian leat cluas do ṫabairt do ṡeulaiḃ seanḃan ṡiḋeulaċ, ní h-ionġnaḋ ḋu beiṫ faoi ḋrioblóid agus faoi ḃuaiḋreaḋ inntinne go minic.

21. caiḃ.

De ċóṁġuin croiḋe.

Má'r mian leat dul air aġaiḋ in do ḋeaġ-ṡún, bíoḋ eagla an Tiġearna ort, cuir sṁan leo' ċeudfaḋaiḃ agus ná bí tuġta do ġáirdeaċar óinṁídeaċ. Taḃair ḋú féin air ċóṁġuin croiḋe, agus ġéaḃaiḋ ḋú caoin-ḋúṫaċt; óir forġlann an ċóṁġuin an t-sliġe do ṁórán maiṫeasa, a caillteas go h-obann leguagaireaċt. Ir ró-ionġantaċ aon duine beiṫ lúaṫġáireaċ ins an m-beaṫa so a smuaineann agus a maċtnuiġeann air a óibirt ó n-a ḃaile ḋúṫċaraċ, agus air ġuaireannaiḃ geura goiṁeaṁla a anma.

Ir tre luaimneaċt croiḋe agus tre earḃa maċtnaiṁ air ár míḃeusaiḃ féin, naċ móṫuiġmíd duairceas agus duḃrón ár n-anama; óir ir minic gáirimíd go rúgaċ an uair ir mó ár g-cúis gola. D'a ḃrig ní ḃ-fuil saoirse croiḋe ná lúaṫġair anma le fáġail gan eagla

Dé mar aon le cogúr glan. Ir rona an té ler' féidir gach toirmeasg talmhuide do deilgean uaid, agus é féin do dádad go dlúthcumannach le Dia. Ir rona an té ler' féidir é féin do rcaraid le gach nid dhé a d-druailligtear an cogúr. Sear go cródha; buaidhtear air nór le nór eile. Léig do dáil agus léigfid dáil duit.

Ná measg tu féin i ngnóthaib nach m-baineann leat, agus go mórmór reachain beith aig cur arteach air nach-anáraib. Coiméad do fúil go h-airigthe ort féin agus tabair aire tú féin do dómharbhughad go ronnrach tar gach caraid d'a dílre. Ná glac buaidhirt dhé gan beith raoi mear no raoi macnar aig cách; acht bíodh doilgear ort dhé gan tu féin d'iomchar go cathanach, céillidhe, amail budh dleacht do feirbíreach dílear Dé. Ir minic gur fearr agus gur tairbhige do duine beith air uirearba róig agus feargairneachta na beatha ro, go mórmór an cuid díob a meudhuigeann tearbach na colna. Gidheadh is finn féin ir cionntach gan róg agus feargairneacht neamhda do mhothugadh níor mionca: de bhrig nach iarramaoid cómhgain chroidhe agus nach d-teilgimíd uainn go h-iomlán gach ráraid ruarach róimmealach.

Aomhuig ó chroidhe nach fiú tu milleacht na fólár neamhda do blarad, agus nach d-tuilleann tu acht buaidhread. Ní bídeann mear no dúil i lóchán an t-saoghail ro aig an té mhóthuigeann ruaimcear na cómhgaine; óir ruathuigeann ré rairdhbear róghluairte na beatha táirne ro. Tuigeann an deaghduine go b-fuil gnáth-cúir deor agus dubhrón aige, óir gid b'é mhaithnuigeann air féin nó air a chómharain, chídeann nach b-fuil aon duine air

talam gan a coṁramacht féin de'n anró: agus dá géire breathnuigeann ré ir eadh ir mó a doilgeas rá neam-aithrige na n-daoine. Ir fada firinneach ár n-dubhróin agus ár n-doilgir choidhe, méid ár g-coin-tead agus ár míghníom tré a g-ceangaltar fíor eitidhe na meanman, ionnas nach féidir linn machtnam air fhéacht fó-áluinn na b-flaithear.

Dá fhuaimfeá airan m-bárcóṁ minic a'r fhuaimeann tú air faogal fada, ní b-fuil aṁhus nach n-déanfá do beatha do learughadh níor dóghraighe; agus dá n-déanfá geur-machtnam air fiantaibh dófulangta ifrinn, nó purgadóra, mearaim gur lúthgáireach leat duad agus dub-obair na beatha ro d'fulang go foighidheach air son na fíorfhuirdeachta. Acht de bhrigh nach d-téidheann na fhuaimte ro do'n choidhe, agus go d-tugamar cion agus grad-ghrádh do'n t-faogal ro, támaid fós fuar faillighead i lear ar n-anama. Ir minic gur the earba meanman gheardánann an dolann dona air beagán cúise; uime sin, gurab ár d-Tighearna go dúthrachtach, sgriosaid agus meanma na cómhguine do bhronnadh orte; ag rádh mar' aon leis an b-fáidh fhighearmail, "Beathigh me, a Thighearna, le h-arán na n-deor, agus tabair dam ól d'uisge na n-deor go fairsing."

22. caib.

Ó'anacair an duine.

Táir anacrac, gid b'é áit 'na b-fuilir, agus gid b'é taob air a n-iompoigir cú féin, muna n-iompoigir air Dia. Cad fa b-fuilir duairc doilb-chroideac an tan nac fiteann an faogal fo leat do féir do cola? cá b-fuil aon duine air a lánfártacht inr an uile nid air dhuim talmhan? Gan amhuir ní b-fuilir-re no mire amla, no aon duine eile inr an domain gid go m-beidead 'na Pápa no 'na Rig. Cia, uime fin, ir mó fonar air an t-faogal fo? Gan amhuir, an té ler' mian an uile nid d'fulang air fon Dé.

Ir minic deirfeann daoine laga leóntaca an t-faogail fo; "Feuc gur fairdir fár-cúmactac tá an té fo agus an té fúd!" act tabair-re aire do fairdhear fíorálumn na b-flaitear, óir tá fairdhear an t-faogail diombuan dó-iomcar, de brig nac féidir a fealbugad gan duad agus dian-eagla a caillte. Ní ó iomadamlacht ár fairdhir ir ceart ár fonar do mear; óir ir leor dúinn caiteam agus fágail. Go fírinneac, ir mór an anacair a beit air an t-faogal fo. Óir an méid ir mó ir mian le duine lear anma do déanad, ir ead ir mó tugtar míotaitneam do fearbar na beata fo; de brig gur feárr tuigeann fe agus gur foilléire feirceann fe locta lántruailligte an cinid daonna. Ir fíor gur mór an anacair agus an t-amgar le duine diadha ler' mian faoisre agus fearc-rún na naom, beit

aig ite agus aig ól, aig coolaod agus aig úrgaod, aig obair agus aig cómhuige, agus faoi ualac trom na náduna daonna in gac practanar eile a leanann de.

Oir geur-mótuigeann an duine inmeadonac muirigin murranta an doirp aig éiliugad air go grod gáibteac air fead na beata so: agus uime sin guideann an fáid pigeamail go tearggnáoac dum Dé, é féin d' fuargladh ó'n ngéibeann in a piaib, "A Tigearna fuargail óm' anacair me." (Sailm, xxiv., 17.) Ir mairg do'n té do nac fior a anacra féin, agus ir mómairg do'n té a ggnáduigeann an beata anacrac thuailligte so. Oir farsaing! tá mórán dóm ceangailte sin de'n t-saogal so, gid gur dicheall dóib iad-féin do docugad air a n-déirc, gidead dá m-b' féidir leo martainn go brád, bud fuarac a m-beann air pigeact na b-flaitear!

O! a daoine dítéeilide díténeimeadca in dur g-croidéib, a tá dóm doimin sin múcta i láib na loct, nac féidir lib cion do tabairt d'aon nid act do mianaib marbtaca na colna! A! na thuailleanaige bocta! Ciódh fa deoig go tromchoidead, táirse agus tarcuisne na nidead so d'a d-tugadar gnád, agus leis' cailleadar an beata fiorsuide. Ni mar so do naomaib Dé agus do cáidib caomhcumannaca Criosd, a dug fuat agus migneann air fáimpigeact na colna agus air mór-mear na beata so, agus lean go lándóchaid lorg na beata fiorsuide. D'árduigeadar a g-croide go minic cum faidbir fiorbuain na b-flaitear, d'eagla gnád an t-saogail d'a d-tarrang cuige féin. A dearbhadair ionmuin, ná caill do meirneac, ni deigeanac fós é, ni b-fuil an uair fós imtigte

tapit in ar' peiriri do beata do learuġad agus d'anam do flánuġad.

Cad fá g-cuirir do lear air cáirde ó lá go lá? Eirig ruar ar ruan na locht, tionnsgain ar fo amach agus abair leat féin, "anoir am na h-oibre, anoir uair an dómhaic, anoir ir cuibe dam mo beata do learuġad." Oir ir é lá an cata, lá an luach-faochair do thallead. Ir éigean duit gabáil tre teine agus tre uirge, ful a d-tagair cum fuaimnir. Muna fearair go dian-dómlannach i n-aġaid do tola féin, ní féirir duit buaid air do claontaib. Ní féirir dúinn beit lánfaor ó'n b-peacad no fuargailte ó tuirse agus anfártacht, an fad a'r mairfimid inr an g-corpán fuarach fótuitimeach fo. Bud ġeal linn beit faor ó'n anacair fo; act de brig gur cailleamair ár neimhcionntacht tre tuitim i b-peacad, cailleamair mar an g-ceudna ár ronar ríreinneach. Ní fuláir dúinn, d'á brig rin, beit foiġideach forfada aig feitheamh le tócuirse an Tiġearna go n-imtigid an aimsir fo an aincheirt tairiainn, agus go fluiġtear fuar an t-ómarbtacht fo leir an m-beata dómarbta.

A! ir fótuitimeach agus ir claon do'n olc an duine! A n-diu adhuiġeann tú do peacaide, agus a márach tuitim inr na coirtib ceudna. Anoir bideann aigne agat beit air d'aireachar, agus a g-cionn atard aimsire déanair amail a'r nár ġabair an rún rin riamh. Ir ceart dúinn d'á brig rin, beit úmal neamhmuintarach arainn féin, ó chómío ár laige agus ár leontacht féin. Ir obann a caillteap le failliġe a b-fuaramar de, ġnáraib le duad dianfada.

Cad tiocfaid dínn a ngeimhread goimeamail an

ḃáir, má ċaillimío ár d-teargṁáḋ ċóṁ luaṫ ro in earrnaċ árḋṁeirneaṁail na h-óige? Is maiṙg dúinn má ṫámaoid air iṁtinn ṙcuir ó obair, aṁail a'r go b-ruil ár raoṫar criocnuiġṫe, agur ár riocṫáin déanta, an tan naċ b-roillriġeann ár g-cóṁluadar aon ċóṁarṫa cinnte air ár naoṁṫaċt. Is ró-ṁór, d'á brig ṙin, ár ngaḋ le aṫcóṁairle aṁail nuaḋ-féinniḋe, a n-deaġ-beuraiḃ, ionnar go d-tiocraḋ linn ár m-beaṫa do learuġaḋ agur ár n-droċ-ċleaṫa do ṫréigean.

23. CAIB.

De ṙmuaineaḋ an ḃáir.

Is geárr naċ ruláir duit beiṫ aig imṫeaṫt; feuċ, uime ṙin, cionnar ṙearann tú i láṫair Dé: briḋeann duine ann ro a n-diu, agur a máraċ imṫigeann gan tuairiṙg. Agur ní túirge tógṫar ar ár raḋarc é, 'ná ṫleaṁnuiġeann mar an g-ceudna ar ár g-cuiṁne. A! ir muiṙtill mearḃána croiḋe an duine, a ṙmuaineann go h-aonaránaċ air an t-raoġal ro, agur naċ b-feuċann roiṁe air an t-raoġal a tá le teaṫt! Duḃ ċeart duit beiṫ ċóṁ aireaċ in do ṙmuaintiḃ agur do briaṫraiḃ a'r dá m-beiḋeá le bár d'áġail gan ṁaill. Ní briḋeann imeagla an ḃáir air luṫt an ċogúir ġlain; óir ir ṙeárr do neaċ teiṫeaṁ ó'n b-peacaḋ 'ná beiṫ raoi eagla an ḃáir. Muna b-ruiliṙ ullaṁ a n-diu,

cionnar beiðir a márac? Ir neimcinnte an lá a márac; agur cionnar a b-fuil fior agat go m-beiðir beó a márac?

Cad é an tairbe faogal fada do beit againn, 'nuair nac d-téiðmío air agaid act go fuarac? Fa-fiar! ir anam gnid faogal fada níor feárr finn, act ir fómhinic meudaigeann ré ár g-coinde. Ir truaig nár caideamar aon lá amáin d'ár faogal mar budo cóir. Ir iomda duine airmeann bliadanta a g-cóimhfillte air Dia: act ir minic gur fuarac a fian i m-bealac a leara. Gid gur fcanramail an fud an bár, b'féidir gur guaracdaige marcainn níor fia. Ir beannuigde an té aig a m-bideann uair a báir go cinnte or cómair a fúl, agur d'ullmuigeann é féin go laedeamail i n-agaid uaire an euga. Má bidir fiam i láthair báir aoin duine, cuimnig nac fuláir duit féin triall 'r an g-conair g-ceudna.

Air maidin fmuain go m-b' féidir duit beit marb faoi an oidce; agur air deadt na h-oidce, ná geall duit féin eirge an lae. Dí ullam, d'a brig fin, gac am, agur learuig do beatha, ionnar nac d-tiocfaid an bár gan fior ort. Ir iomda duine fuair an-bár dbann: "óir tiocfaid Mac an Duine air an uair nac m-beid fúil leir." Agur monuar! beid adarnugad fmuainte agat air a'r caitir deo' faogal, agur beiðir duairc dubónac a d-taob d'aimrire fcarad go fuar failligeac mar figir.

A! ir fona fár-ciallac an té mairgeann anoir air an mód in a'r mian leir bár d'fágail. Óir ir dual deag-bár do'n té aig a gaib an faogal fo fá cáir agur fá carcuirne, aig a gaib deargnád na maideara,

agus na mór-ghaoithe; chuig é féin air aithghe, air umhlacht agus air thoil-eiteach; agus d'fhulang gach anacair go foighdeach fonartha le grádh do Chríost. Is féidir leat mórán maitheasa do dhéanadh, an fad táir dheagh-fhláinteach; acht is baoghal liom, an tan thiocfar lá an ghalair, gur fuarach a m-beidh air do chumas. Is beag a learuigheann a m-beatha trie thinnear, agus mar an gceudna, is anamh fear fiúbhail fán-naomhta.

Ná cuir do mhinighin in do cháidhibh, no in do chómhfhogus, agus ná tabair failligh i lear d'anma; oir dearmadfaidh do chómhghaoil tu níos túisge 'ná fhoilleann tu. Is feárr duit feuchain rómhat, agus lón na fíorfhuidheachta do fhaothughadh, 'ná beith ag brát air chungnamh cách tar éis do. bháis. Muna bfuil aon beann agat orrt féin anois, cia ag a m-beidh beann orrt 'na dhiaigh so? Ní bfuil uaim is mórluaighe 'ná an uaim laithreach: "Feuch anois tá an uaim iomchubaidh; anois tá laethe an t-slánuighthe" (2 Cor., vi. 2). Acht is mór an tuar eutcaoine agus dubhróin, nach gcaithi an aimsir so níos taithighe, leis' bféidir duit lón leanáluinn na bflaitheas do thuilleadh. Thiocfaidh an lá, in a dtabharfá an chuimhne air aon uair amháin aimsire na haithghe; agus farsaing! ní fiafrach dam nach neitheochaidhe tu.

A! a chuisle mo chroidhe, is mór an ghuais ó'n féidir leat anois tu féin d'fhuasgladh: tá sé air do chumas anois tu féin do fhaghadh air eagla agus air uamhan an bháis, le beith eaglach air fead do beatha, agus gan aon nidh do dhéanadh a mheadhochadh uathbhás an eutha. Déan dithchioll anois do beatha do learughadh, ionnas gur mó fath do luathghaire 'ná d'uamhain, an uair chiteaglaigh

an euga. Diultuig do'n t-saogal anoir, ionnas go maireá ias m-bás mas aon le Criost. Smaċtuig do corp anoir le sciúrra na h-aiṫrige, ionnas go m-beiḋeaḋ dóṫċas briogmar agat lá leontaċ na breiṫe.

A! a duine gan ċéill, cad sá g-cuimnigeann tú air saogal sada, an tráṫ naċ deimneaċ tú d' aon lá amáin? Naċ iomda duine aig a baib súil le sae sada, a mealladh go cailleamnaċ, agus a sladaḋ ar a sláinte? Naċ minic ċualair gus marḃaḋ an té so agus an té súd le saoḃar cloiḋim, gus báṫaḋ duine eile a lár na linne, gus ċuit duine eile le h-aill agus gus brigeaḋ a ċnáma; gus eug an té so air ċlár an óil agus an té súd air ċlár na h-imirṫa; gus loigeaḋ tuille air a leabaċaiḃ, gus sgriosaḋ mórán eile le plágaiḃ, agus go b-fuair na milte bás obann saoi an-sorlán sógluigṫeaḋ. Uime sin ir é an bás crioċ na beaṫa, agus mileann saogal an duine amail scáile.

Cia aig a m-beiḋ cuimne orc ias m-bás; agus cia guiḋeas orc? Déan anoir, a diangláḋ, an méid ir féidir leat, óir ní fior duit cá sorn d'eugsain, no cad ṫiocfaiḋ díoc tar éis do báis. An sad tá uain agat, cuaruig sairḃeas dóċailte na b-flaiṫeas; taḃair tú sein air slánugaḋ d'anma, agus na cuir suim aċt i séis Dé amáin. Anoir déan cáirde duit sein a measg na naom, taḃair urramaguis onóir dóiḃ, agus lean an rompla d'ságadar agat, ionnas an uair ṫéirsiḋ an saogal so oir, go nglacfaidís arseaċ tu in ársas bioṫbuan na b-flaiṫeas.

Mair annso amail oileṫeaċ no cóimiḋeaċ a ṫugann druim le cúrsam an t-saogail so. Coiméad do ċroiḋe saor agus árduigṫe suas ċum Dé, de brig naċ b-fuil

caṫair ċóṁnuiġṫeaċ annṡo aġaṫ. Cuiṙ ṗóṁaṫ ġo laeṫeaṁail d'uṙnuiġṫe, maṙ aon leo' oṙnaiḋiḃ aġuṙ leo' ḋeoṙaiḃ, ionnaṙ ġo m-b' ṙiú tú, d'anam do ḋul ġo ṙona, ṙeunṁaṙ i láṫaiṙ an Tiġeaṙna. Amen.

---

24. caib.

Oe'n ḃṙeiṫ ḋéiġeanaiġ, aġuṙ de ṫṙom-ḋíoġalṫaṙ Dé aiṙ an ḃ-peacaḋ.

In ġaċ niḋ ṙeuċ ċum do ċṙíċe, aġuṙ cionnaṙ iṙ ṙéiṁ ouiṫ seaṙaṁ i láṫaiṙ an ċṙuaiḋ-ḃṙeiṫiṁ, d'aṙ ab léiṙ na h-uile niḋṫe, naċ ngladann cuṁa no leiṫṙġeul ó aon neaċ, aċt a ṫaḃaṙṙaiḋ ḃṙeiṫ do ṙéiṙ cóṁṫṙoim an ċeiṙt. A! a ṙeacaiġ ḃoiṫt ḋíṫċéilliḋe, a ċṙiṫeann ġo minic i láṫaiṙ do ċoiṁċṙeuṫúṁa aiṙ a m-biḋeann ṙeaṙġ, cad é an ṙṙeaġṁa ṫaḃaṙṙaiṙ aiṙ Dia aiġ a b-ṙuil ṙioṙ do loċt aġuṙ do míġníoṁ? Cad ṙá naċ b-ṙeuċann tu ṗóṁaṫ i n-aġaiḋ lae na ḃṙeiṫe, an tṁáṫ naċ ngladaṙ leiṫṙġeul no leoṙ-cungnaṁ ċáċ aiṙ do ṙon; óiṙ beiḋ ġaċ aon aiṙ a ḋíṫċioll aiġ ṙṙeaġaiṙt aiṙ a ṙon féin? Aiṙ ṙeaḋ do beaṫa, tá do ṙaoṫaṙ toṁaṁail, do ḋeoṁa taiṫneaṁaċ, ṗ'oṙnaiḋe inéiṙoiġṫe, aġuṙ do ċṙoiḋe-ḃṙúġaḋ leoṙ-ġníoṁaċ.

Iṙ ṙolláin ṙioṙ-éiṙeaċtaċ Puṙġaḋóiṙ an ouine ṙoiġ-ioiġ aiṙ an t-ṙaoġal ṙo, aiṙ a n-ḋéanaṫaṙ euġcóiṙ, aġuṙ

a ġeapánann níor mó a d-taob peacaḋ cáċ, 'na a d-taob a díoġbála féin; a ġuideann air son a náma agus maiteann ó chroide a cionnta; nać g-cuireann air cáirde maiteamnar d'iarruid air cáċ; a comruiġeap níor eurġuide cum truaiġméile 'ná cum díoġaltair; agus d'imireann dianar air féin, aiġ claoid na colna fá smaċt iomlán na sriopaide. Is feárr go mór ár b-peacaide d'iomruagaḋ anoir agus ár g-claonta do smaċtuġaḋ, 'ná iad a bheit linn i láthair Dé fá chomscuirta a díoġaltair. Gan amhuis mealladaoid sinn féin tre meanġnáḋ ainmeasarda na colna.

Cad eile ać do peacaide a loiscfeap i d-teunteine na b-pian? Do réir mar léiġeann tú sian anoir leo' an-mianaiḃ, agus leanann tú toil na colna, is eaḋ beid troimeaćt, na b-pian agus teap na teine air an d-taoib tall. Ins na nidtib in ar' mó do peacuiġ gać aon, is ionta is mo pianfar é. Ann súd beid an duine leiscéamail loiscánta d'a ġeuġonaḋ le béaraiḃ binnimneaća, agus an sloċaire chaoraċ d'a snaideaḋ le tarc agus ocras: an dúscreaċ drocḃeartaċ lán de smúid-ċeo sior-loiscéamail nuibe; agus an tnúċánaċ daoḃċruaġ amail onnċoin cúċaiġ, aiġ uaillċeartaċt le géire na ngnod-pian a himirtear air, air leacaiḃ loma loiscéannaća 'r an idhonn.

Ann súd ní beid súḃáilce gan dóġnuinn fa leit: beid an duine uaiḃreaċ árdaiġeantaċ lán d'aitir agus de náire, agus an duine santaċ d'a ceudaḋ le dianearḃa docraideaċ, gan súil le saoram. Ann súd is ġuirte, géire, gráineamla aon uair amáin aiġ fulang na n-ilpian úd, 'ná céad bliaḋain air an t-saoġal so

faoi iarrma gac trom-aitriġe. Ni b-fuil forad no ionfuarad le fáġail aiġ an droing damanta, ó'n am imtiġid amac tre beannain an báir; acc annfo if minic ġeibid fuaimnear ó faocar, agus fár-luaċġáir tre cómluadar a g-cainad. Anoir gab fuadar fíor-doilġear a d-taob do feacad, ionnar go d-tiocfad leat beit in aoidnear árdéimeac na naom, lá an breiteamnair: "óir an tráth frin fearfaid na firéin go lánmeirneamail, i n-aġaid na droinge a cráid agus a creac-fuacair iad." An lá úd, tabairfaid an té fo breit air cáċ, a ġéilleann go h-úmal do breitheamnar cáċ anoir. An lá úd, beid an duine boċt úmaldo-ideac lán de nearc agus de dóċcar, agus an duine uaibreac faoi imeaġla air ġac leit.

An lá úd, foillfeocar ciall agus crionnacht an té bí faoi táir agus faoi tarcuisne inr an t-saoġal fo air fon Criort. An lá úd, beid ġac duad agus dóġmuinn, a fulaingead le foiġide, taitneamac, agus "druidfear le céile beul ġac ainceirt." An lá úd, beid lúaċġair agus gáirdeacar air an duine diaġa, agus beid an neamcráibeac gruama goirġeac. An lá úd, beid an dolann, a cráda le ġeur-aitriġe, nior caitréimiġe 'ná da m-beidead fi d'a fár-biaġta le h-áilleacht ġac aoidneara air fead a beata. An lá úd, beid an aibío lomcaitte go lonnrac lánmairead, agus eudaiġe mine, mór-corduir, ġan mear. An lá úd, beid an boċán boċt nior ionmolta 'ná an gruanán óirdearc árdaoidinn. An la úd, beid torad air an b-foiġide águs cumar claondeartaċ go h-anbrann; beid úmlaċt úir-iodal go ceannarac, agus gliocar céirdeamail an t-saoġail fo go tarcuisneac, táirmearamail.

Beid fear an cogúir glain nior luaigáirige 'ná an t-ollam tórtalach, a cuir a lear air cáirde le ciocrar fógluma. Beid dímear gach fairdbir nior toirteamla 'ná maoin agus mór-fágaltar na faogaltánach go h-uile. An lá úd, is mó an fuairceal leat cuimhniugad air' a n-dúbrair d'úrnuigtib, 'ná air ar' ic is de briadaib foineamla, fócaicte air fead do beata. Agus is mó do luaigair de druim beit ciuin cneasda, 'ná dá m-beidteá caintead, cómlitardach. An lá úd, is mó an mear a beidear air deag-oibreacaib, 'ná air bruachaib blarta, beag-maitearacha: agus is mó an taitneam do neach feucain tar air air beata deagmarta, 'ná aoibneas na cruinne. Fógluim anois faoitair fuaracha an t-faogail fo d'fulang go foigideach, ionnas go faomfaide tu ó thom-ualach na n-ilpian air an t-faogal eile. Feuch anois air fead na beata so, cad is féidir leat d'iomcar tar éis do báis: agus muna b-feudair beagán d'fulang anois, cionnas a d-tiocfaid leat pianta fiormuide Ifrinn d'fulang air an d-taoib tall? Gan amhras ní féidir duit beit feargair fán-fólárach annso, agus fona fíor-cómnuidteach mar aon le Criost ann rúd.

Cad d'fógradh gradaim agus gnát-átar na beata so duit, dá m-beidteá le bár d'fágail anois? Is baorradh d'a brig sin na h-uile, act gnád agus fearc-miaradh Dé amáin. Oir ní eagal do'n té a gnádaigeann Dia le n-a chroide go h-iomlán, bár, no breitheamnas, no fór teine theun Ifrinn; de brig go b-forgland fearc-gnád Dé an t-slige go migeact na b-flaitear. Act ní iongnad, faraor! go m-beidead an té dugann taitneam do'n b-peacad, imeaglad roim

an m-bár, agur an m-breitheamnas. Giodh muna g-coisgid tu ó'n b-peacadh le grádh do Dia, is maith, an cuid is lúga de, cosg ó'n olc le h-eaglais Isinn. Acht ní féidir do'n té a chaparann a lámh ó'n olc tre eaglais Isinn go h-aonaránach, fearamh a b-fad air dheagh-staid; óir is geárr go d-tuitfidh se i ngairge gháibheadh an Diabail.

---

25. CAIB.

De learughadh díoghraireadh ár m-beatha.

Bí díthchollach, agus glach taitneamh i feirbíos Dé, agus smuain go minic cad do tug ann fo dhu, agus cad far' thréigis an saoghal? Nach cum maireachtain do Dia amháin agus do beatha do chaitheamh do réir a thola naomhtha? Bí díoghraireach, d'á brigh sin i leas d'anma, óir is geárr uait dualgas mórluach do saothair; agus ar sin amach ní baoghal duit doilgheas no dóghuinn air fead na síorruidheachta. Ní fuláir duit beith aig obair agus aig gnódughadh air feadh tamaill big anois, acht 'na diaigh sin, géabair síothcháin agus suaimhneas air fead na síorruidheachta. Má leanann tú go díleas, dúthrachtach, a saothar do learg, gan amhras beidh Dia díleas, deaghchoidheach aig tabairt do dhualgais duit. Ní fuláir duit muinighin láidir a beith agat nochtain do'n mheadh; acht na meas go b-fuilir saor ó baoghal, air eagla go d-tuitfeá in uabar no i b-faillighe.

Lá n-aon bí duine áirighe i m-buaidirt móir aigne, agus iar d-teacht do arteach do'n eaglais, do fhéach fe é féin i b-fiadnuise na h-altóra, aig rádh mar leanas, a meadon a chroidhe: "Dá m-beidheadh fior agam go leanfainn go buanfearmach i reighibh Dé:" agus gan fios, do chualaidh fé Dia aig labairt leis go h-inmheadonach: "Agus dá m-beidheadh an fior fin agat, cad do dhéanfá? Déan anois an nidh dhéanfá an uair fin, agus ní beidh baoghal air bith orm." Agus gan mhaill mhóduigh fe é féin cóimheartuighe de bhrigh na m-briathar fin, agus dug fuar a choil go h-iomlán do choil Dé, agus ó'n lá fin amach chéigh a buaidirt agus a dhoilghear inntinne é. Níor fiarfuigh fe níor mó cad bí le cuidim amach dó iar n-eugadh; acht dug é féin air choil iomlán áfhoidheanmach Dé do lorg agus do leanmhain mar dúr agus már dheidheadh gach deagh-oibre.

"Cuir do mhuinighin inr an d-Tighearna, agus déan maitheas," ar an fáidh fighearmail, "agus áitreabh an talamh, agus biadhóchar dú le n-a fairdhreas." Tá aon nidh amháin ir minic choigeann a lán air dul air aghaidh i leas a n-anam; eadon, eagla an duaidh agus an dian-fhaochair, nach fulaing dóibh d'fulang inr an g-comhlíocht fin. Agus ní b-fuil neach ir fearr téidheann air aghaidh i m-bóchar a leasa, 'ná an té chroidheann go cródha i n-aghaidh na g-claonadh ir neartmhaire agus ir dóchaidhche: óir ir dual an luachraochair ir fearr agus na ghárra ir mó, do'n té dheidheann buaidh air féin, agus dhultann d'an-choil na colna.

Acht ní h-ionnan cómhraic agus cathughe gach aon: acht an té a tá díleas, dúthrachtach, gidh gur láidhire a chlaonta, fós ir mó a dhualgas agus ir fearr a fhighe

ċum Dé, 'ná fliġe an té, aiġ naċ b-fuil aċt claonta laga, agus ċuġann failliġe, in a fmaċtaḋ. Cungnaiġeann ḋá niḋ go mór linn a learuġaḋ ár m-beaċa, eaḋon, finn féin do ċaffaing go díċċiollaċ ó na h-anmianaiḃ peacaṁla, d'á ngéilleann an náḋúir ḋaonna, agus na fúḃáilciḋe ir mó ċearduiġeann uainn do lorg go dúṫfaċtaċ. Taḃair aire, maf an g-ceudna, air na loċtaiḃ fo do feaċnaḋ ir mó ċuireann míoṫaiṫneaṁ ort i g-cáċ.

Iompoiġ gaċ ócáid ċum fáġalfair d'anma; ionnaf má feicir, no má ċloirir aon deaġ-fómpla, go nglacfá formad na maiṫeara. Aċt má feicir aon droċ-niḋ d'á ḋéanaḋ, taḃair aire gan aiṫrir do ḋéanaḋ air; agus má ċuir amaċ gur fiġnir a leiṫéid fiaṁ, learuiġ ċu féin gan ṁaill. Do réir maf bheaṫnuiġeann cura cáċ, ir eaḋ bheaṫnuiġeann cáċ ċú. A! ir taiṫneaṁaċ an niḋ deaṁḃráiṫre d'feicfin díoġraireaċ, dia-ḋoirḃeirte, diaḋa, deaġ-órduiġṫe: aċt ir duairc duḃrónaċ an niḋ iad d'feicfin airleoġaċ, ainfianta neaṁċúramaċ i ngnóṫaiḃ a n-anam! Ir gáiḃṫeaċ guaireaċ an niḋ, failliġe do ċaḃairt in inntinn ár ngarma, agus ár n-aire a ḃronnaḋ air ġnóṫaiḃ naċ m-baineann linn.

Bí cuiṁneaċ air an fún cráiḃeaċta a ġlacair, agus cuir íoṁáiġ na croire go minic ór do ċóṁair. Monuar! ir iomḋa cúir náire agat, má feuċann tú air beaċa lorg Críoft, naċ b-fuil tú fór cóiṁfheagraċ do'n fáċfún óirḋearc fo, giḋ fada aiġ iomċar na h-aiḃíde tú. Ġeiḃeann an cráiḃeaċ a ġnóduiġeann go dúṫfaċtaċ da fíriḃ aiġ maċtnaṁ air beaċa agus air fáir ár d-Tiġearna, gaċ niḋ fiaċtanaċ agus tairḃeaċ ann: agus ní gáḋ ḋó aon niḋ ir feárr do lorg 'ná lorg.

A! dá d-tagad lora ceurta air duairt in ár g-croidtib, bud lionmar, agus bud obann ár b-fóglaim!

Fulaingeann an duine diadha díograigeach, agus glacann go ceanamail gach nid a aitheantar dó. Acht bidheann buaidhreadh air dhuim buaidhrid aig an duine fuarchráibeach, agus doilgeas air gach leith dhe; de bhrig nach b-fuil fólar air bith aige air an d-taoib artig, agus go b-fuil fé coigthe air, é lorg ó'n d-taoib amuig. Ir uathbarach an cheachuatar, le a millteas an manach a diultuigeann fómor do fiaglaib. Bidheann an duine failligeach ainfhianta, go gnáth anfocair, anfárta: de bhrig go g-cuireann fo no fúd anfártacht air, ó uair go h-uair.

Cionnar mairheann na manaige, fá chuad-fmacht na fiagal, do nach fulair dóib géilleadh. Ir anam friúblaid amach, ir iargcúlta caithe a m-beatha; ir fuarach á m-biad agus a n-deoch; ir lom-caithe a n-eudach; ir duadamail a faothar; ir beag a labhraid; ir fada a n-áirneán; ir moch a dúrgaid; ir cian a n-urnuigthe; ir mór a léigid, agus ir dúthrachtach géilliud do gach fiagail a baineann le n-a m-beatha. Feuch air na h-ordaib beannuigthe d'a ráidtear "Carthúirnánaige agus Cisterciánaige," agus air an iliomad eile de manaigib, agus de mnáib fiagalta, mar eirigid i g-ceart-meadon na h-oidhche aig canad failm do'n Tigearna. Bud mór, uime fin, an náire duit-fe beith ad' fhadaire fhairt-fuar, air fead na h-aimfire beannuigthe fo, agus meithle móráilne an Tigearna go luathgáireach aig molad mórdachta Dé.

A! ir thuaig mar tá aon nid eile le déanad againn, acht beith aig molad agus ag mór-meudugad ár d-

Tiġearna Dé ó n-ár g-croiḋe, agus ár gcairt go h-iomlán! Ir truaiġ nach féidir linn déanaḋ gan ite gan ól, gan codlaḋ gan guan, ionnas go m-beiḋmíd go síor-ċómhuiġeach aig molaḋ Dé, agus tóġta suas go h-iomlán i ngnóċaiḃ sriorabáilte! Buḋ mó ár gonas agus ár sólás mar sin, 'ná mar támaoid anois, saoi ṫrom-iarrma na colna. A! buiḋe se Dia, nach m-beiḋeaḋ a leiṫéid go d'iarrma orrainn, agus nach m-beiḋeaḋ againn acṫ aire do ṫaḃairt d'sionnsuaraḋ an anma, nach m-blaisimíd, saoi, acṫ go hó-anam!

An tan nach loisgeann neach a sólás, acṫ ó Dia amáin, ir eaḋ a ṫionġnann se go soiscre taiṫneam do ṫaḃairt do Dia, agus biḋeann sásta gid b'é niḋ ṫárluiġeann dó. Ní biḋeann an te so lúaṫġáireach 'na saiḋbreas, no dubrónach 'na daiḋbreas, acṫ ciomnuiġeann é féin go h-iomlán agus go muiniġneach do Dia, d'a, d-tug sé seasc agus dianġráḋ tar gach niḋ cruṫuiġṫe; óir ní ṫéiḋeann aon niḋ a múġa no a g-claoċlóḋ ó Dia, acṫ maireann gach niḋ dó, agus fiafraid é gan mhaill.

Cuimnigh go cinnte air do ċrioċ déiġeanaiġ, agus nach b-fillfeann an aimsir d'imṫiġeann tapainn. Ní féidir d'aon neach beiṫ taiṫneamaċ i láṫair Dé, gan beiṫ oíleas dúṫraċtaċ 'na seirbís. Má ṫionnsgnann tú beiṫ fuarċáraċ, beiḋ tú gan mhaill ansárta; acṫ má ṫugair ṫú féin air seargráḋ Dé beiḋir fuaimneaċ síoṫċánta; agus déanfaiḋ grádha Dé, agus seasc na súḃáilceaḋ do duaḋ níos lúġa, agus d'ualaċ níos easṫroime.

Biḋeann an duine dúṫraċtaċ seargráḋaċ, ullamh do gach deaġ-niḋ. Ir dóċamhlaiġe go mór, claonta do

fmaċtuġaḋ agus droċ-ċleaċta do ṫréigean, 'ná beiṫ aig obair agus aig iomfaoċar le n-ár m-ballaiḃ corpdha. An té naċ d-tréigeann loċta fuarṡaċa, tuiteann le beagán agus le beagán i loċtaiḃ lán-mór. Má ċaiteann tú an lá go maiṫ, beiḋir lúaṫġáireaċ, áṫarraċ ar ṫeaċt na h-oíḋċe. Bí airdeaċ; gníomuiġ do meanma, cómairliġ ṫu féin, agus gid b'é ṫeagmann do ċáċ, ná taḃair-se failliġe ionnat féin. Do réir méide an diandair le a n-diultuiġṫear duid' ṫoil féin, is eaḋ is móide do fian i m-bealaċ do leasa.

an ḋara leaḃar.

1. caib.

Ḋe ċóṁraḋ inṁeaḋonaċ.

"Tá riġeaċt Ḋé in ḃur measg agaiḃ," ar ár n-Tiġearna. Iompoiġ leo' ċroiḋe go h-iomlán air an n-Tiġearna, agus tréig an raoġal anróḋaċ ro, agus ġéaḃair rioċċáin anma. Fóġluim niḋe raoġalta do ḋíṁeas, agus taḃair tú féin air niḋiḃ inṁeaḋonaċa, agus ċiúrir riġeaċt Ḋé rao' ċearmann: óir is é riġeaċt Ḋé rioċċáin agus ġáirdeaċas ins an Spiorad Naoṁta, a feuntas air na malluiġċeoiriḃ. Tiocfaiḋ Críost ċuġat aiġ foillriuġaḋ a fóláir duit, má ullṁuiġir ionad cóṁnuiḋe ḋó. Is i g-croiḋe an duine tá glóir agus maire an Tiġearna, agus is ann is mian leis áitreaḃaḋ. Is iomḋa cuairt beir ré air an duine inṁeaḋonaċ, is milis a ċóṁluadar leis, is bríoġṁar a fóláir, eadon, il-iomad rioċċána agus muinteartaiḃ gan téora.

A anam ṁíreunta, ullṁuiġ do ċroiḋe dod' ċéile fún, ionnas go n-deonuiġiḋ ré teaċt agus cóṁnuiġe ionnat: óir deir ré féin, "Giḋ b'e ġráḋuiġeann mire coiméadfaiḋ re mo ḃriathar, agus tiocfam ċuige agus déanfam cóṁnuiḋe mar aon leis." Déan sliġe, uime sin, do

Criost, a meadhuigeann do chroidhe, agus feun dul arteach air gach aon eile. Ir duine lánfaidhir tu, an tan a fealbuigeann tú Criost, agus ir ró-leor duit é; déanfaidh fé falátair duit go díleas, deagcúramach, ionnas nach gádh duit do dótcar a cur i n-daoinib air bit: óir malairteann daoine a n-aigne gan maill, agus ir obann téidid air neimhnidh; acht ní mar sin do Criost, fearann fe linn díongmalta go deire.

Ní ceart an iomad muinigne do cur i n-daoinib fuarach, fómharbta, an t-saogal so, gid gur tairbeach, ionmuin linn iad; no fós beit buaidheartta anfárta, má bidid air uaimib 'nár n-agaid, agus d'ár g-crochadh. Óir an chonas a tá leat a n-diu, b'féidir dóib beit ad' agaid a márach; agus a n-inntinn d'atarrughadh air nós na gaoithe. Cuir do dótcar iomlán i n-Dia; glac maoth-uamhan roimhe, agus tabair fearc do chroidhe dó; déanfaidh fé fheagrach air do chon, agus miaghfaidh gach nid cum leasa d'anma. Ní b-fuil catair cómhnuidheach annso agat: agus gid b'e áit a b-fuilir, ní b-fuil ionnat acht deoraidh agus oileachreach, do nach féidir fuaimhneas d'fágail, go d-taitighear é go h-inmheadonach le Criost.

Cad fá b-fanann tú aig amharc ad' timcioll an tsáit nach annso tá d'ionad fuaimhnis? Ir air neamh nach fuláir dod' áitreib beit, agus ní dual feucain air nidhib na talman so, acht amail nidhib tárluigeann orthainn inr an t-slighe. Imtigeann lón na beatha so, agus sinn féin mar aon leis: d'á brig sin ní ceart dúinn ceangal do'n t-saogal so, air eagla go m-béarfaidhe inr an ngairdhe orthainn, agus go g-caill-fimís ár n-anmanna. Maithnigh go minic air mhórdhacht

an· Árd-Rig, agus cuir d'urnuigḋe go cómṅuiḋeaċ i láṫair Críosd. Muna fiosraċ ḋuit maṫcnaṁ do ḋéanaḋ air árd-giúnduiṁraiḃ an ċneidiṁ, fmuain go díl air ġeur-ṗáir Críosd, agus lonuig le taiṫneaṁ 'na ċneuċtaiḃ ró-naomṫa: óir má fiṫeann tú go beo-ċneidmeaċ cum cneuċt agus cneaḋ mór-luaiġ Íosa, beiḋir ráṫa, fólárach ad' buaiḋneaḋ, gan beann air meas no air míṁeas faoġalta, no fós air ċeangain na cúlċáinte.

Do bí Críosd féin rá díṁeas air an t-saoġal so, agus tréigḋe aig a cáirdiḃ agus aig a cómluadar, i g-ceart-meaḋon gaċ aiṫre; d'fulaing sé cáir agus tarcuisne; agus an féidir leat-sa ġeanán air aon neaċ? Do bí daoine air ḋroċ-aigne, agus aig iṫiomráḋ Críosd féin; agus an measais-se, naċ fuláir do gaċ aon beiṫ cáirdeaṁail, cúramaċ agat féin? Cionnas is féidir duit duais na foiġide do ṫuilleaḋ, muna d-tárla mí-áḋ air biṫ duit? Cionnas beiḋir ad' ċaraid aig Críosd, muna b-fulaingir air a son? Uime sin fulaing mar aon le Críosd, agus air son Críosd, má's mian leat fiaġluġaḋ mar aon le Críosd.

Dá d-tagaḋ leat dul i feiḃ inṁeaḋonaċ Íosa, agus a dian-ġnáḋ do ṁoṫuġaḋ, ní beiḋeaḋ beann air biṫ agat air do fearġaireaċt, no do míṁeasaireaċt féin; aċt beiḋeaḋ lúaṫġáir ort rá aiṫis d'fáġail; óir déanann ġnáḋ Íosa míoċaiṫneaṁaċ in ár súilib féin sinn. Is féidir leis an duine inṁeaḋonaċ, a ġnáḋuiġeann Íosa agus an fírinne, a tá saor ó gaċ an-ċumann, é féin do ṫabairt go h-iomlán do Dia, agus a ċroiḋe d'áirdiġaḋ tar gaċ nid ċruṫuigḋe cum Dé na síoṫċána.

Tá an té sin ciallmar, caoin-ċeasaigṫeach ó beul Dé

a mearann gach nid do réir cómchroim an ceirt, eadon, do réir tola Dé. Ní bídeann an duine diadha deagfhómplach, a dímearann an raogal ro, coidce air earba uaine agus ionaid cum a deagghníom do déanadh: óir de bhrigh nach o-tugann é féin tar fóir air ghnóthaibh raogalta, ir féidir leis atcuimhniughadh níor luaithe air ghnóthaibh an anma. Ní gailleann duad no dóghruinn air an té ro; de bhrigh go g-cuireann ré é féin i n-oireamhain do gach nid, do réir mar táthluighean. Ní tugann se aire air bith do mí-iomchar no do dhroch-cleachtaibh cách, de bhrigh go b-fuil a chroidhe féin lán-focair i n-Dia. Do réir mar tharraingeann duine cúram air féin ir eadh buaidhrid agus cuirid toirmeasg air.

Do fhachadh gach nid cum maitheasa agus mór-fháltais duit, dá m-beidhéa glanchroidheach, deagh-órduighte in d'aigne. Ir minic bídir anfhocair, míofárta, le mórán nidheadh; de bhrigh nar smachtuigir do claonta, agus nach b-fuilir fór dealuighthe air fad ó lódán an t-raogail ro. Ní b-fuil nid air bith ir mó thuailligheann, agus fladann chroidhe an duine, 'ná an-cumann do dheutóirib. Má tugann tu druim láimhe le gach fáradh ceadfadach, tiocfaidh leat léur-mhachtnamh air fólár fíorbhuan na b-flaitheas; agus gáirdeacar gan téora do mhothughadh i g-ceart-lár do chroidhe.

2. CAIḂ.

Ḋ'úṁal-ḟomóṙ.

Ná cuiṙ ṙuim ann cia tá leaṫ, no aḋ' aġaiḋ; aċt ḋéan ḋiṫċioll ġo m-beiḋeaḋ Ḋia leaṫ in ġaċ niḋ in a ġ-cuiṙṙ ḋo láṁ. Coiméaḋ an coiṁṙiaṙ ġlan, agus taḃaṙṙaiḋ Ḋia caḃaiṙ ḋuiṫ: óiṙ ní ṙéiḋiṙ le mailíṙ ċáċ díoġḃáil a ḋéanaḋ ḋo'n ṫé le a ġ-caḃṙuiġeann Ḋia. Ḃí ṙoiġiḋe aġaṫ, agus éiṙḋe ḋo ḃeul, agus ċiḋṙiṙ ġo ḋ-taḃaṙṙaiḋ Ḋia láṁ ċaḃaiṙṫeaċ leaṫ. Tá ṙiaṙ na h-uaine agus na h-aimṙiṙe aiġe, in aṙ' ceaṙṫ ṫu ḋ'ḟuaṙġlaḋ; ḋá ḃṙiġ ṙin, ġéill ġo h-iomlán ḋ'a ṫoil ṙó-naoṁṫa. Iṙ le Ḋia a ḃaineann ṙin ḋ'ḟuaṙġlaḋ agus caḃṙuġaḋ linn in ġaċ buaiḋṙeaḋ. Iṙ minic ġuṙ taiṙḃeaċ ḋúinn aiṙ ṙon na h-úṁlaċṫa, ṙiaṙ áṙ loċṫ a ḃeiṫ aiġ cáċ agus aiṫḃiaṙ ḋ'fáġail uaṫa.

An tan úṁluiġeann neaċ é féin, de ḋṙuim a ċionntaiḋ, ṙíṫiġeann ṙé cáċ ġo ḟuṙaṙ, agus tuġann ṙáṙaiḋ ḋo'n ḋṙoinġ a ḃiḋeann i ḃ-feiṙġ leiṙ. Comaiṙceann agus ḟuaṙġlann Ḋia an ḋuine úṁal: iṙ ḋó ṫuġann ṙé ṙeaṙc agus ṙíoṙ-ġṙáḋ: iṙ ċuiġe a ċlaonann a ġṙáṙa, agus ḋ'éiṙ é uiṙ-íṙliuġaḋ, áṙḋuiġeann ṙé é ḋo'n ċaṫaiṙ ċaoṁáluinn. Iṙ ḋo'n ḋuine úṁal ḋ'ḟoillṙiġeann ṙé a ṙúiṁ, agus taṙṙaingeann é ġo ḟuaiṙc ṙáṙ-ṫaiṫneaṁaċ ċuiġe féin. An tan tuġṫaṙ maṙla no míoċlú ḋo'n ḋuine úṁal, ḟulaingeann é ġo ḟoiġiḋeaċ; óiṙ iṙ i n-Ḋia tá a ḋóṫċaṙ agus ní inṙ an ṫ-saoġal. Ná meaṙ ṫu féin oṙlaċ aiṙ ḋ'aġaiḋ i m-bealaċ ḋo leaṙa, an ṙaḋ iṙ ḋóiġ leaṫ ġo ḃ-ḟuiliṙ níoṙ ṙeáṙṙ 'ná cáċ.

3. caib.

De'n deaġ-duine fíochánta.

Coiméad do ċhoide féin air d-túr i fíocháin, agus 'na diaiġ sin, is féidir leat cáċ do fiuchadh. Is mó an tairbe tagann le fear fíochanta do déanadh 'ná le fear fóġluma. Iompoiġeann fear na feirge gaċ maiṫ cum oilc, agus is obann d'eirdeann le drochrgeul. Acht iompoiġeann fear na fíochána gaċ nid cum maiṫeasa. Ní tugann sé drochthuairim faoi cáċ, acht ní mar sin d'fear na feirge, buaidhriġṫear é le h-anfártacht; ní b-fuil fuaimneas air biṫ air féin, agus ní fulaingeann sé do cáċ fuaimneas do déanadh. Labrann sé air nidiḃ air nár ċeart dó, a beul do luasgadh, agus bideann sé ciuin an uair bud ċeart dó labairt. Feiceann sé go geurfhadarcaċ gnóṫa cáċ, agus tugann failliġe in a ġnóṫaiḃ féin. A! a thruaġáin, bí fonnmar i g-cóimlionadh do dualgais féin air d-túr, agus 'na diaiġ sin is féidir leat go sliġṫeaċ cúiram do ċur i ngnóṫaiḃ na cómharsan.

Is maiṫ is eol duit do loċta féin do ċeilt, agus a leiṫrgeul do ġabáil; agus fós ní maiṫ leat leiṫrgeul do ġlacadh ó cáċ. Bud ċeirte duit tú féin do dhaoradh agus do deaṁbráṫais do fhaoradh; má's áil leat cáċ beiṫ foiġideaċ leat, bí-se foiġideaċ leis. Feuċ gur fada tu fós ó ġnáth Dé, agus ó'n úmlaċt, a ċeadgarfadh duit gan beiṫ i b-peirs, no i b-fuarnadh le daoine neaċ acht leat féin. Ní deacair cómluadar do coiméad le daoinib ceannsa, úmla; óir tá sin taiṫneamaċ do réir

nádúrа gaċ aoin ; agus is gnáċ gur geal le gaċ neaċ, cómluadar na n-daoineadaib féitiġeann le n-a ċoil féin. Acht is fearamail, fíor-ġrádaċ, an ġairge do neaċ air bit, marċain go fíoċċánta a mearg daoineadúrа, dóṡárta, a bídeann aig airdneas agus aig claonċamadh air.

Gideadh tá daoine ann, a ċoiméadann iad féin fíoċċánta, agus fós a mairgeann gan imeas a mearg cáċ; acht, faraor! tá daoine eile ann, a bídeann aig fíorċogadh leo féin, agus le cáċ ; a bídeann ruaiteaċ fíormharaċ ameasg na g-cómharran, agus fós ní fos dóib féin iad. Tá an tsiomadh ċineul daoineadh ann, a bídeann fíoċċánta iad féin, agus ċabhuiġeann aig tabairt na g-cómharran ċum fíoċċána. Acht an fad beidhmío air an t-saoġal anndóaċ so, is mó is ceart duinn ár fíoċċáin do mear ó n-ar b-foiġide a b-fulang, 'ná ó earba mí-ádh: óir is mór fíoċċáin agus ruaimneas an té, d'ar fios é féin d'iomċar go foiġideaċ fá láimh an Tiġearna. Buaidheann an té sin go caiṫréimeaċ air a dhoċ-ċlaontaib féin, agus air dhoċ-ċleaċtaib an t-saoġail ; neartuiġeann sé a ċaradas le Criosd agus saoṫruiġeann oiġheaċt na b-flaiṫeas.

---

4. CAIB.

De'n aigne ġlain agus de'n inntinn maiṫ.

Áirdiġeas an duine ó'n d-talamh go neamh le dá ṫsiaċán, eadon, le fímplidheaċt agus le ġlaine ċridhe. Ní fuláir do'n inntinn beiṫ fímplidhe, agus do'n ċu-

mann beit neamchuaillighe. Umpuighean an macántacht go h-iomlán air Dia; ghleamuighean agus fealbuighean an ghlaineacht é. Ní cuirfid deagh-ghnó air bit toirmeasg ort má táir faor ó ghrádh ainmeasardha. Má loighean tú leas agus tairbhe do chómharran, agus toil fo-naomhta Dé in gach nid, beidir faor fárfhuasgailte ó gach buaidhirt aighne. Dá m-beidheadh do chroidhe glan, bud fgathán beatha agus leabhar naomh-theagasg gach cheutúir duit; de bhrigh nach b-fuil aon cheutúir dá lúghadh agus dá táirne nach b-foillfighean fár-mhaitheas Dé.

Dá m-beidheadh do chroidhe dírseach deaghóruighthe, chidhfeá agus chuigfeá gach nid go geur glanradharcach: de bhrigh go b-feiceann fear an chroidhe ghlain go ceartlár na b-flaitheas agus go fíorfhoctar Trinn. Tugann gach aon a chuairim faoi cách do réir a chroidhe féin. Má tá luathghair le fághail air talamh, gan amhras tá fear an chroidhe ghlain luathgháireach. Agus má tá buaidheach agus crádh-chroidhe air talamh, ir é fear na drochaighne ir mó mhóchuighean iad. Do réir mar chailleann an t-iarann a chuid meirge inr an d-teallach, agus thógann gorad, mar an g-ceudna, chailleann an té umpuighean air Dia, a chuid leirge, agus tógann gorad ghlanlonnrach na canthanachta tre a n-déantar duine nuadh dé.

An tan thoruighean duine beit faithfiorach, fuarchárach, ghlacann eagla é roimh beagán faochair, agus filleann go fonnmhar air fadhail na colna. Acht an tan fmachtuighean ré a ghlaonta, agus fiúghlann go cródha i m-bealach a leara, ní cuireann re ruim air bit inr na nidhibh a famhluigh roimhe rin duadhamail dian-faochair dó.

5. CAIḂ.

Ó'ár léiṁ-ṁear féin.

Ní féidir dúinn beiṫ muiniġneaċ arainn féin, de bṁiġ gur minic finn air earḃa gnáṫa agus geurṫuigfiona. Múċamaoid go h-obann an leur beag foluis a tá ionnainn, tre ár neaṁaire féin: agus is minic naċ m-breaṫnuiġmíd an daille inntinne in a ḃ-fuilmíd. Is minic ġnídmíd ḋroċ-beart, agus meudaiġmíd an t-olc, aig gaḃáil ár leiṫġéil. Bídmíd fearġaċ air uaiṁib, agus mearamaoid gur b'é gnáḋ Dé a ċorruiġeann finn. Bídmíd milleánaċ air loċtaiḃ fuaraċa ċáċ, agus tugamaoid cluar ḃodar d'ár d-trom-ċoiṁeiḃ féin. Is geur glanraḋarcaċ d'feicimid gaċ díṫ agus díoġḃáil d'a n-déantar dúinn, agus ní ċuiṁniġmíd air a n-déanamaoid d'olc air ḋaoinib eile. Dá maṫnuiġmís air ár ḃ-feile-beartaiḃ féin, ní beideaḋ fliġe air biṫ againn ċum daor-ḃreiṫe do ṫaḃairt air ċáċ.

Tugann an duine diaḋa aire d'a anam féin tar gaċ nid eile; agus ní gnáṫaċ leis an té sin, beiṫ d'a ṁearġaḋ féin i ngnóṫaiḃ daoineaḋ eile. Ní féidir d'aon neaċ beiṫ diaḋa deaġ-iomċair, a fáiṫeann é féin arteaċ i ngnóṫaiḃ ċáċ, agus ṫugann failliġe in a ġnóṫaiḃ féin. Dá d-taḃarfá aire iomlán do Dia, agus do leas d'anma, buḋ beag do fuim ins na nidiḃ naċ m-baineann leat. Cá m-bídeann tú an uair ḋearmaidis ṫu féin? Agus cad é an taiṁde ḋuiṫ d'aigne

mann beit neamhchuaillighte. Umpuighean an mhacántacht go h-iomlán air Dia; ghleamuighean agus fealbuighean an ghlaineacht é. Ní cuirfid deagh-ghnó air bit toirmeasg ort má táir faor ó ghrádh ainmhearardha. Má loirgean tú lear agus tairbe do chómharran, agus toil fo-naomhta Dé in gach nid, beidir faor fárfuargailte ó gach buaidirt aighne. Dá m-beidead do chroidhe glan, bud ghatán beatha agus leabar naomhteagaisg gach cheutúir duit; de brigh nach b-fuil aon cheutúir dá lúghad agus dá táirne nach b-foillsighean fár-mhaitheas Dé.

Dá m-beidead do chroidhe oirneach deaghóruighte, chródha agus chuigthe gach nid go geur glanradharcach: de brigh go b-feiceann fear an chroidhe ghlain go ceartlár na b-flaitheas agus go fíorfhochtar Ifrinn. Tugann gach aon a chuaidhim faoi cách do réir a chroidhe féin. Má tá luathghair le fághail air talamh, gan amhras tá fear an chroidhe ghlain luathgháireach. Agus má tá buaidhread agus crádh-chroidhe air talamh, is é fear na drochaighne is mó mhóthuighean iad. Do réir mar chailleann an t-iarann a chuid meirge inr an d-teallach, agus thógann gorad, mar an g-ceudna, chailleann an té umpuighean air Dia, a chuid leirge, agus thógann gorad ghlanlonnrach na carthanachta thre a n-déantar duine nuadh dé.

An tan thoruighean duine beith faithchiorach, fuarcháthach, ghlacann eagla é roimh beagán faothair, agus filleann go fonnmhar air fadhail na colna. Acht an tan fmachtuighean ré a chlaonta, agus fiúblann go cródha i m-bealach a leasa, ní chuireann re ruim air bit inr na nidhibh a famhluigh roimhe fin duadhamhail dian-faothair dó.

5. CAIB.

D'ár léiṁ-ṁear féin.

Ní féidir dúinn beiṫ muiniġneaċ arainn féin, de bṁiġ gur minic finn air earḃa gnára agus geurṫuigsiona. Múċamaoid go h-obann an leur beag foluis a tá ionnainn, tre ár neaṁaire féin: agus is minic naċ m-breaṫnuiġmíd an daille inntinne in a ḃ-fuilmíd. Is minic ġniomíd droċ-beart, agus meudaiġmíd an t-olc, aig gaḃáil ár leiṫġéil. Bíomíd fearġaċ air uairiḃ, agus mearamaoid gur b'é gnáḋ Dé a ċoṁuiġeann finn. Bíomíd milleánaċ air loċtaiḃ fuarada cáċ, agus tugamaoid cluar boḋar d'ár d-trom-ċoiṁdiḃ féin. Is geur glanradarcaċ d'feicimíd gaċ díṫ agus díoġḃáil d'a n-déantar dúinn, agus ní ċuiṁniġmíd air a n-déanamaoid d'olc air daoiniḃ eile. Dá maṫnuiġmís air ár ḃ-feile-beartaiḃ féin, ní beideaḋ fliġe air biṫ againn ċum daor-ḃreiṫe do ṫabairt air cáċ.

Tugann an duine diaḋa aire d'a anam féin tar gaċ niḋ eile; agus ní gnáṫaċ leis an té sin, beiṫ d'a meargaḋ féin i ngnóṫaiḃ daoineaḋ eile. Ní féidir d'aon neaċ beiṫ diaḋa deaġ-iomċair, a fáiṫeann é féin artsaċ i ngnóṫaiḃ cáċ, agus ṫugann failliġe in a ġnóṫaiḃ féin. Dá d-tabarfá aire iomlán do Dia, agus do leas d'anma, buḋ beag do fuim ins na niḋiḃ naċ m-baineann leat. Cá m-bíḋeann tú an uair ḋeanmaidis ṫu féin? Agus cad é an taisḃe ḋuit d'aigne

do fgaoileadh 'na mbit go luathintinneach air an domhan uile, agus failligh a thabairt a leas d'anma? Má'f mian leat fiothcáin agus fior-aondacht d'fágail, ni fulaing duit gach nid a léigean tharat, agus feuchain go fonnradhach ort fein.

Nachfaigh air d'agaid go mor, má choméadaigh tú fein faor ó gach cúram saoghalta; acht tuitfidh go h-uathbarach air g-cúl, má thugaim cion d'aon nid cruthuighthe. Ná meas go b-fuil aon nid áird-chéimeach, maitheach, no mórálainn acht Dia amáin; de bhrigh nach b-fuil acht fuarachar in gach nid ir lúgha 'ná Dia, agus nach fiú iad an feairc-ghrádh a dligheadh do Dia amáin. Ni féidir fuaimneadh anma, no lúathgáir chroidhe d'fágail, acht i n-Dia fíorfhuirthe uilechúmachtach, a lionann le n-a mhorbhacht dóchomrighthe, gach fann de'n domhan.

---

6. Caib.

De lúathgáir an deagh-chogúir.

Ir i b-foirfiol an deagh-chogúir bidheann glóir agus glé-mhaire an duine macánta. Coimeádh an cogúr glan, agus beidh go fíor lúthgáireach; óir ir mór ir féidir leir an deagh-chogúr d'fulang, agus bidheann fé áthas i g-ceartlár gach anfó. Ni mar fin d'fear an droch-chogúr, bidheann fé choidche faoi uamhan agus faoi anfhárthacht. Ir mór é fuaimneadh d'aigne muna g-creidid do

cogúr féin tú: uime sin ná bí coitce fárta, act tar éis deag-oibre. Ní mothuigeann na malluigteoiridhe fuaimneas no fíochtáin anma ais fead a faogail; de brig, mar deir an Tigearna, "Ní b-fuil fíochtáin ais bith aig na cionntacaib." Agus dá n-déanfaidís, "Támaid i fíochtáin, ni b-fuil baogal ais bith orrainn, cia d'ar féidis díogbáil do déanadh dúinn?" ná cheid iad; de brig go larfaidh díbhearg Dé go h-obann orra, agus go g-cuirfear a g-claondeasca ais neimhidh.

Ní deacair do'n droing a gradhuigeann Dia, beith fárta le buaidhreadh; de brig nach b-fuil a nglóir de'n t-saoghal sin, act glóir i g-croic án d-Tigearna. Ní b-fuil act gal geárrfaogalach gaoithe i nglóir na saoghaltánach; agus bídeann glóir na beatha so, cómheasctha le duaisceas, agus le dubhón: d'a brig sin, is ó án g-cogúrach féin is dual dúinn glóir agus gáisdeacar d'fágail, agus ní ó beulaibh bheuggacha an t-saoghail so. Is i n-Dia, agus ó Dia, tagann gáisdeacar na b-fíreun. Ní b-fuil mear ais taidhbhe an t-saoghail so ais an té loisgeann an glóir fhorruidhe: act an té a loisgeann glóir an t-saoghail so, nó nach n-dímeasann í, is ruarach a fuim i nglóir na b-flaitheas. Is mór fuaimneas agus fíochtáin aigne an té nach g-cuireann fuim i molad nó i g-cáineadh.

Is focain tá croidhe an té ais a b-fuil cogúr glan. Ní bídis níos naomhta le molad, no níos míshagalta le cáineadh: act tá tu mar tá tu, agus ní féidis a rádh go b-fuilis níos feárr 'ná dídeann Dia tú a beith. Má bheathnuigeann tú go glinn trátha d'anma féin, ni cuirfidh fáidhe cách buaidhirt ais bith ort: de brig

nac b-feiceann duine acht an ceannfat, acht feudann Dia air an g-croide; breathnuigeann duine an gniom, acht meadhuigeann Dia an intinn. Is mait an comharta air duine umal beit go cinnte aig deanadh maitheasa, agus fos gan beit mor-mheasamail air fein. Is dearbh mar an g-ceudna an comharta air croide glan, gan folar d'iarruidh o aon nidh cruidhighe.

Tairbeanann an te nac loingeann fiadhnuise foirnmealach dho fein, gur coirbir fe é fein go h-iomlan do Dia: "Oir ni h-é an te molann é fein a ta ion-molta, acht an te a moltar le Dia." Ni b-fuil aon neach diadha, acht an te a fiúblann go h-inmheadonach le Dia agus a threigeann gach an-cumann foirnmealach.

---

7. CAIB.

De ghradh Iosa tar gach nidh.

Is beannuighte an te d'ar fior cad é Iosa do ghradhugadh agus é fein d'fuathughadh air son Iosa. Ni fulair duinn gach gean eile do threigean air son feirce ar g-croide; de bhrigh gur miadhanach ghradh Iosa do beit tar gach ghradh eile. Ta ghradh gach creutuir diombuan, drochcoingeallach, acht ta ghradh Iosa ionnruic, buanfearmach. An te ghleamuigeann do'n g-creutuir tuiteann mar aon leis; acht an te ceanglann d'Iosa fearann go

fíorfuide. Tabair fearc agus fíor-ghrád d'Íosa; O! déan muinteardar leis, óir is é amháin nach g-caillfid ort an tan théigfid an domhan uile tu. Is éigean duit fá deoidh fgaradh ó'n t-saoghal uile dev' deoin no dev' aimdeoin; uime sin, fan a g-cómluadar Íosa ad' beatha agus ad' bár, cuir tu féin fá n-a cómairce; óir is é d'ar féidir cabhughadh leat an tan caillfid cách ort.

Tá do dianghrádh eudhmar, agus ní h-áil leis cómhannadóir ad' cumann; acht is mian leis fuide amail nigh caithéimeach i g-ceart-mheadon do chroide. Dá dtagadh leat an-cumann gach cneatúir do fgrios ód' chroide, tiocfadh Íosa go fonnmar fád' teannmann. Cidhfir go g-caillfid gach muinighin ort, acht muinighin Íosa amháin. Ná cuir do mhuinighin i ngiolcach féideann; "óir tá gach feoil amail feur, agus críonfaidh a maire amail blát an mhacaire."

Is geárr go meallfar tú, má mhearann tú daoine a beith do réir a fgéime: óir is minic caillfid ort, má loisgir do fólár 'na mearg. Acht má loisgir Íosa go cómhnuidheach, ní b-fuil amhar nach m-buailfir uime. Acht má leanair do thoil féin, beidh do thoil féin agat, gidheadh déanfaidh an toil sin ár agus léirfgrios do thabairt air an anam. Óir is mó an dochar a déanann an duine dó féin le gan Íosa do lorg, 'ná is féidir do'n domhan agus d'a náimhdibh go h-uile a déanadh do.

8. caib.

De dluc-muinteardar le h-Iosa.

An tan bideann Iosa in ár b-focair, téideann an uile air a n-agaid, agus ní fanmluigeann aon nid dó-camlac no doidéanta; acht an tan bideann fé ar lácair, bidid uile docarac dógluaigte. An tan nach labrann Iosa leis an g-croidhe ní fiú dadam ár fólár; acht muna labrann fé acht aon focal amáin, móduigmíd ár g-croidhe lán d'aiteas agus d'átas. A! is obann do fheab Máire Magdalaene o'n áit in a fáidh sí aig eug-caoineadh, an tan dúbairt Marta léi; "Tá an maigistir ann so, agus é aig gairm ort-sa?" Is fada an uain in a ngairmeann Iosa ó geuigul go gáirdeadach fhiorraide! Nach dúr doirbhchroidheach bideann tú gan Iosa; nach amaideach, daoi bideann tú, an tan iarrair aon nid a d-taob amuig d'Iosa; nach mór an docar agus an díd duit, Iosa do thréigean, 'ná an domhan uile?

Ní b-fuil rian is géire 'ná beid gan Iosa, no fuaisceas air neamh is mó 'ná beid in a focair. Ní féidir do'n diabal docar no díogbáil a déanadh do'n te le a g-cabhuigeann Iosa: d'a brig sin is mó faidhbheas an té a fealbuigeann Iosa, 'ná, dá m-beidheadh fé 'na áirdrig air uile maidheas na cruinne. Agus is mó mí-ádh an té a cailleann Iosa, 'ná dá g-caillfeadh fé faidhbheas an domhain uile. Is fíor dá brig sin, gur boctán dealb an té mairfeann gan Iosa, agus gur duine faidhbir fán-maoineach an té tugann fearc agus fíor-ghrádh do.

Is mór an inntleacht, fior d'fágail air comluadar Iosa; agus is mór an eagna a caradar do coiméad. Bí úmal, fíochánta, agus fanfaid Iosa mar aon leat: bí cráibeach, ceannsa, agus ní éireochaid fé tú. Má éiomann tu cum fólár cealgach an t-saoghail so, tiomáinfid uait é, agus caillfid a ghrása gan mhaill. Agus má dibhseann tú uait Iosa; cia cum a fiafraid, nó eá b-fuighid casa comh díleas? Gan caraid éigin ní féidir duit fearamh, agus o is é Iosa an casa is fearr, muna n-déanair muinteardar iomlán leis, beid tú duairc, díochdáilseamail. D'a bhrig sin, is oimhid baoch dhú, má cuirfir do mhuinighin no d'aitear in aon carard eile. Bud ceart duinn beith fásta le díbreadh an domhain uile, níor dúisge 'ná cuirfimís fearg air Iosa. Uime sin, tar gach carard, tabair grád agus gean gan téora dod' chaomh-charaid Iosa.

Gráduigh gach creutúr air son Iosa, agus Iosa air a son fén: óir is dual gach rearc agus dian-chumann d'Iosa, de bhrig go b-fuil sé amháin fán-maith fiordíleas tar gach carard. Is ceart duinn grád beith d'ár náimhdib chomh maith le n-ár g-cáirdib, agus guide orcha, ionnas go d-tiocfaidís uile cum grád agus aithne an Tighearna. Agus fós ní ceart duinn molad no mór-ghrád chách do lorg; óir is do Dia amháin a dligheas gach molad agus gach mear, de bhrig nach b-fuil aon neach i g-cóimeas dó. Ná lorg choidhe cách do ghreamughad díot, agus ná ghreamuigh do choidhe-sa de cách, act tabair do choidhe fein agus choidhe gach deagh-duine d'Iosa Criost.

Coiméad tú fein saor ó an-chumann gach creutúir; de bhrig nach fulaing duit beith lom, lán-ghnorta ó'n uile an-chumann, má'r mian leat fán-mhilreacht an Tighearna

do blaṫaḋ. Agus go deimin ní tiocfaiḋ leat roċtain ċómḟada ro, muna d-tarraingiḋ Dia le n-a ġráṫaiḃ tú; ionnas go m-beiḋeá-ṫa taiṫiġte leis féin amáin, agus é-ṫean leat-ṫa; óir an tan bronnann Dia a ġráṫa air neaċ, neartuiġeas é go cúmaċ; aċt an tan tarraingeann a ġráṫa, ṫágtar an duine 'na boċtán anḃfann, amail ṫá leaṫtrom gaċ an-iarrma. Gideaḋ ni ceart dó, beiṫ fantaireaċ, eudóċaraċ, aċt reafam go meanmnaċ, agus a ċoil do ċur le toil Dé, ais fulang go foiġseaċ, air son Íosa Críosd, gaċ nid a táṁluiġeann dó: de brig go b-filleann an ráṁaḋ a n-diaig an geimridh; an lá a n-diaig na h-oiḋċe; agus an ġrian a n-diaig na borb-ṡine.

---

9. CAIB.

D'ullfearḃa an uile ṡóláis.

Ní deacair gaċ ṡóláṡ raoġalta do ḋíṁeas, an ṡao bronntas ṡóláṡ neaṁḋa ollamh. Aċt is ṡóḋeacair reafam gan ceaċtar díoḃ; agus an díbirt dúḃrónaċ so an anma ó Dia d'fulang go foiġseaċ air a son; agus finn féin do ċréiġean gan cuimhne air biṫ air án n-óiridheasaċas féin. Ní h-iongnaḋ dú a beiṫ meanmnaċ, mór-ċheudmeaċ an tan a dealruiġeann loċtann lánsoillseaċ na ngrás ort; óir is geal le gaċ aon solus na ngrás d'fáġail. Is socair taisdeal an

té a rtiúrċar le gráraiḃ Dé ; agur ní h-iongnaḋ gan é móṫuġaḋ tuirre na fliġe, de ḃriġ go ḃ-furtuiġeann agur go rtiúrann Dia féin é.

Is gnáṫ linn dúil do ċur i fólár éigin ; agur is fóḋeacair linn fólár na colna do ṫréigean. Rug an naoṁ-maistreaċ labrar buaiḋ air an t-saoġal, mar aon le n-a fagart : de ḃriġ go raiḃ nióḋe taiṫneamaċa an t-saoġail ro rá ṫarcuisne aige ; agur gur fulaing se Siortur árḋfagart an Tiġearna do ḃreiṫ uaiḋ, gió go raiḃ an-ċeanamail air. Uime sin ṫug sé fearr do'n Ċruṫuiġṫeoir tar an g-creutúr, agur ṫóg se toil naoṁṫa Dé mar roġa tar gaċ toil. Mar an g-ceudna, bí-se ullamh ċum gaċ caoin-ċarad do ṫréigean air son gráḋ Dé. Ná bí duairc dóṡárta, má ṫugann do cara druim láimhe leat: óir is éigean dúinn uile sgaramhain rá deoiġ le ċéile.

Caiṫrid duine troid go treunċómlannaċ sul a d-tiocfaiḋ leis caṫ do ċur air a ċlaontaiḃ féin, agur cumann a ċoisde do ṫabairt do Dia. Is obann a claontar ċum fóláis daonna, an te fearann air a neart féin. Acht ní leanann an té ṫugann síl-gráḋ do Ċríost, a samhail do de bláṫaiḃ baoise ; is fearr leis caṫa cruaide agur saoṫar sár-dian d'fulang air son Ċríost.

D'a ḃriġ sin, an uair ḃronnsaiḋ Dia fóláir sgriosaḋálta ort, glac go lán-buideaċ é ; acht bí deimneaċ naċ tré do luaideaċt féin, acht tre mór-maiṫeas Dé, a deonuiġ é féin d'foillsiuġaḋ duit. Ná taḃair gean dod' aṁolaḋ féin; ná glac áṫas no an-dánacht, acht úmluiġ ṫú féin níos mó ; gaḃ eagla agur árd-ċúram in d'uile ġníomh : óir siṫsiḋ an uair so ṫarr, agur tiocfaiḋ uair an ċaṫa. Má ṫréigeann gaċ fólár ṫú, ná tuit in

eudóċar; acċ fan go foigdeaċ, fíor-úmal aig feiċeamh na cuaiġe neamhda: óir ir féidir do Dia fólár níor mó do bronnadh orc. Ní b-fuil fo nuadh, no fuaiċeantaifeaċ aig an droing d'ar fiafaċ fligde an Tigearna: óir ir minic do mhóduig na naoimh agus na fean-fáidhe iolardar de'n t-famail fo.

Uime fin, dúbairc an fáidh figeamail an tan do bronn Dia a ġnára air: "Dúbairc me am' lionmaineaċt, ní cuirfear buaidhreadh doidhe orm." Acċ iar d-tarraing na ngrár uaidh, deir, "D'foluig tú d'aġaidh uaim, agus bí me buaidheardha." Gidheadh ní tuiteann fé in eudóċar, acċ guidheann níor dúċracċaige cum Dé aig rádh, "Ir ort-fa, a Tigearna, do glaodfad, agus cuirfead mo ġuidhe cum Dé. Fá deoig, fuair fé torradh air a ġuidhe, agus tugann féin fiadhnuire gur éirdeadh leir, aig rádh, "D'éirdh an Tigearna liom, agus do figne fé trócuire orm; dáinig an Tigearna i g-cabair dam." Acċ cionnar? "D'iompuigir mo dubrón cum lúaċġaire, timċiollair mé le gáirdeaċar." Ó bí an fgeul mar fo aig naomhaib neartmara Dé, ní ceart do boċtánaib laga mar finn-ne, tabairc fuar, má bídhmís air uairib tearġrádhaċ, agus air uairib eile fuar, failligeaċ; de brig go n-imdigeann agus go b-filleann an Spiorad do réir deaġ-tola an Tigearna. Uime fin, deir Iób naomhċa, "Fiorfuigeann tú é go moċ air maidin, agus go h-obann deimnigeann tú é."

Cad d'a brig fin, in a g-cuirfead mo muinigin, agus cia ar gur ceart dam dóċċar a beiċ agam? Ar mór-trócuire Dé amáin agus ar iomadamlaċt a ġrás: óir bídim i g-cómluadar deaġ-daoineadh, no a meafg deardráċar diadha, no idir cáirdib dílre, no aig léigeadh

leabhar teagaisg, no aig éirdeacht le dánaib ceolmhara agus le failmib fíthmilre, ir fó-fuarac mo beann orta uile, má thréigeann grádha Dé mé, agus má fágtar a leit mo bocataineacta féin me. In am de'n t-ramhail so, ní b-fuil léigear ir bríoghmaire 'ná foigidhe, agus me féin do tabairt suas go h-iomlán do thoil naomhta Dé.

Níor thárlaid aon neach riamh dam, dá mheud a thráibheacht agus a thaoin-dúthracht, nach faib uair éigin air dít na ngrádh, agus air mhaolad meisnig agus mór-dhíoghais. Agus ní faib naomh dá áirde agus dá fóghluimte gan cathuighthib i d-tús no i n-deiread a faoghail; óir ní fiú an té nár fulaing buaidhread éigin air son Dé, machtnamh air a naomh-mhórdacht. Óir ir gnách-chómhartha air fólár le teacht, na cathuighthe a chuimhnidh dinn: de bhrig go b-fuil fólár na b-flaithear geallta do'n dhoing a dearbhuighthear le cathuighthib. "Tabharsad," ar ár d-Tighearna, "do'n té a béarsar buaidh, le n-ithe de thrann na beatha, a tá i meadon Pharthais Dé."

Acht bhonnann Dia fólár neamhda orthainn, cum fearann nior chróda i n-agaid ionnsuidhe an diabail; gidheadh fulaingeann Dia dó, cathuighthe do chur orthainn, d'eagla an díomuis. Óir ní choslann an diabal choidhche, agus ní b-fuil an cholann fór marb: da bhrig sin, ná scuir ó'n g-cath, óir tá náimhde air gach taoib díot, nach g-cómhuighfeann go brách.

10. caib.

De buideacar air fon grafa Dé.

Cad fá loingis fuaimneas, ó fugad tú cum faoisin? Gab foigide mar foga tar fólár; agus tóg ualac na croice tar gac lúatgáin. Oir cá b-fuil an faogaltánac nac nglacfad go h-áitreabach fólár agus lúatgáin frioghnáilte, dá m-b' féidir leis iad d'fágail go cómhuidheac? De brig go fágfaidhean fólár frioghnáilte gach faidhil faogalta agus gach aiteas colluidhe. Agus fós tá taitneamh an t-saoghail so baoth bruidheamhail; acht tá fóláis frioghnáilte amháin, miodhaisi, macántacta, aig freamhadh ó na súbhailcidhibh, agus d'a n-dóigtheadh go lionmhar ins an anam glan. Acht ní féidir d'aon neach an t-ár-mhilleadh so do blasadh do péin a tola féin: de brig nach fada ó'n duine uair an adha.

Is mór an toilmeasg air an b-fiosruighadh neamhdha so ainfhiantaicht na tola agus áird-dóchas arainn féin. Roinneann Dia go trócuiseach linn, an uair bhonnann sé grádha na fólár orrainn; acht is olc finn-ne gan buidheacar do ghabáil leis. Agus is é sac nach freamhann tobar na ngrádh dughainn, de brig nach b-fuilmid buidheach de dhuim a b-fuarasan, agus nach d-tugamaoid aimhéil ionnta do'n té a bhonn orrainn iad. De brig go fileann fruit na ngrádh air an té ghabar buidheacar mar is cóir, agus go d-tugtar do'n duine úiríriol, a m-buaintear de'n duine uaibhreach.

Ní h-áil liom na fóláir le a g-caillteap feapċ na cómġuine, agup ní mian liom na leup-fmuainte a ċpeopuiġeann ċum uaille: de bpiġ nać b-fuil gać nió tá áfocéimeać, naomta; nó gać a b-fuil taiċneamać, tairbeać; nó gać mian fíorġlan; nó gać a b-fuil ionmuin, ionġlacta i láṫair Dé. Glacaim gan doċt na gpáfa, a múineap úmlaċt agup eagla an Tiġeapna dam, agup ċabpuiġeann liom a fmaċtuġaḋ mo ċlaonta. Ní dublanann an té tá teagarġta le tabairtear na ngpáf, agup múinte fá fcúpfa an aṁġair, aon deaġ-ġníom do ċup 'na leiṫ féin, aċt aomuiġeann nać b-fuil ann féin aċt tpuaġán boċt táipnoċt. Tabair a ċeapt féin do Dia, agup do duine, eadon, buideaċar do Dia air fon a ṫabairtar, agup air do ṫaoib féin bí deimneaċ nać b-fuil ionnat aċt peacać, a ṫuill go minic tpomdíoġaltar Dé.

Gab de fioġa an áit ip ifle, agup cuipfear imp an áit ip áipde tú: óip ní b-fuil áfdán gan ifleán. Ip iad na naoim ip áipde i láṫair De, ip úp-ifle in a m-bapaṁuil féin: agup tá a nglóip air neaṁ fóċcaṁail d'a n-úmlaċt air talaṁ. Ní b-fuil beann aca air ġlóip díomaoin an t-faoġail fo, de bpiġ go b-fuilid líonta de ġlóip na b-flaiṫear. Ní féidip do'n té, a tá cóimneaptuiġṫe i n-Dia uabap do ġabáil. Agup ní loipgeann an té, a ċuipeann gać maiṫ d'a b-fuil aige, a leiṫ Dé, molaḋ no mór-ainm ó ċáċ, aċt an molaḋ a dliġṫeap do Dia aṁáin do díol leip, agup aḋ-molaḋ gać deaġ-ġníom do ṫabairt do'n té d'ap dual é; 're fin, do Dia.

Gab buideaċar, uime fin, le Dia air fon beagáin agup bfonnfap móṁán oipc. Glac an tabairtar ip lúġa,

amail reud mór-luaig, agus an bronntanas ir taire, amail comaoin ró-óileas. Má breathnuigeann tu mór-dacht agus maire an Tigearna, ní féidir duit a mear go m-beid aon nid, d'a m-bronnann orrainn, ruaraig no neamhtairbeach. A h-aitle sin, bud ceart dúinn beit buidheach, beannachtach, fós a d-taob gach pianais agus gach anró ir toil leis do cur orrainn; óir ir cum leasa ár n-anam a ceadaigeann sé gach a d-tárluigeann dúinn air an t-saogal so. Ir éigean do'n té leis' mian gnára Dé do coimeád, beit buidheach le linn a b-fágála, agus foigheach le linn a d-tarrunga uaid, agus aig fáisneád go fiorúmal d'eagla a g-caillteamna.

---

11. CAIB.

De'n fíor-beagán a gnáthuigeann Criost Íosa.

Ir iomda duine a gnáthuigeann rigeacht Íosa; acht ir beag leis' mian iomcar na Croise. Ir iomda duine d'iarrann fólár, acht ir beag leis' mian amgar. Ir iomda duine leis' mian ruide cum bainise Íosa, acht ir beag a cugann taitneamh d'a mearaidhacht. Ir mian le gach duine beit rannpairteach 'na lúachgáir, acht fanaor ní maith leo fulang air a son. Ir iomda duine a leanann Íosa do bhreadh an aráin; acht ir beag a coiméadann a cuideachta aig ól cailíse na páise. Ir iomda duine a cugann urraim do mhorbuilib Íosa, agus ir

beag a leanann aiṫir na croiṫe. Ir iomḋa duine a ġnáḋuiġeann Íosa, an fad eiṁiġeann an faoġal so leo; biḋid go buiḋeaċ, beannaċtaċ an fad ġeiḃid fólár agus gáiṁeaċar fṫiosaḋálta. Aċt má ṫéiġeann Íosa iad air feaḋ tamaill, luiḋfid air ġeasán no tuitfid in eudóṫċar.

Ní mar so do'n m-buiḋean, a ġnáḋuiġeann Íosa air a son féin, gan feuċain ċoiḋċe air an fuaiṁneas aigne do b'féidir leo d'fáġail ar; beiṁid buiḋeaċar leis i gceaṫlán gaċ aṁsó aṁail a'r dá m-beidís a meaḋon gaċ aoiḃneas. Agus fós, dá m-buḋ ċoil leis gan fólár fṫiosaḋálta do ṫionnsaḋ oiṫe, giḋeaḋ molfaidís agus ṫabairfidís buiḋeaċar leis.

A! is mór is féidir le gnáḋ Íosa do ḋéanaḋ, an fad biḋeann sé saor ó an-ċumann na colna! Is fíor naċ b-fuil aċt tuarasḋalaċ ins an té a loisgeann fólár agus fuaiṁneas inntinne in gaċ nid. Naċ follas gur mó ġnáḋuiġfid iad féin 'ná Íosa, má ṫugaid fear so dó, air son a b-fáġaltais agus a d-taisḃe féin go haonarán. Cá b-fuil an té gnáḋuiġeann Dia a naisge?

Is anaiṁ ġeiḃimíd aon duine ċóiṁ fṫiosaḋálta go dtéiġeann an uile nid air son Dé. Cá b-fuiġfear aon duine a tá boċt i fṫiosaid, agus saor ó an-ċumann an uile ċheudúis? "Is corraṁail a luaċ le nidiḃ a tugaḋ a n-imċian, agus ó foisdmealaiḃ an domain." Má ṫugann duine a ċuid fáġaltais do na boċtaiḃ, ní b-fuil ann aċt neiṁnid; má ġearrann a ċois le haiṫiġe, ní b-fuil ann aċt fuarasaċ; má'r leus dó gaċ ealaḋa, tá sé fós a n-imċian. Agus má biḋeann sé súḃáilceaċ, fáil-díoġmaiseaċ, tá aon nid aṁáin fós

in uipearba air: agus cad é sin? Tá, iar gac nid do thréigean, go d-tréigfead a doil agus a meanmain féin; agus iar g-cómhlionad a dualgais go dúthactac, nac mearfad sé go n-déanna sé aon nid dum leasa a anma.

Ní ceart dúinn maoidéam no mór-mear do déanad ar na deag-oibreacaib a samhluigeann iomholta i suilib các, act aomuigmíd go sínnneac nac b-fuil ionnainn act seinbirige neamtainbeacha; amail a dubairt beul na sínnne féin, "An tan déanfaid sib gac a b-fuil órduigte dib, abraid, ní b-fuil ionnainn act seinbirige neamtainbeacha." An uair sin, beidmid boct i sriosrad, agus is féidir linn rád, i m-briathaib an sáid, "táim aonaránac agus síorboct." Gidead ní b-fuil aon neac níor saidbre, níor neartmaire, níor saoire, 'ná an té thréigeann a doil féin agus gac an-cumann do cheutúirib, agus d'íarligeann é féin ins an ionad is táire.

---

12. CAIB.

De mór-slige migeamail na Croire Naomta.

Is iomda duine a mearann gur deacair na briathra so do cómlionad, "Seun tú féin, tóg do chos, agus lean Iosa;" Act is deacaire

go mór na bhaéna deigeanaéa ro do éloy, "a ógoing mallugée, imégió uaim do'n téine fíorruide, a tá ullmuigée do'n diabal agus d'a ainglib." Óir ní h-eagla damnugad fíorruide, an lá úd, do'n mburéean d'éirdeann agus leanann bhiaéar na cloire anoir. Beir cómarta caébuaéaé na cloire go lán-lonnrad ing na flaitéearaib, an tan tiocfaid an Tigearna aig tabairt bheitéamnaig. Air an uair sin tiocfaid feirbirige na cloire, a bíod fóéoramail air fead a m-beaéa do'n té a ceusad air an g-croig, dum Críost, a m-bheitéam go lándóitéaraé.

Cad uime sin, gur eagla leat do chor d'iomcar a theorguigeann do'n pigeact? Ing an g-croig a tá flánugad; ing an g-croig a tá beaéa; ing an g-croig, a tá comairc ó do náimdib; ing an g-croig a tá tuile lionmar na naom-milreaéta; ing an g-croig a tá neart inntinne; ing an g-croig a tá gáirdeaéar frioghaide; ing an g-croig a tá áird-céim na súdáil-cead; ing an g-croig a tá foingeact na naomtaéta. Ní b-fuil fláinte anma, no dóitéar na beaéa fíorruide act ing an g-croig. Tóg do chor uime sin, agus lean lora, agus tiocfaid leat focéain do'n m-beaéa fíor-ruide. D'imtig lora dómat aig iomcar a choire: fuair se bár uirri, ionnar go n-déanfá-sa do chor d'iomcar go foigideaé, agus gur mait leat bár d'fágail uirri mar an g-ceudna. De brig má eugair mar aon leis, mairfir mar aon leis; agus ma éoim-éadair cuideaéta dó in a dáil, beidir fanndáirteaé mar an g-ceudna in a glóir.

Feud, is í an chor an uile nid; agus aig bárugad ár g-claonta, cóimliontar an uile; agus fór ní b-fuil

ṙliġe air bid eile ċum ṙuaiṁnir aigne agur ṙólár na beaṫa ṙiorruiḋe d'ṙáġail, aċt bóṫar mór na croiṙe, agur carán cruaṙaċ na h-aiṫriġe. Imṫiġ gid b'é áit ir toil leaṫ, loirg gaċ nid ir taiṫneaṁaċ leaṫ, ni ṙéidir duit ṙliġe ir áirde d'ṙáġail ṙuar, no ṙliġe ir raḃálta ṙíor 'ná bealaċ beannuiġṫe na croiṙe. Ól̇rduiġ agur ṙocruiġ do ċuṙam ċóṁ maiṫ a'r ir ṙéidir duit, gideaḋ ni b-ṙuilir ṙór ṙaor ó buaiḋreaḋ; agur ir éigean duit ṙulang deḋ' ḋeoin no deḋ' aiṁ-ḋeoin, air ċor naċ b-ṙuil dul ó'n g-croiṙ agaṫ; óir ir anaṁ duine gan ceaċtar díoḃ, eaḋon, tinneaṙ, no buaiḋirt aigne.

Air uairiḃ tréigṙid Dia ṫú air ṙeaḋ tamaill; air uairiḃ eile, cuirṙid do ċómaiṙṙa buaiḋirt ort, agur ṙór, nid ir troime 'ná ceaċtar díoḃ, beiḋir go minic aig ḋeánaḋ buaiḋeaṙṫa duit ṙéin. Agur in ṙocair rin, ni b-ṙuil ror no ṙuaraḋ le ṙáġail agaṫ, ċum gur toil le Dia ṫu d'ṙuarglaḋ. Óir ir toil le Dia rinn do ṫeagarg ċum gaċ aṁgar d'ṙulang gan iomċorṁaṁ, agur rinn ṙéin d'úṁluġaḋ go h-iomlán ṙá láṁ an Tigeaṙna Óir ni móduiġeann aon neaċ páir Criosd níor briogṁaire 'na an ṫé, a ṙulaingeann a ṙaṁail é ṙéin. Tá an ċror uime rin, ullṁuiġṫe raoi do ċómaiṙ de gnáṫ, agur aig ṙeiṫeaṁ ort inr an uile áit. Ni b-ṙuil dul agaṫ uaiḋi gid b'é áit in a mbeir; de brig go m-beiṫeann tú do ċorp truailliġṫe ṙéin leaṫ in gaċ áit agur go b-ṙuil claonta malluiġṫe an ċoirp rin le ṙmaċtuġaḋ agaṫ in gaċ ionad. Ni b-ṙuil árdán no ṙleán, ionad ṙóiruṁealaċ no inṁeaḋonaċ naċ b-ṙuil an ċror móṙaċ. Agur in gaċ áit ir éigean duit beiṫ roiġideaċ, má'r mian leaṫ ruaiṁneaṙ aigne d'ṙáġail air an t-raoġal eile.

Má ṫóġaiṁ an ċroṁ ġo toiltеanaċ, béarṁaiḋ ṁí ṫu ḋoḋ' caṫaiṁ ḋúṫċuiṁ, eaḋon, ḋo'n áit in a m-beiḋ ḋeiṁeaḋ leo' ḋóġṁuinn, giḋ tá ġan ċníoċ air ṁeaḋ na beaṫa ṁo. Aċt má ṫóġaiṁ í ġo h-aiṁleaṁġaṁail, beiḋ ṁí maṁ ualaċ leaṫṫromaċ oṁṫ, giḋeaḋ caiṫṁiṁ í ḋ'iomḋaṁ. Má ṫeiliġiṁ uaiṫ ċroṁ, ġan aṁṁuṁ buailṁiḋ ċroṁ eile oṁṫ, agus b'ṁéiḋiṁ níoṁ ṫroime.

An meaṁann ṫuṁa ġo b-ṁuil ḋul ar agaṫ ṁéin ó'n niḋ a ṫeiṁ air a ḋ-táiniġ riaṁ ḋo ṁeaċaiṁṫ? Cá raiḃ aon naoṁ ó ṫoraċ an ḋoṁain, a bíḋ raoṁ ó ġaċ uile buaiḋṁeaḋ? Ní raiḃ áṁ ḋ-Tiġeaṁna, Íoṁa Críoṁṫ ṁéin, air ṁeaḋ aoiṁ uaiṁe aṁáin ḋ'a ḃeaṫa ġan ġeuṁ-ṁulaiṁġ: "Níoṁ b-ṁuláiṁ ġo b-ṁulaiṁġeaḋ Críoṁṫ, agus ġo n-eiṁéiṁeoċaḋ ṁe ó ṁaṁḃaiḃ, agus maṁ ṁiṁ ḋul i ṁeiḃ a ġlóiṁe." Agus caḋ á meaṁaiṁ-ṁe, ṁliġe eile ḋo loiṁġ ṫaṁ an m-bóṫaṁ ṁiġeaṁail ṁo na ċroiṁe naoṁṫa?

Ḃuḋ ċroṁ, agus ḃuḋ ṁaiṁṫíneaċṫ ḋó-ṁulaiṁġṫa, beaṫa Críoṁṫ; agus an loiṁġeann ṫuṁa ṁuaiṁneaṁ agus lúaċ-ġáiṁ ḋuiṫ ṁéin? Táiṁ ġo móṁ air ṁeaċṁán, má iaṁ ṁann tú aon niḋ aċt aṁġaṁ; ḋe ḃriġ ġo b-ṁuil an beaṫa ṁó-ṁaṁḃṫa ṁo lán ḋe ṁí-áḋ, agus ionnṁuiḋṫe aiṁ ġaċ leiṫ le ċroṁaiḃ. Agus ḋa áiṁḋe ṁóġlamann 'neaċ an ċṁáiḃeaċṫ, iṁ eaḋ iṁ ṫroime ġo miniċ a ċroṁa; ḋe ḃriġ ġo meuḋuiġeann riaṁ a ḋeoṁaiḋeaċṫa ḋo ṁéiṁ a -ġṁáḋ ḋo Ḋia.

Giḋeaḋ ní b-ṁuil an ṫé ṁó, giḋ móṁ a buaiḋiṁṫ, ġan ṁóláṁ éiġin, a neaṁṫuiġeann a ṁeanma; ḋe ḃriġ ġo b-ṁuil ṁiṁ aiġe air ṁéiḋ an ṁaġalṫaiṁ a ḋliġṫeaṁ ḋó air ṁon a ṁaoṫaiṁ. Óiṁ an ṁaḋ ḋ'iomċaṁann ṁé a ċroṁ ġo ṁoiġḋeaċ, iomṁuiġṫeaṁ ṫroṁ-ualaċ a buaiḋeaṁṫa

an dóchar láidir go b-fagadh fólás ó Dia. Agus do réir mar claoidheas an colann le h-anacair, ir eadh neartuighthear an t-anam le grádh. Agus fós ir minic go d-tugann duine gean agus geur-ghrádh do'n anacair, le dúil beith fó-chomhail le Criost; air chor go m-b'fhearr leis anfó agus anáird d'fulang 'ná beith faor uatha; de bhrígh go b-fuil fior aige, é beith taithneamhach i láthair Dé, do réir throime na g-cror budh choil le Dia do chur chuige. Gan amhras ní ó neart daonna thagann an mór-mheanma so, acht ó chúmhacht Chríost, a oibrighean an oifeadh so i g-corrán thuaillighthe an duine, air chor go n-ionnsuidheann, agus go nghráduighean fé na nidhthe, d'fuathuighean agus do feachnann, do réir na nádúra daonna.

Gan amhras, ní mian le claonthaibh daonna, fearg agus fíor-ghrádh do ghabadh do'n g-cruinn, an cholann do mhachtughadh, agus do thabairt fá réir na fhrioghaidhe; teitheadh ó onóir agus ó áird-chéim; míochlú agus aithis d'fulang go foighidheach; ár n-áilleacht féin do dhímear agus dhroch-mhear chách ormhainn d'iomchar go cneadha: gach anacair agus mí-ádh do ghlacadh go beannachtach, agus gan dúil do chur i róghnó i fearghaireacht an t-saoghail so. Ma feuchair chum do neirt féin, ní feudfair aon nidh dhíobh so do dhéanadh, acht ma chuirir do mhuinighin ins an Tighearna, tabharfar cabhair ó neamh duit, agus béarfair buadh air an t-saoghal agus air an g-colainn. Agus fós ní eagal duit do námhaidh díochmharach an diabhal, má bidheann tú comairchthe fá fheidh an Spioraid, agus cómhairchuighthe le cómhairtha fóir-láidir na croiche.

Ionnsuigh, d'a bhrígh sin, an chor d'iomchar go chródha

ain fon Criort, do Tigearna, a ceurad ain do fon-fa. Ullmuig tú féin cum mí-áid agus anacra d'fulang ing an t-saogal anoídaċ so, óir is mar sin a ta sé, in gaċ áit, d'a b-fuilig agus d'a m-beidir; air cor naċ féidir duit tú féin do ceilt air. Is éigean nidte beit mar so. Ní b-fuil léigear air aṁgar, agus air dubrón, acht iad d'fulang go foighidneaċ. Ól go fuidheaċ de ċailíg ár d-Tigearna, má's mian leat a ċaradar do faoċfuġad, agus beit pannpáirteaċ in a glóir. Fág fá Dia a fóláir do bronnad ort, do réir a tola fónaomta féin. Acht bí-se ullam aig fulaing gaċ leaċtroim, agus gab le gaċ buaidhread aṁail na fóláir is mó: de brig naċ fiú fulangta na beata so do ċur i g-cóimeas leis an nglóir le teaċt, gid gur ab ort aṁáin a cuirfide a d-trom-ualaċ uile.

An tan ċiocfair ċóm fada so i fliġe na naom, air éor go nglacair taitneaṁ agus fáil-mílreaċt do thriobloidib le grád do Criort, ann sin bídead a fios agat go b-fuilir i m-bealaċ do leasa; de brig go b-fuarair amaċ Parrtas Dé air talaṁ. An fad a famluigeann thriobloidide míoċaitneamaċ duit, agus ċugann tú iarraċt air ċeitead uaċa, ní féidir duit gan beit anfásta, de brig go leanaid sinn in gaċ áit d'a d-teitimid.

Acht má ċugair tú féin mar is cóir air do ċlaonta do smaċtugad, agus air fulang go foighidneaċ, is geárr uait fóláir agus fuaimneas. Gid go d-tógfaide fuar tú go nuige an thiomad flaitear, aṁail naom Pól, ní b-fuilir, d'á brig sin, faor ó anacair: "Óir" ar iosa, "foillseoċard mise dó, cad é méid na nidtead is éigean dó d'fulang air son m' anma-sa." Ní fuláing

duit air an áðbar sin sulang go soiġidheach, má ġnádhuiġeann tú Íosa, agus má's mian leat a réir do dhéanadh air fead do beatha.

A! is truaiġ nach fiú tú nidh éigin d'fulang air son Íosa: buidh mór an luach-saothair a bheidheadh tairgiġthe fad' chomair: buidh mór an cúis lúathġáire é do naomaibh Dé, agus buidh bhiodhmhar an pómpla é dod' chómhursanaibh. Deaghmolann gach aon an soiġidhe, acht faraor! is róbheag le ar mian aon nidh d'fulang! Buidh ċeart duit nidhċe euathroma féin d'fulang air son Chríosd, ó feiceann tú daoine eile aig fulang nidhċeadh thiom air son an t-saoġail.

Bí deimheach nach fúláir duit beatha báramhail do ċaiteamh, agus an méid a bháruiġeann neach a ċlaontha féin, is eadh is mó mairfeann sé do réir Dé. Ní b-fuil aon neach oifeamhach air faidhbhear na b-flaitheas do thuigsin, acht an té úmhluiġeann é féin aig fulang anacra air son Chríosd. Ní b-fuil aon nidh níos taitneamhaiġe i láthair Dé, no níos taisbiġe dod' anam féin air an t-saoġal so, 'ná fulang go toilteach air son Chríosd. Agus dá b-faghtá do thoġa, buidh ċeart duit anacair agus anáiread d'fulang air son Chríosd, thar gach aoibhneas d'a m-b' féidir leis an t-saoġal do bhronnadh ort; de bhrigh go m-beidhtheá marbh níos coramhla le Críosd, agus níos dealraiġe le naomaibh uasle Dé. Óir ní a n-iomadamhlacht fuaisceas agus fóláir fhriothaltha a tá ár n-duais agus ár leas, acht i b-fulang gach leacthoim agus gach buaidheartha.

Gan amhuis dá m-beidheadh aon nidh níos taisbiġe d'anam an duine, 'ná fulang, d'foillsheochadh Críosd dúinn é i m-bratach agus i ngníomh. De bhrigh go g-

comhairligeann ré d'a deirciobalaib, agus do gach aon le ar mian é do leanmhain, an chor d'iomcar, ag rádh: "Má's mian le aon-neach teacht am' diaigh-se, diúltadh ré dó féin, tógadh se suas a chor, agus leanadh se mise." Ionnas iar léigeadh agus iar sgiúradh gach nidh, comhúnamaois le na bhiathaibh so, "Gur the anacair nach fuláir duinn dul arteach go migeacht na b-flaitheas."

AN TREAS LEABAR.

I. CAIB.

De cómhrádh inmheadonach Chríost le h-anam an fhéin.

Ádh deirciobal.—"Éirgheadh le bhratharaibh mo Thighearna Dia." Ir rona an t-anam a chluineann an Tighearna ag labairt go h-inmheadonach leis, agus a ghlacann bhratha bhíoghmara a leara uadh. Ir rona na cluara d'éirgheann le cogar cuin Dé, agus d'iompuighean ó chogarnach cealgach an t-saoghail so. Gan amhras ir beannuighthe na cluara d'éirgheann le guth na fírinne ag teagarg an anma, agus a thugann failligh i nglór garbh na saoghaltánach. Ir beannuighthe na súile a dúntar air bhaoir na beatha so, agus a h-orgailtear air ghnóthaibh an anma. Ir beannuighthe an chonn a dhearcann go ghrinn air a g-cheirdeibh féin, agus dhéanann dichioll air iad féin d'ullmhughadh go laethamhail i n-aghaidh an bháis. Ir beannuighthe an chonn a thugann iad féin go h-iomlán air Dia, agus a ghrothann díobh gach toirmeargh talmhuidhe. A chara dhílis, tabair aire do na nithibh so, agus dún amach dóighe do dheunadh, ionnas go g-cluinfeá bhratha inmheadonacha do Thighearna Dia.

Chríost.—Ag so mar deir do dhianghrádh: ir mire do fhláinte, do fhothchain agus do bheatha; cómhnuigh ionnam-

ra agus ɡéabair ruaimneas. Sɡaoil tárc raibhreasa díombuana na beatha ro, agus loiɡ fáɡaltas fíoráluinn na fíorruidheachta. Cad tá i nidhib an t-saoɡail ro, acht cealɡ; agus cad é an tairbhe a dheánfaidh raibhreas na cruinne duit, má chéiɡeann do Chuchuiɡtheoir tú? Cuir díot, uime sin, na nídhe talmhuidhe ro, agus bí dílear, taithneamhach dod' Chuchuiɡtheoir, ionnas ɡo d-tiocfaidh leat rochtain do'n t-ruaimneas dóimheallta.

2. caib.

Labhann an fírinne in ár ɡ-croidhib ɡan ruaim ɡotha.

An deirciobal.—"Labair, a Thiɡearna, óir tá do ɡeilbíreach aiɡ éirgheacht." "Ir mire do ɡeilbíreach, fadhair tuiɡsin dam, ionnas ɡo m-b' éol dam d'aithéanta-ra." Claon mo chroidhe cum fáidheadh do dhéil: léiɡ dod' chómhádh rileadh orm air nór an dhúchta. Dubhradar clann Israel a n-allódh le Maoise; "Labair féin linn, agus éisdimís; acht na labhradh Dia linn, air eaɡla ɡo b-fuiɡmís bás." Ní mar ro, a Thiɡearna, ní mar ro, a ɡuidhim-se: acht mar aon leis an b-fáidh, Samuel, impiɡim orth ɡo h-úthal, agus ɡo dúthrachtach: "Labair, a Thiɡearna, óir tá do ɡeilbíreach aiɡ éirgheacht." Ná labhradh Maoise no

aon fáid eile liom ; acht labair fein liom, a Tigearna Dia, a teagairg agus a foillrigh croidhe na b-fáidheadh ; oir is feidir leat fein amáin, gan cabair air bit uatafan, mé a teagasg go brioghmar ; acht ni b-fuil tairbhe air bit iomnta-san muna g-cabhruigeann tusa leo; ni b-fuil iomnta acht fóthom gan brigh.

Sid go labhraid i m-briathraibh binne, blasda, gidheadh má bidis-se cluin, ni tiocfaid leo an croidhe do lasadh le grádh Dé. Tugann siad-san teagasg, acht is tusa a minigeann cad is ciall dóibh. Innisid cad is aitheanta ann, acht is tusa a cabhruigeann cum a g-coimlionta. Tairbeanaid an t-slighe, acht tugais-se neart cum siubhail innte. Ni oibrigid acht go foisnimealach, acht teagasgann agus foillrigeann tusa an croidhe. Léigid an t-uisge air itir an anma, acht is uait-se tugann an bheis. Éigid go h-áfoghlóghach, acht is tusa a tugann tuigsin do'n éisteoir.

D'a bhrigh sin, na labraid Maoise liomsa, acht labair fein, a Tigearna Dia, a fhirinne fhoghnuidhe, d'eagla go b-fagainn bás, agus go m-beidheadh m' anam gan tomadh tre beith teagasgta go foisnimealach, agus mo chroidhe 'na fhásnte gan teasghádh Dé! Oir is eagal go d-tiocfadh gach teagasg d'a b-fuaras agus nár coimlionas ; gach fios d'a raibh agam, agus do tharcuisnigheas ; gach ar' cheidheas agus nár leanas, i m-breitheamhnas am' agaidh. Labair d'a bhrigh sin, a Tigearna, oir tá do feidhirdeadh aig éisteacht, "Oir is agat-sa a tá briathra na beatha shoghnuidhe." Labair liom chum sóláis m'anma, chum leasa mo beatha go h-iomlán ; chum molta, glóire, agus onóra shoghnuidhe dod' naomh-ainm-se.

3. CAIB.

Sur cóir briathra Dé d'éirdeacht go h-úmal, agus gur beag a meadhuigeann iad mar ir dual.

Criost.—A mic, éird mo briathra-sa, briathra fáirmilte, a fáruigeann páirte na n-ollamh, agus na neagnac go h-uile. Ir frioscair agus beatha mo briathra-sa, nac féidir a meas do réir cuigsiona daonna. Ní ceart duit éirdeacht leo air son an t-sáraimh, agus an t-ruaiscir díomhaoin dob' féidir leat d'fágail iontu, acht éird leo go ciuin, agus glac iad go h-úmal agus go taitneamhac.

An Deisciobal.—Agus a dúbairt "Ir beannuighte an té, a teagasgann tú féin, a Tighearna, agus d'a múineann tú do dhlighe; ionnas go d-tabairfá fuaimneas dó i laetib an oilc," agus nac m-beidheadh fé uaigneac air an d-talamh.

Criost.—Ir mire a teagaisg na páirde ó tús, fós ní b-fuil cómhnuide orm, acht aig labairt leis an g-cineadh daonna; acht tá mórán boidhche dom' gut, agus calcuighte in a g-croidhthibh. Éirdeann níos mó le glór díomhaoin an t-saoghail, 'ná le toil nó-naomhta an Tighearna. Seallann an saoghal fairdheas díombuan, neamhtabhachtach, agus deánann daoine a mian go ciocrach: seallaim-se fairdheas fíonáluinn na b-flaitheas, agus dúnaid a g-croidhte! Cá b-fuil an té mianuighean agus géilleann dam-sa in gach nid, amail a mianuigtear agus a géillteas do'n t-saoghal agus do thighearnaidhibh talmhan? "Dí náireach á Sídon" ar an fairge. Agus má fiafruighean tú an fád inneosad féin fin

duit. Téidean daoine a n-imcian air long fairdbir fuarais na beatha so, act is iomda duine nach g-coimhuigeann a cor air long fairdbir fhoirmidhe na b-flaitheas. Is ciocrach bidean daoine air long fágaltair neamhbhidhgmair; bidid aig acrann go neamnáireach de dhuim aoin pighe amáin; ni tuigfeach leo an oidhche do chur leis an lá air son fuarascair.

Act faraor! ni mian leo duad no dóghuinn d'fulang air son fairdbir dó-airgidhte; air son dualgair dóimhearta; air son áird-céime gan teora, agus air son glóire gan crioch, gan deireadh. Glac náire, d'a bhfuil sin, a feirbírigh leisgeamail, geardánaigh, an trád feiceann tú cád nior fonnmaire air long báis, 'ná táir-se air long beatha. Is mó an t-ádar a tá orthasan aig nit a n-diaig na baoise, 'ná tá orth-sa aig táruigeacht na fírinne. Agus fós is minic go mealltar iad-san, act ni cailleann mo gealladhna-sa air aon neach; ni dibhuim uaim follamh an té cuireann a muinighin ionnam. Tabairead-sa uaim gach ar gheallas, déanfad go maith do gach a n-dúbairt, má leanann duine, díleas, dó-airgidhte in mo ghrádh go deireadh a saoghail. Is mire dualgas gach deagh-duine, agus fromhaim go dearbhtha na daoine diadha.

A mhic, feicheb mo bhriathra i g-ceartlár do chroidhe, agus machtnaigh go dúthrachtach orthasa: óir beid siad mórmhachtanach i n-am an chatha. Tuigfir an lá sin, na nidhe a léigeann tú agus nach d-tuigeann tú anois. Is gnáth liom-sa teacht air cuairt a meadhg mo chlainne toghtha, air dá mhéd, eadon, le buaidhreabhthaibh agus le rólábraibh. Agus léigim dá cheacht go laethcamail dáibh: an ceud cheacht, le a n-aithbhinn a locha, agus an dara

ceaċt, le a ngníomaim iad i loing na fúḃáilceaḋ. An té aig a ḃ-fuil mo ḃriaṫra, agus naċ g-cóimlionann iad, taḃarfar breiṫ ḋamanta air, lá an ḃreiṫeamnais.

Urnuige aig impige gráda na cráibeaċta.

A Ṫigearna, mo Ḋia, is tú mo maiṫeas iomlán, agus cia h-é mise, a Ṫigearna, a láṁann laḃairt leat. Is mise do feinḃíseaċ fíorḃoċt; ní ḃ-fuil ionnam aċt truaġán tapcuisneaċ, níor táise agus níor boiċte 'ná is féidir liom d'innsin. Aċt cuimnig-se, a Ṫigearna, naċ ḃ-fuil ionnam aċt neimniḋ, agus naċ féidir liom aon niḋ do ḋéanaḋ. Is tusa amáin, a tá ceart, caomáluinn, fíosnaomṫa, leis' féidir gaċ niḋ a ḋéanaḋ: is uait-se ṫagann gaċ maiṫeas, is tusa a líonann na h-uile niḋċe aċt fágais an peacaċ folaṁ. Cuimnig, a Ṫigearna, air do mór-ṫrócuise, agus líon mo ċroiḋe de ṫuile na ngrás, óir ní h-áil leat raoṫar do láṁ d'fágail folaṁ.

Cionnas is féidir daṁ-sa me féin d'iomċar muna neartuigiḋ do gráda agus do ṫróċuise-se liom? A Ṫigearna, ná ceil do gnúis lonnsaċ orm, ná cuir do ċuaisṫ air cáirde; ná tarrsaing d'fuirseċt uaim, d'easla go d-tiocfaḋ balc in m'anam amail talaṁ gan uisge. A Ṫigearna, múin dam do ṫoil nó-naomṫa do ċóimlionaḋ; teagaisg me, ionnas go m-beiḋinn umal neaṁarmuilteaċ in mo ċómraḋ; óir is tusa m' easgna, ais a ḃ-fuil fíorċaiṫeaṁ orm, agus ais a naiḃ, ful a mugaḋ me, agus fós ful ar cruċuigeaḋ an doman.

fann a g-cráibeact i leabraib diadha, tuille, i n-deilbib, agus in iomaigib, agus tuille, i g-comartadaib foirmeallacha: tuille fós, aig a m-biodm air a d-teangtaib, act faraor! a b-fad ó n-a g-croidtib. Tá daoine eile ann, aig a b-fuil tuigsiona deagfoillsigthe, agus croidte glana, a cuireann a n-ordnadha go dúthracthach am' láthair de ló agus d'oidche; le nach mian amáin éirdeacht le díthcéille an t-saoghail so, agus fós le'n doilb beit greamuigthe rá cuing na nádúra: ir siad so agus a leithéid eile, a tuigeann go follus cómhádh caoin Spiorad na Firinne: de bhrig go d-teagasgann an Spiorad naomh iad cionnas ir ceart dóib nidhe talmhuidhe do thréigean, agus gean a g-croidhe do thabairt do fairdhrear na b-flaithear: lódán loctach an t-saoghail so do dímeas, agus tmall de ló agus d'oidhe air a g-cathair dutchair a measg na naomh agus na n-aingeal.

---

5. Cath.

De mór-cumas grádh Dé.

An deisciobal.—Beannuigim tu, a Athair neamhda, a Athair mo Slánuigtheóra Iosa Criost; de bhrig gur dheonuigir beit cuimneach air mo leithéid-se de thruaghán bocht tascuirneach. A Athair na trócaire agus a Dia na n-uile fóláir, beirim buidheachas leat, a

o-taob mar neartuigeann tú mire, do feirbíreac neamċairbeac, le furtacht do naom-Spirad. Deirim molad agus glóir duit, mar aon leo' Mac oileas agus an Spiorad naom, an Cóimneartuigteoir, go róirċeann na saogal. A Tigearna Dia, a fearc mo ċroide, an uair tiocfair-re cugam, beirdeas líonta de lúatgair agus de gairdeaċas. Ir tusa amáin mo glóir, agus átas mo ċroide. Ir tú mo dóċas agus mo comairle i ló mo buairdeartа.

Act ó táim fós lag am' gnáth, agus neimiomlán am' beusaib, ir maċtanaċ dam neart agus furtacht d'fágail uait-se: d'a brig sin, a Tigearna, fiosruig me níos mionca agus teagaisg me in do naomdlige. Fuasgail me ó gaċ claon-aigne, agus slánuig mo ċroide ó gaċ an-cumann míomacánta, ionnas, ias mbeit cneasuigte ó ċreucċtaib mo loċt, go ngnáthóċainn mo Tigearna mar ir cuibe; go b-fagainn neart cum fulangta air a son agus meisneaċ cum searaim in a dlige air sead mo beaċa.

Ir áluinn an nid gnáth Dé, ní b-fuil mait ir seasr 'ná é, ir sé amáin eadtromuigeann gaċ trom-ualaċ agus iomċaramn go h-ionann gaċ leaċtrom. Teirdeann sá'n g-croiz gan a troime do mothugad, agus iomproigeann gaċ seasbar cum milseaċta. Tá gnáth losa síosuasal. Gníomann se sinn cum mórlaoċair, agus lasann ár g-croidte cum taitnim do tabairt do na nidtib ir iomláine. Aruigeann gnáth Dé ár g-croidte suas air neam, agus ní b-fuil nid air bit le'n féidir é dorg. Ir mian le gnáth oileas Dé beit saor, agus fuasgalta ó gaċ cumann talmuidi, air eagla go n-dallfad se solus an anma, agus go ngseamóċad se é le cúram

raogalta, no go leagrad a meirneac le mi-ád aimrearda. Ni b-fuil nid air bit ir milre 'ná grád; ni b-fuil nid ir neartmaine, ir árdcéimige, ir foirleitne, ir fuairce agus ir iomláine air neam nó air talam: óir ir ó Dia féin a fiolfuig an grád, agus ni féidir leir beit rárda go g-cómnuidid ré i n-Dia ór cionn an domain uile.

Riteann an té aig a b-fuil grád Dé, go luat, luaimneac luatgáireac; tá a croide faor ó gac ancumann, agur ni féidir le ceilg na beata fo greim do breit air. Tugann ré fuar an uile nid air fon Dé uile-cúmactaig, agus fealbuigeann ré Dia, árdflait an uile maiteara, óir ir ré Dia túr agus tobar an uile maiteara. Ni feudann ré air an m-bronntanar, act iompoigeann fe é féin air an tiodlaiceoir tar gac tabartar. Ir minic nac m-bidean meadon le grád, ir minic a larann ré an croide tar fóir, air cor nac mocuigeann ré aon ualac dá croime, aon raotar dá duadamla nó aon obair dá cnioblóidige; de brig gur fiorac dó, gac nid a beit fóidéanta le cungnam Dé. Uime fin, tá gac nid air a cumar, agus tagann leir mórán do déanad, a téireann air an té bidean i n-eagmair grád Dé. Ni cuiteann fuan no táim-neul air an té gráduigeann Dia; gid bidean ré táimgeugac, ni bidean cuirreac; gid bidean i g-cúmgac, ni bidean i b-fáirche; gid reanruigtear é, gidead ni bidean buaidearta; act amail larair lán-meirneamail, no lódrann lonnrac, eirigeann ré go treuntarad tré gac acrann. Ir mait cuigeann an té gráduigeann Dia, brig na m-briatar ro; óir ir aireac éirdeann

Dia le fuaim gotha an anma a ghradhuighean é, an tan a deir fé, O mo Dia, mo dian-ghrádh, is tú mo Dia go h-iomlán, agus is leat-sa mise go h-iomlán.

Tabair dam, a Thighearna, breis ghrádh, ionnas go m-blaisfinn sár-mhilseacht do chumainn-se, agus go gnáthfainn i b-faisge fóir-leathain do chaomh-dhóighaise. A Thighearna, go fealbhuighidh do ghrádh mé, air chor go n-eireochainn ós cionn mo nithe féin tré lán-dhóighais duit-se; go g-canfainn cántaic cheolmhar an cheana, go leanfainn mo dhian-ghrádh go h-árdaibh, go molfainn tú tar gach fearc, agus go nglacfainn luathgháir tar fóir ad' chaoin-chumann. A Thighearna, tabair dam tusa a ghrádhughadh níos mó 'ná mé féin, agus gach aon eile mar ghell orth-sa, do réir mar órdhuighean dlighe an chumainn, a dheallruighean go lonnrach tre Dia.

Bidheann ghrádh Dé eusgaidhe, ionnsuic, diadha, deagháluinn, aithisgeach; láidir, foighidheach, díleas, glic, faofhulaingeach, meisneamhail, mórchroidheach, gan fuim in a fearghaireacht féin: óir an tan loisgeann duine a bhuntaiste féin, tuiteann sé go neamhchóra ó ghrádh Dé. Bidheann ghradh Dé fógmhar, fíor-dhíreach, fad-earadhanach; ní bhidheann sé baoth, neamchoisteamhail, no claon chum dhíth-céille, acht fosgarta, fíorfhearmhach, geanmnuidhe, ghráthfuaimneach; aig cosaint na g-ceudfath air ionnsuighe an pheacaidh. Cómhaidhta eile air ghrádh Dé, go m-bidheann sé úmhal, urramach d'uachtaránaibh; misneamhail, mórtas-cuisneach air féin; diadha, díl-bhidheach de Dia; muinighneach, mórdhóchasach ar an Thighearna in gach

am: agus fós air an uair nach m-blaireann fé naomh-mhilreacd, feicheann go foighidheach le ghrádh Dé, de bhrigh go b-fuil a fíor aige, nach ngeintear díoghair gan dóghuinn.

Gidh b'é nach ¡b-fuil ullamh air gach nidh d'fulang, agus air géilleadh in gach nidh do toil pó-naomhta an Tighearna, ní féidir a rádh go b-fuil ghrádh Dé aige: óir is éigean do'n té ghráduighean an Tighearna, gach raochar fearb, fán-duadamail do ghabáil le n-air air fon a dian-ghrádh, agus gach anacair d'fulang go fonnmar níor cúirge 'ná Dia do thréigean.

---

6. CAIB.

De dheimhniughadh an té a ghráduighean mar is cóir.

Criost.—A mhic, ní ghráduighthear calma caoin-ghlic fós tú.

An Deirciobal.—Cheud fad, a Tighearna?

Criost.—De bhrigh go d-tuitean tú air g-cúl ó dheagh-rún an uair theagmaighean tú le mí-ádh, agus loighean tú fóláir fhiosradálta leis an iomad ciocrais. Searann an ghráduighthear chródha, go neamh-meata i g-ceart-lár an chatha, agus ní géilleann do chómairle chealgaigh na námhaide. Amail is taithnea-

mac leis mé an tan cuirim fad air a faotar, mar an g-ceudna is áil leis me i n-uair an mí-ádh.

Ni breathnuigeann an grádhuigtheoir glic tabartar a dian-ghrádh, cómh mór leis an fearg tre'r bronnadh é. Is mó an t-ruim a cuireann ré in inntinn an tabairtóra 'ná a luach an tabairtair uile. Ni bidheann an té tugann fearg fiosruighthe do Dhia, fágha le tabairtaraibh, act beireann taitneamh do Dhia féin tar gach tabartar. Ni b-fuil an uile caillte, gidh go m-beidhtheá air uairibh nios fuaire 'ná budh maith leat. Is ó láthair eadh ghrádha Dé tagann an cumann caoin aoibhinn sin a mothuigeann tú air uairibh; de bhrigh nach b-fuil ann act neamhlar na b-flaithear. Act ni cert duit do mhuinighin do chur air fad ann, de bhrigh go n-imtigeann agus go b-filleann ré. Act troid go croidhe i n-aghaidh drochchaonta na h-aigne; agus fiormadha fiosmhalluighthe an diabail do fuagadh ar an inntinn. Is ré so an cómhartha cert air chroidhe glan, agus air sún dionghálta.

Uime sin ná cuireadh tairdhiubh uathbháradha aoin dhuaidhrit orth, gidh b'é cineul gur de iad, nó áit gur b'ar iad. Coiméad do sún daingean agus d'inntinn oisighthe air Dhia. Ná mear go meallann an diabal tú an tan áirdhuighthear i m-bhiochtaib tú agus filleann do ghnáth-laighe chroidhe gan maill 'na dhiaigh-sin. De bhrigh gur deo' aimhdheoin féin a tá tú lag, agus an fad nach d-tugann tú aontuigeacht dóibh, is mó a d-tairbhe 'ná a n-díoghbáil duit.

Diodh a fios agat go n-deánann an t-feannámhaid a dícheall air tú choigh air gach deagh-ghníomh, agus gach mián maith a múchadh ful a d-tiocfadh leatha

a g-cóimlíonad. Ní maith leis tú tabairt onóra do na naomhaibh, no machtnaim air mo fáis-se, no leoisgníom a déanad ad' feacadaibh, no faire air éleasaibh claona do chroide féin, no fós rún da glacad air dul air d' agaid i m-bealach do leasa. Cuireann sé a n-inmheadon de dhroch-smuaintibh cugat, le imtinn tu do chor, agus do sceanrugad, ionnas go d-tiocfad leis tu tarraing ó urnuigthibh agus ó leabraibh diadha. Ní taithnigeann an saoistoin úmal leis; agus dá m-bud féidir leis é, coisgfead sé tú air an g-corp-naomhta do glacad. Ná tabair aon géillead d'a cogar cealgach, gid go g-cuirfead sé a líontán go minic air imnil fad' cómair. Cuir 'na leith féin gach smuaineadh malluighe neamhglan, agus abair leis; "Imthigh, a sbiorais dhuailligthe, glas aithis agus náire, a péist mhalluighe; ní fuláir gur ainmhide nó-neamhglan tú, agus a leitheid so de smuaintibh do cur cugam. Bí air siúbal, a mhalluighteoir cealgaigh; ní beid aon cuid agat díom-sa, acht beid lorg am' focair-se mar gairgideach chódha, agus cuirfear an teitheadh ort-sa go h-aithreach. Tograinn-se bár d'fágail saoi thromualach galair agus geur-phian, níor túirge 'ná géillfinn dod' claon-cogaraibh. Bí ad' dort, a mhalluighteoir, ní éirfead a cuille leat, gid go n-déanfá do lán-díthcioll air me buaidreadh." Dir, amhail a dein an fáid higeamail, "Is é an Tighearna mo folus agus mo flánugad: cia roimhe a m-beid eagla orm?" "Dá seasfad sluag i b-forlongport am' timcioll, ní beid eagla air mo chroide." "Is é an Tighearna mo cathaitoir agus m'fuargaltóir."

Thoiv amail laoċ lánċalma, agus má táilliġeann duit tuitim i n-iongnuil an ċaṫa, tre laige do nádúra, eirigh arís nios neartmaire, agus cuir do dóṫċar am' ġnáraib lionmara-ra; acṫ taḃair aire, gan uaḃar no taiḋḃre do ġlacaḋ ionnat féin: óir is minic a ṫuiteann mórán i n-daille dóileiġeartha tré uaḃar. Cruaġuiġ-re eagna tre mearḃal na droinge sin, agus ná glac uaḃar de ḋruim do neirt féin.

---

7. caib.

Gur ceart gnára do ċeilt rá ċúmḋaċ na h-úmlaċta.

A mic, is taisḃiġe agus is ráḃálta ḋuit-re gnára na caonḋúṫaċta do ċeilt, agus gan taiḋḃre do ġlacaḋ d'a ḋruim, gan laḃairt go minic air, no beiṫ aig cuimniuġaḋ air; acṫ tú féin do ḋímeas níos mó agus eagla do ġaḃáil amail naċ fiú tú é d' fáġail. Ní ceart duit greamuġaḋ go hó-ḋaingean de'n ṫsaeḋ so, a malairteas go minic air ṫsaeḋ bun-orcionn. Cruain in am na ngnáth, gur boċt, truaġánta biḋeann tú 'na n-eugmuis. Agus bioḋ a fios agat gur feárr duit, a d-taob do leasa, earba gaċ fóláir fhiorḋaḋálta d'fulang go foighidneaċ, fíorúmal; air ċon naċ d-taḃarfá failliġe ad' umnuiġṫiḃ, no i n-deaġoibreaċaiḃ eile, d'a ṁġnis taiṫiġe; acṫ gaċ nid do ḋéanaḋ le fonn do réir do ṫuigsiona agus do neirt,

agus gan failligé do tabairt ionnat féin de dhuim na buaidheartha agus na tiomnachta mótuigeann tú.

Oir tá mórán a tuiteann i leirge agus i neamfoighide an uair nach mbeann leo do neir a d-tola. Acht de brig "nach b-fuil fligé an duine go cinnte in a cumar féin," ir le Dia amáin a baineann fuirtacht do tabairt air, an meud, agus an uair agus do'n té, ir toil leir féin é, ir iomda daoine a dug ár agus anachain orta féin mar geall air gnáraib na caomhúrtacta; de brig gur tógadar an iomad orta féin, gan aire do tabairt air a laige acht aig leanmain claon a g-croidheadh nior mó 'ná cómairle an péarúin. Agus de brig gur cuireadar romra nior mó do déanadh ná bí taitneamach do Dia; uime sin cailleadar a gnára go h-obann. Tuitheadar i m-bochtaineacht agus i n-uirearba, gid gur mian leo ionad do fosgnadh dóib féin air neam; ionnas iar m-beit úmluigte dóib go b-foglamóidir gan a n-dóchar do cur 'na neart dílear féin, acht mit rá fiach mo comairce-se. Agus mar an g-ceudna, meallsar an buidean a tá fór nuadh neimheolach i fligtib an Tigearna, muna leanaid siad cómairle na n-daoineadh eagnach.

Agus má'r feárr leo a d-toil féin do leanmain 'ná géilleadh do cách aig a b-fuil nior mó eolus, ir mó-baogalach gur ab olc an chíoch a beidear orta, muna d-tiéigid a g-cor-mian féin. Ir annamh fulaingeann an drong a mhearann iad féin ciallmar, comairle no magail cách. Ir feárr beagán eolais, agus úmlacht mar aon le lag-aigne, 'ná a lán fóglama mar aon le taidbre agus le tórtal. Ir feárr beagán no mórán, má glacair uabar d'á

dhuim. Ní b-fuil an té sin ciallmhar go leor, a tugann é féin suas do lúaidhgair, agus déanmadann an boctaineacht in a saib, agus caoineagla an Tighearna; óir is baoghal go g-caillfidh sé na gnáth a bronnadh air. Agus air an t-saoi eile, ní b-fuil an té sin eagnuidhe a dhaoitain, a bhéann duairc, doilbh-ghluama in am aoin anacra no mí-ádh, agus a cuireann níor lúgha dóitcair ionnam-sa 'ná buidh ceart dó.

An té bhéann neamhaireach in aimsir na sioitcána, bhéann eaglach, thom-inntinneach in aimsir an cata. Dá m-budh féidir leat beith úmal, uiríseol ad' bharamhuil féin, agus do sheasamh do shadadh agus do stiúradh, ní tuitfeá com obann i ngnaisi an peacaidh. Is só-mhaith an cómhairle, an tan mótuigeann tú seasamh an díogbhais, cuimhnigidh cionnas beidhis an uair thréigfidh an solus sin tu. Agus an uair thréigfidh an díogbhas tu, cuimhnigh go m-budh féidir dá filleadh arís, de bhrigh gur cum do theagaisg-se, agus mo ghlóire féin a tógail uait é air fead tamaill.

Is minic gur tairbhighe an dearbhadh so, 'ná dá m-beidhtheá a g-cómhnuidhe do réir do tola féin; de bhrigh nach mearthar dualgar duine ó na tairbeanaibh agus na tairbhigthibh a bhéann aige, no fós ó'n eolus 'san scríbinn diadha, ná ó é beith i ngradamaibh móra: acht mearthar a luach ó é beith preumhighe i n-úmlacht, agus air laradh le ghrádh Dé agus na cómhursan; ó é beith aig lorg onóra agus glóire Dé in gach nidh; ó n-a bharamhuil uiríseol ar féin, air cor go m-b' fearr leis beith fá throcmear 'ná fá dheaghmear aig cách.

8. caib.

D'ár n-droc-mear orrainn féin i láthair Dé.

An Deirciobal.—"Labarrad-ra lem' Tigearna iar m-beit am' luaidread dam." Má mearaim mé féin níor feárr, feuch go fearann cura ór mo chómair: agus tugann mo chonnta fiadnuire am' agaid, agus ní féidir iad do breugnugad. Acht má úmluigim mé féin go neimnid, agus má theilgim uaim gach árdchuairim aram féin, agus admáil (mar ir fíor), gur luaidread me, beid do grádra-ra trócuiread dam, agus tiocfaid do folur a b-fogur dom' chroide, agus múchar gach dil-mear dá lúga i ngleann mo neimnid féin. Ann sin foillseochair dam, cad táim, cad bídear, agus cad beidear, de bhrig gur neimnid me gan fíor dam. Má rágtar a leit mo neirt féin me, ní b-fuil ionnam acht neimnid agus fanntair gan téoma; acht má feuchair-re le súilib do thócuire orm, neartuigtear go luath me, agus líontar de gáirdeachar mo chroide. Agus ir mór an t-iongnad mar árduigtear gan mhaill me, agus gabtar go ceanamail liom-ra, a tuiteann síos trém' muintileacht féin de gnáth.

Ir ré do gnáth-ra, mo Tigearná, d'oibriugeann mar ro aig teacht am' choinne, agus aig cabhrugad liom in gach gáth; am' coraint, mar an g-ceudna, air gach baogal dóghruinneach, agus, mar ir féidir liom a ghád, am' fuarglad ó gach olc agus gach géibhion. Agus

ḋe ḃruiġ ḟuṙ cneaċaḋ me tṙém' an-ġṙáḋ ḋam ṙéin; aċt ṙuaṙaṙ aṁíṙ ṫuṙa aġuṙ me ṙéin ḋe ḋṙuim mo loṙġaiṙeaċta aġuṙ mo ġṙáḋ ḋuiṫ; aġuṙ tṙíḋ an ṇġṙáḋ ṙo, ḋo ḋeaṙḃaṙ go ḋeiṁneaċ mo neiṁniḋ ṙéin: Óiṙ, a Tiġeaṙna ṁó-ṁiliṙ, táiṙ tṙóċuiṙeaċ oṙm oṙ cionn gaċ ḋóṫċaiṙ aġuṙ gaċ aṫċuinġe.

Molaḋ aġuṙ glóiṙ ḋuiṫ, Ó mo Ḋia; ní ṙiú miṙe aon taḃaṙtaṙ ḋ'ṙáġail, giḋeaḋ tṙé ḋo ṁaiṫeaṙ ḋóċuimṙiġṫe-ṙe, ní ṫéiḋeann coṙġ oṙṫ aċt aiġ ḋeánaḋ maiṫeaṙa ṙóṙ ḋo'n ḋṙoinġ ḋíombuiḋiġ a tá aiġ imṫeaċt aiṙ ṙeaċṙán leo ṙéin. O a Tiġeaṙna, ṙíll taṙ aiṙ ṙinn, ionnaṙ go m-beiḋmíṙ buiḋeaċ, úṁal aġuṙ ḋiaḋa, óiṙ iṙ tuṙa áṙ ṙlánuġaḋ, áṙ g-cumaṙ, aġuṙ áṙ neaṙṫ.

---

9. CAIḂ.

Ġuṙ ceaṙṫ gaċ niḋ ḋ'aṫċuṙ ċum Ḋé, aṁail an ċṙíoċ.

Cṙíoṙt.—A ṁic, iṙ ḋual ġuṙ miṙe ḋo ċṙíoċ óiṙḋeaṙc ḋeiġeanaċ, má'ṙ miaṅ leaṫ beiṫ ṙíoṙ-ṙona. Ḋe ḋṙuim na h-inntinne ṙo ġlanṙaṙ ḋo ċumann, a biḋeann go ṙó-ṁinic claon-ċaṙṫa oṙṫ ṙéin aġuṙ aiṙ niḋṫiḃ cṙuṫuiġṫe. Óiṙ má loiṙġiṙ ḋo ṙeaṙġaiṙeaċt ṙéin in aon niḋ, iṙ ġeáṙṙ go ḋ-tuiṫṙiṙ i ḃ-ṙanntaiṙ aġuṙ i neaṁṫonn. Aṫċuiṙ na h-uile niḋṫe ḋ'á ḃruiġ

sin cuigam-sa, óir is mise a bronn gach a b-fuil agat ort. Smuain gur uaim-se tagann gach nio, amail ó tiobraid an uile maitheasa, agus d'á brig sin nach fulaing iad uile do caradh amis orm amail a b-prióm-tús.

Is uaim-se a mitheann sruth na ngrás air an m-bocht mar aon leis an saidbir, air an lag mar aon leis an láidir, air an óg mar aon leis an árasa: agus bronnsad grása air gráraib do'n té a leanann mo méis go deag-chroidheach, sonnmar. Acht gid b'é air bit, a maoidheann ar aon nid acht aram-sa, no a glacann taitneamh in aon maitheas amail uad féin, ní féidir dó lúatgair físinneach d'fágail, no croide saisring do beit aige. Uime sin, beid sé buaidheartha brónach saoi at-tuisse agus saoi cúmgach croide. D'a brig sin, ní ceart duit aon deag-nid do cur ad' leit féin no cách, acht iad uile do cur a leit Dé; óir is neimnid an duine i n-eugmais Dé. Is mise a bronn gach nid ort, is ceart duit-se tu féin go léir a tabairt suas dam-sa, agus beit lán-buidheach díom, de brig go n-iarraim-se buidheachas de dhuim gach nid d'a m-bronnaim ort.

Is sí so an físinne, le a nuaigtheas gach glóir díomaoin. Agus má geibeann tú realt i ngráraib Dé, agus i n-iomadamlacht na cantanacta, ní beid formad no cúmgach croide ort; agus fós ní beid mear no mór-gráid agat dod' claon-colainn féin: de brig go m-beiseann gráid Dé buaid air gach nid, agus go leathuigeann sé cúmacht agus cáil an anma. Má tá an chall cóir agat, beidir áthasach ionnam-sa amáin, cuirfir do muinigin ionnam-sa

aṁáin, óir "Ní ḃ-fuil aon niṫ maiṫ acṫ Dia aṁáin." Ir ion-ṁolta tar gáċ niṫ, ir ion-ḃeannuiġṫe in gaċ niṫ.

---

10. caiḃ.

Gur ab aoiḃinn an niṫ féir Dé do ḋeánaḋ, agus gan fuim do ċur ins an t-saoġal so.

An deirciobal. Labairfead anoir arís lem' Ċiġearna, agus ní beiḋead am' ċort; déarfad i n-éirdeaċt mo Dé, mo Ċiġearna agus m' Árdriġ, "O cad é meud do ṁaiṫeasa, a Ċiġearna, a ṫairceann tu ḋóiḃ-sean air a m-biḋeann d' eagla." Acṫ cad ḋóiḃ-sean a fiasann agus a ġrádúiġeann ṫú le neart a g-croiḋeaḋ! Tá milseaċt do ċuideaċtan dólabarṫa, giḋeaḋ bronnann tú an t-aoiḃneas sin ortasan a ċuġann gean a g-croiḋeaḋ duit. Is ann so, tar gaċ niṫ, d'foillsiġir milseaċt do ġrád daṁ-sa, 'sé sin, gur ċruṫuiġir mé ar neiṁniṫ, gur ġlaoḋair tar air ais, an uair d'imṫiġeas air seaċrán uait, agus go d-tuġair cuireaḋ agus órduġaḋ ḋam do féin a leanṁain, agus searc mo ċroiḋe go léir do ṫabaḋ duit.

O! a Ċiobraid na feirce fíorṁuiḋe cionnas, labairfad ort air aon ċor? Cionnas is féidir liom tu ḋeasmad ċoiḋċe, ó ḋeonuiġir cuiṁniuġaḋ orm-sa, an

truaġán boċt a bí múċta i láib na loċt, agus ta-
baiṙta ruar ċum báir ṙiorṙuiḋe? Rigniṙ trócuiṙe
oṙm tar gaċ dóṫċair, agus bronnair do ġráṙa agus
do muinteairḋar oṙm tar ġac dual. Cad é an
leoiṙġníom iṙ féidiṙ liom a ḋeánaḋ air son na ngráṙ
so? óir iṙ gráṙa iad nar bronnair air ċáċ, 'ṙé ṙin,
diultuġaḋ do'n t-saoġal, agus aibíd manaiġ do ġab-
áil oṙm. An féidiṙ gur mór an t-ádbar maiṙḋe
ḋam do réiṙ-ṙe ḋeánaḋ, an uair tá ṙe d'fiaċaiḃ air
gaċ creutúr do ṫoil ró-naomṫa do ċóimlíonaḋ? Ní
geart dam beiṫ bláḋmanaċ a d-taoḃ do réiṙe do
ḋeánaḋ, acṫ iṙ mór an t-ádbar iongnaṫa liom tuṙa
am' ġlacaḋ aḋ' ṙeiṙbír a mearg do ċáṙaḋ dil.

Feuċ gur leat féin gaċ a b-fuil agam ċum do
réiṙe do leanmain; giḋeaḋ iṙ mó an t-reiṙbír a
ḋéanaiṙ-ṙe ḋam-ṙa 'ná miṙe ḋuit-ṙe. Feuċ go b-fuil
neam agus talam, a ċruṫuiġiṙ ċum taiṙbe an duine,
úmal duḋ' réiṙ, go g-cóimlíonaiḋ go laeṫeamail gaċ
a n-órduiġeann tú ḋóib. Agus ní b-fuil ann ṙo acṫ
beagán; in ṙoċair ṙin d'órduiġiṙ do na h-ainglib
teaċt i g-cabair agus i reiṙbír an duine; agus ṙór
mighiṙ nid a ṙárduiġeann iad ṙo uile, óir ḋeonuiġ-
iṙ tu féin do bronnaḋ air.

O! cad iṙ féidiṙ liom a ḋeánaḋ ḋuit air son na
d-tabairtar ṙo go léiṙ? A Ṫiġearna, go d-tagaḋ
liom do réiṙ a ḋéanaḋ air ṙeaḋ laeṫeaḋ mo beaṫa.
O! iṙ truaiġ naċ féidiṙ liom do réiṙ a ḋéanaḋ go
ṙiúntaċ air ṙeaḋ aoin lae amáin féin! Iṙ dual duit,
a Ṫiġearna, gaċ onóiṙ agus gaċ molaḋ ṙiorṙuiḋe. Iṙ
tú go deimin mo Ṫiġearna, agus iṙ miṙe do reiṙbíreaċ
boċt-ṙa, air a b-fuil ṙé ceangailte do réiṙ a ḋéanaḋ,

agup d'ap ceapt do mópdácd a molad gan cuippe aip fead mo faogail. Ip fé fo mo doil agup mo mian; deonuig-fe a Digeapna, neapcugad liom má cuicim i b-fanntaip.

Ip mópp an onóip agup an glóip do péip a déanad, agup diultad do'n t-saogal, óip ip mópp na gpáfa a bponntap aip an dpoing a dógann opda go fonnmap cuing pó-naomda do feipbípe-fe. Bponntap fólap fáp-milip an Spiopaid Naoim aip gach aon, á dug dpuim le fólap na colna, tpé gpád do Dia. Ip mópp an t-saoippeacd aigne a géabaid an dpong a leanann capán caol na h-aidpige agup a dpéigeann gach cúpam saogalta aip do fon-fa.

O! a feipbíp aoibinn pó-áluinn, a faopann agup a naomuigeann an dé leanann díot. A ftaid beannuigde na naom-mógfaine, a cuipeann daoine a g-cóimeap d'ainglib, taidneamac i láthaip De, uathbáfac do diabalaib, agup ionmolta do clainn na h-eaglaipe! A feipbíp d'ap ceapt dúinn géillead, a dpeopuigeann cum Dé, agup a duilleann luathgáip biodbuan!

11. CAIB.

Cur coir miana an choiche do crudhadh agus do maolughadh.

Criost.—A mic, ta lán le fóghluim fós uait, nach b-fuil de ghlan-meamair agat.

An deirciohal.—Cad iad sin, a Thighearna?

Criost.—Do miana do miadhadh do réir mo thola-sa: gan beit pó-cheanamail ort féin, acht beit sonnmar aig cóimhlionadh mo thola-sa. Is minic labann tú le mianaibh; acht tabair aire cia aca air mo son-sa no air do son féin is mó coimhuighteas tú. Má's mire fad do mian, beidh fádha le gach nidh d'a n-ódhócad: acht má tá aon dúil ad' fheargaireacht féin coigilte ionnat, feuch, is ré go coigeann agus buaidhreghann tú.

Tabair aire, d'a bhrígh sin, gan géilleadh do'aon mian dul a g-cuimh am' chómhaidhe-se air do-túr é, d'eagla go m-beidheá anfádha 'na diaigh sin, agus go nglacfadh aithreachas tú de dhuim an nidh sin, d'ar ghéillis amhail deagh-nidh. Oir ní coir gach mian a fámhluighean maith, do leanmain go h-eurguidhe; no gach nidh nach fámhluighean maith do dhíbirt de'n g-ceud iarmhacht. Ní fulaing duit air uaimh shuan do chur le deagh-mianaibh féin, d'eagla go d-tuitfeá i m-buaidhirt aigne thre a n-iomarcuidh foinn; no go d-tabharfá droch fómpla do chách thre dhul tar miaghail;

no go b-fagcâ bárrcuirle tre aiṡneas ainṡiṡe daoineaḋ eile.

Air uairib ir éigean duit dianar d'imirt ort féin, agus fearam go cróda i n-aġaiḋ mianġus milteaċ na colna; gan fiarfuiġ cad ir fonn no ir fuaċt léi, acht i tabairt fá fmaċt na fgiorraiṡe d'air no d'éigean. Agus ni fuláir i coiméad fá ġniaḋfmaċt cum go m-birteas gaċ ainfhiantaċt, agus go b-foġlamóċaḋ fí beit fárda le beaġán, agus le niḋtib coitċeanna; agus gan loċt d'fáġail air aon mioċómaġar.

---

12. CAIB.

D'fóġluim na foiġiṡe, agus de fmaċtuġaḋ na n-an-mian.

An deirciḃal.—A Tiġeafma Dia, mearaim go b-fuil foiġiṡe fó-fiaċtanaċ dam; de bruġ go b-fuil an beaṫa fo lán d'aindeire. Oir giḋ b'é móḋ air a n-oifiuiġim mo beaṫa cum fioċċána ni féidir liom beit gan cogaḋ agus fuaṫar.

Criort.—Ir fior fin, a mic: act ni toil liom-fa go n-iarrfá a leiṫéid fin de fioċċáin, a beiḋeaḋ faor ó caṫuiġtib agus ó anró. Act tú a meas fór go b-fuarair fioċċáin, an uair a biḋeann tú ad' luaġaḋ air connaiḃ buaiḋeartá na beaṫa fo. Má

deirir nach feidir leat an oireas sin d'fulang, cionnas géabair tse ceine na b-pian? De dá olc déan rogha de'n ceann ir lugha: ionnas, uime sin, go raorfaide tú air piantaib fiorruide, déan oiccioll air triobloidib na beatha so d'fulang go foighideach air son Dé. An mearann tú nach b-fulaingid saoghaltánaigh aon nid? Ní mar sin tá, fós a mears na droinge ir fearrgaire bidean.

Act b'féidir go n-dearfá go b-fuil a lán aoibnis agus a d-toil féin aca; agus air an ádbar sin, ní bidean suim aca air a m-buaidreartaib: fág go b-fuilid air a d-toil féin, cad é an fáid ir dóig leat a beidid mar sin? Feuch, go scarfar iad mar deatach, agus nach m-beid cuimne aca air an aoibneas in a rabadar. Agus fós air fead a m-beatha, ní féidir a fairdbreas do scarad gan tuirse, buairead agus imeagla: de brig gur minic tugann na nidte ceudna in a b-fagaid taitneamh, dóghuinn agus diaghair orra. Agus ir cearr an sgeul a beit amla sin aca: ó loisgid sólás agus fearrgaireacht na colna tar meadon, nach b-feudfaidís iad d'fágail gan fearbas agus farbuairead. O! ir diombuan, cealgach, ainmeardha, neamhglan na h-aoibneasa iad so. Gidead tse meirge agus mór-dailles na n-daoinead ní tuigeann siad é; act air nós na m-beitheach allta, air son aoibnis diombuain na beatha so, tuillid bás fiorruide d'a n-anmannaib. "Act tusa, a mic, ná lean do droch-mhiana, act iompoigh ó do thoil féin." "Glac aoibneas inr an Tigearna, agus tabarfaid sé iarratas do chroidhe duit."

Oir má'r maiṫ leaṫ aoiḃneas ró-áluinn agus fóláir feunmar d'fáġail, feuċ, tre óiṁeas gach aoiḃnis ḟaoġalta, agus tre diultaḋ do ṫaiṫneamh táir na colna, do ġéaḃair beannaċt agus bronntanas uaimre. Agus an meud a ṫarmaingir tú féin ó fóláir, agus ó aoiḃneas ḟaoġalta, is fearr is mó agus f lionmaire a bronntas-sa fóláir fíorḃuana ort. Aċt ní féidir iad do d'fáġail de'n ċeud iarraċt gan duaḋ agus buaidreirt éigin. Beiḋ na fean-ċleaċta aig déanaḋ buaiḋeartа duit, aċt is geárr go b-fuigir an láṁ uaċdair orta le cleaċtaiḃ is fearr. Beiḋ an ċolann féin aig glaṁrán, aċt cuirfear fá ċoir í le tearġnáḋ na fíoraire. Beiḋ an t-seanféirt ṁalluiġṫe aig féideaḋ fút agus aig déanaḋ buaiḋeartа duit, aċt cuirfear an teiṫeaḋ uirri le h-urnuiġṫiḃ; agus in ḟoċair sin, is anaṁ a ṫiocfaiḋ sí aig tnúth ort, má biḋeann tú a g-cóṁnuiḋe gneamuiġṫe i n-deaġ-féiṁ gnóṫa éigin.

---

13. CAIḂ.

D'fóṁór úṁal-feirḃirġ, air nór Íora Ċríort.

Ċríort.—A ṁic, an té diultuiġeann d'fóṁór, diultuiġeann ré do ġnáraiḃ; agus an té le'r mian niḋe do beiṫ in a feilḃ díliṫ féin, cailleann na niḋe

a bídeann coitceann. Is maith an cómhairta nach bfuil an colann fór leus-fmachtuighte, muna ngéillidh duine go fonnmhar do chómhairle an uachtaráin. Fóghluim, d'a bhrígh sin, beith úmhal dod' uachtarán, má'r mian leat do colann do thabairt rá fmacht Dia is furusa buaidh a bheith air an náimhid fóisimeallach, muna bfuil an duine imheadonach léirloitighe. Ní bfuil náimhid is measa agus is díoghbhálaighe do'n anam 'ná tú féin. Ní fuláir duit gan aon mheas do beith agat ort féin, má'r mian leat buadhughadh air uabhar fola agus feola. De bhrígh go bfuilir fór pó-cheanamhail ort féin, ní h-áil leat géilleadh go h-iomlán do thoil cáich.

Acht cad é an t-iongnadh tusa in nach bfuil acht luaithe agus neimhnidh, do géilleadh air fon Dé do cháich, an tráth géilleas-sa, an t-Ard-rígh uilechúmachtach, a chruthuigh neamh agus talamh ar neimhnidh, go h-úmhal do'n duine air do fon-sa? Tógas-sa colann daonna orm féin, agus bídeas táir, tarcuisneach, ionnas go bfoghlamóchtá-sa buaidh bheith air an uabhar tre m'úmlacht-sa. A! a luaithe, fóghluim beith úmhal fómórach; ní bfuil ionnat acht láib na talmhan, claon tú féin rá choraibh an domhain. Bhur flabhra na h-an-tola, agus géill go h-iomlán do fmacht.

Glac fuath duit féin, agus ná bí aigeas le h-uabhar; acht úmluigh tú féin ionnas go m-b'féidir le cách gabháil de choraibh ionnat. A duine gan céill, cad é cúis do ghealáin? A peacaigh anachraigh, cad é an freagradh is féidir leat do thabairt air lucht do cháinte; tusa, a chuis fearg go minic air Dia, agus

ḋuill teine iṙṙinn? Acᵗ ḋ'ḟeuċaṙ-ṙa le ṙúilib mo ṫṙócuiṙe oṙᵗ, ḋe ḃṙiġ go ṙaiḃ ḋ'anam móṙluaiġ am' láċaiṙ, ionnaṙ go g-cuiṙṙinn mo ġṙáḋ in úil ḋuiᵗ, aguṙ go m-beiḋċeá-ṙa buiḋeaċ aiṙ ṙon mo ċaḃaṙtaṙ, go ngéillṙeá go h-úṁal ḋo gaċ ṙmaċt aguṙ go ngláċṙá go ṙoiġḋeaċ díṁeaṙ aguṙ ḋṙoċ-ċuaiṙṙim ċáċ.

---

14. caiḃ.

Ḋe ḃṙeaċnuġaḋ ḃṙeiṫe ḋiaṁaiṙe Ḋé, ḋ'eaglа uaḃaṙ ḋo ġlacaḋ in áṙ n-ḋeaġ-ġníoṁaṙṫaiḃ.

An Ḋeiṙḋiobal.—A Ṫíġeaṙna, cluinim ṙóṫṙum ḋo ḃṙeiṫeaṁnaiṙ óṙ mo ċionn, aguṙ cṙaċann tú le cṙiṫeaglа mo ċnáṁa uile, aguṙ tá m'anam ṙcannṙuiġṫe taṙ ṁeaḋon. Seaṙaim le h-ionġnaḋ aguṙ ḃṙeaċnuiġim "naċ ḃ-ṙuil na ṙlaiṫiṙ ġlan aḋ' láṫaiṙ-ṙe." Má ṙuaṙaiṙ loċt inṙ na h-aingliḃ, aguṙ go ḋ-tuġaiṙ ḃṙeiṫ oṙṫa, caḋ a ṫiocṙaṙ ḋíom-ṙa? Ṫuiṫ na ṙeulṫa aṙ na ṙlaiṫeaṙaiḃ, aguṙ cionnaṙ iṙ ṙéiḋiṙ ḋam-ṙa, in naċ ḃ-ṙuil acᵗ luaiṫṙe, ṙeaṙaṁ? Ṫuiṫ an oṙonġ a meaṙaḋ ḃeiṫ ion-ṁolṫa, go ġṙinneall, aguṙ ḋonnaṙcaṙ an buiḋean ṫuġ taiṫneaṁ ṙoiṁe ṙin ḋ'aṙán na n-aingeal, aiġ cuṙ ḋúile 'na ḋiaiġ ṙin i g-cṙoṫal muc.

Ní b-fuil, d'a brig sin, aon naomhacht, má tarraingir-se do lámh, a Chigearna. Ní b-fuil tairbe in eagna air bit, muna d-treorruigir-se sinn. Ní b-fuil féidhm i neart dá láidire, muna neartuigir-se linn. Ní b-fuil aon ghleanmhuidheacht saor, muna n-déanair-se comairc dí. Ní b-fuil tairbe in aon choimeád d'a d-tabharfam orrainn féin, muna d-tugair-se naomh-aire dhuinn. Oir má b-fágtar a leith ár neirt féin sinn, cuirfimíd agus caillfear sinn, acht má tagair-se d'ár b-frorrughadh, árdóchar cum beatha sinn: de brig go b-fuilmíd róluarcha, acht neartuighean tusa sinn: fuar, failligheach, acht larann tusa le grádh sinn. O! ir beag an mear budh cheart dam beith orm féin, ir fuarach an tuairim budh chóir dam beith ar mo dheagh-ghníomhartaibh féin. O! ir íroll budh cheart dam me féin do cheilgean rá dhóimhneas dóchuimrighthe do bhreitheamhnas-sa, a Chigearna, in a g-cuirtear in úil dam nach b-fuil ionnam acht neimhnidh! O! a chómhthom dóthómharta! A mhuir mhórchonnaigh! in nach fámhluighim nidh air bith acht amháin neimhnidh! Cá b-fuil, d'a brig sin, aon chúis maidhte agam aram féin, cionnas ir féidir liom aon dóchas do chur am' neart dílear féin? Tá gach glóir dhíomhaoin fluighthear i n-doimhneas do bhreitheamhnas ór mo chionn.

Cad ir brigh an duine ad' láthair-se, a Chigearna? An féidir do'n láib uabhar do ghlacadh i b-fiadhnuise an té do chruthuigh í? Cionnas ir féidir an té beith uaibhreach aig a b-fuil a chroidhe fiarfuighthe do féin Dé? Ní féidir do'n domhan uile comhfhuighadh do chur air an té theagarcha le Dia na fírinne féin. Oir ní chuireann moladh no cáineadh buaidhreadh air an té aig a

b-fuil a dóchar iomlán i n-Dia. De bhrigh gur neimhnidh iad fo fóir a molann no a cáineann, agus go n-imdigid tarruinn mar aon le fuaim a ngotha; acht "Ionuigeann firinne an Tigearna go bráth."

---

15. CAIB.

De'n coingiollt air ar ceart dúinn aon nidh d'iarruidh.

Criost.—A mhic, abair mar fo air gach ócáid: A Thigearna, má'r re do toil é, déantar an nidh fo mar fo. A Thigearna, má theidheann fo cum d'onóra-fa, déantar é i n-ainm Dé. A Thigearna, má'r taitneamhach leat-fa, agus tairbheach dam-fa an nidh fo, deonuigh dam é cur i b-feidhm cum d'onóra-fa; acht má feiceann tusa go m-beidh ré díoghbálach dam, agus i n-aghaidh leara m'anma, a Thigearna, díbir uaim é. De bhrigh nach ó'n Spiorad Naomh tagann an uile mian, gidh go mearaidh duine é beith díreach, deaghbeusach. Agus ir minic gur ró-dheacair é d'aithint, cia aca ó'n Spiorad Naomh no ó'n ainrpiorad tagann mian an nidh fo no an nidh úd. Ir iomda daoine a meallad fá deoigh, a mearadh beith threoruighthe le deagh-fhiorad air d-tús.

Gidh b'é nidh, d'a bhrigh sin, tagann ór cómhairle na h-aigne, agus fámhuigeann beith ion-iarrtach, tabair

aire é d'iarruid le h-úmlacht croidhe agus le naomh-eagla Dé. Agus fós buidh éagtt duit é go léir d'fágbáil fúm-sa, agus nádh mar leanann: A Tigearna, is fiosach duit-se cad is fearr, déantar so no fúdh do réir do thola. Tabair, a Tigearna, an nidh is maith leat, an meud is maith leat, agus air an uair is maith leat. Déan liom do réir do thola, gidh b'é nidh is mó a nachsar cum d'onóra féin. Cuir me gidh b'é áit is maith leat, agus déan liom in gach nidh do réir do thola. Feuch gur me do feirbíreach, ullamh cum do réire do dhóighionadh in gach nidh; óir ní maith liom maireachtan air mo son féin, acht air do son-sa. O! nach d-tagann sin liom go díleas, dúthrachtach air fead mo shaoghail.

Urnuighe cum tola Dé do dhóighionadh.

Deonuigh do ghrádh dam, Iosa ró-thócuiridh, ionnas go b-fanfaidh agam air fead mo shaoghail. Deonuigh dam na nidhe so d'iarruid agus do lorg, is mó thaithnigeann leat-sa. Go maidh mo thoil de ghnáth do réir do naomh-tola-sa, agus go réidhigidh le céile go h-iomlán. Deonuigh dam fearc do thabairt do gach nidh is taithneamhach leat-sa, agus fuath do gach nidh tá míothaithneamhach duit-se: agus a Tigearna, ná fág fam' cumas fearc no fuath do bheith agam d'aon nidh, acht do réir mar ghródhuigeann no fuathuigeann tusa é.

Deonuiġ ḋam-ra mo ḋúil i niḋċiḃ an t-raoġail ro do ṁúcaḋ go h-iomlán, agus fearc a ṫaḃairt do ḃeiṫ fá ḋroċ-ṁear agus gan fíor do'n t-raoġal. Deonuiġ ḋam, tar gaċ niḋ, lonuġaḋ mar aon leat, agus fuaiṁneas agus fíoċċáin mo ċroiḋe do ċur ionnat. Is tusa fíoċċáin fíṁneaċ an ċroiḋe, is tú a fuaiṁneas díleas: gan tú, tá gaċ niḋ doċaṁail anfárda. Ins an t-fíoċċáin ċeudna so," 'sé sin, ionnat-sa, a Dia fíorṁuiḋe, uile-ċúṁaċtaiġ, "déanfad coḋlaḋ agus cóṁnuiḋe." Amen.

---

16. caib.

Gus i n-Dia aṁáin is ceart fólás fíṁneaċ do lorg.

An Deisciobal.—Giḋ b'é fólás is mian liom d'fáġail, agus foċas is mian liom d'iarruiḋ, ní ais an t-raoġal so tá mo fúil leis, aċt ais an t-raoġal eile. Óis dá m-beiḋeaḋ fóláis agus fás-aoiḃneasa na beaṫa so am' feilḃ díliu féin agam, is fíor naċ ḃ-fanfaiḋís a ḃ-fad. D'a bruig sin, ní féidir lem' anam fuaiscead no fíor-fólás d'fáġail, aċt i n-Dia aṁáin; óis is se Dia fólás na m-boċt agus fuis-uiġteoir na n-úṁal. Fan go fóil beag a anam, feiṫ le cóṁlíonaḋ na ngeallaṁain diaḋa, agus ġéaḃair lán do ċroiḋe de gaċ niḋ da feaḃar ais neaṁ. Má loisgeann tú niḋċe na beaṫa so go

pó-ciocpaċ, caillpip paiobpeap píop-áluinn na b-plaiceap. Déan peiom de niocib paoġalta, acc ceangail do ċpoide de niocib píoppuide. Ní péidip duit beit ráṫa le aon nid paoġalta, de bpiġ nać dóib do cpuċuiġeaḋ ċu.

Giḋ go m-beidead uile-maiceap na cpuinne ad' feilb dílip féin, ní féadpá beit ráṫa, de bpiġ gup i n-Dia, a ċpuċuiġ iad uile, tá do ponap agup d'fiop-fólár. Ní coṫamail an ponap po leip an ponap a moltap le daoinib dícéilliġe an t-paoġail po, acc leip an ponap a loipgeann deaġ-ċpíoptaiḋċe, agup a neam-blaipeann an dpong a tá ppiopaḋálta, glan-ċpoideaċ. Tá gać fólár daonna baoṫ, geápp-faoġalać. Ip beannuiġṫe, buan-fípinneać an fólár a bponntap go h-inmeaḋonać le Dia na fípinne féin. Iomċaṗann an duine diaḋa a Cómfuiṫuiġṫeoip Íopa agup labpann leip, aiġ páḋ, a Íopa, pan am' fodaip aip gać uaip agup in gać ionaḋ. Dioḋ pé map fólár agam, beit ṫapda le uipearba gać fóláip daonna. Agup má tóġtap uaim map an g-ceudna do fólár-pa, a Tiġeapna, deonuiġ dam beit ráṫa leo' toil pó-naomṫa-pa, amail an fólár ip bpíoġmaipe. "Oip ní beidip-pe feapġać a g-cómnuide, agup ní beidip aiġ bagaipt díoġaltaip go píoppuide."

17. caib.

Cur ceapt ár g-cúram uile do ċur air Día.

Críost.—A mic, fág fúm-fa déanaḋ leat mar ir maiṫ liom: ir fior dam cad ir feárr ḋuit. Tá do fmuaintе aṁail fmuaintе an duine, agus do ṫuairim do péir cumainn daonna.

An deirciḃal,—A Tigearna, ir fior fin, ir mó an cúram a tá agat-fa ionnam, 'ná ir féidir liom féin a ḃeiṫ: óir ir ró-ḃaogalaċ do'n té naċ g-cuireann a ċúram go léir ort-fa. A Tigearna, déan liom mar ir maiṫ leaṫ, air ċoimġioll go b-fanfaḋ mo ṫoil díreaċ deag-órduiġṫe do péir do ṫola-fa. De brig naċ féidir dó gan a ḃeiṫ maiṫ, gid b'é nid a déanfair-fe. Má 'r toil leat mé a ḃeiṫ i n-doṁaḋar, molaḋ go buan duit; má 'r toil leat mé a foillfiuġaḋ, molaḋ go buan duit; má'r toil leat fólár do ḃronnaḋ orm, molaḋ go buan duit; agus má 'r toil leat mé a ḃeiṫ in anacair, molaḋ go buan mar an g-ceudna ḋuit.

Críost.—A mic, ir air an aigne fo naċ fuláir ḋuit ḃeiṫ, má 'r mian leat fiúḃal mar aon liom-fa. Ní fuláir ḋuit ḃeiṫ ċoṁ ullṁuiġṫe ċum fulaing agus beiḋeá ċum lúaṫġáire; ní fuláir duit ḃeiṫ ċoṁ fárda le ḃoċtaineaċt agus beiḋeá le fairḃreas.

An deirciḃal.—A Tigearna, glacfaḋ go toileaṁail gaċ fulaing ir toil leat do ċur ċuġam; gaċ anacair mar gaċ fóġ; gaċ fearḃaḋ mar gaċ

milreact; gac doilgear mar gac roilbireact; agur beirdead buirdeac a d-taob gac a d-tarlócaird dam. Coiméad mé raor ó'n b-peacad, agur ní beird eagla an báir no fór irrinn orm. A Tigearna, ná teilg uait mé go fíorruirde, agur ná fgrior amac m'ainm ar leabar na beatha; agur gird b'é anacair a tiocfar orm, ní déanfaird fí docar air bit dam.

---

18. caib.

Gur ceart anacra na beatard d'iomcar go roigideac air nór Criort.

Criort.—A mic, túirlingear-ra ó neam air ron tura do flánúgad, tógar d'anacra-ra orm féin, ní tré riachtanar act tré gráid; ionnar go b-foglamócta-ra beit roigideac agur amgar na beatha ro d'fulang gan glamrán. Oir ní rabar-ra ó'n uair a glacar colann daonna go h-uair mo báir air an g-croir, gan fulang agur anacra. Dídear air uirearba maoine raogalta; ir minic cualar daoine aig gearán orm; d'fulaingear náire agur aitir go caoin, ceannra; ní b-fuarar air ron mo teagairg agur mo tíodlaicead, act admúráin agur diombuideacar; agur marla agur mioclú air ron mo míorbúilead!

An Deirciobal.—A Tigearna de brig go rabair-re roigideac air fead do beatha, agur annra go h-áirigte

aig cómlionad dola do naom-Adar, ir ceart damra, an peacad nó anacrad, gad mó d'fulang go foigidead do péin do dola: agus ualad muintil na beada boidte fo d'iomdar ain fon leafa m'anma an fad ir toil leatfa é. Agus gid go b-fuil an beada fo thom do-iomdain, gidead thé do gnáthaib-fe déantar tuillmead í; agus thé do fompla-fa agus fómplaidib na naom, tá fí nior euotroime agus nior fo-iomdaine fór do lagaib. Tá fí man an g-ceudna nior feadr go mór 'ná bí fí a n-allóid fá'n feanmeadt an tráth bí dóinne na b-flaitear dúnta, agus an t-flige dorda dofiúbalta, de brig gur ró beag a dug aine do thiall air neam. Ná fór nior b'féidir dóib-fean féin, a bí fimneach, agus dúill fíogact na b-flaitear, dul i feilb an fíogadta fin ful ar fulaingir-fe páir; agus díolair ár d-trom-fiada leo' bár ró naomda.

O! cad é meud an buideadair ir dual duit uaim-fe d-taob ná flige d'foillfiugad damra agus do gad cheideamad, go fíogact na b-flaitear! Oir ir í do beada-fa ár flige, agus fiúblamaid fád' déin-fe le foigide, óir ir tufa ár g-coróin. Agus muna m-beidead tufa d'imteact fomainn d'ár d-teagarg, cia lé'r cúram leanmain? Faiaor! Ir iomda duine d'fanfad a n-imdan dá m-beidead gan do fómpla fíor-áluinnfe ór cómair a fúl. Feud gur fuar, faillígead támaid fór d'amdeóin a b-fuarfamar do teagarg, agus a g-cualamar de míorbuillib; cad diocfad d'inn dá brig fin, dá m-beidmir gan an oifeadfa folair d'fágail dum tu do leanmain?

19. Caib.

O'iomcar euzcóra ; agur ve'n fíorfoiġiveac.

Críost.—Cao a veirieann tu a mic? Corg ó ġeapán, agur cúimniġ air mo fair-re agur air fulaing mo naoim. Níor voirtir vo cuiv fola fór air mo fon-ra. Ní b-fuil acc fuarac ar in a b-fulaingir-re a g-coimear vóib-rean v'fulaing catuiġte uacbáraca, anacair ár-ġoimeamail agur vuav volabarta. Cuimniġ vá brig rin, air trom-ualac cáċ, ionnar go m-b' féivir leat v'ualac euvtrom féin v'iomcar níor feárr. Agur má mearann tu go b-fuil v'ualac féin trom, vo-iomcar, tabair aire nac trev' mí-foiġive a mearann tú mar rin. Acc gid b'é trom nó euvtrom iav véan vícciall air iav v'iomcar go foiġiveac.

Vá feabar a cuireann tú tu-féin a n-ór-úġav cum fulaing, ireav ir feárr, vuit féin é, agur ireav ir mó vo vualgar; agur in focair rin, ir furfura vuit é iomcar má bivéann tú ullam 'n a cómair agur v'aigne catuiġeac air. Ná h-abair, ní féivir liom na nivce ro vo ġabáil le n-air ó n-a leicéiv ro ve vuine ; ir veacair vam iav fulang uav, óir rigne ré euzcóir mór orm, agur cuireann re nivce am' leic air nár fmuain mo chcive riam ; acc ġlacfainn na nivce ro ó vuine eile, an meud buv cuibe vam v'fulang vo réir mo bheiceamnair féin. Ir baoc, vícceillíve an fmuaineav rin, nac v-tugann aire vo fubáilce na foiġive

agus do'n té ó a ḃ-fuigfear a ḋualgas; acht d'feuċann níos mó air na daoiniḃ agus air an eugcóir a figneadar.

Ní féidir a ṁeas gur duine foigideaċ an té naċ ḃ-fulaingeann acht an ṁeud ir maiṫ leis féin, agus ó ḋaoiniḃ áiriġṫe. Ir cuma leis an duine ḃ-foigideaċ, cia a ḋéanfar eugcóir air; ní feuċann cia aca uaċdaraṁ no íoċdaraṁ, no cóṁḋuine é; cia aca duine naoṁṫa, deaġ-aigeanta nó fóġaire droċṁéinneaċ é. Acht giḋ b'é anacra dá ṁeud agus dá ṁinice a ṫeagṁaiġeann do, glacann iad uile go foigideaċ aṁail ó laiṁ Dé, agus beireann buideaċas leis a dtaoḃ a ṫaḃairt air. Óir dá lúġad mud a fulaingtear air son Dé, tá a ḋualgas féin fá leiṫ 'na ċóṁair.

Uime sin, bí ullaṁ i n-aġaid an ċáṫa má'r mian leat buaiḋ do ḃreiṫ. Ní féidir duit coróin na foigide d'fáġail gan troid air a son. Má ḋiultuiġeann tú d'fulang ní áil leat an ċoróin d'fáġail; acht má'r mian leat í fealḃuġaḋ, troid go fearaṁail, fíreuċtaṁail air a son. Ní ḃ-fuil fuaiṁneas le fáġail gan faoċair, ná buaiḋ gan fíor-ċóṁrac.

An Deirciḃal.—A Ṫiġearna, déan na niḋe do doéanta leo' ġráraiḃ, a famluiġeann do-déanta trem' nádúr féin. Ir fior duit gur beag ir féidir liom-sa d'iomċar agus gur fuarac an niḋ a leagann agus a ṁaoluiġeann mo neart. Taḃair ḋam, a Ṫiġearna trioblóid agus buairead do ġlacaḋ go ceanaṁail air do son-sa: oir ir mór an t-sláinte do m'anam aṁgar agus mí-áḋ d'fulang tré ġráḋ Dé.

20. CAIB.

D'aomáil ár n-anbfainne féin ; agur d'anacraib na beacaro.

An Deirciobal.—"Aomócao m'aincear am' agaid féin." Aomócao m'anbfainne duit-re, a Tigearna. Ir minic gur fuarac an nid a leagann agur buairi-geann me. Glacaim rún fearaim go dána, acc 'nuair tagann lá an cata, cuirtear i g-cúmgac ró mór mé. Ir minic gur ró fuarac an nid ar a d-tagann cacuigte geura. Agur an tan mearaim me féin raor ó baogal, tárluigeann dam an uair ir lúga faoilim é, go leagann nac mór an gal me.

Feuc, uime rin, a Tigearna, mo táirse agur m'anbfainne air gac mód in úil duit-re. Glac truaig dam agur réigtig me ó láib mo locc, ionnar nac b-fanfaimn ceangailte innte agur nac m-beidinn cailte go riomhúde. Ag ro an nid ir minic a cuireann a n-diaig mo cúil me agur lionann de náirse me ad' láccair-re; ré rin, go b-fuilim cóm ro-tuitimeac ro fór, agur cóm lag ro i n-agaid mo mian.

Agur gid nac n-aontuigim air rao dóib, gidead bídid ró-búadarta, ró-geur dam : agur ir ró-tuirreac liom beit mar ro go laéteamail a g-coinblioct leó. Ar ro ir iontuigte dam mo laige féin ; de brig gur furfura le droccrmuaintib malluigte teacc cugam 'ná imteacc uaim.

O ir truaig nac o-tagair-re a Dia nó-neartmair Israel, a canaid dilir na n-anmann b-fíreunta, agus feucain air duad dubrónac do feirbirg, agus fearg a g-cabair dó in a gnótaib uile. Neartuig me le fóirneart neamda, d'eagla go b-fagad an fean-duine, ré fin, an colann caileamnac, nac b-fuil fós fá riaghail na Sprorraide, an lám uachdarac; óir ir éigean triod 'na h-agaid an fad beidmid 'san m-beatha anacrac ro. Fanaig! cad é cineul na beatha ro. Dit nac féidir beit i n-eugmais buaidrid agus mór-doilgir; dit in a b-fuil gac nid lán de gairtib agus de dearg-náimaidib? Oir an uair imtigeann triobloid, tagann buaireadh éigin i n-ionad; agus fós ful a n-imtigeann an ceud cat, tagann tuille air a druim go neamfiorac.

Cionnas ir féidir grád tabairt do'n t-raoghalro, in a b-fuil an oiread fin fearbais, a tá lán de mí-ád agus d'anacair? Cionnas ir féidir beatha do gairm dí, an trát éirigeann an oiread ro bás agus támgalar ar? Agus monuar! tugann mórán grád do, agus loirgid a n-oibneas ann! Tugann cuid eile díob milleán air, aig rád, le firinne, go b-fuil se baoth, cealgac; gidead ní áil leó é dhéigean, de brig go b-fuair anmiana na colna an lám uachdarac orca! Tarraingeann anmiana na colna, anmiana na fúl, agus uabar na beatha, iad cum grád an t-raoghail: ácht tugann na pianta agus na mór-anacra, a leanann na h-anmiana ro, fuath agus gráin dóib air.

Ácht fánaig! beireann aoibneas diombuan buaid air anam an t-raoghaltánaig, agus measann se go b-fuil fóláir falaigte rá na dealgaib ro; de brig nac b-

feacaḋ agus nár blaiṫ riam milfeaċt Ġráḋ Dé, ná aoiḃneas inmeaḋonaċ na fuḃáilceaḋ. Aċt ní mar sin do'n m-buiḋean aig a b-fuil fuaċ agus oroċmeas air lóċán na beaṫa so, blaiṫfiḋ an mhilfeaċt a tá gealltа do'n drong a ṫéigeann an uile fóláir saoġalta: is iadsa feiceann go foléir meud an t-seaċráin agus an dearmaid a tá air na saoġaltánaiġiḃ, agus liaċd na sliġṫeaḋ in a mealltar iad.

---

21. CAIB.

Gur ceart duinn lonnuġaḋ i n-Dia tar gaċ deaġ-ṫaḃartas.

An Deirciobal.—Tar gaċ nid, agus in gaċ nid, lonnuiġ, a anam, a g-cómhnuide inr an d-Tigearna; oir is é an Tigearna fuaimneas fíorfhuide na naomh. Taḃair dam, a Íosa nó-mhilis nó-ġráḋmair, lonnuġaḋ ionnas-sa tar gaċ nid cruaiġṫe; tar gaċ sláinte agus deaġ-mhaise; tar gaċ cumas agus céim; tar gaċ fios agus geur-ċuis; tar gaċ saidḃeas agus luaṫ-ġáis; tar gaċ clú agus cáil; tar gaċ milfeaċt agus mór-fóláir; tar gaċ geall agus glé-dóṫċas; tar gaċ dúil agus duas; tar gaċ taḃartas agus tíodlaice d'ár féidir leat-sa ḃronnaḋ; tar gaċ aitiod agus áro-aoiḃneas d'ár féidir leis an aigne a mhoṫúġaḋ; sá deóid, tar gaċ aingeal agus árd-aingeal, agus sluaġ

lionmar na b-flaitear; tar gac nid ro-feicfe no do-feicfe; agus tar gac nid ir lúga 'ná tu féin, mo Dia!

Oir ir tusa mo Tigearna Dia, ir fearr díob uile; ir tu amáin ir áirde; ir tu amáin ir cumaraige, ir tu amáin ir lionmaire agus ir láidaire; ir tu amáin ir milde agus ir fóláraige; ir tu amáin ir maiteamla agus ir grádmaire; ir tu amáin ir uaisle agus ir árd-céimige; ir ionnat amáin a tá foirfeacht gac fiormaitceara, agus bí fiam agus beid go brát. Agus dá brig sin, gid b'é nid bronnann tu orm ir lúga 'ná tu féin; gid b'e nid foillsigeann tu no gealldann tu dam, an fad nac b-feicim agus nac b-fagaim tu féin, ní áil agus ní leór liom é. De brig nac féidir le mo chroide beit suaimneac ná rádh, cum go n-éirgid fé ór cionn gac nid cruthuigte agus go g-cómnuig ionnatsa.

O! a céile caoin-gráidh m'anma, a Íosa Críost, a feisc mo chroide, a Tigearna na cruinne, cia a tabarfar fsiathain na fíor-faoisidteacta dam, cum eitilt agus lonnuigid ad' fochair-se? O! cá foin a tabarfar cead saor dam, agus uain neamhbuaidairta air feicsin milseacta mo Tigearna Dia! cá foin a beidead lán-tógta suas aig cúimhnuigid ort, air cor go n-dearmadfainn me féin tré gráidh duit-se, agus go dtabarfainn gean agus fearc dílis duit-se tar gac gráidh, agus tar gac meadon, air mód nac fior do'n uile? Acht anois, ir minic me aig ofnuigeil agus aig eugcaoinead mo mí-áidh go duairc, dubhónac. De brig gur iomda anacra tárluigeann liom i ngleannta na n-deor, a buairigeann go trom me agus cuireann dub-

neul doilb am' timcioll: a coisgeann go minic me air tnall oirtra, agus nach léigeann dam tabuige déanad dev' daoin cuideachta-ra a tá a g-cómnúde i feilb na Spiorad m-beannuigte. A Tigearna, éiro le gud mo gearáin, agus glac truaig dam de dhuim na mór-anacrad in a b-fuilim air an d-talamho.

O! a Íosa, a dealrad na glóire fíorphuide; a neart an anma in a oileadaco, ní féidir lem' ceangain fmuainte mo chroide chaobhgaoilead, act labhann mo ciuineas féin leat. An fad d'fanfaid mo Tigearna gan teacht cugam; O tagad ré anois fá déin a feirbiris boicht, agus déanad fe luat-gáireac me; fínead ré amac a lám agus faosad ré me, an truagán millte, ó gach amgair. O! tair; óir gan tú ní féidir liom átar laé ná uaire beit agam; óir ir tusa mo luat-gáir, agus gan tú tá mo tábla folam. Táim fó anacrac, agus mar déanfainn, i g-caicair fá ualac géibion, go d-tugaire furtacht orm le lonnrad do láthaire, agus go b-fillir me cum faoisneacta, agus go b-feucair le fúilib na trócuire orm.

Loisgead cáid gid b'é nid ir maith leis, ad' ionad-fa; nior thugas-fa agus ní thabairfad taitneam d'aon nid eile act duit-fe mo Dia, mo dóchas agus mo flánugad fíorphúide. Ní éisteadh agus ní cuirfead cois air m'úrnuigthib cum go b-fillid do gnáth, agus go labhair le mo chroide.

Críost.—Feuch go bfuilim láithreach; feuch go d-táinig me aig tnall orit, de bhrig gur gairmir orm. D'iompoig do dheóin, miana d'anma, d'úmhlaeacht, agus do chroidebhúgad dugat me.

An Deisciobal.—Agus dúbairt-fa, a Tigearna,

gairmear ort, agus ir mian liom tu fealbugad, agus cáim ullamh cum gach nid eile do dhéigean air do fon: oir Criosaig fuar air d-tús me, ionnas go loisgfinn tu. Molad go buan duit dá brig fin, a Tigearna, a dtaob truaige agus taire do glacad dod' feirbíreach do réir iomadamlachta do mor-thócuire. Cad eile a tá le rád ag do feirbíreach in do láthair, ach é féin d'úmlúgad tar meadon aig cúimhniúgad do fior air a mallughteacht agus a mór-táire féin. Oir ní b-fuil aon nid a g-coramlacht leat-sa de na nidtib iongantacha d'á b-fuil air neamh no air talamh. Tá d'oibreacha uile fámhait; tá do bhreitheamhnais fíor; threórughann tú an chuimne le feidm-ghlocar. Molad agus glóir dá bhrig fin, leat, a eagna an Athar! go molaid agus go mór-bheannuighid mo theanga, m'anam agus gach nid chuthuighthe tu, air feadh faoghal na faoghal. Amen.

---

22. Caib.

De chúimne mór-thabairtear Dé.

An Deifciobal.—A Tigearna oiguil mo chroidhe in do dhighe, agus múin dam fiúbal ad' aitheantaibh. Tabair dam grádha cum do naomh-thola do thuigsin, agus cum do díodhlaiceadh uile do léir-fhuaimeadh go cathaireach; ionnas go d-tiocfadh liom mar so, buidheachas do bheith leat go fiúntach d'á n-oibrim. Acht tá a fhior agam, agus admhuighim nach b-fuil fé air mo chumas beith dóm buidheach agus buidh dheanta dam air son na

o-tabaiRtaR iR lúga. Is lúga agus iR táiRe me féin 'ná an bRonntanaR iR fuaRaige dá o-tugaiR-Re dam; agus an uaiR maċtnaigim aiR d'óiRdeaRcaR-Ra, téideann mo fRioRad a múga i módaċt do naoṁ-maiteaRa.

Is uait-Re fuaRamaR gaċ a b-fuil againn ioR anam agus coRp, amuig, no artig, ó nádúiR no ó gRáRaib; foillRígid uile dúinn do maiteaR, do tRócuiRe agus do mór-féile, ó o-tágann gaċ deag-tabaRtaR. Agus gid gur mó geibeann duine 'ná duine eile, gidead is uait-Re tagann a g-cuid air aon; agus níoR b'féidiR aon nid d'á lúga d'fágail gan tu. Ní ceaRt do'n té, air aR bRonnad móRán tabaRtaR, iad do ċuR a leiṫ a ṫuillead féin, ná maoideaṁ aRda; aig Rád gur feaRR é féin 'ná ċáċ; de bRig gur feaRR go mór an té ċuiReann an uile maiteaR a leiṫ Dé, agus d'altuigeann go diaga, úiRíRiol leiR. Agus iRé an duine is meaRa tuairim aR féin agus a faoileann gur b'é féin an té is taRcuiRnige air talaṁ, is oiReaṁnaige air na tabaRtaRaib is mó agus is luaċmaiRe d'fágail!

Aċt ní ceaRt don té air a m-bRonnann Dia níoR lúga tabaRtaR beiṫ buadaRṫa, ná foRmaoaċ leiR an té a fuair níoR mó, aċt aiRe ṫabaiRt do Dia, agus e molad de dRuim a tabaRtaR do bRonnad ċóṁ lionmaR Rin, go Riall, fáilteaċ gan feuċaiṁ do mór-ċéim neaċ feaċ a ċéile. Is uait-Re ṫagann gaċ deag-nid, agus gá bRig Rin, táiR ionmolta ionnta uile. Is fiog duit cheud is ceaRt do ṫabaiRt do gaċ n-aon; agus ní le n-áR ngnó a buaineann, fiog d'fágail cheud fáṫ naċ b-fagann an té Ro, agus an té úd, an oiRead Ro, agus an oiRead Rud; aċt leaṫ-Ra aṁáin, a Tigeaina,

a ċoiméaḋann cúntar cṗuinn air ḋualgar agur air ṫuilleaṁ gaċ n-aon.

Uime sin, a Ṫigeaṛnáin Ḋia, is mór an gnaḋam liom ḃeiṫ a n-eugmais na nıṫeaḋ so a ṡaṁluigeann mór-luaiġ, ionṁolta i ṡúilib ċáċ; air ċor gur ċeart do ḋuine an tan ṡeuċann air a ḃoċtaineaċt agur air a ṫáirse féin, gan tuitim i n-euróṫċar ná a meirneaċ do ċailleaṁain, aċt beit luaṫ-ġáireaċ, lán-euṫṛom d'á n-ḋruim. Óir do ṫógair-se mar noġa, a Ṫigeaṛna, na daoine uiṁírle, boċta, agur an ḋrong, a bí rá ḋroċ-ṁear an t-saoġal, mar ċáirde agur mar ḋaoine dlúṫmuinteaṛḋa. A ṡiaġnaire sin air na h-arṫalaiḃ féin d'ar nignir ṗrionnsaiḋe ór cionn an domain so; giḋeaḋ maireadar air an t-saoġalso gan gearán air biṫ do ḋéanaḋ; go h-úṁal, símplíḋe gan mailís ná miorcair, aċt lán d'áṫar a ṫaoḃ marla agur míoċlú d'ṡáġail air son d'anma-sa; ġlacadar ċuċa go ceanaṁail na buaiḋṛiḋ so ó a d-teiṫeann an saoġal go luaṫ-ċoraċ.

Ní b-fuil ṡáṫ luaṫġáirse, ḋá ḃriġ sin, ars an ṫé, a ṫugann searc ḋuit-se, is mó, 'ná do ṫoil nó naoṁṫa do ċóṁlíonaḋ: agur buḋ ċeart ḋúinne beiṫ ċóṁ sáṫa leis an ionad is írle agur beiḋmís leis an ngnaḋam is árd-ċéimiġe; agur gaċ táir agur tarcuisne ġlacaḋ ċóṁ ċaṫaireaċ agur ġlacsamail onóir agur uaisleaċt. De ḃriġ gur ceart geilleaḋ doḋ' ṫoil nó naoṁṫa tar an uile niṫ; beiṫ sáṫa léi, tar gaċ taḃartar dá m-b'féidir d'ṡáġail air an t-saoġalso.

23. caib.

De ceirde nidcib ó a d-tagann a lán fiodcána.

Criost.—A mic, muinfead anoir an t-fligedúit cum fiodcána agus fior-faoifreacta.

An Deirciobal.—Déan, a Tigearna, mar deifeann tú, óir ir fonnmar liom éirdeacd leir.

Criost.—Déan didcioll, a mic, air coil duine eile do déanad nior túirge 'ná do coil fein. Tóg an cuid ir lúga mar foga tar an g-cuid ir mó. Loifg a g-cómnuide an áit ir irle, agus beid nior iocdaraige 'ná cád. Guid go dúdracdac a gcómnuide, coil Dé a cóimlíonad ionnat gan fúigeall. Feud go realbuigeann a leicéid fo de duine fuaimneas agus fiodcáin.

An Deirciobal.—A Tigearna, ir mór an teagarg a tugann tú i m-beagán focal. Ir beag na briatra, acd ir mór an ciall agus na toifida a tá ionnta. Óir dá d-tagad liom a g-cómairle do leanmain, nior b'furus buaidirt do cur orm: de brig go d-tuigim me fein coifluigde lán-buadarta cóm minic agus céidim air feachán ó'n d-teagarg-fo. Acd a Tigearna uilecómacdaig, lé ar taidneamac leas an anma, tabair dam breir grád; ionnas go g-cómlionfainn do briatra agus go flánócainn m'anam.

Urnuiġe i n-aġaiḋ ḋroċ-ṁuaiṁneaḋ.

O! a Ṫiġearna, mo Ḋia, ná imṫiġ a ḃrao uaim; O! mo Ḋia, tar i g-cabair ḋam; óir tá an iomad droċ-ṁuaiṁneaḋ aig eirġe ṡuas am' aġaiḋ, agus ṡgannaḋ agus cnṫeagla aig ṫeaċt air m'anam. Cionnas ir féidir dam imṫeaċt gan gortuġaḋ? Cionnas ḃuiḋeas tríoċa?

Críoch.—"Raċfaḋa nóṁad, agus íṡleóċad daoine móra na talṁan." Oṡguiléoċad dóiṁe na caiṫeaṁe, agus cnaoḃṡgaoilṫeaḋ móṁán de púnaiḃ diaṁaire ḋuit.

An Deireaḃal.—Déan, a Ṫiġearna, do réir do ċóṁáiḋ, agus cuir ċum ṡáin na ṁuaiṁne malluiġte so. Iṡé so mo ḋóċċas agus m'aon-ṡuiṫeaċt, teiṫeaṁ ṡá díḋion do ṡgéiṫe-se in gaċ buaḋaḋ; mo ṁuiniġin do ċur ionnad agus gaiṁ oṁ' ċroiḋe, agus feiṫeaṁ go foiġdeaċ leo' ṡólár.

Urnuiġe aig iarraiḋ roillṡiġte na meanman.

Soillṡiġ me, a Íosa ṁó ṫrócuiṁiġ, le lonnaḋ na roillse ríoṁṁuiḋe, agus díḃir gaċ doṁċaḋar ar áṁar mo ċroiḋe. Cuir ṁan lem' ṁuaiṁniḃ reaċṁánaċa, agus coiṡg na diaṁ-caṫuiġte d'ionnṡuiġeann go nóġeur me. Tnoid go cnóḋa air mo ṡon, agus beir buaiḋ air na h-ainṁiḋeiḃ malluiġte so, ré ṁe, air na h-anṁianaiḃ cluaineaċa so; ionnas go b-faġaiṁ ṁoċ-

mian liom-sa labairt leat i m-briathraib brioghmara, agus mo rún d'foillsiughadh duit, dá d-tugfá aire dom' theacht agus dorus do chroidhe d'oscailt dam. Bí aireach agus fair i n-urnuighthibh, agus úmluigh tu féin 'san uile nidh.

---

25. CAIB.

Na nidhe in a g-coimhfearann buan-fhiothcáin an chroidhe, agus fior-lear an anma.

Criost.—A mhic, a dúbairt-sa, "fágaim fiothcáin agaibh, beirim mo fhiothcáin dibh, ní mar thugann an saoghal, a beirim-se dibh-se." Is mian le gach aon fhiothcáin d'fágail, acht is beag a dhéanann cúram de na nidhthibh a buaineann leis an b-fior fhiothcáin. Tá mo fhiothcáin-se mar aon leis an duine g-ceannsa úmal-chroidheach. Beidh do fhiothcáin i mórán foighidhe. Má éisdis liomsa agus mo ghuth do leanmain, ní fhéidis duit gan beith foighidheach.

An Deisciobal.—Creud, uime sin, a Thighearna is ceart dam a dhéanadh?

Criost.—Tabair aire duit féin in gach nidh, ar' ghníomhartaibh agus ar' labhartaibh; agus oibrigh d'inntinn go h-iomlán ormsa, ionnas go n-déanfá mo thoil-se amháin, agus nach m-beidheadh iarmhuidh ná lorg agat air aon nidh acht ormsa. Agus gnóthaigh agus fáidhte cáidh, ná tabair bheith obann orthasa, agus ná meas tu féin i

nidtib nach b-fuil fáth'ċúram; tiocfaid de so gur só anam a cuirfear buaidirt ort. Acht ní de fdaid na beatha so gan buaidreadh aigne ná coirp d'fulang, acht de fdaid na beatha fíorfuirde. Ná mear dá brig sin, go b-fuarair síot-cáin fírinneach, a daoib gan aon thioblóid do mothúgadh, ná go b-fuil gach aon nid go maith a daoib tu beith gan argaint, ná go b-fuilir naomhta néamh-uiccídeach a daoib má fitheann an faoghal leat do réir do dola. Mar an gceadna ná mear gur fearr tu féin 'ná cách, ná gur mó cathadar Dé leatsa 'ná leis-fean, má mothuigeann tú meirneach agus mór-mhireacht ad' úrnuigthib; oir ní i nidtib de'n t-saoghal so a h-aithnidtear gliadh agus gean na subáilceadh, ná ní ionnta coimhéaran leas ná foirfeacht an duine.

An Deisciobal.—Cad eile a Tigearna?

Criost.—Ad' coinbirt féin leo' chroide go h-iomlán do thoil Dé, gan logh air do thoil féin i m-beagán ná i mórán, i n-aimsir ná i síorruidheacht. Air mód go m-beidtea cóm búidheach i mí-ádh agus beidtea i mór-saidbhear, aig tómar gach nid a mead an comthroim. Má tagann leat beith cóm calma agus cóm cródha sin i n-dóchar air cor ias d-tarraing gach róláir inmeadonaigh uait, go g-cuirfea tu féin i n-órdúgadh dum tuille d'fulang, agus aomáil go b-fuilim-se ceart in gach nid; gan beith a gabáil do leithgéil féin; acht m'ainm só naomhta-sa do molad, tá do cor gan amhar i m-bealach do learsa agus i m-bóthar na síothcána; agus feicfir mo ghúir lonnsach-sa amhlaidh le luathgáir agus leis-áthar. Agus má sánaigh leat teacht dum dímeis iomláin ort

féin bioð a fior agat, go b-fuigir fioðáin cóm lionmar agur ir féidir d-fágail inr an fcaid dibirðeac fo in a b-fuilir.

---

26. caib.

D'áid-céim na faor-aigne d'éirigeann ar úmal-úrnuigðib nior mó 'ná a léigðeóireacð.

An Deircibal.—Ire obair an duine foirfe gan maolúgað meirnigh do mocuigað coíðce, acð aire do cabairt do nidcib diaða a mearg gac cúrnaim amail agur nac m-beidead aon cúrnam air: ní air nór an duine leirgeamail acð tré dualgar áirigðe a buaineann le faor-aigne, nac g-ceanglann le ancumann d'aon nid. cruðuigðe.

Coimeád me, impidim ort, a Tigearna pó crócuirig air cúrnamaib na beaða fo, ionnar nac m-beidinn múcta fo-doimin ionnta; air miacðanaraib an doirr, ionnar nac m-béarfuide i ngairte na fólár faogalta orm; agur air gac doirmearg anma, d'eagla iar m-beit claoidte le cniobloidib, go d-tuitfinn go fann fá'n ualac. Ní deirim amáin ó na nidcibro a loingeann daoine baoða na beaða fo go cíocrac, acð mar an g-ceudna ó'n d-trom iarrma, a duit orrainn tré mallacð doitcionn ár fo-marbðaðta, agur a meadonn fíor agur duineann air g-cúl anam do feirbíriġ ó

ċumar ḋuḃ arṫeaċ i raoiṁṫeaċṫ na ṗrioṁaiḋe ċóṁ minic agus buḋ ṁaiṫ leiṁ.

O! mo Ḋia, a ṁilṫeaċṫ do-labarṫa, iompoiġ ċum ṫeaṁḃair ḋam ġaċ ráḋail ċollúiḋe a ċaṫann me ó ġnáṫ na ṡioṁṁuiḋeaċṫa, agus d'fillfeann me uiṁe féin le aṁarc raiḋḃṫeaṁ ṡiomḃuan na beaṫa ro. O! mo Ḋia, ná léiġ d'ḟuil agus d'ḟeóil me ċlaoiḋ, ná buaiḋ do ḃreiṫ oṁ; ná léiġ do'n ṫ-saoġal agus dá ġlóiṁ ġeaṁṁ-saoġalaċ me ṁeallaḋ: ná léiġ do'n Ḋiabal me ḃuain dem' ḃonnaiḃ le n-a ġlic ċealġ. Tabair ḋam neaṁṫ ċum ṫeaṫaiṁ i n-aġaiḋ; ḟoiġiḋe le ḟulaing; agus buaine le gnáṫ-cóṁnac. Tabair ḋam in ionaḋ ṡólár uile an ṫ-saoġail ro, ḟuaiṁc-ṁilṫeaċṫ do naoṁ-ṁrioṁaiḋe; agus i n-ionaḋ ġnáḋ colluiḋe, doiṁṫ oṁ ṫeaṁc-ḃṡaon de ḋianġnáḋ do naoṁ-anma féin.

Ḟeuċ, gur móṁ an ṫṡoḃlóiḋ le ṁrioṁaḋ ḋiaġnaiṫeaċ beiṫ aiġ iṫe agus aiġ ag ól, agus ḟá úiṁeaṁbaiḋiḃ eile a ḃuaineann leiṁ an g-coṁṁ-Ḋeónuiġ ḋam, a Ṫiġeaṁna, ṫeiḋm ḋliġṫeaċ do ḋéanaḋ ḋíoḃ, agus gan an-ḋúil do ċur ionnta. Ní ḃ-ḟuil ṫé ceaḋaiḋṫe iaḋ uile do ṫeilgean uainn; óiṁ ní ḟuláiṁ ḋúinn ṡinnṫéin do ċoiméaḋ ruaṁ; acṫ toiṁmeaṁgann do ḋliġe ṁó naoṁṫaṁa oṁṁainn an ionaṁca agus na niḋṫe ir ṫoineaṁla d'iaṁṁuiḋ: d'eaglа go ḃ-ṗáṁṫaḋ an ċolann laṁánta i n-aġaiḋ na ṁrioṁaiḋe, ionnta ro uile Ṫiġeaṁna, ṁac-ḋuiġ agus ṫreóṁuiġ me ionnaṁ naċ ṁiṫṁinn ṫaṁ meaḋon.

27. Caib.

Gur b'é meargrádh an duine air féin ir mó coirgeann é air an ard-maitheas do rochtuin.

Críost.—A mic, ir éigean duit an uile nid do threigean air mo fonsa, agus gan cion air bit do tabairt duit féin. Bíodh a fios agat gur mó loiteann do mear-grádh féin tu, 'ná aon nid air druim talmain. Ceanglann gach nid díot do réir an ceana a bídeann agat do. Má bídeann do grádh neamh-dhuaillídhe, fímplídhe, deagh-órduighthe, ní beidir i m-braighdeanas aig aon nid. Ná cuir do dúil in aon nid nach dligheach duit do fealbughadh. Ná h-iarr aon nid do déanradh toirmeasg duit, no flaothradh saoirsheacht do meanman uait. Ir ró iongantach liom, nach d-tugann tú tu-féin agus gach a b-fuil agat suas 'na sonsa ó íochdar do chroidhe!

Cad fáth g-caidir tu féin le doilghios díomaoin? Cheud fáth d-tuirsigir tu féin le gnóthaibh neamh-tairbheacha? Sear do réir mo thola-sa, agus ní beidh dochar orrt. Má iarrair an nid so, no an nid úd; no beidh ann so no ann súd air son d'oireamhna, no do thola féin ní beidir coisdhe suaimhneach ná saor ó buaidhirt; de bhrigh go b-fuighir locht éigin air gach nid agus go m-buailfidh duine éigin leat a chorrsar tu.

Air an ádhbar san, ní b-fuil tairbhe air bit duit i mór-chuid maoine; acht ir ró-tairbheach duit iad do dhíbeart agus do gheárradh mar aon lé n-a b-preumhaibh

ar úrlár do chroidhe ; agus fo do déanadh ní h-é amháin le airgiod agus le maoin traoghalta, acht fós le mian onóra, agus gradaim, agus baoth-mholadh ; oir imthigeann na nidhe fo uile gan tuairim. Is lag an tairbhe déanfadh áit áirighthe dúinn, má bímid gan frioradh laramhain ; agus ní féidir do'n t-sídhcáin sin beith fad-fhoghalach a loingtear ar an d-taoibh amuigh, muna b-fuil an chroidhe gleamuighthe i b-fodha na sínnne ; ré sin, muna fearair orm-sa. Is féidir leat airtriúghadh ó áit go h-áit, acht ní beidh tairbhe duit ann ; oir an tan thiocfaidh lá an chatha, buailfidh na nidhe fo amuch, ó ar theithir, de bhrigh gur fágair shreuth na locht gan gearradh ar do chroidhe.

Urnuighe do ghlanadh an chroidhe agus aig iarraidh eagna neamhda.

An Deigciobal.—Coimhneartuigh me, a Dia, le ghrásta do Naom-Spioraide. Deónuigh dam, cumar beith neartuighthe am' fhioradh, agus gach cúram neamh-thairbheach do ghnior amach ar mo chroidhe, agus gan an-dúil do chur in aon nidh, gidh b'é táir no toramhail é ; acht múin dam feuchain air gach nidh amhail aig mid tharm, agus me féin le imteacht mar aon leis. "Oir ní b-fuil aon nidh fá'n ngréin buan-t-fearmhach," de bhrigh "nach b-fuil iomnta uile acht fuarachar agus buaidhreadh inntinne." A! is ciallmhar an té a bheathnuighean nidhe mar so.

Tabair dam, a Thighearna, ciall neamhda, ionnar go loingfeann agus go b-fagainn thusa tar gach nidh ; go

o-tabarrainn gean agus geur-ghráð duit, agus go o-tuigfinn gach nið eile do réir mar táid ionnta féin; ré sin, do réir do mór-eagna-sa. Deónuigh dam, a Chigearna, teitheamh go glic ó'n m-blaodaire, agus éirdeadh go foighdeach le fear mo chroidhe. Oir is mór an eagna gan beith fo-chomhuighthe le gaoith gach focail agus gan cluar do thabairt do bhladhaibh blaodair gach claon mhurdhuchain. Oir is mar so thiocfaidh linn dul air ár n-aghaidh gan baoghal ins an t-sligh a thógamar orrainn féin.

---

28. CAIB.

I n-aghaidh Seangan an Idiomdáidh.

Chríoch.—A mhic, ná cuir leo' chroidhe má labharann cách go h-olc ort, agus má deirdeann nidhe leat nár mhaith leat do chlos. Bhidh dearc duit droch-thuairim beith agad arad féin, agus a dheidheamhain nach b-fuil aon neach níos laighe 'ná tu. Má fhublann tú do réir na fhriomhaidhe, ní beidh beann agad air bhladhaibh baoithe. Is mór an chiall, beith ciuin i n-droch-aimsir agus filleadh arteach ormsa, agus gan buaidhirt do ghlacadh thé thuairim cach.

Ná fág do fhiothchain i o-teanghaibh daoineadh daoine, óir gidh b'é maith nó olc a o-tuairim arat, ní b-fuilid, dá bhrigh sin, níos fearr no níos measa. Cá b-fuil

fíor-fíoċáin agus fíor-ġlóir lé fáġail? Nach ionnam-fa amáin? Agus ir mór an t-fíoċ-áin a tá le fáġail aig an té, nach fantuiġeann admolaḋ cáċ agus nach g-cuireann fuim in a mí-ċaiṫneamh. Ir ó ċumann anmeafaṁa, agus ó baoċ-eagla d'eiriġeann gaċ anfocaireaċt choiṁe, agus gaċ anfa ceaṁfaḋaċ.

29. CAIB.

Cionnar ir ceart Dia do ġuiḋe in aimfir an ċaṫa agus dóṫċar a ċur i b-filleaḋ na ngnáṫ.

An Deirciobal.—Go m-beannuiġṫear d'ainm, a Ṫiġearna, go fíorruiḋe, ó'f toil leat na caṫuiġṫe agus na tribloidiḋe-fo ṫeaċt orm. Ní féidir dam teiṫeamh úaṫa, acṫ caiṫfeaḋ mé fad' ċomairce-fe, ionnas go d-taḃarfá caḃair dam, agus go n-iompóċaiḋir ċum mo ṫairḃe. A Ṫiġearna, táim anoir i n-anacair agus ní b-fuil mo ċroiḋe focair; O! táim ró-buaḋarṫa ó a b-fuil agam dá fulang. Agus anoir a dil-Aṫair, cad a déarfaḋ? Do rugaḋ i g-cúmgaċ orm. O! fóir orm ar fo fearda! Acṫ ir uime rugaḋ 'fan g-cúmgaċ fo orm, go d-taḃarfainn glóir duit-fe, ían m-beiṫ úmluiġṫe tar meaḋon, go faorfá-fa me. Go n-déonuiġir, a Ṫiġearna, me d'fuarguilt óir ní eól dam, an truaġán boċt, cá faċfaḋ, ná cad déanfaḋ ad' eugmair-fe. Taḃair dam mar an g-ceudna beiṫ

foighidheach air an uair so. Cabhruigh liom, a Thighearna, agus ni eagal liom dá meud m'anacra.

Agus cad a déarfad anois a measg na nidheadh so? A Thighearna, "go n-déantar do thoil air an d-talamh:" ir mire thuill an anacair agus an buaidhreadh so; ni fulair dam dá bhrigh sin, iad fulang, agus a bhuidhe le Dia go nglacfainn go foighidheach iad, go n-imthigidh an t-anra tharm agus go b-fillidh an ciúineas. Acht tá do lámh, uilechómhachtach-sa cumasach air na cathuighthibh so do dhíbirt uaim, agus a n-dianas do mhaolughadh, amail rignir go minic cheana; air eagla go d-tuitfinn fúta. O mo Dhia, mo thrócuire. Agus dá dhócamhlaighe dhamsa, ireadh ir furusa duit-se "an claochlaidh-sa theirláimhe an té ir só áirde."

---

30. Cath.

Cionnas ir cóir cabair Dé d'iarraidh.

Chríost.—A mhic, ir mire an Thighearna, a thugann neart i lá an catha. Tar éis am an tan beidhir i ngádh. Ire fád ir mó choisgeann fóláir neamhda ort, ré sin, beit mall ais filleadh air úrnuighthibh. Oir iarrann tú fóláir agus aoibhneasa air chreutúirthibh ful a d-tagair ais thall orm-sa; agus uime sin, ni fógnaidh duit, go d-tugair fád' aire gur mire an té fuasglann an throng a chuireann a muinighin ionnam agus nach

ḃ-fuil cungnaṁ cómaċtaċ ná cómaiṛle ṫaiṛḃeaċ, ná leiġeaṛ lán-t-fláinteaċ le fáġail aċt ionnam-fa aṁáin. Aċt anoiṛ iaṛ n-teaċt ċuġaṁ féin n'éiṛ an anfa, gaiḃ neaṛt i folup mo ṫṛócuiṛe-re; óiṛ táim-re láṁ leat, ċum an uile n'aṫnuaḋaċain, ní h-é aṁáin go líonmaṛ, aċt fóṛ go h-iomaḋaṁail móṛ-ṫómaṛṁaṛ.

An ḃ-fuil aon niḋ no-ḋéanta agam-fa? no an coṛṁail miṛe leiṛ an té a ġeallann agus naċ g-cóiṁlíonann? Cá ḃ-fuil no ċneiḋeaṁ? Seaṛ go naingean niaṁ-ġnáṫaċ.

Glac foiġiḋe agus meiṛneaċ; tiocfaiḋ caḃaiṛ in a h-am féin ċuġaṫ. Fan liom-fa; fan agus tiocfaḋ aḋ' fláṁuġaḋ. Ní ḃ-fuil ann aċt baoṫ-eagla a ḃuaineann geiṫ aṛaḋ. Caḋ é an taiṛḃe ḋuit beiṫ aḋ' ḃuaiḋṛeaḋ a n-taoḃ gaċ cineaṁna, muna mían leaṫ bṛeiṛ bṛóin no ṫaḃaiṛṫ oṛṫ féin? "Is léoṛ no'n lá a oíc féin." Is móṛ an baoiṛ agus an niṫ-ċéille beiṫ luaṫ-ġáiṛeaċ no ḋubṛónaċ maṛ ġeall aiṛ niḋṫiḃ a ḃ'-fḟéiniṛ naċ n-tuiṫfeaḋ amaċ ċoíḋċe.

Aċt teaġmaiġeann no'n ḋuine go mealltaṛ go minic é le meanmnaiḃ ne'n t-saṁail ṛo, agus is maiṫ an cómaṛṫa aiṛ an anam beiṫ laġ fóṛ, é ġéilleaḋ maṛ ṛo no ċealg na naṁaiḋe. Óiṛ is cuma leiṛ an diaḃal cia aca le bṛéig no le fíṁnne a meallann fé an ḋuine; cia aca le gṛáḋ na niḋċeaḋ a tá láiṫṛeaċ no le eagla na niḋċeaḋ a ta le teaċt a fiaḋnaṁ fé an té a ġeilleann dó. Ná bí buaiḋeaṛṫa ná eaglaċ aiṛ an aḋḃaṛ fin. Cneiḋ ionnam-fa agus cuiṛ no ṁuiniġin am' ṫṛócuiṛe. Is minic go m-biḋim-re taoḃ leaṫ, an uaiṛ meaṛaiṛ mé beiṫ a ḃ-faḋ uaiṫ.

Is minic gur mó no ṫuilleaṁ agus no ḋualgaṛ an-

uair mearann tú go b-fuilir caillte 'ná an uair faoileann tú go b-fuilir air deag-staid. Ní b-fuil an uile caillte an uair cuireann nidhe amach i n-agaid do dola. Ní ceart duit breit do tabairt do réir do méine láidhire, ná aon trioblóid do cur leid' chroidhe gid b'é taob ar a d-tagann sí; ná lúb fúidhe amail ir nach m-beidheadh aon t-súil agat lé í cur díot.

Ná mear go b-fuilir tréigthe air fad a d-taob má cuirim trioblóidhe air uairibh cuigat, no má tharraingim mo fóláir uait; óir ir é fo an bóthar díreach go ríoghacht na b-flaitheas! Agus gan amhras ir fearr duit-se agus dom' feirbíreachaibh eile, anacra d'fulang 'ná gach nidh beith air búr d-toil féin agaibh.

Tá fior fmuaintheadh uaigneacha do chroidhe agam, tá a fior agam gur fo-tairbheach dod' anam beith air uairibh in eugmais fóláir, d'eagla go nglacfá uabar thred' bail agus go m-beidhtéa fo-chathreach ort féin de dhruim na nidhteadh fo nach leat féin. Ir féidir liom-fa, le ceart, gach nidh a tugar duit do buaint díot tar air, agus a d-tabairt duit arís an uair ir toil liom.

An tan tugaim-se uaim, ir é mo chuid dílir féin a tugaim uaim, agus an tan tógaim arís é, ní tógaim aon nidh a buaineann leat-fa. Óir "ir liomfa gach deag-thabhartar agus gach bronntanar iomlán." Má cuirim-se air aon uair buaidhreadh no trioblóid tugat, ná tuit i n-doilgíor agus ná caill do meirneach. Ir féidir liom-fa tú áfoúgadh fuar arís, agus do buaidhirt a malairt air gáirdeachar, gidheadh táim ceart an tan foinnim mar fo leat.

Má tá ciall cóir agat agus má tugann tu nidhe fád'

aipe go fípinneac, ní ceapt duit beit doilgiorac do dhuim anacra air bít; act átar doo' gabáil agur beit lán-buidheac mar geall orta; de bhig gur uaimpe tagann riad cum do fmachduigte; "amail gnáduig an t-Athair mire, ireadh gnáduigim-re fibre." Ir mar ro dubapt lem' deirciobalaib dílir féin, a cuipeap aig craobhgaoileadh an t-roirgéil, ní cum a n-aimrire do caitheam i fuaipceap ná i rólár raoghalta; i n-droch-ghnó ná i n-díomaoineap; i ngnadam ná i mór-mheap, act i miochlú agur i mór-raochap; i g-comrac agur i g-catuigthib; i b-froighde agur i b-fadfulang. A mic cuimnig air na bhíathaib ro.

31. caib.

De neamh-chúram an uile nidh chuchuigte ionnap go b-fagamaoip an Chuchuigteóip.

An Deirciobal.—Tearduigeann, a Tigeapna, gnára níor mó uaim (má tá ré ceadaidhe dam dul cómh fada rin) ré rin gan é beit air cumar aon duine air talamh mé coimheapg. Oir an fad gheamuigeann aon nidh díom, ní féadaim thiall ort-ra. Dubh mian leip an b-fáidh riogamail thiall ort go fonnmar an tan a dúbaipt. "Cia tabapfar fgiatáin air nór an choluim dam agur déanfad eitilt agur beidead i fuaimneap. "Cad ip mó fuaimneap 'ná an t-fúil fimplidhe? Cad

ir faoire 'ná gan dúil do chur in aon nid air talamh? Ir éigean, uime sin, gabail tar gach nid cruthuighthe agus for sinn féin do thréigean agus fearam i d-taimneul meanman; agus feicsin nach b-fuil aon creutúir a g-cóimeas duit-se; óir fásmuighean tusa iad uile go do-choimsighthe. Agus muna m-beidead duine saor ó anchumann do nidhibh cruthuighthe, ní féidir dó aire cheart do thabairt d'á anam féin. Agus ir é so an fáth nach b-fuil acht beagán de daoinibh didad air an t-saoghal, de bhrigh gur só-beag a deilleann iad féin go h-iomlán ó chreutúirib. Óir tá sinsir áirighthe riachtanach chuige sin tré a n-árdóchaide an t-anam ór cionn a neirt nadúrda féin.

Agus muna n-árduighthear sriosrad an duine agus muna b-fuarsalcar í ó anchumann gach creutúra agus muna d-táthuighthear le Dia amháin í, ní mór an tábacht a cuid éoluis no saidbhis! Ir sada beid an té sin go fuarach, agus sheamuighthe de'n talamh, a mhearann aon nid tábacthach, acht an t-aon Dia mór-lionmhar uile-chomachtach. Óir gid b'é nid nach Dia ní b-fuil ann acht neamh-nid agus buid cheart mear neamh-nid beit air. Ir mór an t-iomh-dealbad a tá iomh eagna an duine didad deag-foillsighthe agus eagna an duine léighionta. Ir uairle go mór an fochluim a tagann anuas ó neamh, ó beul Dé féin 'ná an fochluim a bailighthear le saothar an duine.

Ir mór le ar mian léigh-machtnamh, acht ní b-fuil beann aca air na nidhibh a threórnighean chuige. Ir mór an bac ormainn an oideas so beinne do chur i g-cómhaidhib agus i g-ceadfadaib agus gan aon aire do thabairt do chlaonmharbad na colna. Ní fior dam cad

é ná cao í an ṙṙioṙaiṁ a ċṙeóṙuiġeann ṙinne a ḟaṁluiġeann ṙá ċáil ṁaoineaḋ ṙṙioṙaṁálta aguṙ an oiṙneaṁ ṙo ṁuaiṁ aguṙ ṫṙioḃlóiṁe ṁo ċóġḃáil oṙṙainn ṙéin maṙ ġeall aiṙ niṁ̇ċiḃ ṙuaṙaċa ṙo-ġluaiṙṫe an ṫ-ṙaoġail ṙo, aguṙ ṙailliġe iomlán ṁo ċaḃaiṙṫ i leaṙ án n-anmann ṙéin!

Ḟáṙaoṙ! caṙ eiṙ beaġáin laġ-ṁaċṫnaiṁ oṙṙainn ṙéin ḃṙiṙimío amaċ aṙíṙ gan án n-oiḃṙeaċa ṁo ṁéaḋaċan i g-ceaṙṫ-ṁeaḋ na léiṙ-ṙgṙíṁaḋ! Ní ċuġamaoiṁ aiṙe aiṙ biṫ ṁo ċlaon án g-cumann, aguṙ ní ġaḃann cúṁa ṙinn ṁe ṁṙuim án neaṁ-ġlaine; óiṙ "ṁo ċṙuailliġ an uile ṙeoil a ṙliġe aiṙ an ṁ-ṫalaṁ." Aguṙ, uime ṙin, ċáiniġ an ṁíle aiṙ an ṁoṁan. Ṫá ḃṙiġ ṙin, ó ṫá án g-cumann inṁeaḋonaċ ṙo-ċṙuailliġṫe, ní ṙuláiṙ ṁ'án n-oiḃṙeaċaiḃ, a ċaġann ó 'n g-ċṙoiṙe ḃeiṫ maṙ an g-ceuṙna neaṁ-ġlan: iṙ ṁeaṙḃ an cóṁaiṙṫa é ṙo go ḃ-ṙuil an ṫaoḃ aṙtiġ leónta, laġ-ḃṙiġeaċ. Iṙ ó 'n g-ċṙoiṙe nglan a ċaġann ṫoṙaḋ na ṁeaġ-ḃeaṫa.

Iṙ minic ḟiaṙṙuiġmío an ṁóṙ tá ṁéanta aiġ ṁuine, aċt iṙ anaṁ ċuġamoiṁ aiṙe ṁo'n inntinn ċṙéoṙuiġeann a ḟaoċaṙ. Ḟiaṙṙuiġmío an ṁuine ṙaiṙḃiṙ, láiṁiṙ, ġlé-ṁaiṙeaċ, ṁeaṙ-láṁaċ, binn, ṁeaġ-ḟaoċaiṙ, móṙ-ḟoġlumṫa é; aċt iṙ anaṁ laḃṙamoiṁ aiṙ a ċaoin-ṁúil i m-boċtaċt ṙṙioṙaiṁe, aiṙ a ċeannṙaċt, aiṙ a ḟaoḟulaṅ, aiṙ a ċṙáiḃṫeaċt no aiṙ a ċlaon-ṁaṙḃaḋ! Ḟeucann an náṁúiṙ go minic aiṙ ġnóṫaiḃ ṙóiṙimiolaċa an ṁuine, aċt ṫuġann na ġṙáṙa aiṙe ṁo'n g-ċṙoiṙe. Meallṫaṙ an náṁúiṙ go minic, aċt cuiṙeann na ġṙáṙa a muiniġin i n-Dia agus ní ṁeallṫaṙ ċóiṁċe iaṁ.

32. Caib.

De fmachtúgad ár g-claonta, agus de dúltúgad d'ár mianaib.

Criost.—A mic ní féidir duit beit lán-tsaor, muna n-díultuigir duit féin go h-iomlán. Tá gach aon aig a b-fuil an iomad ceana air féin ceangailte i g-cúibheachaib, lán d'anmianaib, de cúramaib agus d'anfáthachd; a g-comnuide air lorg a feargaireachd féin agus aig dearmad tola Íosa Criost; aig déanad airtide, agus aig cumad nidhead nach fearrfaid: de bhrig gur neamh-nid gach faodar nach d-tagann ó Dia. Deir leat na briathra briogmara so, fé rin, "Tréig gach nid agus géabair gach nid; dúltuig dod' anmianaib agus géabair fuaimneas." Maithnigh na focail so, agus an uair cuirfir i ngniom iad, tuigfir gach uile nid.

An deircibal.—A Tigearna ní faodar aon lae amáin ná fughad leanb é so; óir inr na briathraib so a comrígtear foirfeacht fíor-iomlán an duine naigalta!

Criost.—A mic ní ceart duit dul i n-diaid do cúil ná do meirneac do cailleamain, air g-clos flighe na foirfeachta; acht do meanma ghíorad níos mó, agus do dúil, an cuid ir lugha de, do cur i níogacht na b-flaithear. B'fearr liom go m-beidhéa mar so féin;

ré rin, ċóṁ raoa ro i ṁian na naoṁ air ċor nać m-beiṫeá ro-ċeanaṁail air do ċolainn ; acc urramać ḋaṁra agur do'n té a ċuireap map aċair ór do ċionn ; ro map beiṫeá ró-ṫaiṫneaṁać am' láṫair-re agur caiṫreá do beaṫa go ruaiṁnearać, ríoṫċánta. Tá móran ród agać le tréigean agur le taḃairt ruar ḋaṁra gan ruiġeall, ruł a b-ruiġir an nid atá uaic. "Cóṁairliġim duit ór a deaṁḃaḋ 'ran d-teine do ċeannać ; ionnar go m-beiṫeá raiḋḃir ;" ré rin eagna neaṁḋa a ġabann de ċoraiḃ a nidiḃ an t-raoġail ro ; agur tréig ciall ċealgać na beaṫa ro map aon le gliocar geárr-raḋarcać na raoġaltánać. Dúḃairt gur ceart na nidte a faṁluiġeann táḃaċoṁar, mórluaiġ i ruiliḃ daoineaḋ do ṁalairtiuġaḋ air nidiḃ a biḋeann fá ḋroċ-ṁear aca. Oir ir táir tarcuirneać biḋeann an fíor-eagna neaṁḋa í ruiliḃ raoġaltánać ; giḋ go d-teagarġann rí ḋúinn beiṫ úiríriol in ár d-tuairim féin, agur gan gradam ná onóir do lorg air an d-talaṁ ro. Fáraor, ir iomḋa duine a ċreideann na nidte ro, acc ir ró-beag a ṁaireann do réir a g-creiḋiṁ ; ġiḋeaḋ ir í an eagna ro an peurla mórluaiġ (air ar labair Criost i roirgeul naoṁ Maṫa) atá falaiġte ó n-a lán.

33. CAIB.

Oe ṁí-ċoinġiall áṗ g-cṗoiṫe agus d'áṗ ngnáṫ inntinn a ṫíṗiúġaḋ aiṗ Día.

Cṗíoṗt.—A ṁic, ná cuiṗ do ṁuiniġin ad' ċumann láiṫṗeaċ, óiṗ is ġeáṗṗ go m-beiṫiṗ aiṗ aiṫeaṗṗaċ aiġne. An ṗad ṁaiṗṗiṗ beiṫiṗ claon do'n aiṗtṗiúġaḋ agus go minic ṗóṗ deu' leaṫ-aṁṫeóin aiṗ ċoṗ go m-beiṫiṗ aiṗ uaiṗiḃ luaṫ-ġáiṗeaċ, agus aiṗ uaiṗiḃ eile tṗom-ċṗoiṫeaċ; anoiṗ ṗioṫċánta, agus gan maill buaiṫeaṗṫa; aiṗ uaiṗiḃ diaḋa teaṗ-ġṗáḋaċ, agus aiṗ uaiṗiḃ eile tṗom ṗṗaiṗteaṁail. Aċt ṗeaṗann an duine ciallmaṗ, deaġ-ṁúinte óṗ cionn na luaṫ-inntinne ṗo. Is cuma leiṗ cá ṗéiḋeann gaoṫ ġuaiṗnéin na h-anṗocṗaċta; óiṗ ċoimeádann ṗé a ċṗoiṫe díṗiġte de ġnáṫ aiṗ Día. Maṗ ṗo, is ṗéiḋiṗ leiṗ ṗanaṁain go neaṁ-aiṫṗiġteaċ, agus ṗúil a inntinne do ċoiméad tṗé gaċ íolaṗḋaṗ cineaṁna go cṗuinn oṗm-ṗa.

Agus do ṗéiṗ maṗ biḋeann an inntinn deaġ-óṗduiġte, iṗeaḋ biḋeann an duine diongbálta ċum ṗeaṗaiṁ i n-aġaiḋ an anṗa. Aċt tá móṗán aiġ a b-fuil noṫġ na glan-inntinne dall, doṗċa; de bṗiġ go b-feuċaiḋ a leaṫtaoiḃ go h-obann aiṗ aon aoiḃneaṗ ṗaoġalta a táṗluiġeann in a gliġe. Agus is ṗó-ḋeacaiṗ aon duine d'fáġail a tá aiṗ ṗad ṗaoṗ ó'n anċumann féin. Aṁail agus maṗ táimiġ na luḋaiḋeaċa go

Ḃiṫánia go teaċ Ṁaṙṫa agus Ṁáiṙe, ní ċum ĩoṙa aṁáin d'ḟeiċṙin, aċt ionnaṙ go ḃ-ḟeiċṙiḋíṙ Lazaṙus maṙ an g-ceudna. Ní ḟuláiṙ, dá ḃṙiġ ṙin, do ḟúil na h-inntinne ḃeiṫ niaṁ-ġlan, ionnaṙ go ḃ-ḟeiċṙeaḋ ṙí miṙe tṙé gaċ aċṙann dá d-tagann 'ṙan t-ṙliġe.

---

34. CAIḂ.

Go d-tugann an té aiġ a ḃ-ḟuil gṙáḋ Dé taiṫneaṁ dó taṙ gaċ niḋ agus in gaċ niḋ.

An Deiṙciobal.—Ḟeuċ, mo Dia agus m'uile-ṁaiṫeaṙ! Cad eile ṫeaṙouiġeann uaim agus cad é niḋ iṙ bṙíoġ-ṁaiṙe 'ná é? O! a ḃṙiaṫaṙ ṁiliṙ ṁóṙ-ḟeiṙce do'n té a ġṙáḋuiġeann an bṙiaṫaṙ ní do'n té a ġṙáḋuiġeann an ḟaoġal ná na niḋe a tá inṙ an t-ḟaoġal. Mo Dia agus m'uile-ṁaiṫeaṙ! Iṙ léoṙ a n-dúḃaṙt do'n té a ṫuiġeann: agus iṙ ṙo-ṫaiṫneaṁaċ leiṙ an té a ġṙáḋuiġeann na bṙiaṫṙa-ṙa do ṙáḋ go minic. Óiṙ an uaiṙ biḋeann tú am' ḟoċaiṙ, biḋeann gaċ niḋ taiṫ-neaṁaċ, aċt an uaiṙ biḋeann tú uaim, biḋeann gaċ niḋ gṙáineaṁail. Iṙ tuṙa ḃṙonnann ṙuaiṁneaṙ, ṙíoṫ-ċáin agus ṙáṙ-luaṫġáiṙ aiṙ an g-ṙóiḋe. Iṙ tuṙa ṫugann dúinn meaṙ maiṫ do ḃeiṫ aiṙ ċáċ agus do ṁóṙḋaċt a ṁolaḋ i g-cáċ; agus ní ṙéiḋiṙ d'aon niḋ ḃeiṫ taiṫneaṁaċ gan tú; óiṙ ionnaṙ go m-beiḋeaḋ ṙé

taitneamhach dhuit-se ni fhuláir dod' ghrádaibh féin beith láithreach agus beith fnáruighthe le fnár d'fhior-eagna féin.

Samhluigheann gach nid taitneamhach do'n té aig a bh-fuil ghrádh dhuit-se; acht ni bhídeann aoibhneas air bith le fághail aig an té fhuathuighthean thú. Is mó-fhada ó mhilfeadh do naomh-eagna-fa fhaid dubhrónach na faoghaltánach agus na dhoinghe a leanann toil na colna; de bhrigh gur iomda baofhadh air an t-faoghal, agus go d-theorthuighthean fádail an choirp go bár fíorthuidhe! Is ro-chiallmhar gan amhras an duine, an té a leanann tuga thé dí-mheas an t-faoghail agus thé claon-mharbadh na colna: de bhrigh go b-fuil aithrighthe ó bhaofhadh go fírinne; ó'n g-colann gur an Sriorhaid. Fhaghann duine de'n t-famhail fo fár-mhilfeadh i n-Dia, agus tughann molad agus mór-bhuidheachas dó air fon gach taithbe a bhaineann ar a cheutúirib. Acht is mó-ioth-dhealbhach an mhilfeadh a fhaghthar ins an g-ceutúir ó'n milfeadh a mhothúighthear ins an g-Chuthuighteóir; ioth fólár na fíorthuidheachta agus geárr-fhaoghalacht aimhne; ioth lonnhana foillre fíorthuidhe agus doilb-chéo na beatha fo.

O! a lonnha fíorthuidhe a fháthuighean gach folus chuthuighthe, dealbhuigh orm-fa gach de folus na fírinne; ionnas go b-foillseochad fé uaigneas doirche mo chroidhe. Ionnlaigh fuithaigh, foillsigh agus béodhuigh mo fhriofad le brigh an t-soluis fo ionnas go leanfainn díot le táimh-neul luathghaire! O! cá fhad thiocfar an uair beannuighthe fin in a líonfair mé leo' mórdhacht ionnas go m-beidhinn am' uile do'n uile. An fad nach b-fuighead an nid fo, ní féidir dom' luath-ghair beith iomlán. Fáthar! tá an seanóir malluighthe fór gan báthughadh

agus gan ceurad ionnam. Tá an ċolann fós aig cogad leis an Spioraid agus ní léigeann do'n anam a fiosaċt do fealḃugad i fioċċáin.

Act a Tigearna "a fmaċtuigeann anfa na maia agus a ċiunuigeann luargan na d-tonn" éirig agus caḃruig liom. "Scap ó ċéile an drong aig a b-fuil dúil a g-cogad;" agus mionḃruig iad leo' ċómaċtaiḃ. Foillrig, aitċim ort, a Tigearna, do mór-feapta agus tuigeal glóir doo' ċeap-láim; de ḃrig naċ b-fuil dóċċar ná comaipce agam act ionnat-fa mo Tigearna agus mo Dia.

---

35. caiḃ.

Naċ b-fuil aon neaċ faor ó ċatuigtiḃ air an t-faogal fo.

Cpíort.—A mic, ní b-fuilir faor ó ḃaogal na beaċa fo fós, agus, uime fin, tá arm na Sproraide fo-fíaċtanaċ duit. Táir i g-ceart-láir do náman agus iad ad' ionnfuigad air gaċ leiṫ. Muna g-cuirir fgiaċ na foigide ad' ċoraint air a d-trom-ḃeimeannaiḃ, ní ḃeiḋir a b-fad gan goin. In foċair fin, muna g-coiméadair do ċroide díriġte orm-fa agus gaċ nid d'fulang air mo fon, ní féidir duit fearam i g-comlainn na fpairne fo ná dualgar caiṫ-péimeaċ na naom

d'fagail. Is éigean duit, uime sin, fearam go crodha agus lám láidir a tabairt le gach nid a tagann in do flige. "Is do'n té a beireann buaid a tuigtear manna no milidhiucht le n-ite;" agus ní b-fagann an longánach leagt acht anacra.

Má iarrair feargaireacht annso, cionnar is doig leat fuaimneas fíorsuide d'fagail ann fúd? Loisg fíor-fuaimneas, ní air talam acht air neam; ní d'aoinib acht d'Dia amáin.

Ní fulair duit beit fásda leis gach fulang air son Dé: fé sin, le duad agus le dubrón; le cathuigtib agus le craidadaib; le mí-fuaimneas agus mór-earbaidib; le tinneas agus le treun-eugcóir; le marla agus le miochlú; le aitir agus ill-cáinead; le smacht agus le tarcuisne.

Treorluigid so an duine i m-bealach a leasa; dearbuigid nuad-feinide Criost, agus saothruigid síogacht na b-flaitheas! Tabarfad-sa dualgas do-chíochuigthe air son an gearr-saothair so agus glóir síorruide de dhuim na h-aitire diombuaine so.

An mearair-se go m-beid sóláir sriosadálta agat do réir do thola féin? Ní fadadar aig mo naomhaib amla sin; dír is minic bíodar i m-buaidhrit agus i mór-cathuigtib; i ngád agus i ngéibionn; agus d'fulaingeadar go foigideach aig cur a n-doichair ionnam-sa níor mó 'ná in a neart féin; de brig go raib a fíor aca nár b-féidir anacra na beatha so do chur i gcóimeas le mórdacht glóire na beatha síorruide.

Ar mian leat-sa an nid sin d'fágail anoir gan duad air bit, a fuair daoine eile air éigin, tar éis tromdóilte déor agus treun-catha? "Feit leis an d-

Tigearna, gníomh go fearamhail agus bíoḋ meirneach ort." Ná tuit i mí-ḋóṫċar; ná imṫig a leaṫtaoiḃ, acṫ toirḃir do dorr agus d'anam go cómhuigṫeach air fon gloire Dé. Taḃarfaḋ-fa dualgar fail-líonmhar duit agus beiḋeaḋ lámh leat in gach amgar.

---

36. caiḃ.

I n-aġaiḋ baoṫ briaṫeamhnar daoineaḋ.

Críoṫ.—A mhic caiṫ tú féin go diongḃálta air an d-Tigearna, agus ná glac eagla roimh briaṫeamhnar daoineaḋ an uair ṫugann do doinniar deag-ṫeirdeal le do neamh-ċionnṫaċt.

Is ro-mhaiṫ an fuḋ fulang mar ro; agus ní ḃeiḋ fé ḋócamhail do ċroiḋe úmal ná do'n ṫé aig a ḃ-fuil a ḋóṫċar i n-Dia níor mó 'ná ann féin. Deireann daoine an oireaḋ rin air dor nach ceart creideamhain do ṫaḃairt dóiḃ.

Agus ní feidir iaḋ go léir a fáraḋ. Giḋ gur figne naomh Pól a diṫċioll air gach aon duine do fáraḋ inr an d-Tigearna, agus go raiḃ fé an uile do'n uile, giḋeaḋ níor ċuir fuim i m-briaṫeamhnar laé an duine.

Rigne fé a diṫċioll air fon learg agus léir-fláinte ċáċ, acṫ níor ḃ-féidir a n-droċmeas ná a n-droċ-ṫuairim do dorg. D'fág fé, da ḃrig rin, é go léir fa Dia d'ár prior gach nid, agus ḃoraim é féin le

foigide agus le uimirleacht i n-aghaidh teangan na droinge a labairt go h-olc air; gidheadh d'fheagair fé iad air uairibh d'eagla go d-tabharfadh a cluineat fáth oilbéime do'n lag. "Cia h-é tusa, cum eagla duit gabhail roimh bheitheamhnas duine fo-mharbtha." A n-diu maireann fé; agus amárach tá fé imtighthe gan tuairisg! Gabh eagla Dé ort agus ní gádh duit bheith fá eagla duine. Cad é an díoghbáil ir féidir le h-aon neach a dhéanadh duit le n-a bhriathraibh ná le n-a cuid eugcóra.

Ir mó a dhioghbáil do féin go mór'ná duit-se; de bhrigh nach féidir dó gan tuitim fá bheitheamhnas Dé, gidh b'é duine é. Coiméad do fúil air Dia agus ná bí aig ceannairc le bhriathraibh gearánacha. Agus má fhaillighean tú claoidhe cómh-buaidhearta thé admúránaibh nár thuillir, ná gabh fearg dá dhruim fin, agus ná laghuigh do coróin thé mí-foighide. Feuch éugham-sa air neamh, óir ir féidir liom tú fhoradh ó gach buaidhreadh agus eugcóir; agus éiutighadh le gach n-aon do réir a ghnioma.

---

37. CAIB.

De ghlan-aontacht iomlán na tola do Dia ionnar go b-fagamaoir faoithre chroidhe.

Criost.—A mhic, thréigh tú féin agus géabair mise. Seas gan togha ná féin-fhéir agus déanfair rodhar

mór. Óir bronnfar grádha níor lionmaire ort an tan threigir tú féin go h-iomlán gan inntinn aithrighe.

An Deirciobal.—A Tighearna cad é minice a géillfead agus cad iad na nithe in ar cheart dam mé féin do threigean?

Críost.—A g-cómnuithe agus in gach áit; i nithibh fuarcha amail i nithibh tábachomarta; ní cuirim fuar d'aon nith, acht ir mian liom tú fágail faor ó'n uile anchumann. Ní feidir duit beith taithneamach damsa air flighe air bith eile; dá brigh sin ní fuláir duit diultughadh a g-cómnuithe doo' an-toil féin. Ní b-fuil dá luaithe a théanfair amhla fo 'na ir feárr é; agus ní b-fuil dá lionmaire agus dá iomláine a threigfir tú féin 'ná gur mó mo ghneann-sa ort é.

Threigeann a lán iad féin, acht ní threigid iad féin 'san uile: óir ní cuirid a n-dochar iomlán i n-Dia; agus, uime sin, bidid nó-fuadarach a folachar dóib féin. Tuille fós a toirbhirneann a n-iomláine air d-tús, acht 'na diaid sin, fillid orra féin arís an uair theagmaigeann cathuighthe léo: agus ir é fo an fáth gur fuarach a d-tairdiol i m-bealach a leasa. Ní féidir dóib fíor-fhaoisidhe chaidhe ná dlúth-mhuinteardhas d'fágail liom-sa, muna ngeilliod go h-iomlán dom' toil, agus iad féin do thoirbhirt mar íodhbairt laethamail am' láthair, óir ní féidir dóib beith táthuighthe liom-sa in aondacht an fíor-ghrádh air a malairt de chonnadh.

Ir minic a dúbairt leat agus deirim anois arís leat; "threig tú féin, aontuigh damsa, agus géabair síoth-cáin agus fuaimneas mór aigne." Tabair an uile air an uile; ná loisg aon nith; ná h-iarr aon nith, tar air; fear go h-ionnsuic agus le muinighin

láoair agus géabair realb orm-sa. Beirir saor ar' croide agus ní tiocfaid doilb-ceó dorcadair ar' timcioll! Cuir do dúil agus do guide annso amáin, déan oíccioll air gach péin-loisg do théigean; ionnas go m-b'féidir leat lorg a bí nocduigte air altóir na croise air do fon-sa do leanmain; agus iar g-claon-marbad na colna, go mairfeá mar aon leir go síor-buide. An uair sin cuirfear corg air gach meanma díomaoin, gach buaidread malluigte agus gach cúram neamh-caidbeach. Mar an g-ceudna múchar gach eagla ainmeasardha agus gach ancumann neamh-ionnsuic.

---

38. CAIB.

De deag-ghnathaibh i nidibh góighmiolacha agus de dul gá comairce Dé in gach guair.

Criost.—A mic ní fuláir duit díccioll dúthaightach a déanamh in gach gnoimh agus feidm gnóta, air beit saor in do chroide, agus gá cumar do griéarúin agus beit ór cionn do gnótaibh; ionnas go m-beidéa ar' máigirtir air do gniomaracaibh; amail Ealbhach saor-inntinneach airtigte go Hiann agus go saoithe clainne Dé; a feuchann air an saogal so, agus léig-mhacnaigeann air an saogal eile; d'amharcann air nidibh na beatha so leir an t-súil g-clé agus air nidibh na beatha síor-buide leir an t-súil n-dear; nach g-ceanglann de nidibh so-gluaiste an t-saogail so, act a déanann feidm

díobh do réir dola Dé, a ghuidhigh an uile nidh go maireadh, mór-ghrámhach dhum deaghráidhe an duine.

Má fearair mar ro in gach cineamhain, gan breith ná tuairim do thabairt do réir tairbéanta an taobh amuigh, ná feudann air a b-feicir do réir ámharc na colna, acht thall arteach mar aon le Maoir do'n b-pailiún aig iarrhuidh cómairle an Tighearna, cluinfir go minic fhreagra Dé, agus tiocfair amach teagarghta i mórán de nidhibh láithreacha agus le teacht. Óir do thall Maoir de ghnath air an b-pailiún aig iarrhuidh réighthigh gach doghruinne agus gach do-cheirde; agus fá comairce úrnuighthead i n-aghaidh mhalluighthe na n-dhoc-daoineadh. Ir mar ro nach fuláir duitse thall go minic arteach go húnairm do chroidhe agus cabair Dé d'iarrhuidh go dúthrachtach; óir ir é fád fá'n mheall na gabaóniter Iorhua agus clann Irrhaél, amail léighthear ins an ghnáthortúir; de bhrigh nár iarrhadar comairle an Tighearna air o-tús, acht eirdeadh ró-furmha le bhathaibh binne, breughacha na raob-ghráibhtheachta sin.

39. caib.

Nach ceart do'n duine beith ro-fantach in a ghnóthaibh.

Chíort.—A mhic cuir do chúram go léir fá mo chomairce-se, déanfad-sa é deagh-mhaith in am féin; fan le mo chabair-se agus éirigh go hachfaidh ré chum focair duit.

go b-fanfad mo chroide oirrge ort-fa go fuaimneach, fíor-fáfda.

Uime fin, dá m-b'fiof dam cionnaf ceilgfinn uaim gach fólár daonna, ceachtar díob, air fon na caon-dúthracta, no thé ghádh ceangal díot-fa; de brig nach b-fuil aon duine le ar féidir mé furtacht; buidh dual dam muinigin do chur ad' gháraib-fe, agus áthar do ghlacadh i d-tabairtar do nuadh-fólár.

Molad agus mor-buidheachar go buan duit, óir is uait tagann gach deagh-thabairtar; acht dem' thaobh-se, ní b-fuil ionnam acht truaghán baoth, lag-bhriseach ad' láthair-se. Cad ar, dá brig fin, ar féidir liom maoidheamh a déanadh? No cad fáth loisgim beith fá mhear agus fá mór-chlu? An é nach de dhuine neamhnidh é, agus is ró-mhaoidhmheach an nidh é fin? Gan amhras is galar guaiseach agus haorrach iomarcach an ghlóir-dhíomhaoin, de bhrig go d-tarruingeann sí an fíor-ghlóir uainn, agus go slachann ghára Dé ar an anam. Óir an fad thugann duine taithneamh do féin, bídeann sé mi-thaitneamhach ad' láthair-se; an fad loisgeann sé admholadh chách cailleann sé brig na subháilceadh.

Acht is fíor-ghlóir agus naomh-luath-gháir ghlóireadh arad-fa amháin; beith gháirdeach ad' ainm agus gan beith tórtalach ná taibheach mar gheall air ár n-deagh-ghníomhaibh féin; ná taithneamh do thabairt d'aon chreutúir acht air do fon-fa. Moltar, dá brig fin, d'ainm-se, meudughthear do mhór-obair, beannughthear do naomh-ainm: acht ná cuirthear molad ná mór-cheird daoinead am' leith-se. Is tusa mo ghlóir, is tú áthar mo chroide. Is ionnad-fa dhéanfad ghlóir agus mór-luath-ghair air fead an lae; acht dem' thaobh-se "ní

déanfad mórdáil ar aon nid ionnam féin act ar m'euscmar."

Loiscead na lúdaide an glóir a tugann daoine dá céile, act loiscfead-sa an glóir a tagann ó Dia amáin. Ní b-fuil act fuarachar agus dearg-baoir in gach glóir daonna, in gach gradam saoghalta, agus in gach árdcéim talmuide a g-coimeas do'n nglóir fíor-muide. O! mo Dhócuisse agus m'fírinne agus mo Dia. O! a Dhíonóid fár-naomhta, molad agus cómacta agus glóir agus onóir duit-se amáin air fead saoghal na saoghal. Amen.

41. CAIB.

De di-meas gach onóra saoghalta agus gach rólair daonna.

A mic ná cuir leo' chroide, má feiceann tú cách dá ármughad i ngradam agus i mór-céimib, agus tú féin fá drochmeas agus fá tarcuisne. Ármuigh do chroide fuar air neamh cughamsa, agus ní cuirfid drochmeas daoinead air galam aon buaidirt ort.

An Deisciobal.—A Dhíghearna támaid i n-dorchadas agus ir obann meallann an baoir sinn. Dá b-feicfinn-se cugham féin mar budh ceart díbhsinn nár fuigne do chéadúigidhe aon eusgóir riamh orm; agus, dá bhfuighinn, ní b-fuil cúis gearáin agam ort-sa: Oir feacuis

ġeap ġo minic agur ġo ró-ċrom ad' aġaid-re; uime rin buid ceapt do ġac creutúir éirġe ruar in armaib dm' coinne. Ir dam-ra, air an adbar rin, ir dual náire agur aitir; act duit-re, onóir, molad agur ġlóir. Agur muna ġ-cuirfead mé féin 'ran ġ-coingiall rin, agur beit rárda le tairicuirne agur le droċ-mear an uile chéatúra, ní féidir dam ruaimneap aigne ná neapt inntinne d'fáġail; ná beit roillrigte ná táduigte in aondacht leat-ra, a Ċríġeanna.

42. CAIB.

Nać ceapt duinn ár ríoċ-cáin do dun-áitiuġad i n-daoinib, act i n-Dia.

Críort.—A mic, má cuirir do ríoċ-cáin in aon duine air ron an t-ruairicir moduiġeann tú in a cómluadar, beidir coidce buaidearta anfárda; act má cuirir do muinigin inr an b-fírinne bíoċbuan, ní beidir doiligiorać air bár do capad. Ir ionnam-ra nać fuláir do ġniád do capad fearam agur ir air mo ronra, nać fuláir duit ġean do tabairt dó. Gan mire ní féidir d'aon capadar beit dílior buan-t-fearmać, agur ní féidir d'aon ġniád beit díreać deaġ-ċroidead muna mire ir uġdar dó. Dud ceapt duit do dolann beit cam mór rin rá rmacd agat air dor go mairfeá air

feadh do beatha gan comhluadar daoineadh dá m-beidheadh an fgeul air do thoil féin. Dhuideann duine a b-fogur do neamh do réir mar teitheann ré ó gach fólár faoigalta: agus áfouigtear é cum Dé do réir mar tá ré ífiolh, táir 'n a bharamhail féin.

Acht an té a cuireann aon mhaith air bith 'na leith féin, coirgeann ré gnáfa Dé ó theacht i g-cabair dó; áir ní túirlingeann gnáfa Dé choidhe acht air chroidhe úmal. Dá m-b'eol duit tú féin do chaochluigadh agus gnáth neamh-ghlan gach chéatúra do fgrios amach ar do chroidhe, ann fan, nithfeadh fhuth lionmhar na ngnáth air d'anam. An uair feuchair le mearghnáth air an g-chéatúir, ceileann an Chuthuigtheóir a ghnúir lán-lonnrach orth. Foghluim air fon an Chuthuigtheóra buaidh bheith air do chaontaibh, agus beidhir oireamhnach air Cairdeamh d'fágail air Dia. Dá lúgad air bith an nidh dá d-tugair ancumann, cuireann maill orth ó thiall air an árd-mhaitheas agus thuaillighean an t-anam.

---

43. CAIB.

I n-agaidh foghlumtha dhíomhaoin an t-fhaoghailfe.

Chíorth.—A mhic ná glac formad le bhiathaibh binne, bhlafda daoineadh, "dhir ní i m-bhiathaibh tá fhiogacht Dé, acht i b-feartaibh," ar naomh Pól. Tabair aire dom' bhiathaibh-fe, a ghníomh an chroidhe agus do

foillsiġeann an aigne; a bhortuiġeann cum cómħuine agus bhonnann fíor-fólár. Ná leiġ aon nuo coiṫce air fon beiṫ nior foġlumṫa i fúilib cáċ; acṫ béan oiṫċioll air claon-mharbaḋ do loċt o'foġluim; óir is mó an focal duit é 'ná péiġteaċ cruaiḋ-ċeafoa.

Iar leiġeaḋ agus b-foġluim móráin duit, ni fuláir duit filleaḋ air an t-aon túr. Is mire an té a teagarġann daoine 'san b-foġluim g-cóir, agus a tuġann inntleaċt níor ġéire do'n uiríriol 'ná is féidir d'faġail ó duine. Is fó-ġeárr go d-tagann ciall do'n té le a labhraim-re, agus téiḋeann sé air aġaiḋ i d-teagarg a leara. Is an-aoibinn d'on drong d'iarrann fior a lán deirmiseaċta air daoinib agus naċ loirgeann an t-sliġe ċum sheall orm-sa Tiocfaiḋ an uair air a m-beiḋ Criost, oide na n-aingeal, agus Tigearna na n-aingeal, aig éiseaċt le ceaċt na n-daoineaḋ, sé sin, aig sgrúdaḋ coitsiar gaċ duine, "Agus ann san, sheasfaiḋ sé Ierúsalem le coinneallaib agus tabharfar ċum soluis nióṫe salaiġṫe an doṁċadair," agus cuirfear corg air aiḋnior na d-teangan.

Is mire an té áiridiġeann an croiḋe úmal air bheab na súl, ċum sáċa na sírinne sheasruiḋe ċuigsin nior lionmaire 'ná dá g-caiṫeaḋ sé deiċ m-bliaḋna air sgoil. Teagargaim-re gan geóin cainte, gan impearán bagarṫail, gan anmian onóra agus gan caoráin aiḋnis. Teagargaim-re díṁeas an t-saoġal so, gnáth sáḋaile na colna; niṫe sior-buana do lorg agus dúil do ċur ionnta; teiṫeaṁ ó ghnaḋam; oilḃéim agus aiṫis d'fulang go foighidneac, a ḋóṫċas iomlán do ċur ionnam-sa; gan aon niḋ d'iarruiḋ ná lorg tar

mo toil-re, agus gnáó laramain do tabairt dam ór cionn gać nió.

Óir d'fogluim duine áirigte tré gnáó tabairt damra, nióte diadá, agus do labair nióte iongantaća. Is mó an focal a fuair se mar geall air an uile nió do thérgean, 'ná dá meamhóćaó re gać geur-cúis. Act labhraim nióte coitcionna le cuid de na daoinib, agus nióte fonnradaća le cuid eile; tairbéanaim mé féin go caoin do tuille i g-cómarthaib agus i b-fiogairaib; agus cuid eile, d'á b-foillrigim fúndiamara go lán-lonnrać. Is ionnan gud leabar, act ní teagargann ré gać aon mar a céile; de bhrig gur mire teagargtóir inmeadonać na firinne, an té a sgrúduigeann an croide, a tuigeann na fmuainte, a gnoranн cum gnóćaó agus a foinneann leis gać duine do réir mar mearaim-re dual.

44. caib.

Nać ceart dúinn dul in aćrann le niótib fóirimalaća na beata so.

Cmóit.—Is éigean duit a Mhic, beit in ainbfior a lán de niótib agus túrein do mear amail duine marbta air talam dá b-fuil an raogail so ceutaióte. Is iomda niótead mar an g-ceudna le nać fulair duit cluar bodar do tabairt, agus d'aire beit dóib-fean a buaineann leo' fíot-cáin. Is fearr gan feućain air na niótib a cuireann mí-taitneam orit, agus a fligе rein d'fágbáil aig cáć, 'ná fmuan do léigean le ár d-

teangtaib. Má táir air deag-ftaid i b-fiagnaire Dé, agus úmal dá breitheamnar, ní cuirfir fuim i g-caitréim cáċ.

An Deirciobal.—A Tigearna, cad tárlaid duinn? Feuċ gur deorac finn fá mí-áid faogalta; gur faoċrac fuadarac finn air fon beagáin fágaltar; acc ir anam fmuainimid air lear ár n-anmann! Tugtar aire do'n nid gan focar agus faillige inran nid ir tábacomaire air talam; de brig go múċann an duine é féin i ngnóċaib faogalta agus muna d-tugad ré amar air eirge, go g-coimeádfar fíor go brát é.

---

45. CAIB.

Nać ceart gać neać do ċheideamain agus gur ró furur tuitim i m-briatraib.

An Deirciobal.—"Déonuig cabair dam a Tigearna, in m'anacair, de brig nać b-fuil tairbe i g-cabair an duine." Cad é minice a mealladh mé leir an té nár faoileas. Ir neamh-tairbeać, dá brig fin, ár n-dóċar do cur i n-daoinib, acc ir ionnat-fa, a Tigearna tá tearmann na b-fíreun. Beannact agus molad duitre mo Tigearna Dia, a d-taob gać nid dá d-tárluigeann duinn. Támaid-ne lag, neamh-fearamać; ir luat a mealltar, agus a h-atarruigtear finn.

Cá b-fuil an té le ar féidir é féin d'faire agus

do fiafaid dom glic fin air dor nach d-tuitfead i g-cealg no in adhann air bit? Act an té a cuipeann a muinigin ionnat-fa a Tigearna agus loisgeann tu le choide glan, ni tuiteann fé dóm fufuf fin. Agus má tárluigeann dó tuitim in aon buaidhead dá meud an gheim a beidear air, tabarfar fuarguilt no fuitact air gan maill; oir ni thréigfir-fe doidce an te a cuipeann a muinigin ionnat. Is mó-deacair cafaid oileas d'fágail a fearann go dearbta le n-a duine muinteardha thé gach mí-ádh. Is tufa amáin a Tigearna, an caom-cafaid bit-oileas go brách!

O bud chaillmar i an bean-naomhta (naomh Agata) a dúbairt "Tá m'aigne dionghálta agus daingean i g-Críost." Dá m-beidinn-se mar fin, ni cuirfead eagla cách buaidirt orm dóm fufuf fo agus ni glacfainn uamhann romh foigead na teangan. Cá b-fuil an té a réimh-feiceann an uile nid, no cia le ar féidir forfaire i n-agaid gach cineamna? Gídeadh má'r minic gortuigeann nidhe reimh-feicfeanta finn, nach mó 'ná fin an díogbáil a déanfar an t-olc nach faoiltear? Act cad fát nár feudar cúgam féin in am? Cad fát ar chéidear, an truaghán boct, do bhiathaibh binne cách?

Act ni b-fuil ionainn act daoine agus daoine fo-tuiteamacha leis, gid go mefarann a lán gur aingil finn. Cia d'á g-cheidfead, a Tigearna, cia d'á g-cheidfead act duit-se? Is tufa an fíuinne nach meallann agus nach féidir a mheallad. Agus air an d-taoibh eile, tá an uile duine bheugach lag, díombuan, fo-tuiteamach go fonnmhar i m-bhiathaibh: air dor nach

coir cluar do tabairt go h-éargaid doib-sean for air a b-fuil coramlacht na firinne.

Dud garta gaormar a tugair furfograd duinn, finnfein do feachaint air daoinib agus gur "b'iad lucht a dighe fein namaid duine," agus nach ceart duinn creidheamain da n-déarfad duine, "feuch annso no feuch ann siud." Fuarar-sa ciall deannaighte agus ir truaigh nach n-déanann sí nior airighe mé agus gan mo baoth do meudughad! "Bí aireach, ar duine áirighte, bí aireach, ná h-innir na nidhe so a dubairt leat," agus air fead mo chúimir-se an uair mearaim an sgeul beith eadarainn araon ní féadann sé féin siún do choiméad air, act craobhsgaoileann air féin agus oim-sa agus imtigeann a bótar.

A Dighearna saor me ó daoinib beul-sgaoilte de'n t-samail so; ionnar nach d-tuitfinn ion a lamha agus nach n-déanfainn a leithéid go déo.

Tabair dom' beul bhladhna bunadarach na firinne do labairt agus dibir teanga dealgach a b-fad uaim. Dud dearc dam mo lán-dícheall a déanad air na nidhe so do feachaint, nár maith liom a déanad orm féin.

O! ir fiot-cánta fár-feunmar an beur gan labairt go trom air cách, agus gan gach nid dá g-cloisimís do chreidheamain, ná chraobhsgaoileadh; gan ár siún do léigean act le fior-beagán: cura sgrúduighthéoir an chuidhe do lorg go cinnte; agus gan beith air luasgad le gaoth gach focail, act guidhe go dúthrachtach; gach nid amuigh agus artigh do beith ordughte do réir do naomh-thola-sa. Ir mó-mór an fár sgára Dé choiméad, teitheamh ó comhluadar daoineadh, agus gan

na nióṫe ro oo loṛg a ṫuilleann móṛ-ṁeaṛ raoġalṫánaċ, aċt iaoro a leaṛuiġeann aguṛ ġníoṛuiġeann ṛinn ċum na beaṫa ríoṛṛuiḋe. Cá lia ouine o'áṛ niġne ré oíoġḃáil nó-móṛ ṛioṛ a ruḃáilceaḋ a ḃeiṫ aiġ cáċ aguṛ é o'á ṁolaḋ nó icmaṛcaċ! Aṛíṛ iṛ móṛ é roċaṛ an ṫé a ċeileann a ḋeaġ-beuṛa féin i g-ciúineaṛ 'ṛan m-beaṫa ṛo-ṫuiṫeamaċ ro, in naċ b-ṛuil aċt áiṫ caṫuiġṫeaḋ aguṛ cóṁṛaic.

---

46. caib.

Guṛ ceaṛṫ áṛ n-ḋóṫċaṛ oo ċuṛ i n-Dia an ṫan ċaiṫṫeaṛ roiġeaḋ ṛocal linn.

Cníoṛṫ.—A ṁic, ṛeaṛ oionġṁálṫa aguṛ cuiṛ oo ḋóṫċaṛ ionnam-ṛa; óiṛ cao ṫá i b-ṛoclaiḃ aċt ṛuaim o'imṫiġeann le ġaoiṫ aguṛ naċ o-ṫeiḋeann ċoíḋċe in aċṛann i g-caṛṛaiġ? Má ṫáiṛ cionnṫaċ, ṛmuain guṛ mian leaṫ ṫú féin oo leaṛúġaḋ. Má ṫáiṛ neaṁ-ċionnṫaċ, ṛmuain guṛ mian leaṫ an nió ṛin o'ṛulang go ṛonnṁaṛ aiṛ ṛon Dé. Iṛ laġ an ġnioṁ ouiṫ ṛulang le ṛoclaiḃ, an ṫṁáṫ naċ b-ṛuiliṛ ṛóṛ oiṛeaṁnaċ aiṛ ḃuilliḃ ṫṛoma o'iomċaṛ. Aguṛ cao ṛáṫ g-cuiṛṛ leo' ċṛoiḋe na nióṫe ṛuaṛaċa ro; aċt oe ḃṛiġ go b-ṛuiliṛ ṛóṛ colluiḋe, aguṛ go b-ṛuiliṛ níoṛ aiṛiġe aiṛ ṫuaiṛim ċáċ 'ná buḋ ċeaṛṫ ouiṫ? Óiṛ oe ḃṛiġ naċ

maiṫ leaṫ beiṫ fá ḋroċ-ṁeaṙ, ní ṫaiṫniġeann leaṫ cáċ doo' imḋeaṙgaḋ de ḋiuim do loċd, agus, uime sin, teiṫeann tú fá sgáṫ leiṫsgéil.

Aċd feuċ ċuġad féin níos ġéiṁe agus ċiḋsin go maiṁeann sriosaiḋ an t-saoġal sós ionnad, agus go nglacaiṁ taiṫneaṁ in aḋṁolaḋ cáċ. Óir an uair naċ mian leaṫ beiṫ úṁluiġṫe, imḋeaṙgṫa air son do loċd, is follas naċ b-fuilis sós síos-úṁal ná claon-ṁarḃṫa, ná an saoġal ceusaiḋṫe duiṫ.

Aċd éisd le mo ḃriaṫar-sa, agus ní ċuiṙfir suim i sáiḋṫiḃ breugaċa daoineaḋ. Feuċ dá n-déanṙaiḋe gaċ niḋ in d'aġaiḋ dá m-b'féidir le mailís an duine do sáḋ, cad é a ḋíoġḃáil sin duit-se, má sgaoileann tú ṫaṙd é, gan suim do ċur ann? An d-tiocsaiḋ leis aon nuainne aṁáin do stoċaḋ ar do ġruaiġ?

Aċd is só sunud seaṙġ do ċur air an té naċ b-fuil inṁeaḋonaċ in a ċroiḋe, agus naċ g-cuireann Dia ós cóṁair a súil: ní mar sin do'n té aiġ a b-fuil a ḋóṫċar ionnam-sa, agus naċ d-tógann air seasaṁ air a barraṁail féin, ní biḋeann eaġla ṫeangan cáċ air. Óir is mise briṫeaṁ agus sgrúduiġṫéoir na n-uile nún; is fios dam cionnas tá an sgeul; tá aiṫnid agam air an té ḋéanann an eugcóir, agus air an té fulaingeann í. Is uaim-se d'imṫiġ an bruaṫar úd; is triḋ mo ċead-sa, ṫáinig se; "ionnas go b-foillséoċaiḋe smuainte ar móran de.ċroiḋiḃ." Tabarsaḋ-sa briṫeaṁnas air an g-cionntaċ agus air an neaṁ-ċionntaċ; aċd buḋ mian liom iad araon d'fsoṁaḋ roiṁpe le briṫeaṁnas falaiġeaċ.

Tá teasdas daoineaḋ go minic breugaċ; tá mo briṫeaṁnas-sa go cinnte fíos! is aṁáin a seasann

agus nać féidir a ċur air g-cúl! bídeann fé falaiġċe nać mór de ġnaṫ; agus ir ró-ḃeag dá ḃ-foillriġċear é in gać nid; gideaḋ ní ċuirteann fé in earrdáid coidċe, gid go ramhluiġeann fé air uairib aindeirc i rúilib amadán. Ir orm-sa, dá brig sin, nać fulair duit triall in gać bheiṫeamnar agus gan géilleaḋ dod' ḃaramail bheugaiġ féin. "Oir ní ḃeid buaidreaḋ air an duine iondsaic, gid b'é nid ṫárluiġeann dó ó Dia." Agus gid go g-cuirfidhe aniċeart in a leiṫ, gideaḋ ir cumha leis; ná ní ġlacfaid mórḋáil é, má ġaḃann cáċ a leiṫġeul; oir cúimhniġeann fé "gur mise a sgriḃuiġeann an croide agus na dhólana, a ċugann bheiṫeamnas, ní do féin na ceimsiḋa, ná do féin sgeimhe daonna. Oir ir minic gur cionntaċ am' láṫair-se an ṫé a mearṫas neamh-ċionntas i láṫair daoineaḋ.

An Deirciḃal.—O! a Ṫiġearna Dia, an bheiṫeamh cóir, cómhaċtaċ roiġideaċ, d'ár fior laiġe agus claonta an duine, neartuiġ agus taḃair doṫċas dam, de brig nać léor dam teasdas mo ċogúis féin. Ir fiorać duit-se na nidċe ataá na n-ainḃfior orm-sa; agus uime sin, ir éigean dam gać aċmúsán d'fulang go caoin ceannsa.

Taḃair maiteamnas dam tré do ṫróċuire, a Ṫiġearna, ċómh minic agus nár fulaingeas mar so; agus bronn orm na gnáṫa a tá riaċtanaċ ċum seasaimh níos cróda. Oir ir féidir damsa dul rá sgáṫ do mórṫróċuire am' dídion air do díoġaltas 'ná rá comairce mo ċlaon-ċogúis féin; "oir gid nać g-cuireann mo ċogús aon loċt am' leiṫ, gideaḋ ní faoiann sin mé;" oir má cuireas do ṫróċuire-se i leaṫtaoiḃ "ní fíreunsas neac dá maireann ad' láṫair."

47. caib.

Cuir fiu an t-fiosruidheacht gach dogma d'fulang air a fon.

Criost.—A mic ná glac faitcheas de dhuim na faochas a tógais ort féin air mo fon-sa, agus ná cuir fá ualach na d-triobloidead, a tárluigeann leat; acht buain neart agus fólás ar mo ghealladhnaibh-se. Is léor mise cum do luachsaochais do díol leat tar gach meádon. Ní fada beidis i n-dogmuinn air an t-saoghal so. Fan go fóill beag agus éidhis gus géarr go m-beid deiseach air do thriobloidibh. Tiocfaid an lá in a g-cuirfear corg air gach duad agus dian-saochas! is suarach, géarr-saoghalach é an nid a imtigeann le h-aimsir.

Tabair aire do'n g-cúram a tá ort; saoithuig go díleas, dutrachtach in m'fíneadhain-se agus beid mé mar dualgas agat. Cait d'aimsir aig fsníobad, aig léigeadh, aig abhán, aig ofnuigeil a g-ciúineas, aig úmhuigthe, aig iomchar do chroise go fearamhail, fíor-chródha; is fiú an beatha mhaithanach níos mó fós d'fulang air a son. Tiocfaid síoth-cáin chugad a lá áirigthe, is fiosach do'n d-Tigearna; agus ní beid sé amhail feargas láe agus oidhche mar tá anois, acht 'na folus fíosruidhe, 'na lonnsadh do-cuimrigthe, 'na síoth-cáin dhiongmálta agus 'na fuaimneas do-chomhuigthe. Ní déarfair anuair sin; "Cia faosfas mé ó chorp an

báir ro?" Ná; "ir mairg damra de brig gur cuireadh mo comnuide air cáirde." Oir teilgfear an bár le fánad agus beid flainte gan galar agus aoibneas gan buaidreadh agus cómluadar caoin, caom-áluinn na naom agus na n-aingeal agat go fíorruide.

O! dá b-feicfeá coróinide fuaclaine na naom air neam agus meud na caithéime in a b-fuilid gid gur famluigeadar táir, tarcuirneac air an t-saogal ro, air cor gur mear daoine nár b-fíu iad beit 'na m-beatha, gan amrar do caithfeá tú féin air an d-talam, agus do b'feárr leat beit fá coraib an domain 'ná aon duine amáin do beit fád' fmacht. Ní cuirfeá dúil i laechib luathgáire na beatha ro, act tógfá mar fóga anacair agus mí-áid d'fulang air son Dé; agus glacfá drochmear agus tarcuirne ó cách amail an fágaltar ir briogmaire.

A! dá fadfá taitneam dóib-fean agus léigean dóib dul i n-doimneas do chroide, cionnar cuirfeá fómad an oifead agus aon geardán amáin do déanad? Nach fíu an beatha fíorruide gach duad agus anfó d'fulang air a son? Ní fud fuarfac air aon cor fiogacht na b-flaitear do breit no cailleamain. Árdaig fuar, dá brig sin, do fúile air neam; feuch air an t-aitear in a b-fuilim-se mar aon leis na naomaib, gid gur fulangsam dian-comlann air talam: támaoid anoir i luath-gáir agus i ngáir-deacur, gan baogal, gan buaidreadh agus beidmío amla air fead na fíorruideacta i fiogacht fó-áluinn m'athar!

48. CAIB.

De lá na fíorghuidheachta agus de chúigeadh na beatha go.

An Deisciobal.—O! a naomh-theaglaich ámh-chéimeach na cathrach is áirde. O! a lonnradh na fíorghuidheachta nach n-doirchuigtear choidche le fearg, a dealghuigtear go cinnte le folus fíor-lonnrach na rán-fírinne. Lá luath-gháireach la gan baoghal lá bioth-buan. O! is truaigh nach n-éirigeann an lá go hoighinn, agus nach g-cuirtear deireadh le gach nidh faoghalta. D'éirigh ré gan amhras air na naomhaibh go foillreach fíor-dhealrach; acht ní feicimíd-ne oilithrigh bochta ain talamh, é acht in imcian agus amhail tríd sgáthán. Is fior do lucht na naomh-chathrach aiteas agus luath-gháir an láe go; acht caoineann clann díobhaltha Eabha fearbhas agus liosdacht ár laé féin annso. Tá laethe na beatha geárr-fhaoghalach, olc, lán de dhoilghios agus d'anacair; mar a d-truaillighthear an duine le mórán peacadh; mar a ngairtighthear é le mórán claonta; mar a n-ionnsuighthear é le mórán cúrsaim; mar a m-buaidhrighthear é le mórán deirmireacta; mar a ngreimighthear é le mórán baoire; mar a d-tímchiollthar é le mórán earrádh; in aon focal, áit in a m-bruthear a chroidhe le dian-fhaothar; in a g-ciaraighthear a sprionaidhe le cathughdh; in a lasaighthear a meanma le fós agus in a d-túrnaighthear a dholann le uirearbha.

O! cia an uair a beidheadh deireadh air na h-olcaibh iomadamhla so? Cia an uair a bheidheadh-sa faor-fuar-

galta ó mograine mí-ádbhach an peacaid? Cia an uair, a Tigearna, a beidead cuimneach ort-sa amáin? Cia an uair a déanfad luach-gáir lán-lionmar ionnat-sa?

Cá fhoin a beidead gan bac air bit i feilb na fíorfhaoiltse, fuargalta ó gach aingar anma agus coirp? Cá fhoin a beid mo fíoch-cáin iomlán gan baogal buaidearta amuig no artig, act dainglean, diongmálta air gach taoib? O! a Íosa ceannsa cá fhoin a cidhfead do gnúis lonnrach? Cá fhoin a léir-maithnócad glóir do fíogacta? Cá fhoin a beidir an uile inr an uile dam-sa! O! cá fhoin a beidead ad' fhocair ad' fíogact a tá ollmhuighte dod' cáirdib dileaf ó chruthúgad an domain? Táim tréigte am' díobarcach bocht i dtalamh mo namad, agus iad aig cur cogaid go laetheamail orm.

Cóimneamtuig in mo díobarcacht mé, maoluig mo dóghruinn, óir ir ionnad-sa tá mo dúil iomlán, de brig gur muirfior thom liom gach nid d'ár féidir leir an fhaogal do bronnad orm. Ir mó mian liom feilb díleaf d'fágail ort-sa, act fathaom! ní feadaim é. Dud mian liom ceangal de nidhib neamhda, act maoluigeann nidhe faogalta, agus mo thoch-cleacta féin mé. Ir mian lem' fhiothaid beit ór cionn gach nid chuthuighe, act coiméadann an dolann dem' aidéoin fá doir mé; air dol go b-fuilim am' duine dona aig fíor-gleic liom féin, agus tuigfeach dem' fhaogal an fad bidéann an t-anam aig thiall fuar, agus an dolann dá coiméad fior.

O! cad fulaingim go h-inmeadonach an tráth fmuainim air fíogact na b-flaitheas, agus tagann fluag

malluiġċe de ḋíoċṁuaintiḃ na colna aiġ coṫġ m'úṁuiġċeaḋ. O! mo Ḋia, ná h-imċiġ a b-faḋ uaim, aġuṡ ná fáġ do feiṁḃíṁeaċ ṫṁé feiṁġ. Caiċ do fṡlanca aġuṡ fcap iad, láṁuiġ do foiġde aġuṡ díḃiṁ meanġ na náṁad. Ġaiṁm aiṁ mo ċeadfaḋaiḃ ċuġat féin; deónuiḋ ḋam niḋċe an t-faoġail fo do ḋeaṁmad aġuṡ ġaċ claon-ṁian do fmaċtúġaḋ aġuṡ do ḋíṁeaṁ.

Taḃaiṁ caḃaiṁ ḋam a Ḋia na fíṁnne, ionnaṁ náṁ ḃaoġal ḋam baoiṁ na beaṫa fo; taṁ a naoṁ-ṁilfeaċt aġuṡ díḃiṁ ġaċ neam-ġlaine ó d'fiaġnuiṁe. Taḃaiṁ maṁ an g-ceudna maiṫeaṁnaṁ ḋam ṫṁé do ṁóṁṫṁócuiṁe ċóṁ minic aġuṡ fmuaineaṁ aiṁ aon niḋ eile aċt oṁt-fa am' úṁuiġċiḃ. Óiṁ aoṁuiġim ġuṁ ġnáṫ liom ḃeiṫ aiṁ meaṁḃal innṫinne. Óiṁ iṁ minic naċ iṁ an áiṫ in a fuiġim no a feaṁaim a ḃiḋim, aċt iṁ an áiṫ in a m-biḋeann mo fmuainṫe. Aġuṡ biḋeann mo fmuainṫe maṁ a m-biḋeann an niḋ iṁ ionṁuin liom. Taġann an niḋ fin ḋom' aiġne, iṁ aoiḃinne liom aġuṡ ḋ'áṁ mó ṫuġaṁ taiṫneaṁ.

Uime fin ḋúḃaiṁṫ Ḋia na fíṁnne féin na bṁiaṫṁa fo: "ġiḋ b'é áiṫ in a b-fuil d'ionnmuṁ, iṁ ann a tá de ċṁoiḋe." Má ġṁáḋuiġim na flaiṫiṁ, iṁ fuṁaṁ liom fmuaineaḋ oiṫe. Má ġṁáḋuiġim an faoġal, coṁ-ṁaoiḋim leiṁ in a fiaṫ, aġuṡ coṁ-ġuilim in a ṁí-áḋ Má ġṁáḋuiġim an ċolann, líonaṁ mo ṁeanma de ḋúilib na colna. Má ġṁáḋuiġim an fṁiomaiḋ iṁ aiṫeaṁaċ liom laḃaiṁṫ aiṁ niḋċiḃ fṁiomaḋálṫa. Óiṁ iṁ maiṫ liom ḃeiṫ aiġ laḃaiṁṫ aġuṡ aiġ éiṁdeaċt le cáċ aiġ ṫṁáċd aiṁ na niḋċiḃ a ġṁáḋuiġim; aġuṡ iṁ ġnáṫ liom a g-coṁaṁlaċt do ḃṁeiṫ a baile liom. Aċt iṁ

beannuigte an té thréigeann agus diúltuigeann do'n uile chéadúir air do fon-sa, a Tigearna; d'imtheann dianar air a nádúir agus thé díogbhar sbriosaide, a ceudann anmiana na colna; ionnas iar nglanadh a dogúir go g-cuirfeadh ré urnuigte taitneamacha in do láthair, agus gur b'fiu é dul ameasg na g-cómhairdh aingliodh agus gach anmian mallaigte do sgrios ar an anam agus ar an g-colann.

---

49. caib.

De dúil na beatha maithanaige agus de mheud an dualgais a tá gealltha do lucht an chomhraic.

Críost.—A mhic an tan mhóthuigeann tu dúil na beatha fiorthuidhe glioruigte ionnadh ó neamh, agus ir mian leat imtheacht amach ar árar an choirp so, ionnas go n-déanfá léim-mhachtnamh air mo lonnradh-sa gan sgáil airtrigte; orguil do chroidhe, gabh éudach go hóceanamhail an naomh-ghaoth so. Gabh míle buidheachas le féile fíor-uasal Dé, a ioinneann chómh thiócuireach sin leat, a fiorthuigeann go ceannsa tú, a ghlioruigeann go cómhachtach tú, d'eagla go d-tuitfeá cum talamh thedh' mhuirtileacht féin. Óir ní de dhuim do fhuaimteadh ná do ghnomh féin a ioinneann Dia amhla so leat, acht de bhrigh go m-bionnann ré a ghrádha oirt ó neamh

agus go d-tagann duo' fiorrúgad; ionnas go nacfá air d'agaid ins na fubáilcidib agus go n-ollmóctá tú féin in agaid an cómraic ais ceangal diom-sa le geur-cumann do chroide, agus aig déanad mo péine le cómactaib iomlána do tola.

A mic, is minic go n-dóigeann an teine, act ní éirigeann an laras gan deatac: air an mód g-ceudna, bideann miana a lán daoinead air laras le dúil a nidtib neamda, gidead ní bidis saor ó catuigtib agus ó claontaib na colna. Agus, uime sin, ní air son Dé go h-aonaránac a déanann na nidte d'iarruid cóm dúthractac sin air. Bideann do mian-sa féin go minic air an nós so, gid tuairim leat é beit dian, deag-órduigte, de brig nac b-fuil aon nid glan iarrtha a bideann cluailligte le mear-gliad an duine air féin.

Ná h-iarr na nidte a tá aoibinn, miangarac act na nidte a tá taitneamac, onórac dam-sa; óir má breitnigeann tú go ceart, bud ceirte duit mo toil ónaomta-sa leanmain agus beit sásta léi, 'ná beit á mógrainne do claon-mian féin. Is aitne dam-sa do dúil agus is minic cualar d'ornaide. Bud mian leat beit anoir ad' baile fiorruide agus ad' dúitce neamda mar a b-fuil gairdeacur gan téora: act níor táinig an uair sin sós; is é so am an cadá, agus an cómraic, am an t-saoctair agus an t-súidte. Bud mian leat beit líonta de'n árd-maitear, act ní féidir duit sin d'fágail sós.

Is mire an t-árd-maitear so, feit liom go d-tagad fiogact Dé. Is éigean duit beit súidte sós air talam agus tú tárdáil mórán nidtead eile.

Tabairfar fólár air uairib duit, act ní b-fuigir beit air do lán-t-fáfaact air aon dor. Gab meirneac uime fin, agus bí cródha in do gniomaitaib amail in d'foigire le nidtib bun-ór-cionn do'n nádúir d'fulang. Caitfir an nuad-duine do dul umat agus beit atarruigte in duine eile. Caitfir go minic an nid fin do déanad a bídeann in agaid do dola, agus an nid eile fin do fgaoilead tarit dá g-claonann do miana. Ritfid an faogal le cád do réir a dola act ir minic go m-beidir-fe i mí-ád agus in anacair Éirfeap go fonnmar le fáidtib cád, act ní beid mear air bit air a n-déarfair-fe. Iarrfaid cád agus géabaid, iarrfair-fe agus ní b-fuigir.

Beid cád fá mear agus fá clú agus beidir-fe fá táir agus fá tarcuirne. Tabairfar fo no fúd fá muinigin cád, act ní mearfar go b-fuil aon tairbe ionnad-fa. Dá n-diuim fo, beid an nádúir go fód doilgiorad, agus ir mór do dualgar má fulaingeann tú go ciuin ceannfa iad.

Ir ionnta fo agus in a famail eile ir gnád feirbíreac díleap an Tigearna do tárdáil ionnar go b-feicfide cá meud a dréigeann ré a toil agus a claonta féin. Ní b-fuil nid air bit in ar mó do gád le claon-marbad, 'ná inr na nidtib a tagann in agaid do dola, agus go h-áirigte ionnta fo a h-aitnigtear duit dá déanad má mearann tú iad beit neam-tairbeac. Agus de brig go b-fuilir fá lám uadaparán agus nad féidir leat cur in agaid na g-cómact móra a tá aige; uime fin, mearann tú gur fód-deacair fiubal do réir a fméide; agus do baramail féin do dréigean air fad.

Acht breathnuigh, a mhic, dualgas na saoghal so, gur
ró-ghéarr go m-beidh deireadh leo; go bh-fuil a luach-
saoghair fán-mhóir; gur lag an díoghbháil a dhéanfaidh
duit agus go bh-fuighir fóláir agus furtacht iomnta.
Óir in áit an bheagáin sin deir' toil féin a thréigir
anoir, gheabair toil saoir air neamh; óir ir ann san a
tabharfair duit gach nidh ir toil leat, no ir mian leat
d'fágail. Ann san a beidhear do thoil cómhaontuighthe
lem' thoil-se, air chor nach n-iarrfair aon nidh acht do
réir mo thola-sa. Ir ann a beidhir i reilb gach aithir
gan eagla a chaillte go bráth. Ann san ní chuirfidh aon
neach toirmeasg ort ní beidh aon neach a gearán ort,
ní dhéanfaidh aon neach corg ort, ní beidh aon nidh aig
teacht ir an t-shighe, acht beidh gach nidh ir toil leat
cruadhfuidhthe ad' láthair, aig fágail do mhian agus do
chumann gan foir-cheann. Ann san a tabharfad-sa
glóir duit air son gach taircuirne dá bh-fuarair, agus
culaidh admolta air son do dhubhóin, agus cáthaoir
díoghda air fead na fíorfuidheachta air son tú beith ann
so ir an áit ir fhe. Ann san, a feicfear tosach an
fhomóir, agus luathgháir saoghair na h-aithrighe agus
corónn ghlórmhar na fíor-fhoighde!

Chum fíor do cheann, dá bhrigh sin, anoir fá láimh
an t-saoghail agus ná tabair aire cia a dúbairt no
d'aithnigh é so; acht déan do lán-díthchioll air gach duadh
agus dianfhaochair do chómhlíonadh go dúthrachtach, deagh-
mhéineach, gidh b'é uachdarán no íochdarán no cómh-dhuine
d'iarrann ort é. Loisgeadh an té so agus an té úd
an nidh so agus an nidh úd; déanadh ré maidheamh ar
so no ar súd moltar míle air mhíle uair é, acht deir'
thoil-sa ná déan luathgháir ir an nidh so ná ir an

nio úo, acc ao' oimneap péin agup am' coil agup am' onóip-pe amáin. Ip é po mian buo ceapc ouic beic agac, go b-paghaó Dia molaó agup glóip gio b'é béo no maip cú.

---

50. caib.

Cionnap ip ceapc oo'n ouine oijieóil é péin oo coipbipc i lamhaib Dé.

An Deipciobal.—O! a Cighearna Dia, a Acaip pónaomhca, molaó agup beannughó ouic anoip agup oe píop; óip oo jéip map ip coil leac-pa ip amla cáplaió, agup gio b'é nio a héanann cú, bioeann a g-cómnuioe maic. Go n-héanaió oo peipbíreac luach-gáip ionnao, ní ann péin ná in aon nio eile; óip ip cupa amáin an píop luach-gáip; ip cú mo óóchar agup mó coipióin, mo ghaipdeachar agup m'onóip, a Cighearna. Cao cá aig oo peipbíreac acc a b-puaip pé uaic-pe agup pin gan aon cheapcap aip a caoib péin? Ip leac-pa gach nio a chuscuighp agup bpionnaip opmainn; "ip ouine boicc mipe, a cá i paochpuighcib óm' óige," agup bioeann m'anam aip uaipib doilghiorach go deópaib agup buaidheapcha ann péin thé lionmhaine na g-claonaó in a b-puil pé.

Ip pada liom uaim aitear na píoch-cána, iappaim go ciocpach puaimneap oo chloinne a cochuighean leac-pa i poillpe oo naomh-póláip. Má cugaip píoch-cáin, má

bronnair luaċ-ġáir, beirid anam do feirbírigh lán-binn áo' molad; acht má éirigir mé amail ir gnáċ leat air uairib, ní beirid mé ionamail air nit i rligħe d'aiteantad; acht caitead mo ġlúine charad, agus m'uċt do bualad, de bhrigh naċ b-fuil a n-diu amail a n-dé agus an lá roime sin, an uair lonnruigh do lóċrann lán-t-roillseaċ-sa ór mo cionn, agus bíodar cúmduigte sa dídion do sgéite ó caċuigtib an Diabail, an t-saoġail agus na colna.

O! a Ċeair fíor-ċeart, fáir-naomta ċáinig an uair in air cóir do feirbíreaċ do ċárdáil. O! a Ċeair ró-ġráidmair, ir dual dod' feirbíreaċ nid eigin d'fulang air do fon. O! a Ċeair ró-óirdearc, ċáinig an uair a bí ceapaidġe ó 'n t-síorruidheaċt in a m-beidead do feirbíreaċ doilġiorać air an taoib amuigh, acht go m-beidead ré a g-cómnuide béo, air an d-taoib artigh duit-se; go d-tuitead ré i n-droċ-mear i súilib daoinead, go m-beidead ré sá ġeibionn agus sá ġalar; ionnar go n-déanfad ré eiréirġe mar aon leat-sa i b-fearġar láe na nuad-foillse ċum glóire bioċ-buaine na b-flaitear.

O! naomh-Ċeair, d'óruigir agus bud ċoil leat-sa agus ċáinig an nidro ċum críċe do réir mar aitnígir.

Óir ir mór an comarta ceana air do ċapaid, é fulang buaidrid agus tsiobloidead annso le gliád duit, gid b'é minice a ċaġann siad, no gid b'é duine air bit ir bun léo. Óir ní déantar aon nid air talaind gan fáċ ná a ganfior duit-se. "Ir maiċ damsa a Ċigeasina, gur úmluigir mé, ionnar go n-déanfainn do seaċad-sa d'fogluim:" agus ionnar go d-teilgfinn uaim gaċ andánaċd agus gaċ uabar croide. Ir mór

an taipbe dam mar larar le náipe ionnar go n-iarr-fainn furtacht ort-fa nior túirge ná air daoinib. D'fóglumear mar an g-ceudna ar fo, eagla do bheitheamnar do-fgiúdugte do glacad, a duine ann ó dum an fíréin mar aon leir an mallugtéoir acht ní gan dlige agus ceart.

Molad go buan duit, de bhrig nar doigilir mo dhroch-beartha, acht me bhúgad le buillib fá thom-iarrma gach péine, amuig agus artig. Agus ní b-fuil aon nid air neamh ná air talamh le'r féidir me furtacht, acht tusa mo Tigearna Dia, liag an anma, "a goineann agus do cheartuigeann, a beirneann fíor go h-irrionn agus thréorugeann tar air arís."

Feuch, a dil-Adair, go b-fuilim-se ad' láimh, agus go g-cúbaim mé féin fá flait do fmaith. Buail mo dhom agus mo chuad-muineul, ionnar go lúbfainn mo chaime dod' toil-se. Déan deirciobal diadha, úirídiol duit féin díom amail ir gnáth eól duit, ionnar go fubalfainn do réir do fméide-se a g-cómnuide. Toirbirim mé féin agus gach a b-fuil agam duit-se; ionnar go g-cuirfeá fmach orm; óir ir feárr dam mé fmachtúgad annfo 'ná ingr an t-faogal eile. Tá fior gach uile nid agat, agus ní b-fuil aon nid ceilte i g-cogúr an duine uait. Tá fior a b-fuil le teacht agat ful a d-tagann fiad agus ní gád duit teagarg ná cómhaidle d'fágail i d-taoib aon nid air talamh. Ir fior duit gur fiachtanach damfa anacra d'fulang air talamh chum meirge an peacaid do fgrios de m'anam. Déan liom do réir do dheag-thola; ir é ir mian liom; agus ná dímeas mo beatha peacamhail; óir ir feárr agus ir mó an aithne tá agat-fa orm 'ná aig aon neach

eile. Deónuig dam, a Tigearna, fior na nidtead fo d'fágail, air ar ceart éolur do beit ; grád do tabairt do nidtib d'ár dual grád ; molad do gac nid ir taitneamac leat-sa ; mear do gac nid a tá inmeasda ad' láthair-se ; agus dimear do gac nid atá tarcuisneac agat-sa. Ná léig dam breith do tabairt do péin naduirc na fuil b-fóirniomalacha, ná mo thuairim do péin clos na g-cluas ainbfiosracha acht roimidealbad do déanad i g-ceairt-bheitheamnas nidtead fo-feicse agus nidtead fsiosnadálta, agus tar gac nid do deag-thoil se do leanmain. Is minic go m-bidean daoine eugcóiseac in a m-bheitheamnaraib agus go mealltar saoghaltánaige ais cuid a g-crosdtead i nidtib na beatha so. An m-bidean duine nios feárr, má bidean mear mór aig a dómhasdain air ? Meallann an duine cealgac an duine mealltac, an duine baod duine baod eile, an duine dall dallacán eile, an duine lag an leóntac, an fad bidean dá ár-molad ; agus le fírinne, is mó an magad leis é 'ná an t-áobhar molta. Oir do péin mar tá gac aon duine ad' fúilib-se, a Tigearna, sin mar tá sé go firinneac, gan beith nios feárr ná nios measa, ar sé, an duine fán-úmal naom Phóinsias.

51. CAIB.

Sur ceapt vúinn an tan nac v-tagann linn mór-oibreaca vo véanav, beit fárva le h-oibreacaib ifle agur finn féin vo meap fiuntac air dhioblóiveib cómh maic le fóláir.

Criort.—A mic ní féavpair fearamh a g-cómnuive inr an g-céim ir áirve tréigtead ná inr an ftaiv ir céimeamla macthaimh, act ir éigean vuit tré laige vo návúna teact anuar air uairib, agur ualac na beatha fo-marbta fo v'iomcar fór le tuirre agur i n-agaiv vo tola. An fav iomcairann tú an corp fo-marbta fin, beirim buaivearta, thom-chroivead.

Vuv ceapt vuit, uime fin, air fead vo beatha muirmor muirteamail na colna v'eugcaoinead, ve brig nac b-féavann tú leanmain go cóimhiotead v'oibreacaib fhiorabáltа agur ve macthaimh viava. Air uairib mar fo ní fuláir vuit fillead air oibreacaib úmla, fóirmomalaca, agur i n-veag-gnótaib; ful vo beit agat go lán-vóttarac lem' teact-fa agur lem' cuairt neamva: vo víobairtact agur vo maolav meanman v'fulang go foigiveac go b-fillfeav-fa arír ort agur go b-fuarglav ó gac cúmgac tú. Oir cuirfeav-fa v'fiacaib ort vo thioblóivive go léir vó veapmav agur bronnfav fuaimneap aigne ort. Orgalócav fáv' cómair fata fíor-áluinn na Scriortúire, ionnar iar meuvugav vo chroive go v-tionnfgnóctá air mit a flige m'aiteantav, aig fáv "nac b-fuil fulangta na h-aimfire fo cómh-fiúntac leir an nglóir le teact a foillfeócar ionnamn-ne."

52. CAIB.

Nac coip vo vuine a meap gup piú é polap v'fáġail act in áit pin go v-tuilleann pé tpom-pcúipa.

An Deipciobal.—A Tiġeapna, ní piú mipe vo polápra v'fáġail, ná póp tú teact aip cuaipt cuġam; agup, uime pin, ip pó-ceapt poinneann tu liom an tan tpéigeann tu me am' boctán, uaigneac; óip vá m-b'féivip liom veópa pileav map an muip, níop b'piú mé cupa bponnav vo polap opm. Vá bpiġ pin niop tuilleap act pianta agup tpom pcúipa, aip an aobap gup peacuiġeap go marluiġteac agup gup cuipeap peapg opt go pó-minic. Agup, vá bpiġ pin, vo péip gac píonpéapúin, niop tuilleap an polap ip lúġa v'fáġail. Act cupa, a Óia ceannpa, pó-tpócuipiġ, le nac mian aon cuio veb' faocap vo vul a múġav, a tairbéanann pairbpeap agup iomavamlact vo maiteapa i poiġteacaib vo tpócuipe, agup veónuiġeann óp cionn gac vualgaip, polap vo bponnav aip vo feipbíreac go pó lionmap. Óip ní coramail vo polaip-pa agup polaip vaonna. Cav a piġneap-pa, a Tiġeapna, tpé m-bponnpá vo polaip neamva opm? Ní péivip liom cúimniuġav aip aon maic a piġneap piam; act go nabap a g-cómnuive claon vo'n olc agup pó-ainleapgamail cum leapuiġte. Ip í po an pipinne agup ní péivip liom í feunav. Vá n-véanpainn a malaipt beivteá-pa am' coinne agup ní beivead aon neac a véanpav comaipc vam. Cav tuilleap ve vpuim mo peacav act

ifrionn agus teine fíorruiḋe? Aṁuigim le fírinne gur ḋual ḋam gaċ droċ-ṁeas agus tarcuisne agus naċ fiú mé beiṫ ainmnigṫe ameasg do feirbíreaċ-ra. Agus giḋ gur am' ċoinne féin a ṫagann so, giḋeaḋ air son na fírinne ḋaorfaḋ mé féin, ionnas gur túisge ḋéanfá-ra trócuire orm, é. Cad is féidir liomsa a rá cionntaċ agus lán d'aiṫis do ráḋ? Ní b-fuil fé d'éudan orm aon niḋ ráḋ aċt an t-aon focal so, "peacuigeas, a Tigearna, do peacuigeas; déan trócuire orm agus maiṫ dam." "Léig dam féin tamall beag go g-caoinfeaḋ mo ḋoilġios, sul a raċfaḋ do'n tír ḋub-ċeóḋaċ a rá cumḋuigṫe le doṁċadas an ḃáis." Cad é an coingiall d'iarrann tú air ḋuine ċóṁ cionntaċ, air peacaċ nó-anacraċ aċt croiḋe-bruiġeaḋ agus doilġios air son a peacaḋ? Is ar croiḋe-bruiġeaḋ, agus ar úrṁisle d'éirigeann dóṫċas maiṫeaṁnais, glacṫar tar air cogús buaiḋeartha, tugṫar dó airis na gnáṫa a ċaill sé, faorṫar an duine ó'n b-feirg le teaċt, agus tárluigeann Dia agus an t-anam aiṫrigeaċ air a ċéile le naoṁ-ḋeoċa na fíoċ-ċána. Is iomḋaire taiṫneaṁaċ i láṫair Dé úṁal croiḋe-bruiġeaḋ de ḋruim peacaḋ, agus is cuṁra leat é, a Tigearna 'ná lurgaḋ túire. Is é so mar an g-ceudna an ola miliz buḋ mian leat do ḋortaḋ air do ċoraiḃ beannuigṫe, "óir ní ḋiṁeasais riaṁ an croiḋe úṁal cóṁbruiṫe." "Is é so ionaḋ comairce ó aġaiḋ feirge na náṁaiḋ: is annso a learuigṫeas agus a glantar amaċ gaċ migniom agus gaċ obair ċruaillige.

53. CAIB.

Nach m-bronntar grádha Dé air fúgmairidh an talmhan.

Críost.—A mhic tá mo ghrádha-sa mór-lúaigh, ní áil leó mearghadh le nídhibh neamh-thábachtmhara an t-saoghail so. Caithidh tú, uime sin, gach nídh a cuirfeadh corg ortha do theilgean uait má'r mian leat go silfinn-se ort iad. Eirigh go h-ionadh uaigneach, tabair grádh do Bheith ad'aonar; ná h-iarr cómluadar dháibh, acht taoghdian-úrnuighthe ó íochtar do chroidhe chum Dé do mheanma do choiméad i gcómhgain agus do chogúr glan.

Ná bíodh mear air bith agat air an t-saoghal agus tóg mar fogha feirbíd Dé tar gach gnó saoghalta; óir ní féidir duit aithe thabairt damhna agus Beith air an am gceudna ghreamuighthe i nídhibh so-ghluaisthe na beatha so. Ní fuláir duit Beith air deilt ó do chairdeamh agus ó do cháirdibh agus d'aighne choiméad sgartha ó gach rólár aimhreardha; ir mar so ghníomhuighean an naomh Abrtal Peadar lucht leanmhána Chríost, "iad féin do choiméad mar dheórdhibh agus mar oilithrigh air an t-saoghal so." O! cáid é mheud an dochair a Beidheadh aig an té sin air uair a bháidh mar thug an-chumann d'aon nídh air talamh. Acht ní h-fuil an t-anam lagh-bhrigeach fós ionamhail air an gcroidhe do sheachadh leis mar so go h-iomlán ó nídhibh saoghalta, ná ní thuigeann an duine collúidhe saoithe fearg-áluinn

an duine diadha. Gidheadh má'r mian leis beith fhiorabálta, dá-fhírinn, ní fhuláir dó dhuim do thabairt le na cáirdibh cómh maith le daoinibh iarachta, agus é féin do fheachaint níos mó 'ná duine air bith eile. Má beirir buaidh iomlán orrt féin, ireadh is furusa duit buaidh do bheith air gach nidh eile. Is í an chaithéim chóir buaidh bheith air ár g-claontaibh féin. Acht ní bfuil aon duine cathbuadhach air féin acht amháin an té a choiméadann a chlaonta fá smacht agus do réir a réafúin agus an réafún féin do réir tola Dé: is tigearna air an g-cruinne duine de'n t-saoghal so! Má'r mian leat éirghe chómh árd so, ní fhuláir duit tionnsgnadh go fearamhail, agus saothar na h-aithrighe do chur le hfeumhaibh na locht, ionnas go ngeárrfá agus go sgriosfá amach an t-anchumann neamh-dhligheach a tá agat duit féin mar aon leis gach taitneamh an-toileamhail do nidhibh an t-saoghail so. Is ar an dubáilce so fágann gach droch-chlaon atá aig an duine le geárradh amach ó phéirm, 'se sin, agan g-cion ainmhearadha a thugann sé dó féin; agus ias na dúbáilcibhe so do sgrios amach agus do chur fá chosaibh tiocfaidh fíochcáin mhór agus ciúineas gan maill 'na dhiaidh sin. Acht de bhrigh nach bfuil acht fíor-bheagán a déanann oícchioll air a g-claonta do bhárughadh agus air imteacht amach go h-iomlán arta féin, uime sin, fanaid in adhnann iomda féin, agus ní féidir leo beith áirdhuighte i sriorad ór a g-cionn féin. Acht an té le'n mian siúbal i saoirse mar aon liom-sa, ní fhuláir do a dhroch-chlaonta ainsianta do léir-smachdúghadh agus gan ceangal d'aon nidh chuchuighe le mear-ghnáth mí-mhaighalta na h-antola.

54. CAIB.

De ghuaracht eugramail ghrár agus nádúra.

Críost.—A mic tabair aire go dítchollach do ghuaracthaib nádúra agus ghrár, de bhrigh go nguairid go glic i gliochtib contrárda dá chéile, agus ir air éigin a aithnigthear tar a chéile iad acht le duine fhriosnaválta, agus foillrigthe go h-inmheadonach. Tugann gach duine go deimhin iarracht air mhaith agus deagh nid éigin do lorg in a ngniomhartaib agus in a labarthaib, uime sin, fá ghráil na maitheara mealltar a lán. Tá an nádúir cealgach agus tarrthuingeann a lán a leathtaoib, dá g-cuibhriughadh agus dá meallad, agus ní b-fuil chíoch aice acht í féin; acht riúblann an ghrár i fímplidheacht, ceileabrann do ghráil an oilc, ní thoirbhreann cealg air bith agus déanann gach nid go glé air fon Dé, in a g-cómnuighean rí i ruaimneas fá déoid. Ní áil leis an nádúir beith fmachduighthe, claon-mharbha, fá chuing na h-aithrighe ná fá láimh an uachdaráin: ná ní féidir í chur fá choir acht dá h-aimhéin féin.

Acht ní mar sin do'n ngrár, déanann díthchioll air í féin do chlaon-mharbadh, díultuighean do'n g-colainn, iarrann beith fá fmacht agus buaidh bheith uirre féin, ní áil léi beith i feilb a tola féin, acht fá riaradh cách, agus ní maith léi beith in árd-cheannas ór cionn aon duine; acht maitheachtain, fearamh agus beith a g-cómnuidhe fá Dia; agus bídeann de ghnáth ullamh air í

féin d'úmluigad do gach creutúir daonna air son Dé. Saoċruigeann an nádúir air son a h-oirneamna féin, tugann aire cad é an fáġaltar do b'féidir léi buaint ar cáċ. Acht ní mar sin do'n ngrád, ní bheaċnuigeann sí a h-oirneamain ná a fáġaltar féin, acht tairbe na coitċinne. Is toileamail ġlacann an nádúir grádam agus onóir; acht cuireann an grád gach gradam agus onóir a leiṫ Dé.

Bideann an nádúir eaglaċ roim aiṫir agus ḋroċmheas, acht bideann an grád áċaraċ a d-taob oilbéime d'fulang air son naom-anma Íosa. Grádúigeann an nádúir diomaoineas agus fuaimneas do'n g-corp; acht ní féadann an grád fanamain diomaoin, acht tógann faoṫar uirre féin go fonnmar. Loirgeann an nádúir nidṫe daona, deara d'fáġail, agus is cuma léi cá ngabann nidṫe faoi, gabha: acht bideann an grád fáṫa le nidṫib fímplidhe, úirfhle, ní ḋiúltuigeann do nidṫib gabha agus ní éimideann fean-euadaċ do ċur uimpi.

Feuċann an nádúir ċum nidṫeaḋ faoġalta, ġlacann luaṫġáir tré fáġaltar ċalmuidhe, agus dubrón tré mí-áḋ, agus labann le feirg tré'n b-focal is lúġa a taḃarfaḋ fgáil droċ-anma ḋó; acht tugann an grád aire do nidṫib fíorḟuidhe, ní ġneamuigeann d'aon ruḋ d'imṫigeann le h-aimrir, ni bideann duairc tré mí-áḋ, ná gríoruigṫe le feirg de ḋruim focal marluigṫeaċa," de brig go b-fuil a maoin agus a mór luaṫġáir air neam, áit in nać g-caillteap aon nid. Tá an nádúir fantaċ agus is fonnmaire ġlacann 'ná tugann uaiṫi, agus is geal léi a cuid a beiṫ de feilb díleir roimpe cuiċi féin; acht

tá an gnáth fial cnoidheamail, fáfda le beagán, a dúltúghadh do'n fein-ghean, agus "ais bheathnughadh gus feárr tabairt 'ná glacadh." Claonann an nádúir chum cheutúirid, chum na colna, chum baoithe, agus chum fiutharfais; acht iontoighean an gnáth air Dia agus air fúbáilcidh; dúltuighean do cheutúirib, teitheann ó'n t-saoghal, coisgeann é fein air fiúthasfar amach, agus bidheann náireach d-taobh é feicsin go puiblighe. Glacann an nádúir fólár fóirniomalach go fonnmhar ar a m-b'féidir léi aitear ceadfadhach d'fágail; acht iarrann an gnáth a fólár i n-Dia amháin, agus aoibneas d'fágail ins an áird-mhaitheas tar gach nidh imarrtha. Bidheann an nádúir a dheanadh gach nidh air son a fagaltais agus a taisbe fein; ní áil léi aon nidh dheanadh i n-aisge, acht bidheann a fúil le leóir-ghniomh ionnan no níos feárr no le moladh, no mór-charadas air son a deaghníomh; agus is só mian léi meas mór do beith aig cách air a gnóthaibh agus air a tabairtaraibh; acht ní loisgeann an gnáth aon dualgas saoghalta, ná aon duais eile acht Dia amháin mar luach-saothair; ná ní iarrann nios mó de maoin an t-saoghail so acht an meud is fiachanach chum na beatha fíorfuidhe do fhaothúghadh.

Luathgháireann an nádúir tré mórán cáirde agus daoineadh muinteartha, maidheann sí ar uairleacht agus ard-céim na treibe ó'n fár sí; blannadarann sí lucht an t-saidhbris, agus adhmolann gach a b-fuil i g-comhail léi fein: acht gnáthuighean an gnáth a náimhid, ní bidheann uabharmhail tré iomadamhlacht a ghaol; is cuma leis cá ngabann uairleacht no ard-céim a muintire muna m-bidheann tréighthe dá fein aca: is mó

ṫaoḃuiġeann leiṙ an m-boċt 'ná leiṙ an ṙaiṙḃiṙ; iṙ mó a ṫṙuaiġ-ṁéil ṫo'n neaṁ-ċionntaċ 'ná ṫo'n ṫuine ċóṁaċtaċ; cóṁġáiṙeann ṙé leiṙ an ṫuine ḃ-ṙíṙinneaċ níoṙ mó 'ná leiṙ an ṫuine g-cealgaċ; impiṙeann na ṫeaġ-ṫaoine a g-cóṁnuiṙe ċum ṫul i ḃ-ṙeaḃaṙ, agus iaṫ ṙéin ṫo ṫéanaṫ coṙaṁail le Mac ṫílir Ṫé ṫṙé ṫaiṫiṙe na n-uile ṙuḃáilceaṫ. Ġeaṙánann an náṫúiṙ go h-obann aiṙ eaṙḃa agus aiṙ ṫṙioḃlóiṫ: aċt iomċaṙann an ġṙáṙ boċtanaċt go buant-ṙeaṙṁaċ. Tuġann an náṫúiṙ buiṙeaċaṙ ġaċ niṫ léi ṙéin, agus iṙ aiṙ a ṙon ṙéin ṫo ṫéanann ṙaoṫaṙ agus caṙaoiṫ; aċt tuġann an ġṙáṙ buiṙeaċaṙ ġaċ niṫ ṫo Ṫia ó a ṫ-taġann ġaċ niṫ ó ṫúṙ; ní ċuiṙeann aon ṁaiṫ in a leiṫ ṙéin ná ní ṫóġann aon niṫ aiṙ ṙéin go ṫíomaṙaċ; ní ḃiṫeann ṙé aiġ ceannaiṙċ ná aiġ taḃaiṙt poġa ṫá ḃaṙaṁail ṙéin, aċt in ġaċ ciall agus tuigṙin ġéilleann ṫo'n eaġna ṙioṙṙuiṫe agus ṫo'n ṙgṙúṫaṫ ṫiaṫa. Santuiġeann an naṫúiṙ ṙioṙ ṙún agus ṙgeulanuaṫ ṫ'ṙáġail; iṙ miaṙ léi ġaḃáil amaċ agus a lán ṫo ṫáṙṫáil le na ceaṫṙaṫaiḃ. Iṙ maiṫ léi cáċ ṫ'á taḃaiṙt ṙá'n aiṙe, agus na niṫṫe ṙo ṫo ṫéanaṫ aṙ a n-eiṙiġeann ioṅgna agus aṫṁolaṫ; aċt ní ṫuġann an ġṙáṙ aiṙe aiṙ biṫ ṫ'éiṙṫeaċṫo le nuaṫaċtaiḃ ná le ṫeiṙmiṙeaċt, ṫe bṙiġ gur ó'n ṙean-oċaṙ moṅgaṫaċ a ṫaġann ṙiaṫ ṙo uile, an ṫṙáṫ naċ ḃ-ṙuil aon niṫ nuaṫ ná maiṫtanaċ aiṙ talaṁ: múineann ṙé, uime ṙin, na ceaṫṙaṫa ṫo ṙmaċtúġaṫ, baoṫ-ṫaiṫneaṁ agus áiḃéiṙ ṫo ṙeaċaint, na niṫṫe ṙo ṫ'áṙ ṫual ioṅgna agus aṫṁolaṫ ṫo ċeilt go h-úiṙiṙioll agus toṙaṫ án ṙáġaltaiṙ ṙṙioṙaṫáilta, agus molaṫ agus onóiṙ Ṫé ṫo loṅg in ġaċ ṙoġluim agus aṙ ġaċ niṫ eile. Ní miaṙ

leir é féin ná aon nid ir leir beit molta; act ir mait leir gach molad agus beannúgad do tabairt do Dia, a bfionnann gach tabairtar tré cairtanact amáin! Ir folus ór cionn nádúra an gráir so, agus tabairtar áirnéide fá leit ó Dia, agus cómarta cinnte clainne togta Dé, agus geall le flánugad fíorfuirde, a árduigeann an duine ó nídcib na talmhan cum feirce na nídcead neamhda, agus déanann duine frioradálta de'n duine collaide. Dá brig sin, ní b-fuil dá mó fmactuigtear an nádúir, 'ná gur lionmaire a filtear an gráir, agus learuigtear an duine inmeádonach le nuad-cuartaib do féin cormalacta Dé.

55. CAIB.

De morgad na nádúra agus d'éireadh an gráir diadha.

An deirciobal.—O! a Tigearna mo Dia, a chuduig mé do féin d'iomáige agus do cormalacta féin, deónuig dam an gráir so a tairbéanann tú beit cóm mór sin agus cóm fíactanach dom' flánugad, ionnas go m-béarfainn buaid air mo nádúir ir measa, a tarnuingeann a b-peacad agus a n-dilgionn mé. Oir mocuigim am' colann peact an peacad aig cur i n-agaid peacta m'inntinne agus am' éreorugad i m-bruid do fádaile na colna i mórán de nídcib; agus ní féadfad fearfam i n-agaid a claon-mian,

muna g-cabruigid do grár-fa liom, agus muna m-bronnair go lionmar orm é. Tá gád agam leo' grár-fa, agus é beid lán-bríogmar cum buaide do breid air an nádúir atá tugta do'n olc ó'n óige. Óir ó thuailligead an ceud duine Adam le peacad, do riacht rian na coire rin an drong daonna; air cor go b-fuil an nádúir, a ghudaigir-re díreac, deag-riarta, anoir ionamail le uiccíd agus le anbfainne na nádúra thuaillidte; de brig go d-tarruingeann a luamain, má fágtar faoi féin é, cum oilc agus íocair. Óir ir coramail an fhionnaid beag, d'fanann, le fhré teine falaidte fá'n luaidread. Ir é fo ár g-ciall nadúrda timciollta le ceó doilb, aig a b-fuil fós lagbreitheamnar oilc agus maitheasa agus fior imcéine fírinne agus fallfadda ó céile; gid nad d-tagann leis gach nid a deag-mearann do cóimlíonad; ná lán lonnra na firinne d'amarc ná fealbúgad le fíonionnracar a cumann amail i n-allód. Ar fo tagann ré, O mo Dia, go b-fagaim do dlige-re, do réir an duine inmeadonaig, nó-taitneamac, óir ir fior dam go b-fuil d'aitheanta-sa maith, ceart agus naomta, agus i n-agaid gach oilc agus peacaid amail nide bud ceart d'fuadúgad; agus tar éis fo go léir géillim do peact an peacaid am' colann, an tan ir doga liom réir an coirp do leanmain 'na an péarúin. Ar fo tagann "go b-fuil méinn na maitheasa i b-fogur dam, act ní b-fagaim í cóimlíonad." Uime rin, cuirim romam móran maitheasa do déanad, act de brig go d-tearduigeann grár uaim cum cabruigte lem' laige, cuirim air g-cúl agus failligim tré fhrithbeart fuarac. Ar fo ir iontuigte gur fiorac dam fligе na foir-

feacta, agus go b-feicim follas go leor cad bud ceart dam a déanad; act meadhuighe fior le mo mhorghuighe, ni éimigim cum na nidhead fo ir díogmaraighe. O! a Thighearna, cad é comh fán-fiachtanach agus atá do ghrádh-sa dam cum tionnsgantha go maith, cum dul air m'aghaidh, agus cum deagh-chríche. Oir gan é ni féidir liom aon nid do dhéanad; act tréd' ghrádh-sa am' fuastadh d'féadfainn gach nid do dhéanad. O! a ghrádh fhior-neamhda, gan tú ni b-fuil luaidheacht air bith ionnainn, ná ni b-fuil aon de thabhartaibh na nádúra imheasa. Ni fiu dada eadhna, ná saidhbhreas, ainleacht ná neart, inntleacht, uchad ná aon tabhartas eile ad' láthair-se, a Thighearna, gan ghrádh. Oir tá tabhartais na nádúra coitcheann do'n olc agus do'n maith, act ir díoghlacadh dílis do'n dhonas togtha an ghrádh no an chaithnacht; agus measas gach aon, ais a b-fuil an ghrádh so fiúntach de'n m-beatha fhíorfhuighe. Tá an ghrádh so comh dírdheasc sin, nach fiu dada tabhartas fáidheadóireachta ná mídhúilidh, ná tairgealta dá áirde gan é. Ni b-fuil fós cheidheamh ná dóchas, ná aon tréighe eile taithneamhach ad' láthair gan ghrádh Dé agus a ghrádh O! a ghrádh mó-beannuighe, a fhaidhbheann le húdáilcidh na boicht i bhfiorais, agus a dhéanann úmhalchroidheach an té bhídeann faidhbir i mórán maitheasa, tar agus tuisling orm, lion mé air maidin dev' fólár, d'eagla go d-tuitfead m'anam i laige le tuirse agus le tuirse inntinne. Impidim orc, a Thighearna mé d'fágail ghrádh ad' láthair; óir ir léor dam do ghrádh-sa, gidh nach b-fagainn aon de na nidhibh fo ir taithneamhach leir an nádúir. Má bidhim i g-cathughadh agus i g-cómh-

lann gaċ tṙioblóide ní beiḋ eagla díoġbála orm an fad beiḋeaṙ do ġṙáṙ-fa agam. Is é fo mo neaṙt; is uaḋ ġeibim caḃaiṙ agus cómaiṙle. Tá fé níos láidiṙe'ná mo namaid uile agus níos ciallmaiṙe 'ná luċt na h-eagna go léiṙ. Is é fo áid-ṡlaiċ na ṡíṙinne, oide gaċ deaġ-ċeaġaiṙġ, folus an ċṙoide, fólás gaċ buaiḋṙid, díobaiṙċaċ gaċ doilġiṙ, fuagaiṙe gaċ fiṙ-eagla, alt gaċ caoindúċṙaċta, agus túiṙmiġċeoiṙ gaċ cṙoide-bṙuġaḋ! Cad é miṙe i n-eugmaiṙ, acht fmotán dṙeoiġte, neamċaiṙḃeac dán dual é ċeilġean amaċ aṙ an iċiṙ? Go naiḃ do ġṙáṙ-fa, uime fin, nomam agus am' diaid, am' ġṙíoṙaḋ ċum deaġ-ġnioṁ tṙé do mac ionmuin Ioṙa Cṙíoṙt. Amen.

---

56. CAIB.

Gup ceaṙt dúinn diúlcaḋ dúinn féin agus Cṙíoṙt do feaṙc-leanmain tṙéṙ an g-cṙoiṙ.

Cṙíoṙt.—A mic, imtiġ amaċ aṙad féin an oṙdeaḋ agus iṙ féidiṙ leaṫ, agus tiocfaid leaṫ de'n ṙéiṙ g-ceudna ceaċt aṙteaċ ionnamfa amail tuġċaṙ fuaimneaṙ aiġne do'n té naċ g-cuiṙeann a dúil i nidiḃ talmuide, maṙ an g-ceudna táċuiġċeaṙ le Dia an té diultuiġeann dá ainmianaiḃ féin. Is maiṫ liom tu foġluim, tú féin do feunaḋ do ṙéiṙ mo ċola-fa gan caṙaid ná geaṙán. Lean miṙe "Is mé an t-fliġe, an ṡíṙinne agus an beaċa;" gan an t-fliġe ní féidiṙ taiṙdiol, gan an ṡíṙinne ní féidiṙ beiṫ eolgac, agus

gan an beatha ní féidir maireachtain. Is mire an t-slighe nach fuláir duit do leanmain, an fírinne nach fuláir duit do chreideamain, agus an beatha nach fuláir duit do dóigheadh. Is mire an t-slighe neamthruaillighthe, an fírinne do-mheallta agus an beatha do-chríochnaighthe. Is mire an t-slighe fad-díreach, an fírinne árd-chéimeach, an beatha fíor-beannaighthe neamh-chruthaighthe. Má lonaidir am' shighe-se, géabair fios na fírinne a déanfar tú saoradh agus do threórughadh chum na beatha síorruidhe; "gidh b'é lé'r mian duil artheach do'n m-beatha, coiméadadh ré na h-aitheanta." Má'r mian leat fios d'fhághail air an b-fírinne, cheid mire: "má'r mian leat beith foirfe díol a b-fuil agat: má'r mian leat beith ad' dheisciobal agamsa, diult duit féin; má'r mian leat saoghal síor-buan, fán-naomhtha do fealbughadh, díreas an saoghal so; ma'r mian leat beith árdaighthe air neamh, úmluigh tú féin air talamh; má'r mian leat beith i seilbh na glóire am' fhochair-se, iomchair an chros am' fhochair; óir ní b-faghann aon daoine shighe na seun acht seilbhírighe na croise!

An Deisciobal.—A Thighearna Íosa Chríost, ó tá do shighe-se cúmang agus fá dhroch-mheas aig an saoghal, deónuigh mise dod' leanmain agus do beith fá thaiscuirne aig an saoghal. Óir ní b-fuil an seilbhreach níos mó 'ná a Thighearna ná an deisciobal ós cionn a máighistir. Deónuigh dam beith aig machtnamh air do beatha-sa, óir is ann a tá mo shánughadh agus síor-naomhtha, ní féidir liom taitneamh ná aiteas iomlán d'fhághail in aon nidh eile d'á leighim no d'á g-cloisim.

Chríost.—Anois a mhic ó léighis, agus go b-fuil fios na nidheadh so go léir agat, is fonuidhe duit má

ċóimlíonann tú iad. "An té aig a b-fuil m'aiteanta-fa agus ċoiméadann iad, is é a ġrádhuiġeann me, agus grádóġad-fa e-fean agus foillfeóċad mé féin do: agus cuirfead 'na fuide am' fhocair féin é i ríoġacht m'Athar!"

An Deifciobal.—A Tiġearna go n-déantar liom amhail a dúbhairt agus ġeallair, agus go d-tárlaid dhamh-fa fin do tuilleadh uait. Glacar an ċhor ar do láimhib-fe, agus déanfad í iomċar go bár do réir mar ċuirir-fe orm í. Go deimin ní b-fuil i m-beatha duine deaġ-fiaġalta acht chora; giodeadh is chora iad a threórfuiġeann go Parrtar. Tá an nid tionnfgnuiġte; ní dual dul air g-cúl, ná ní ceart tabairt fuar. Glacaid meirneach, a dearbhráithre, beid fora linn: is air fon fora dóġamar fuar an ċhoir fo; air fon fora déanfamaoid buan-t-fearamh.

Tabairfaid fé cabair dúinn, óir is é ár d-taoiseach, agus ár d-treórfuide é. Feud go b-fuil ár nig aig imteacht romhainn ċum thoda air ár fon: leanamaoir é mar laochra lán-ċródha, ná fearġad aon neach le h-eagla. Bíomír ullamh ċum báir d'fáġail go calma i macaire an ċómhraic agus gan ár g-clú agus ár n-dualgar do ċailleamhain thé teiteamh ó deilġneine na choire.

57. CAIB.

Nach ceart do duine beit pó chom-inntinneach an uair cuirtear i lochtaib éigin.

Criost.—A mic ir taitneamaige liom-sa tú beit úmhlach, foighidneach sá anacrathaib 'ná dá m-beidhtheá luathgháireach, diadha sá rath. Cad sát b-fuilir buaidheartha má théanthar no má theirtear nith fuarthach ad' choinne? Dá m-beidheadh sé nior mó nior cheart duit é cur leo' chroidhe; acht fgaoil tharst anoir é; ní h-é an ceud uair é; ná an uair dheighneanach má mharbhann tú a b-fad, in a d-teagmhóchaidh a leithéidhidhe so leat. Táir calma do dhaochain an fad nach d-tárluighfeann anmó ná achrann leat; mar an g-ceudna táir deagh-theagaisg, agus neartuighfeann tú cách leo' práidhtibh, acht an uair thagann aon thrioblóid obann a thrialls air do dhorus féin, caillir do chómhairle agus do mheirneach. Tabair aire air do mhór-laighe féin, a mhothighfeann tú go minic in achrannaibh fuarthacha go léor: gidheadh ir le inntinn do leasa a tárluighfeann na nithe so leat. Dílir ou' chroidhe gach dubhrón, cómh luath agus ir féidir leat é, agus má chuaidh ré i g-cnámh ort ná léig dod' chroidhe do bhrisdeadh, ná tú choiméad a b-fad i d-trioblóid. An cuid ir lúgha de, iomchair go foighidneach é muna b-féadair é gabhail chugat go luathgháireach. Agus gidh nár mhaith leat é fulang, agus do g-cluinfeá fearg air laraidh ad' aigne 'na choinne, déan dítchioll air í múchadh agus ná tuitead aon focal glamhránach

uair a ṫaḃairfeaḋ oilḃéim do'n lag. Is geárr go g-cuirfear corg air an g-confaḋ uaṫḃáraċ fin agus taḃairfear milleaċt do'n doġruin imṁeaḋonaċ fin trié aiṫfilleaḋ na ngrás. Mairim-se fós ar an Tigearna ullaṁ ċum neartuiġṫe leat agus fóláir níor lionmaire do ḃronnaḋ ort, má ċuirir do ḋóṫċar ionnam, agus gairm go beó-ċreidmeaċ orm. Coiméad d'aigne go ciuin, caoṁ-ionnan, agus bí ullaṁ air ṫuille fós d'fulang má'r gáḋ é.' Ná mear go b-fuil an donar air fad ort, má ṁoṫuiġeann tú buaiḋrid agus treun-ġaṫuiġṫe. Is duine ṫú agus ní Dia; is colann tú agus ní aingeal. Cionnar ṁearann tusa fearaṁ a g-cómnuiḋe air deaġ-ṡtaid na fubáilce an tráṫ ṫuiteadar aingil ar na flaiṫeasaiḃ agus áis g-ceud aṫair ar aoiḃneas Partais? Is mise an té d'áiridiġeann agus flánuiġeann luaḋ an dubróin; agus d'foillriġeann mo ḋiaḋaċt do'n droing dáil b'eól a laige féin.

An Deirciḃal.—O! a Tigearna go m-beannuiġṫear do ḃriaṫar; is milse dom' beul 'ná cís ṁeala. Cad déanfainn am' ċrom-anacrais agus am' ċúmġaċ muna g-cuirfeaḋ do naoṁ ḃriaṫra-sa meirneaċ orm? Cad is fiú uiṁir ná cáil mo ċrioblóideaḋ má ṫagaim sá deoiḋ go cuan mo flánuiġṫe deónuiġ deaġ-ċríoċ dam, a Tigearna, deonuiġ tairdiol fonuiḋe ar an t-saoġal so dam; bí a g-cómnuiḋe cuiṁneaċ orm; O! mo Dia, agus treóruiġ me isin m-bóṫar díreaċ dod' fiosaċt féin. Amen.

58. CAIB.

Nach coir nidhe fo-airde, na breitheamnair diamaire Dé do mionghnúsadh.

Criost.—A mic Dabair aire gan beith i g-comhcaint air nidhibh fo-airde, na air bhreitheamnair diamaire Dé; cad é an chúis, le a b-fágtar an té so mar so agus le a m-bronntar ghára air an duine eile úd: no cad e an chúis fá b-fuil an té so i d-tromboltóidh agus an té úd árduighthe? tá na nidhe so ór cionn cumair an duine; ná ní féidir d'aon neurún ná d'aon inntleacht tolladh i m-bhreitheamnas Dé. Dá bhrigh sin an uair chosaiann an námhaid na nidhe so no a famhail ad' chluair; no má chluineann tú daoine deirmireacha aig caint ortha, fiafruigh mar aon leis an b-fáidh fíoghamhail. "Táir-se ceart, a Thighearna, agus do bhreithfear díreach." Agus fós, "Tá breitheamhnair an Tighearna fior agus fiorairdhe iomda féin."

Is ceart beith eaglach roimh mo bhreitheamhnasaibh-se agus gan iad do ghnúsadh; de bhrigh go b-fuilid do-chuimhnighthe aig tuigsin daonna. Mar an g-ceudna ná fiafruigh agus ná bi aig aidhmior air dualgas na naomh, ná cia díobh is naomhtha no is mó céim i b-flaithear Dé. Is minic go d-tagann aimhréidhteas agus caoirán neamhtairbheach ar na nidhibh so; agus déanaid duine uabharmhail, baoch-mhaoidheach; uime sin, éirigheann formad agus fiaoch-fiorma idir daoinibh an fad bidheann an

ré ro go h-uaiḃneaċ oá ráḋ gur ṁoġa leir féin an naoṁ ro, agus an ré úo oá ḟneagairc gur ceárr an naoṁ eile úo. Ní ḃ-fuil tairḃe air biṫ i g-cóṁ-ċaint oe'n t-raṁail ro: acc mí-ṫaiṫneaṁ mór oo na naoṁaiḃ féin "óir ní mire Oia an aiṁreiġṫeir, acc Oia na ṁoṫċána," a ċóiṁḟearann níor mó iṁ úiṁírleacc 'ná in áiroe ouine féin. Beirtear cuio oe na oaoiniḃ le tearġráḋ i g-cumann ċum na naoṁ ro no na naoṁ úo; acc tá níor mó oe'n oaonnacc 'na oe'n oiaḋacc inr an g-cumann-ro. Ir mire an ré ṁġne naoiṁ oíoḃ go léir, a ḃronn gráġa oṁa agus ċuġ ċum glóire iao. Tá ṁor a n-oualgair agam-ra: o'ḟoṁġlacar iao le beannacc mo ṁilreaċta, o'aiṫin me mo ċlann ion-ṁuin ṁoiṁ ḟaoġal na raoġal; ċoġar amac ar an t-raoġal iao rul oo ċoġaoar-ran mire. Ġairmear oṁa lem' ġráraiḃ agus ċarṁuingear ċuġam iao lem' ṫrócuire. Ċṫéoruiġear raor iao tré ṁóran caṫuġaḋ; ċuġar roláir briogṁara óiḃ, ḃronnar buan-t-rearaṁ oṁa agus ċoróinear a ḃ-roiġre! Ir aiṫniu óaṁ-ra iao ó'n g-ceuo ouine gur an ouine oéiġeanac, agus oeoċaim iao go léir le gráḋ oo-ṁearoa. Táim ion-ṁolta in mo naoṁaiḃ go léir, ir ceart mé ḃeannuġaḋ agus o'onóruġaḋ tar meoḋan in gac aon oíoḃ rá leiṫ, ó ṁóruiġear go glóriṁar iao, agus ó ċoġar o'n t-ríorruiḋeacc iao gan aon ṁoiṁ-luaiḋeacc air a o-taoiḃ féin. An ré, oá ḃruġ rin, a óiṁearann an ré ir lúġa oem' naoṁaiḃ-re, ní ċugann onóir oo'n naoṁ ir mó, óir ir mire ṁġne naoiṁ óíoḃ, beag agus mór mar rá riao. Agus an ré ċaṫcuirniġeann aon oe na naoṁaiḃ caṫcuirniġeann ré mire, agus a ḃ-fuil oe naoṁaiḃ i ṁoġacc na ḃ-flaiṫear.

Táid uile mar aon thé ceangail an ghráidh; táid uile air aon aigne, air aon inntinn agus air aon toil; agus ghráduighid uile a céile fá seach.

Agus fós, nid ir áirde go mór 'ná sin, ghráduighid mise nior mó 'ná iad féin, ná a n-dualgar. De bhrigh go b-fuilid áitduighte ór a g-cionn féin agus deilithe ó'n b-féin-gean, sluigtear suas iad go h-iomlán am' ghráidh-sa in a b-fagaid suaimhneas síorruidhe fáraoibhinn. Ní b-fuil aon nid le'r féidir ionntóigh uaimse, ná fós a meisneach do lagúgad: de bhrigh beid lán de'n sínnne síorruidhe, táid air laraid le teine domúcda na caidcanacta. Uime sin, coisgead daoine ceadfádacha, collaidhe, le nach féidir aon nid do ghrádughad a d-taob amuigh d'á suaimhneas féin, de chonfróid de thaob stáide na naomh; óir cuirid leis agus buainid de do réir a g-claon-inntinne féin, ní do réir taidhnim na sínnne síorruidhe. Tá alán in ainbfios, go h-áirigthe an drong neamh-foillrigthe, nach b-feadair cionnas aon duine do ghrádughad le síorfearg sriosadálta. Claonaid fós cum an té so nó an té úd, le cumann nádúrda no le muinteasardas daonna agus do réir a d-tuairime fá nidib an t-saoghail so, sead bídeann a m-bagaimail fá nidib an t-saoghail eile. Act tá soiridealbad, neamh-coimhail idir bagaimail neamh-iomlán na n-daoinead saob-chiallach-so agus fáir-fior na muintire a léir-mhaidhnann thé lonnsad na foillre a tagann ó neamh.

Tabair aire, dá bhrigh sin, a mhic, gan labairt go h-eudromh air na nidib so a fáruigeann do léir-fior; act déan do lán-dícheall air beid 'na measg i mogadh Dé, fág gur tú an té bud lúga ann. Agus dá m-b'

fior do duine cia ir naomta 'na ceile; no ir mo céim i b-flaitear Dé, cad é tairbe an feara sin dó? Muna n-úmluigid ré é féin de dhuim an eoluis sin am' láthair-se agus m'ainm do molad níos díogbaraighe. Ir mó taitnigeann le Dia go mór an duine cuimniughadh air iomadamlacht a peacadh air deirce a dhéigceadh agus air a cianntacht ó foillseacht na naomh 'na beith aig aidhnios cia aca ir mó no ir lúga. Ir fearr go mór iolmaighuide na naomh d'impuige le h-úmuighthibh agus le déoraibh agus guide cúca air son a d-todhaimne le h-inntinn úmal 'na beith aig sgrúdadh a rún le cearduibh díomaoine. Tá na naomh air a lán-t-sásadh; dá m-b'éol do daoinibh beith sásta agus a m-béil do corg air baoth-chómhrádh.

Ní déanaid maoideamh coidche ar a n-dualgar féin, de bhrigh nach g-cuirid aon mhaith in a leith féin, acht am' leith-se: óir ir mise a bhonn an uile oibe ar mo cantannacht do-cuimhnighthe. Tá siad cóir tuilte sin de dhan-ghrádh Dé agus de luathgháir lán-aoibhinn nach b-fuil aon earba air a nglóir ná air a ronar.

Ní b-fuil dá áirde céim na naomh air neamh nach gur b'iomadamla a n-úirísleacht; agus dá bhrigh sin, nior foigse damsa agus níos mó am' ghrádh. Agus, uime sin, a dubairt naomh Eoin i leabar na d-taisbéanadh "gur theilgeadar siad a g-coróinidhe i láthair Dé, tuiteadar air a n-aghaidh i b-fiadhnaise an Uain, agus d'adhradar an té mhaireann go saoghal na saoghal." Ir iomda duine fiadhnuighthean cia ir mó i ríoghacht na b-flaitear, nach b-feadair an m-beidis féin fiúntach air beith cómáirmhidhe ameasg na corad ir lúga ann. Ir mó an nid beith ins an áit ir lúga air neamh mar a

b-fuil gac áit áiroéimeac; oir gairmfear clann Dé siob go léir agus beirid go léir 'na g-clann aige. "Beird an té ir lúga amail míle, agus eugfaid an peacac na g-ceud m-bliadain." Oir an uair fiarfuig na deirciobail "cia buid mó i ríogacht na b-flaitear?" Fuaradar an freagrad ro "Muna b-fillid fib agus beid mar leanba beaga, ní fiacfaid fib arteac go ríogacht na b-flaitear." "Air an adbar sin, gid b'é úmlocar é féin air nór an leinb ro, ir é sin ir mó i ríogacht na b-flaitear." Mí-ád oirca do nac n-deónuigeann iad féin d'úmlugad amail leinb; oir ní leigfid doirus ífiolla na ríogacta neamda arteac iad.

Mí-ád fós agus maiig air lucht an t-saidbir, aig a b-fuil a fólár annso aca; oir an uair fiacfar na boicht arteac go ríogacht na b-flaitear, caitfid fiadfan fanmuin aig uaillfeartac air an d-daoib amuig. Bidid luatgáireac a daoine úiríle agus bíod átar orrmaib a daoine bocta, oir ir lib-re ríogacht Dé; má fíublann fib i m-bealac na firinne.

---

59. CAIB.

Gur ceairt gac muinigin agus gac dóicear do dul i n-Dia amáin.

An Deirciobal.—O! a Tigearna, cá b-fuil an muinigin a tá agam-fa air an t-saogal so, agus cad é an fólár ir mó ir féidir dam d'fágail air an d talam so? An é nac tusa, a Tigearna Dia, an té

nach féidir a thócuirse d'áireamh? Cá fhad fiamh a bhíodar air fógnamh gan tú, no cá fhad fiamh a bí orthóchádh liom an fad a bhídir-se am' fhochair? B'féidir liom beith bocht ad' fhochair-se 'ná fairsing ad' eugmais.

Bhuidh rogha liom fanmhuin air talamh ad' fhochair-se, 'ná uil air neamh gan tú: tá na flaithis gidh b'é áit a bh-fuilir-se, acht an bár agus irrionn ins an áit nach bh-fuilir. Tá mo mhian iomnadh, agus uime sin ní fhuláir dam beith aig ornuighil agus aig eugcaoineadh agus aig úrnuighe orit: fá dheoidh ní féidir liom mo dhóthchar do chur in aon neach chum cabhartha in a h-am féin do thabhairt dam acht iomnadh-sa amháin mo Dhia. Is tú mo dhóthchar agus mo mhuinighin, is tú mo fhólár agus mo chaisil gach neach.

Loisgeann cách a thairbhe féin, ní loisgeann tusa acht mo leas agus mhi-fhánughadh-sa agus iomtholgann tú an uile nidh chum tairbhe dam. Gidh go gceadhuighean tú cathaighthe iolamhda agus anacra do thárlaidh dam, gidheadh is chum mo maithesa d'órduighean tú na nidhthe so, óir tárdhálann tú do'fheirbhirighe iomhuine air mhíle módh eugcamhail. Agus budh cheart tú mholadh agus do ghrádhughadh fá na tárdhálaibh so chómh maith agus dá lionfá mé le fólas neamhda.

Is iomnadh-sa air an adhbar sin a chuirim mo dhóthchar agus mo chomairce. O! mo Thighearna Dia; is duit-se foillsighim mo thrioblóidibhe agus m'amghair go léir, de bhrigh go bh-fadhaim gach nidh earlán, neamh-fhearamhail, dá bh-feicim, a dtaobh amuigh díot-sa. Óir ní bh-fuil tairbhe dam i mórán caisil, agus is lag an fhuigheadh is féidir le luchd mo chabhartha do thabhairt dam; tá cómhairle na n-daoineadh nglice gan fághaltas in a bh-fheagha

orm ; ni b-fagaim fólár a leabraib na fuad ; ni féidir maoin ná mór-fairdbreas me fuargailt ; ná le h-áit uaigneach ná dainglean me caomnad muna d-tagair féin le cabair agus le cungnamh, le neart agus le fólár am' furtacd, am' teagarg agus am' faorad. Oir ni fiu dada na nidce fo a famluigeann cum ár fonair agus ár fiodcána an tiád bidir-se ar lácair ; agus go fírinneach ni bronnaid aon t-fonar oirrinn. Ir tura, dá brig sin, tobar na h-uile maitheasa, ámh na beatha agus doimneas na h-eagna, agus ni b-fuil fólár air dhuim talmhan ir mó aig do feirbíreachaib 'ná a n-dóchas do chur ionnad ór cionn an uile nid ! Ir cuigas-sa d'árduigim mo fúile ; ir ionnadsa, O ! mo Dia, a athair na trócaire a cuirim mo muinigin. Beannuig agus naomhuig m'anam le beannacht neamhda, ionnas go m-beidead fé mar naomh-ionnad comhnuide agad-sa, agus mar furdeachán do glóire fíorghuide-se ; agus ná fagtar aon nid i d-teampoll do Dhiadachta-sa, a tabharfad marlad do fúilib do Mhórdacta. Do réir mórdacta do maitheasa agus iomadamlacta do thrócaire, feuch go truaig-méileach orm, agus éirg le h-úrnuigthib do feirbírig boicht a tá i n-díobaltacht a g-cian uait-se i n-dúthche gháile an bháis. Comair agus caomnuig anam do feirbírig ameasg an oiléin so de gluaisib na beatha thuailligthe so, agus tréoruig é leo' gráfaib tré fligе na fiodcána go dúthche na foillse fíorghuide. Amen.

an ceaṫramaḋ leaḃar.

de'n t-sácráimint.

1. caib.

Guṫ Críoṡt.

"Tagaiḋ cuigam-sa, sib uile air a b-fuil duaḋ agus tromualaċ, agus tabarfad sionnsaraḋ dib."—n. Maṫa, xi, 28.

"Isí m'feoil féin an t-arán a ṫabarfad-sa mar beaṫa an domain."—n. Eoin, vi, 52.

"Tógaiḋ agus iṫiḋ: Isé so mo ċorp féin, a ṫabarfar suas air bún son-sa: Déanaiḋ so a g-cóimċuimne orm-sa."—1 Cor. xi, 24.

"An té d'iṫeann m'feoil agus d'ólann m'fuil-se cómnuigeann sé ionnam-sa agus mise ann-sean."—n. Eoin vi, 57.

"Is sriorail agus beaṫa na briaṫra a labraim-se lib."—n. Eoin vi, 4.

De'n mór-urraim lé'r cóir Críoṡt do glacaḋ.

Is iad so do briaṫra-sa, a Chríoṡt, a sírinne sior-nuiḋe, gid naċ n-dúbraḋ iad air an am g-ceudna, agus naċ nabadar sgrioblṫa in aon láṫair. De brig, uime sin, gur b'iad do briaṫra-sa iad agus go b-fuilid sior, is ceart dam-sa iad do glaċaḋ le buideaċas agus le creideam.

Is iad so do briathra-sa de brig gur labrair iad; agus is iad mo briathra-sa mar an g-ceudna iad de brig gur air son mo flánuigte-se do labrair iad. Glacaim go toileamail ó do beul-sa iad, ionnas go m-beurfaidís gleim níos daingne air mo croide. Gníomhuigeann na briathra-sa a tá lán do fuaimneas agus do gliád le mór-meirneach mé; acht fganfuigeann mo peacuide féin me, agus cuireann mo cogús neamglan air g-cúl me ó iúmdiamair cóm mór sin. Briathuigeann milreacht do briathra-sa me, acht meádann tiom-ualach mo claon-beart síos me. Óirduigeann tú dam tuall oir go dóicheach, má's mian liom beit mann-fáistech leat féin; agus beata na domharbacta do glacad, má's mian liom beata agus glóir síorruide d'fágail. "Tagair," a deirir liom, "sibse uile a tá fá duad agus fá chiom-ualach, agus tabairfad-sa fionnfuarad dóib." O! a briathra milse mór-cáradair i g-cluasaib an peacaig, le d-tugair-se, a Tigearna Dia, cuiread agus fáilte do'n b-peacach m-bocht cum teachta glacad do coisir fán-naomhta! Acht cia h-e mise, a Tigearna, go lámhócainn teacht a tuall oir-sa? Feuch nach b-fuil flaitheas na b-flaitheas ionamail air tú congbáil agus fós a deirir, "tagair cugam-sa sib-se uile." Cad a challuigeann an deónugad diogbaltach agus an cuiread sió-muintearda so? Cionnas d'féadfad-sa tuall oir an tan nach léir dam aon mhaith ionnam féin ar a g-cuirpinn mo dóicheas? Cionnas d'féadfad-sa tú threórugad dom' áras ó tugas marla cóm minic sin dod' deagghnúis? Tugann na h-aingil agus na h-árdaingil naomh-urlaim duit, briathar uamhann agus eagla air

naoṁaiḃ agus air na fíreunaiḃ féin ; agus a deir tú "tagaiḋ go léir ċuġam." Muna m-beiḋeaḋ gur tura, a Ċiġeirna, do labair na briaṫra ro cia ċreiḋeaḋ iad ? Muna n-óiḋuiġ tura duinn triall oirt, cia aiġ a m-beiḋeaḋ meirneaċ a ḋaoṫain ċum teaċt i ngeárr duit ?

Feuċ gur ċaiṫ Naoi, giḋ gur duine ceart é, ceud bliaḋain aiġ déanaḋ na h-áirce, ċum é féin agus beagán eile do ṡaoraḋ ó'n díle ; agus cionnas d'fhéadfaḋ-sa air aon uair amháin mé féin d'ullmuġaḋ ċum Cruċuiġṫeóra an domain do ġlacaḋ leis an urraim is dual dó ? Rigne Maoir, do mór-feirḃíreaċ agus do ċarraid mó-mhuinteara ḋa, áirc d'adhmad neamh-ṫruailliġṫe agus cúmduiġ í le h-ór ġlan-ċeárduiġṫe ionnas go g-cuirfeaḋ fé cláir an diliġe air d-taisge innte ; agus an féidir damsa, chéadúir mor-ċaiḋṫe ċuir fómham dura, cumadóir an diliġe agus tabairṫóir na beaṫa do ġlacaḋ cóm furus so ? Ċaiṫ Solam buḋ ċiallmhaire agus do b'eagnuiḋe de rigḋiḃ Israel reaċt m-bliaḋna aiġ déanaḋ teampoill ġle-mhairiġ ċum do naomh-anma do mór-molaḋ ; agus ċaiṫ oċt lá iomlána dá ḋia-doirḃiṫ : d'íoḋbair fé míle offráil fíoṫċána agus ċuig áirc an ċonnairċa do'n áit ullmuiġṫe fá n-a cómair, le fuaim agus fionn-ċéol buaḋball i g-ceart-mheoḋan gaċ líṫir agus mór-ġáirdeaċair. Agus cionnas d'fhéadfad-sa a tá am' ḃoċtán ḋona tú tabairt arteaċ am' áiar féin, an triáṫ gur diṫċioll dam aon uair beag amháin doċaiṫeam mar is cóir ; agus a ḃuiḋe le Dia go g-caiṫfinn aon leaṫ uair amháin mar buḋ ḋual dam !

O ! mo Dia cad é meud an diṫċill a rugneadar-san

cum tú fárad? Fanaor! ir beag a déanaim-re! ir beag an aimrir a caitim am' ullmúgad féin cum cumaoine! Ir anam bídim léir-cnuadraighe; ir pó-anam bídim saor ó'n uile mearbal? Agus go fírinneach, i b-fiaghnaire do mórdacta pó-naomta-ra, níor ceart d'aon smuaineadh neamh-cuibe teacht am' aighe, ná aon nid cruthuighe fealb do ghabail am' chroide; de bhrig nach aingeal a ghlacaim in ordaidheacht, acht Tighearna na n-aingeal.

Agus fós tá roirdealbad mór roir áirc an connarta agus a raib innte, agus do corp pó-naomta-ra mar aon le n-a fearraib; roir íodbarta fo an neacta, a bí mar fiogracha air a raib le teacht agus fíor-íodbuirt do choirp-re, in ar comlíonadh na sean-íodbarta fo go léir.

Cad fáth, uime sin, nach b-fuilim níos mó air larad le dian-ghrádh ad' láthair? Cad fáth nach n-ullmuighim mé féin nios cúramaighe cum do naomh-tabairt do ghlacadh, an tráth tairbéan na príomh-aithreacha naomta, na fáighe, na muighe féin mar aon leir na daoinib a g-coitcinne an oifreadh sin de cumann caoin-dúthracha a déanadh adhradh agus onóra dhuit.

Do sinc an mhaith uasal árd-naomta Dáibhi air a lán-dóthchoill ór comhair árduighe an Tighearna, ag cuimhniughadh na mór-tabairtear a bronnadh i n-allódh air na h-aithreacaibh. Rugne fé dhírithe céadh air cumaibh solchruthacha; agus dánta diadha agus d'órdughadh iad do canadh le luathghair; fémin fé féin go minic iad air an g-cruit g-ceólmhar fá chaoin-oidhear an Spioraid naomh. Teagairg fé clann Israél cionnar bud ceart Dia do mholadh agus d'árd-adhradh le fíor-iomláine a g-croidhe.

Má tairbéanaḋ an oifreaḋ fin onóra agus áird-mholta ór cómhair áirce an reachta: cad é meud na h-onóra agus na h-árd-urramaime budḋ ceart dhamh-sa agus do gach criosduighe do tairbeánaḋ i láthair na naomh-fhácramínte so, agus a glacaḋ coisir chaomh-áluinn Chríosd?

Is iomḋa daoine mithean ó áit go h-áit ag ionnsuighe thairidh na naomh, agus gabaid iongna air gach-cloisdin a b-fearta: feuchaid go h-iongantach air mhaise agus bhreágacht a d-teampoll, pógaid agus deochaid a gcnámha beannuighthe a bhidheann cúmhduighthe i n-eudachaibh ríoda fá bhrataibh báirdhuide óir; agus feuch go bfuilir féin láithreach annso air an altóir agam-sa, mo Dhia, a naomh na naomh, a Chruthuighthoir an Domhain, a Thighearna na n-aingeal! Is minic gur deirmireacht a beireann daoine cum padhairc d'fhagail air na nidhibh so, ionnas go m-beidheaḋ fseul nuaḋ aca le h-innsin. Agus, uime sin, is ró-fhuasach é toradh a d-tusus, go h-áirighthe an tan mithid anonn agus anall go luath-inntinneach gan fiosr-dhoilghios a d-taobh a b-peacaḋ. Acht annso, i fácramínt na h-altóra, táir féin go h-iomlán láithreach ad' Dhia agus ad' dhuine fíos, Chríosd iosa: ar a b-fagbail toradh líonmhar na fláinte fíosruidhe chómh minic agus glacthar thú go húntach, fíos-dhiaḋa.

Agus ní tarruingtheas cuige so innn le luath-inntinn, le deirmireacht ná le fáḋail na g-ceadfaḋ, acht le cheidheamh daingean, le dóchas diaḋa, agus le cairtannacht ionnuic.

O! mo Dhia, mo Chruthuighthoir do-feicse na cruinne nach iongantach a pomneann tú linn! Nach caoin, cairtanach d'órduighean tú an uile nidh cum tairbhe do chlainne toghta féin, dá d-tugair thu fein le glacaḋ i

rácmáimínt na h-altóra. Óir rámuigeann ro gach tuigsin daonna; ir é ro go h-áirigte a gníomuigeann agus larann croidhe na b-fíreun le teargmáid.

De brig go b-fagaid do clann dílios a caiteann a m-beatha go deag-mairtha gnáth na caoin-dúthactha agus caom-ghnáth na rubáilce, tré glacad na rácmáimínte nó-ármaimla ro go minic air deag-tsaid.

O! ir nó-iongantach gnáth faluigte, na rácmáimínte ro, a bronntar air cáirdib Chríost; nach féidir do lucht an dídhenidh ná na b-feile-b-fearr do motúgad. Is iad an t-rácmáimínt ro a bronntar gnáth fríomadálta; athnuaigtear tréigte faona an anama: agus aithfillean maire agus mór áilleacht a bí roime ro rá doilb-deó an feacaid! Agus air uairib bídeann na gnáth ro dóm brídgmar rin air dor go nearthuigid, ní h-é amáin, an t-anam, acht fós an corpán anbfannach féin, tré lionmaireacht na cnádad a bronnaid air.

Gidead is fád duairsir agus dubróin rinn beit dóm failligeac fuarcarac agus támaid: agus gan tsall air Chríost do glacad le diogbail agus le cumann níor mó 'ná motuigimíd, óir is é Críost lán-dóthcar agus dualgar na muintire a slanócar! Óir is é ár naomhtacht agus ár b-fuargladh é; is é ár b-furtacht é in ár n-oilithreacht agus feun ríomhuide na naomh.

Is mór, dá brig rin, an t-adbar doilgir agus dubróin, lúgaid an cúrsaim a tugann urmór na n-daoinead do'n múindiamair slánuigte ro, a luacgáireann an neam agus domairceann an domhan. O! daille agus calcaidheacht croidhe an duine nach d-tugann níor mó aire do'n tabairtar do-labairte ro;

agus a cuireann i neamh-fuim thé n-a úráid laechamail!

Dá m-beidheadh an t-ráchráimint so dá follamnughadh in aon áit amháin agus dá coimhlighead le h-aon t-ragairt amháin imr an domhan, nár mór an dúil a bheidheadh aig daoinibh dul go d-tí an áit sin, agus fá thuairim an t-ragairt sin, go b-feicfidís na súinnidhamha beannuighthe sin dá follamnughadh. Acht anois tá mórán ragairt ann, agus tá Criosd dá orráil suas i mórán d'áitibh; ionnas go b-foillsfeochaidhe grádh agus grádha Dé nios mó do réir mar tá an naomhchumaoine so leathnuighthe air fead an domhain. Mile buidheachas leat, a dheagh Íosa, a aodhaire fhoighidhe, a dheónuigh sinn-e, na diobairtigh bochta, do chúghadh leo' chuid fola agus feóla fíor-uairle, agus cuireadh do thabairt dúinn de chaoin-chómhradh do béil beannuighthe féin, teacht aig glacadh na súinnidhamha so, aig rádh, "tagaidh chughamsa fíb-se uile a tá fá dhuadh agus fá throm-ualach agus tabharfaidh-sa fionnfhuaradh dhíbh."

2. caib.

Go b-foillsighear maitheas agus mór-ghrádh Dé do'n duine imr an t-ráchráimint so.

An Deisciobal.—O! a Thighearna le muinighin in do mhór-mhaitheas agus in do fhír-thrócuire tagaim bheodhe chum mo Shlánuighthéora, ocharach, tairtheal chum tobair na beatha, fíor-bocht chum righ na b-flaitheas; mar ógladh chum a Thighearna, am' chéadtúir chum a

Cruċuiġċeóra, am' ċruaġán léir-fgriofta cum mo fóláruiḋe ró-ḋíliof. Acċ cionnar a ċárluiġeann re ro ḋam-fa go d-ciocfá-fa ċuġam? Cia h-é mire go m-bronnfá ċú féin orm? Cad fáċ d-tóġann mo leiċéid-re de peacaċ malluiġċe fearam ad' láṫair?

Agus cionnar ḋeónuiġeann cura teaċt a cmall air an b-peacaċ? Ir aiċnid duit do feirbíreaċ, agus naċ b-fuil aon maiṫ ann, cré a m-b'féidir leir do ċion-fa ṫuilleaḋ. Aomuiġim, uime fin, mo neamfiúntar féin agus do mór-maiṫeas-fa: molaim do blá, agus beirim buiḋeaċas leaṫ air fon do ċaṫanaċta gan teóra! Óir ir de ḋruim do gnáḋ a figir fo agus ní mar ġeall air mo ḋeaġ-ċréiġeaḃ-fe; ionnas go b-feicfinn do maiṫeas níor foléire, agus go g-cuirfeá do gnáḋ níor líonmaire in aċrann ionnam, agus go n-deaġ-molfá an úirírleaċt níor iomláine ḋam. Air an aḋbar fin ó ċaiṫniġeann an nid fo leaṫ, agus ó óirduiġir a beiṫ mar fin: caiṫniġeann mar an g-ceudna do ċaom-ḋeóntaċt liom-fa; buḋ ró-maiṫ liom naċ g-cuirfeaḋ mo ċlaon-beartа corg air biṫ oir.

O! a Íofa fáir-miliġ, a ṫobair na féile, ir ró-ḋual duit molaḋ fíor-buan, buiḋeaċas agus uirriam gan teóra air fon do ḋoirir fáir-naomṫa do bronnaḋ orrainn; taḃarfar naċ féidir le teanga ḋaonna a mórḋaċt d'úrilaḃraḋ mar ir cóir. Acċ cad air a m-beiḋ mé aig fmuaineaḋ, lá mo ċumaoine, an uair ċrialfad air mo Ṫiġearna, an fáṫ naċ féidir liom ḋoiḋċe an oideas uirriame a ṫaḃairt dó agus ir dual, gid gur mian liom é glacaḋ go craiḃteaċ caoinṗúṫaċtaċ? Cad air ar b-féidir liom fmuaineaḋ

b'ḟeárr agur buḋ ḟolláine ḋom' anam 'ná me ḟéin ḋ'úṁluġaḋ go h-iomlán aḋ' láṫair agur ḋo ṁaiṫeas ḋo-ḋuimriġṫe ór mo ḋionn ḋo ṁór-árḋuġaḋ? Molaim agur mór-árḋuiġim ṫú, mo Ḋia, go ríorruiḋe; ḋiṁeasaim mé ḟéin agur úṁluiġim ḋuit-se gá ḋoiṁneas mo ṫáirse ḟéin.

Feuḋ gur ṫusa naoṁ na naoṁ, agur gur mise ḋaorgas na b-peacaḋ. Feuḋ go g-claonair ṫú ḟéin anuas ḋuġam, agur gur mian leaṫ beiṫ am' ḟoḋair Tuġair cuirseaḋ ḋam ḋuṁ ḋo bainírse mar a ḋ-taḃarsair biaḋ neaṁḋa agur arán na n-aingeal le n-iṫe ḋam, ní arán eile gan aṁras aċt ṫú ḟéin, an t-arán beó a ṫáirling ó neaṁ agur ṫugann beaṫa do'n ḋoṁan!

Feuḋ cao ar a ḋ-tagann gráḋ! meuḋ na g-caoṁḋeónuiġṫe a roillriġṫeas ḋúinn! Is lionṁar an buiḋeaċar agur an t-árḋ-ṁolaḋ, is ḋual ḋuit, a Ṫiġearna, air son na niḋṫeaḋ so! O! buḋ ṫairḃeaċ, ḟolláin í do ċóṁairle aig cur na Sácráimínte so air bun! O! is ruaisc, sár-aoiḃinn an ḟleaḋ í so in a ḋ-tugair ṫú ḟéin mar biaḋ ḋúinn! O! is sár-ionganṫaċ iaḋ do ġniomaiṫe-sa, a Ṫiġearna! Is cómaċtaċ iaḋ ḋ'ḟearta, agur is ḋo-mealṫa ḋ'ḟírinne! Óir labrair-se an briaṫar, agur bí an uile niḋ déanta, agur rugeaḋ gaċ niḋ ḋ'óróuiġir-se.

Is ró-iongantaċ an niḋ é, agur is ḋual é ċreiḋeaṁain, gid sárruiġeann gaċ cuisrin daonna, go b-fuilir-se, a Ṫiġearna Ḋia, aḋ' Ḋia ḟírinneaċ agur aḋ' ḋuine ḟírinneaċ, go h-iomlán sá gnéiṫiḃ araín agur síona, agur go n-iṫeann an ṫé a ġlacann ṫú gan ṫu caiṫeaṁ! Buḋ ṫoil leat-sa, a Ṫiġearna na n-uile

'tnéir an t-sacramint-se, lonugad ionnain-ne, gid nac naib gád le h-aon neac agat. Coimeád mo croide gan béim ionnat go follamnócainn niot minice do suindiamara-sa le cogur glan, luaitgáineac, agus go nglacfainn cum mo slánuigte fiorruide na suindiamara-sa d'ordugud agus cuirfir féin air bun mar buan-onóir agus mar cuimniugad fior ort.

Bí luaitgáineac, O! anam: agus tabair na milte buideacar do Dia air son an tabairtair só-uarail so, an sólár sár-aoibhinneo d'fágáil agat i ngleann so na n-deor. Oir cómh minic agus d'aenuaduigeann tú an suindiamar so agus glacann tú corp Criost, follamnuigeann tú gniomh d'fuargalta, agus bidean tú nann-sáinteac i mór-luaidéacaib ár Slánuigteóra! Ní deidean laghugad doidce air grád Criost, agus ní féidir do'n t-sárad, a dug sé do'n Aeair fiorruide beit caitte go brád.

Dá bfuig sin, bud ceart duit-se tú féin a cur i n-ordugad do'n t-Sacramint so le beódact do meanman d'aenuadugad agus suindiamair so do slánuigte do meaduga le léir-mear lán-aineac. Agus cómh minic agus deirir, no d'éirdir airsion, bud ceart do samluga cómh mór, cómh tabacomar, agus cómh taitneamac agus dá m-b'é sin an deud lá a túirling Criost ó neam i m-bfainn na Maigdine do glacad colna daonna; no an lá a bí sé i g-croir a taorgad a duid sola sior-uaisle air son na cine daonna!

3. caib.

Cur ro-tairbeac cumaoine do glacad go minic.

An Deirciobal.—Feuc go d-tagaim cuga, a Tigearna, ionnar go b-fograd do diodlaicide orm, agus go b-fagainn taitneamh ad' baimir neamda, a gleusair fein, a Tigearna i n-iomadamlacd do milreacta do na boctaib. Feuc gur ionnad fein, a Tigearna, a ta gac nid ir mian agus ir ceart dam d'iarraid; ir tú mo fláinte fíorraide agus m'fuargailt, mo dódcar agus mo neart, m'onóir agus mo gloir. Tabair, air an adbar sin, luaigáir a n-diu d'anam do feirbirg, de brig gur áirdeadar m'anam cuga, a Tigearna lora. Ir mian liom tú glacad le h-urraim agus le cráibdeacd: bud geal liom tú tabairt arteac am' áras, ionnar air nór Zachéus go b-fagainn do beannacd agus go m-beidinn cóimáirmidde ameasg sleacta Abraham. Ir ró-fada le m'anam go b-fagann ré an oileamain neamda so; tá mian air mo ghoirde beit táirde leat.

Tabair tú fein dam agus ir leór sin dam, de brig nac b-fuil tairbe in aon t-sólár gan tusa. Ní féidir dam searam beó ad' eugmaire, agus muna d'tugair cuairt orm, ní mairead. Agus, uime sin, ní fuláir dam triall ort go minic agus tú glacad mar leigear mo flánuigde d'eagla go d-tuitfinn in ant-fainne air an m-bócar muna b-fagainn an oileamain neamda so. Óir ir mar so bud doil leat fein a rád, lá dá nabair, a lora

pó-thócuipiġ, aiġ craobhġaoileaḋ do'n b-pobal agus aiġ leiġeas an liomaḋ aicíḋ, "ní áil liom a léiġean uaim 'na d-troṁġaḋ d'eagla go naċraiḋíṁ in anḃrainne air an t-sliġe." Roinn mar an g-ceudna anoir liomsa, ó dheónuiġir tú fein d'ráġḃáil ins an t-sácráimint so mar fólás do na fíreunaiḃ. Óir is tusa biaḋ bhíoġmar an anma; agus giḋ b'é caiṫeann go fiúntaċ tú, beiḋ sé 'na oiġre fann-ṗáirteaċ air an nglóir fíorṁuiḋe. Tá sé pó riaċtanaċ ḋaṁsa a tuiteann so minic i n-dáraċd an ṗeacaiḋ, a bhíḋeann suas failliġeaċ i leas m'anma, mo neart d'aṫnuaḋuġaḋ le gnáthúrnuiġṫiḃ agus le síor saoiṫiúnaiḃ; m'anam do ġlanaḋ agus do ġníoraḋ le tearġnáḋ d'eagla go d-tuitfinn óm' dheaġnún dá g-cuirfinn suas síor saoe de.

Tá céadṫaḋa an duine claon do'n olc ó'n óige; agus muna d-tiocfaiḋ do leiġeas naoṁta fuirtaċd air, tuitfiḋ sé gan maill i g-cleaċtaiḃ níor measa. Tairmingeann an cumaoine naoṁta dá bhriġ sin ó'n olc é agus neartuiġeann i maiṫeas é. Má táim-se ċóṁ failliġeaċ fuaiṙċaraċ so anoir in am cumaoine do ġlacaḋ, no airsinn do ráḋ, cionnas beiḋeaḋ an sseul agam muna d-tógfainn an leiġeas, agus muna lorgfainn caḃair ċóṁ éifeaċdaċ so? Agus giḋ naċ b-fuilim oiṁeanṁaċ gaċ aon lá air airsionn do ráḋ, giḋeaḋ déanfaḋ díċċioll in am ċóir air na súindiaṁna ráṙ-naoṁṫa so do ġlacaḋ agus air mé féin a dhéanaḋ fann-ṗáirteaċ ins na gnáthaiḃ ċóṁ táḃaċdaṁar so. Óir is é so an fólás is bhíoġmaire aiġ an anam b-fíreunda an fad lonuiġeann sé ins an g-corpán so-mharḃṫa i g-ciaṁ uait-se, se sin, beiṫ cuiṁneaċ ort-

ra a Dia go minic, agus a dian-grádh do glacadh le h-aigne fíor-dhaoa.

O! a chaomh-dheónuighadh iongantach do naomh-cheana ra orraimn-ne, go d-tiocfá-ra, a Thighearna Dia, Chruthuighthoir agus beódhuighthoir na fhíorraidhe go h-uile, gur an anam m-bocht agus a ochus do fágadh le h-iomadamhlacht do Dhiadachta agus do dhaonnachta. O! mheanma fona, a anam bheannuighthe, a thuilleann tusa, a Thighearna Dia, do glacadh go cráibhteach agus a líontar, dá bhrigh sin, de gháirdeachus fhíorradhálta.

O! nach mór an Tighearna, a glacann ré! nach gráomar an t-aoidhe a tugann rá'n árar! nach gruamach an cómpánach a glacann ré! nach dílir an charaid a gabann ré chuige féin! nach maireach mór-áluinn an chéile a dheochann ré, d'ár dual grádh tar gach nidh chruthuighthe! Bíodh neamh agus talamh mar aon le n-a n-óghnáidhibh maireamhla, cuin ad' láthair-re, a dian-ghrádh mo chroidhe, óir is uait-re fuaradar gach maire agus mór-bheódhacht dá b-fuil aca: agus ní féidir dóibh teacht fuar le fhéimh d'anma-ra, óir ní b-fuil chíoch ná áireamh air d'eagna.

4. CAIB.

Go m-bronnann Dia mórán tiodlaiceadh air lucht na cumaoine diadha.

An Deirciobal.—A Tighearna Dia deónuigh teacht roimh do feirbíreach i m-beannachtaib do milreachta, ionnas gur b'fiú mé triall air do fhágháimint mórán-fa go fiúntach, fír-dhiadha. Áirdhuigh fuar mo chroidhe ort féin, agus fuargail mé o'n d-trom-mharbhántacht so. Tabair cuairt orm leo' ghráraibh ionnas go m-blaithfinn do mhilreacht am' fhriothaidh, agus go b-faghainn an fuaimneas fhriothadhálta a luidheann falaighthe inr an t-fáchálmint so amail 'na cheann-tobar. Soillrigh mar an gceudna mo fhúile cum glinnfeudana air múindiamar dóm mór so; agus neartuigh me cum ghéillte dó le cheidheamh diongmalta. Óir ir leat-sa buaineann an obair so, agus ní le comhachtaib daonna, ni h-í so comhadóirheacht an duine acht do naomh-thionnsgnadh féin. Oir ní féidir aon duine d'fhágail ionamhail air na nidhthib so thuigfin, a fharuighean inntleacht na n-aingeal féin. Cionnas ir féidir liom-sa, dá bhrigh sin, a tá am' luaithre, fáchálmint dóm mór so do sgriúdadh ná thuigfin.

O! a Tighearna, i fímplidheacht mo chroidhe, i gcheidheamh dheangean agus i n-úmlacht dod' ordúghadh-sa, tagaim cúgat le dóchas agus le naomh-urraim agus cheidim go fírinneach go b-fuilir-re láithreach inr an t-Sáchálmint ad' Dia agus ad' duine. Ir mian leat,

uime ſin, miſe ḋoḋ' ġlacaḋ, agus me féin do ṫáṫugaḋ leaṫ ṫré ċaoin-ċeangal gráḋ. Uime ſin, impiḋim do ṫigċuiſe, agus aṫċuingiḋim oſṫ gráſa priomḋaonḋa do ḃronnaḋ orm, ionnas go g-cnaoiḋfinn le lionmḋaiſe mo ġráḋ ḋuiṫ; agus naċ n-iarraſainn feasḋa aon ṫ-ſólás aċt a ḋ-taġann uaiṫ-ſe. Óir is é an ſáċsáimint ſáin-bhiogḋmar, ſíor-uaral ſo sláinte an anma agus an ċoirp, leiġeas gaċ aiciḋe ſrioſnaḋálta, le a g-cneasuiġṫeas gaċ oċar, le a g-ceannſuiġṫeas uaill na h-inntinne, le a m-beiṫeas buaiḋ, no le a maoluiġṫeas caṫuiġṫe, le a ḋ-toirbiṫeas gráſa níos iomaḋaḋla, le a b-faġṫar bheis ṫréiġṫeaḋ, le a n-deiḋniġṫeas an cheiḋeaḋ, le a neaṫtuiġṫeas an ḋóṫċas agus le a lasṫas agus meuḋuiġṫeas an ċaṫṫannaċt.

Óir bronnais-ſe, a Ċiġeanna agus bronnann tú ſór go minic móḋán tíoḋlaiceaḋ air do ċlainn ḋílios a ġlacann cumaoine air ḋeaġ-ſtaiḋ, de bhriġ gur tú caḃair m'anma, leasuiġṫeoir na las agus taḃaṫtóir gaċ ſólais inmeaḋonaiġ. De bhriġ go roinneann tú do ſólais go h-iomaḋaḋaḋail linn ḋ'ár neaṫtuġaḋ i n-aġaiḋ gaċ triḋblóiḋeaḋ agus áṫḋuiġeann tú ſuas ſinn ar doiḋneas ár m-buaiḋriḋ ċum ḋóṫċais do ċomaiſce féin: agus aṫċruṫuiġeann agus ſoillsiġeann tú ſinn le nuaḋ-ġráſaiḃ áiriġṫe, air ċor go b-faġann an ḋroing a bi buaiḋeaṫa, neaḋ-ċumannaċ roiḋ ċumaoine, iaḋ féin aṫarruiġṫe air ſeaḃus tar eis na h-oileaḋna neaḋóa ro do ġlacaḋ.

Agus is toil leaṫ roinneaḋ mar ro leo' ċlainn toġṫa, ionnas go n-aḋḋóċaiḋís agus go b-froḋaiḋís go roléir iomaḋaḋlaċt a laiġe féin, agus meuḋ agus

MAIRE NA D-TABAIRTAR A GEIBID UAIT-RE. OIR MÁ FÁGTAR FUTA FÉIN IAD, TÁ FIAD FUAR FEARGTA NEAM-CHÁIBTEACH; DÉANAIR-RE TEAR-GHRÁDAC MEIRNEAMAIL MÓR-CHREIDIM IAD. OIR CÁ B-FUIL AN TÉ, A THIALLANN LE H-ÚIRÍRLEACT AIR TOBAR NA MÍLREACTA NACH M-BEIREANN MÍLREACT ÉIGIN AR? NO CIA LE'R FÉIDIR FEARAM I B-FOGUR DO CEINE CHÉIN GAN TEARUIGEACT ÉIGIN D'FÁGAIL AIRDE? ACT IR TURA TOBAR LIONMAR GAN THRÁGAD AGUS AN CEINE LÁN-THREUN GAN MÚCAD!

AGUS MUNA D-TIGID LIOM MO FÁIT D'ÍBEAD AR LION-MAIREACT AN TOBAIR SO, CUIRFEAD, AN CUID IR LÚGA DE, MO BEUL AIR AN T-SRUT NEAMDA SO AGUS ÓLFAD BRAON BEAG ÉIGIN DO MÚCAD MO CAINTE; IONNAS NACH FEARG-FAINN AIR FAD LE DAOR-ÍOTA. AGUS MUNA B-FÉADFAD BEIT AIR LARAD LE DIAN-GHRÁD AIR NÓS NA G-CERUBIM AGUS NA SERAFIM, GIDEAD DÉANFAD DÍTCHOLL AIR BEIT DIADA AGUS AIR ME FÉIN DO CUR I N-ÓRDUGAD AIR LARAIR BEAG ÉIGIN DE GHRÁD DÉ DO FAOCHUGAD TRÍ GLACAD FÁCRÁIMÍNTE SO NA BEATA. AGUS A SLÁNUIGTEOIR ÍOSA CHRÍOST, DEÓNUIG, TRED' MÓR-FÉILE GAN TEÓRA, CABRUGAD LIOM IN GACH NID A B-FUIL I N-ÚIREARBA ORM; ÓIR D'AON-TUIGIR SINN GO LÉIR A GAIRM CUGAT AIG RÁD: "TAGAID CÚGAM-SA, RIB-SE UILE A TÁ FÁ DUAD, AGUS FÁ CHOM-UALAC, AGUS TABARFAD SIONNSUARAD DÍB."

TÁIM-RE GO DEIMIN SA DUAD IN ALLUR MO MALUIDE; TÁIM A B-PEANNAID LE DOILGIOR CROIDE; TÁIM UALAIGTE LE PEACUIDIB; TÁIM BUAIDEARTA LE CATUIGTIB; AGUS TÁIM CEANGAILTE RÍOR MÚCTA FÁM' DHOC-CLAONTAIB; AGUS NÍ B-FUIL AON NEAC CUM CABRUIGTE LIOM; NÍ B-FUIL NEAC CUM MÉ D'FUARGAILT AGUS DO FÁBÁIL, ACT TURA, A TIGEARNA DIA, A SLÁNUIGTEOIR, D'Á D-TIOMNUI-

ġim mé féin agur gac nio ir liom, dom' coiméad agur dom' éeóruġad do'n m-beaċa fíorruide. Gab liom air fon molta agur glóire d'anma, ó d'ullmuiġir do ċuid fola agur feola fíor-uairle mar oileamain anma dam. Deónuiġ dam, a Tíġearna Dia, mo Slánuiġteoir cumann mo ċráibdeaċta do meudugad tré deaġ-ċaiduige do fúindiamair-fe.

---

5. CAIB.

D'árd-ċéim na Sácráimínte fo agur de'n ftaid fagartamail.

Críoft.—Dá m-beidéaċ óm glan le h-aingeal agur ċóm naomta le naom Eoin Baifde, níor b'fiú tú an fácráimínt fo do glacad, ná fór lám do ċur air. Óir ní dual d'aon duine d'á luaċaib féin, Sácráimínt Críoft do naom-ċoirfeacad agur do glacad idir a lámaib, agur arán na n-aingeal do ċaiteam mar biad.

Ir óirdearc an fúindiamair é fo, agur ir uafal í árd-ċéim na fagart d'ar tugad cómacta nár bfonnad air na h-aingealaib féin! Óir ir aig fagartaib amáin, a déidean mar ir cuibe fá gráidaib eaglaifeamla, tá cómacta corp naomta an Tíġearna follamnuġad agur do naomċoirfeaċad!

Ire an fagart feadmannaċ Dé, aig déanad úráide de bfiadar Dé do féin óiduiġte agur tionnfganta

Dé fein ; act ire Dia fein ir primm-ughar ann, an gniomhoir do-feicfe, d'a n-aontuigeann gach nid ir toil leis, agus d'a b'fuil na uile gealleamail.

Bud ceart duit, da brig sin cne meamain nior tuigfe do Dia uileachomactach ins an t-sacramint mo-aluinn so 'na dod' ceadfadaib fein ; na fos d'aon chomarta fo-feicfe ; agus, da brig sin, bud ceart duit triall ais an ngniom so le h-eagla agus le naom-urramh. Tabair aire duit fein, ais an adbar sin, agus feuch cad é an cineul feadmannacta a tugad duit tre lamhaib an earbuig do chosbail os do chionn. Feuch gur mgnead fagart diot! agus go b-fuilig naomhoifeacta cum aifinn do rad : feuch anois agus ofrail iodbuirt do Dia go h-ionmuic diadha in am fein agus iomchair tu fein gan achmusan.

Nior éadtromuigir d'ualac, act tair anois ceangailte le cuibneach nior daingne na n-deag-beus, agus ir éigean duit beit nior naomhta go mor 'na roimhe so. Bud ceart do fagart beit fgiamuigte le gach gné rúbailce agus fompla deag-beata do tabairt do cach. Ni ceart d'a chomluadar beit le fligtib coitcionna na n-daoinead, act le h-ainglib neimhe no le fearaib foirfe air talamh.

Ir é an fagart euduigte a g-culaidib naomhta an aifinn fear-ionaid Iosa Criost cum Dé do guide go h-umal-impidheach air a fon fein agus air fon an fobuil uile. Brideann comarta chroise ar d-Tigearna air a ucht agus air a dhiom cum go g-cuimneochad de gnath air fair Criost. Iomcharann fé an chroi air a ucht, ionnar go d-tabarfad fá'n aire coitcéime Criost agus go n-déanfad oitcioll air fiubal ionnta. Tá

cómarta croire air a órom ionnar go nglacrad ré go ceannra gac orocc-rún ó lámaib các. Iomcarann an croir air a ucc, ionnar go g-caoinfead a feacuide féin, agur air a órom, ionnar go m-beidead doilgiorac tré feacuidib các; agur fór go d-tuigfead é féin beit an roirguidceoir roir Dia agur na peacaig. Agur ní ceart dó corg ó úrnuigtib ná ó'n iodbuirt naomta go b-fagann na grára agur an trócuire a tearduigeann uad. An uair deirfeann Sagart airrionn, tugann onóir do Dia, luacgáir d'ainglib, deagfómpla do'n eaglair, cabair do beódaib agur ruaimneas do marbaib, agur déanann é féin rann-páirteac in gac uile maiteas.

6. CAIB.

De'n ullmugad riactanac roim Cumaoine.

An Deirciobal.—An uair bfeactnuigim do mórdact O! a Tigearna, agur mo táire féin, tagann cruteagla orm agur laraim le náire; óir muna n-oluicuigim leat-ra, teitim ó beata, agur má tgiallaim ort go neam-friúntac tuillim do dibfearg. Cao, dá brig rin, a déanrad O! mo Dia, mo cungantóir agur mo cómairleac in gac riactanar?

Múin féin an t-rlige cóir dam, agur órduig féin gníomarta aiccumaire éigin dam, a beidear oifeam-

nac do'n naom cumaoine. Oir ir fiactanac dam fior d'fagail cionnar cuirfinn mo chroide go diadha deagurramac i n-oirdeamain duit-se, cum na Sacraminte do glacad go tairbeac, no cum na h-iodbarta modiadha so do follamnugad.

---

7. CAIB.

De mionrgrudad an cogair agus de deag-run ar m-beata do learugad.

Criost.—Dar gac nid ir éigean do Sagart Dé teacht do follamnugad, do lámugad agus do glacad an t-sacramint so le fir-irleacht croide, le caomurramh, le lán-chreidemh agus le h-inntinn diadha cum onora Dé. Sgrúduig do cogar go dúthractach agus glan agus ionnlaid é com maith agus ir féidir leat, le croidbrugad agus le faoistin úmal; ionnas nac m-beidead aon nid trom air, a chaoidead no a coirgead do faor-teacht. Déan aithrige air son do peacad go léir agus glac doilgios agus dubrón air son do locht laethamhla rá leith.

Bí ais ornuigeil agus ais caomead a d-taob beith fós com collaide agus com saoghalta so agus com neamrmaidhuigthe so ad' claontaib. Com lán so d'anmianaib na colna, com neamh-aireach so air do chéadfadaib corparda agus com minic so i n-acrann le mórán saob-

amarc ruarac. Cóm claon ro do nídcib róirniomlaca agur cóm failligeac ro i nídcib inmeadonaca. Cóm tugca ro do gáirne agur do gáirreamlacd; cóm ullam ro do fúgra agur do fádail na colna; cóm léirgeamail ro do daoradáil agur do deargrád. Cóm ainmianac ro dum rgeul nuad do cloirdin agur padarc taitneamaca d'feicrin; agur cóm failligeac ro air aon nid táir ná tarcuirneac do gabail de láim! Cóm rantac ro air mórán do beit agat, cóm cruaid-croidead ro aig tabairt uait agur cóm greamuigtead ro air a m-bidean agat. Cóm baod ro i g-cómrád agur fór cóm claon ro dum cainte. Cóm neam-órduigte ro i m-beuraib agur cóm dian ro i ngniomartaib. Cóm ciocrac ro ór cionn cláir agur cóm bodar ro do briatar Dé. Cóm dúilmear ro dum ruaimnir agur cóm ruatmar ro do faotar. Cóm airead ro aig éirgeadt le rámár agur cóm coolatac ro dum áirmean i reirbir Dé. Cóm deitnéarac ro le deire na n-úrnuigtead agur cóm reacránac ro dum aire tabairt dóib; cóm failligeac ro a léigead d'oirrge, cóm leam-ruar ro a rollamnugad airrinn, cóm tirim ro a glacad na naom-dumaoine. Cóm obann ro air mearball, cóm annam ro cuimnigte ionnat féin, cóm fonnmar ro dum feirge, cóm tugta ro dum feirge, do dur air các, cóm claon ro dum daor-breite, cóm danarta ro in aidnior; cóm átarac ro rá rat, cóm lag-rrioradac ro rá mí-ád; cóm minic ro a déanad deag-rún agur cóm annam ro d'a g-cur i ngníom.

Tar éir iad ro go léir agur do locd eile do dur i b-raoirdin le doilgior agur le dubrón trid' mór laige, gab rún láidir do beata do learugad agur

beit aig dul ain d'agaid a g-comnuide inr na rubáil-cridib. Ann ran le inntinn iomlán agur leo' toil go h-uile toirbir tú rein d'onóir m'anma-ra mar gnáth-iodbuirt loirgidte ain altóir do croide; leo' anam agur le do corp do tabairt ruar dam-ra go h-ionnruic; ionnar gur b'fiú tú iodbuirt d'orráil do Dia agur rácráimint a coirp do glacad mar flainte anma.

De brig nac b-fuil raon-toirbirt ir brioghmaire ná ráraid ir ro-glacaidte agur ir feárr cum peacaid do rgnior amac ná tu-rein d'orráil ruar do Dia go h-iomlán gan teimeal mar aon le raon-toirbirt Coirp Criort. Má déanann duine a dítcioll agur má bideann fíor-doilgior air de dhuim a peacaid, cómh minic agur tiocraid re cugam-ra aig iarruid grára agur trócuire; "mar mairim, ar an Tigearna, ní áil liom bár an peacaig, acht ir feárr liom é fillead agur maireachtain; óir ní beid cuimhne níor ria agam air a cionntaib, acht maitheadh iad go léir do."—Ezecíel, xxxiii., 2.

---

8. CAIB.

De raon-toirbirt Criort i g-cocal na croire agur de caoin-aontugad an fírein do toil Dé.

Criort.—Do réir mar orrálar-ra me rein nocouigte air altóir na croire agur mo lámha rinte air a

beannaiḃ air cor nac raiḃ aon nio ionnam nár raiḃ ionntoigḋe in fooḃuirt air fon do peacaḋ-ra cum oíḃreirge Dé do maoluġaḋ: air an móo g-ceudna ní fuláir duit-re tú féin d'orráil le fonn dam-ra go laeċeamail ins an aifrionn, mar aon le iomláine do cumainn agus do neirt an oirdeaḋ agus ir féidir leat. Cad eile iarraim ort acht do díċċioll a déanaḋ air tú féin do ċaḃairt suas go h-iomlán dam? Ní cuirim suim in aon nio dá d-tugair dam a d-taoḃ amuiġ díot féin; óir ní h-é do ċaḃartar ir áil liom, acht tú féin.

Air an móo g-ceudna nár leor duit-re dá m-beiḋeaḋ an doman de feilb dílior agat, dá m-beiḋeá am' eugmais-re, mar sin, ní taiṫneamaċ liom-sa gid b'é nio a tugair, an fad nac d-tugair tú féin. Toirbir tú féin dam, agus caḃair d'iomláine go léir do Dia, agus beiḋ do ċaḃartar taiṫneamaċ. Feuċ gur ċoirḃirear-sa mé féin uile do'n Aṫair air do fon-sa; tugar, mar an g-ceudna, mo ċuid feóla agus fola fíor-uairle mar biaḋ agus mar deoċ duit, ionnar go m beiḋeá go léir agam agus go m-beiḋinn-se go léir agat-sa. Acht ma fearann tú air do ḃunaiḃ féin, agus gan aontugaḋ go fonnmar dom' ċoil-se; ní b-fuil d'íoḋbairt iomlán ná ní féidir ceangal ionnuic a beiṫ eadarainn.

Dá brig sin, tar gaċ gnó ní fuláir duit tú féin a saor-ċoirḃirt a láimaiḃ Dé má'r mian leat saoirse agus gliára d'fáġail. Óir ir é fáṫ nac b-fuil mórán foillsiġḋe ná saor-inntinneaċ, de brig nac n-diultuiġio go h-iomlán dóiḃ féin. Searann mo sáḋ-sa go diongmálta "muna n-diúltuiġiḋ duine do'n uile, ní

feirin do beit mar deirciubal agam-sa." Naom Lucas, 14, 33.

Ma's mian leat, da brig sin, beit mar deirciubal agam-sa toirbir tusein mar aon leo' uile cumann dam-sa.

---

9. Caib.

Gur ceart duinn sinn fein agus a b-fuil againn do tabairt suas do Dia agus guide air son cach.

An Deirciubal.—A Tigearna is leat gach nid da b-fuil air neam agus air talam. Is mian liom-sa me fein d'orgail duit mar saor-toirbirt agus beit go siorruide agat. A Tigearna i simplidheact mo chroide tiomnuigim me fein duit a n-diu mar seirbiseach dilios go brath, cum do reire do dheanadh agus beit mar iodhuirt gnath-molta agat. Gab leo' air me mar aon leis an naom-iodhuirt-so do coirp mhoruaig a toirbirim duit a n-diu i b-fiaghaire na n-aingeal, a fearann go do-feicfe fa g-cuairt, ionnas go pacfadh fe cum flainte anma dam fein agus do'n b-pobul.

A Tigearna toirbirim duit mo peacuide uile agus mo throm-coirte in ar tuiteas ad' lathair-se agus i lathair do naoim aingeal o'n g-ceud la b'feirir dam peacadh do dheanadh gus an la in a b-fuilim anoir, air

do ċaoin-altóir-re, ionnar go lán-loiscfeá iad uile le teine do ċaoin-ġrádh, go rgriosfá amaċ ral mo ċionntaḋ, agus go nglanfá mo ċoṡúr ó ċruaille mo loċd, agus go m-bronnfá air orm na gráda, a ċailleas trem' droċ-ċlaontaiḃ, le iad uile do lán-maiṫeamh dam agus me ġlacaḋ tar ais ċum póiṡe na fíoṫḋána.

Cad is féidir dam a déanaḋ air son mo peacaḋ acċ faoistóin úmal a déanaḋ ionnta; doilġios agus dubrón do ġlacaḋ dá n-druim; agus do ċrócuisse-se d'impiḋe de gnáṫ orṫa? Éisd liom go trócuiseaċ, aiṫċim ort: feuċ go fearaim ad' láṫair O! mo Dia. Cuiseann mo peaċuiḋe uile míoḟáraḋ nó-mór orm; ní áil liom tuitim ionnta ar so suas: tá doilġios orm dá n-druim, agus beiḋ air feaḋ mo beaṫa: táim ullamh ċum aiṫġiḃe do déanaḋ ionnta, leoisġníom do ċóimlionaḋ leatsa, a Tiġearna, do réir mo lán-toiṫċill.

Maiṫ dam O! mo Dia, maiṫ dam mo peaċuiḋe ar uċt do naom-anma: agus sáḃáil m'anam d'fuarglair leo' ċuid sola síor-uaisle. Feuċ go g-caiṫim mé féin air do ċrócuisse, agus go d-tuga me féin suas ion do lámaiḃ. Roinn liom do réir do mór-maiṫeasa féin, ní do réir mo ċionntaḋ, ná mo malluiġeaṫa-sa. Tiomnuiġim duit mar an g-ceudna gaċ maiṫ dá b-fuil ionnam, giḋ gur nó-fuarać neam-iomlán mo ċuid oí, ionnas go n-déanfá-sa í leasuġaḋ agus í naomuġaḋ: í déanaḋ taiṫneamaċ ionglacaiḋe duit féin agus a bruġ do meudugaḋ sór níos mó.

Tiomnuiġim duit sór miana mór-diaḋa na g-sáiḃ-teaċ uile; úisearbaḋa m'aṫar agus mo máṫar, mo

dearbráthreach mo deirbhthireach, mo muintire agus mo charad ; agus gach aon eile, a righe maithear damhra no do cách, le gráth duit-se ; dóibh-sean mar an g-ceudna d'iarr orm úrnuighthe agus airfhionn do ghábh dóibh féin agus dá g-cuid, gid beó no marbh iad. Go mochuighidh uile cabair do ghrádh agus neart do fhóláir ; do chomairc in gach doghruinn agus do faoradh ó gach peannaid ; ionnas go d-tabharfaidh molad mór-ghárdeadhair duit-se a d-taobh iad fuarguilt ó gach olc.

Ofráilaim fuar duit mar an g-ceudna m'úrnuighthe agus an naomh-íodhbairt dhiolaidheachta-sa, air a fon-fo go h-áirighthe a ghne aon eugcóir orm, a chuir buaidhirt no míochlú orm, no a ghne dhíoghbáil no olc dam. Mar an g-ceudna air fon gach duine d'ár thugar oilbéim, d'á n-deárnar olc, air ar chuireas buaidhirt air bith air fead mo beatha, a b-fior no a ghanfhior, le bhriathar no le ghníomh ; ionnas go d-tabharfá-sa maitheamhnas dúinn uile in ár g-cionntaibh i n-aghaidh a chéile.

Díbir a Thighearna, ar ár g-croidhthibh gach formad agus gach fearg, gach cúthach agus gach cealg agus gach nidh eile a loitfeadh caithannacht, no a leónfadh ghrádh na comharran. Bí thócuireach a Thighearna, bí thócuireach air gach aon a ghneadann air do thócuire ; tabair ghrádha do'n m-buidhean a tá 'na ngrádh ; agus deónuigh gur b'fhú finn do ghrádha naomhtha d'fhágail agus mar sin duil i feilb na beatha fhorruidhe. Amen.

10. caib.

Nac cóir druim do cur le cumaoine tré leitrgeul fuarac.

Críort.—Buo ceart duit triall go minic air tobar na ngrár agus na trócuire, air tobar na n-uile maitear, agus air frut fíor-áluinn na naom-glaine; ionnar go nglanfuide tú ó gac peacad agus droc-cleact; agus go b-fagtá brig agus neart i n-agaid catuigad agus cealg an diabail. Ir fior do'n naimad torad agus tairbe na naom-cumaoine, agus dá brig sin déanann sé a lán oiccioll air gac ócáid, air daoinib diadha, deag-cheirdi do dorg agus do comheargg air cumaoine do glacad.

Oir an uair bideann daoine dá n-ullmugad féin cum faoistoine, ir ead ionnruigeann an diabal iad go ró-ciosrac. Tagann an t-ainrrioghad malluigte so, amail tá rgriobta i leabar Iób, ameargg clainne Dé dá m-buaidhread le n-a gnát-cealg; no a cur an iomad eagla agus rgannaid orta, ionnar go d-tiocfad leis mar so a g-caomhchaet do maolugad agus do lagudad, no a g-cheirdeam do múcad le n-amarais, dá d-tréigtheoir an cumaoine air fad, no dá d-triallfaidir uirre le leamhruaine. Act ní ceart aithe tabairt d'á féindeógaib cealgacha, gid adhuathmar, barbarda iad, act ir cóir iad go léir a caitheamh tar air in eudan féin. Ir ceart droc-meas agus tarcuisne beit air an d-truagán ngránna agus

gan fanmain ó cumaoine de dhuim na buaidheartha a comhuigeann fé ionnain.

Is minic mar an g-ceudna, go g-cuireann an iomad imnidhe agus ancúraim a d-taob faoisidine toirmeasg mór air duine. Lean annsa cómhairle na n-easnuidheach agus cuir díot gach fsáth-amhar agus mí-fuaimneas inntinne; de bhrig go g-coisgid grádha Dé agus go léirsgriosaid an caomhúdhacht. Ná fan ó cumaoine mar geall air gach buaidhreadh no trioblóid beag a tagann ad' flige; acht éirigh go luath cum faoisidine agus go fonnmhar maith do cháth a g-cionnta ad' agaid. Agus má cuireas feasg air aon neach iarr maitheadhas air go h-úmhal, agus tabhairfaid dia maitheamhnas go h-eurgaid duit féin.

Cad é an taisbe duit an faoisidin do cur air cáirde air fead a b-fad, agus druim do tabairt leis an g-corp naomhta? Slan tú féin cómh luath agus is féidir leat; cait amach nimh an peacaid, agus tmall air an leigeas; agus idir gur feárr beid tú 'na dá g-cuimhreá air cáirde é air fead a b-fad. Má léigeann tú an lá a n-diu tarit mar geall air fuasnacad éigin d'féidir go d-tiocfaid toirmeasg níos mó amáruch ad' flige, agus mar sin ó lá go lá a dul in olcas agus i neamh-fuimeamhlacht. Cómh luath agus is féidir leat cuir díot an leisge agus an throimeacht sin, óir ní b-fuil aon taisbe duit tú féin a coimeád i m-buaidhirt agus i mí-fuaimneas aigne mar geall air na toirmeasgaib laethamhla so, ná fanmain ó faoisidin dá n-druim. In focair so is mór an vocair an cumaoine do cur a b-fad air cáirde, óir is gnath go n-déanann fé duine leamhfuar, marbanta.

Mo mairg! Tá cuid de na daoinib fradánta gan iomcar nach mirde leo a b-faoistin do cur air at-lá, agus dob'áil leo a g-cumaoine do cur air cáirde d'eagla go g-cuirfide d'ualach orta beit níos airrge orra féin.

Mo nuair! ir beag é a ngrád do Dia; ir lag é a n-dúil i lear a n-anmann, an trát go g-cuirid air cáirde dóm furur fo coir naomta an Tigearna do glacad! Ir fonad fán-taitneamach i láthair Dé an té a mairfeann agus doiméadann a dogúr dóm glan fin air dor go m-beidead ullamh gach lá air cumaoine do glacad, dá m-beidead fé ceaduigtheach aige agus go m-b'féidir dó a déanad gan beit tabarta fá deara. Má fanann duine air uairib ó cumaoine tré úmlacd, no mar geall air cúis dligheanach éigin eile, ir cert é molad de dhuim a urraime.

Act má euloigeann leirge air, ní fulair dó é féin do dhruigad fuar agus gach nid ir féidir leis do déanad; agus tabarfaid Dia cabair d'á mian air son a deag-inntinne air a b-feucann fé a g-cómnuide go taitneamach.

Agus an uair a cuirtear corg dligheanach air, ní fulair dó fós beit a g-cómnuide air inntinn cumaoine do glacad, agus air an mod so ní caillfid torad na Sácraimínte. Óir ir féidir le gach duine diadh corp Chríst a glacad go frioghadálta gach uair de'n lá gan corg air bit, le fágaltar mór d'á anam féin. Agus fós air laethib áirrgte agus air aimsirib ceapaigte, dud cert dó corp Chríst do glacad go sácraimínteamail le fearc-cumann; agus molad agus onóir Dé do lorg níos mo 'ná a fólár féin. Óir glacann fé

an corp naomhta go fuinneamhach i mod do-feicfe dhomh minic agus cuimhnigeann fe go diadha air fuinneamhain an ioncolnuighte agus air fair Chriost agus larann le teagasg dó.

Is minic a beathas gan ullmhughadh air an te nach g-cuireann e fein in oireamhain acht air teacht feile éigin no d'á leac-amhdeoin air uaimh áirighte. Is beannighte an te a choimhirneann é fein fuar do'n Tighearna, mar fodhuirt Loirgthe dhomh minic agus deirneann airneonn no ghlacann an corp naomhta. Ná bí ró-luath ná ró-mhall aig fádh airfinn, acht lean fean-nós maith coitchionn na h-áite in a g-comhnuighean tú. Ní ceart duit beith fadálach ná trioblóideach do dháth, acht an fean-nós do leanmhain do réir tionnsgnamha na n-uaschoraidhean; agus taimhe dháth do lorg níor túrgse 'na do cumann claon fein.

11. CAIB.

Go b-fuil corp Chriost agus an sacraibinn diadha ro-riachtanach do'n anam ionnsuic.

An Deisciobal.—O! a Thighearna, a Íosa fhír-mhilis, nach iomadhamhail é fuaimeadh an anma fhéineunta, a fuirdeann air aon chlár leat fein chum do bainise naomhta: áit nach g-cuirtear biadh air bith ór a chomhair acht tú fein a dhian-ghrádh inmhianaidhte tar gach mian a chroidhe. Agus budh ró-thaitneamhach liom-sa fhagha deór do fhileadh ad' láthair le lán-cumann mo chroidhe agus

air nór Magdalen do dora d'ionnlaid le laict mo déarc. Act cá b-fuil an dian-dortaid deór ro? gan amhrar buid céart dom' chroide beit air laraid le grád agus aig gul le h-áchar ad' láthair-re, agus i láthair do naoim aingeal. Oir tá tú agam go fírinneach inr an t-prápáimint láidhreach, gid ceilte fá gné eile.

Dá brig nár b'féidir dom' fúilib tú déanamh i g-cearc-mheadon do lán-lonnra féin, ná fór ní feadrad an domhan uile fearamh le dealladh glóire do mórdachta. Uime sin, cóimhirligeann tú tú féin dom' laige-re, mar ir go g-ceilir tú féin inr an t-prápáimint ro. Sealbuigim agus adhraim inr an t-Sácrámint ro an Dia ceudna d'adhradh na h-aingil air neamh; act mire i g-cneidheamh agus iad-san in amharc gan falach. Ní fulair damh-sa beit fárdha le folur an fír-chreidimh, agus briúbal d'á réir go n-éirgid lá lonnrach na fíorthuidheachta agus go n-imtid tsáile na b-fíogair tarrainn. Act an uair tiocfaid an iomláine, "ní beid gád le prápáimintib, óir ní tearguigeann falach na prápáiminte ó'n dream m-beannuigte aig a m-beid glan-glóir na b-flaitheas. Óir tá a luachgáir gan chríoch gan deire i b-fiagnaire Dé; aig amharc a glóire agaid air agaid; agus atchuidigte ó dealladh go dealladh de doimheas na diadachta, bliadhna "bhiathar Dé d'ár mbeathadh feoil," mar bí ó tús agus beid go fíorthuidhe!

An uair chuimhnigim air na nidhibh iongantacha so, bídeann gach fólár fhiorabdálta féin pó-mhothaitheamhach agam; de bhrig an fad nach b-feicim mo Thigearna go follus in a glóir, ní b-fuil fuim air bith agam in aon nid dá g-cloidim ná dá b-feicim air

dhuim talaimh. Is tusa féin, a Dhia, m'fiaghnaighe, nach féidir d'aon nidh cruthughthe fólás ná fuaimhneas aigne tabhairt dam gan tusa mo Dhia d'á d-tugas taithneamh agus air an mian liom beith aig mactnamh go bhráth. Acht ní féidir é do an fad táim ins an m-beatha fo-mhaidhthaigh fo. Agus air an adhbar sin ní fulaing dam beith foighdeach agus géilleadh dhuit-se in gach mian. Oir d'fhan do naoimh a tá anois fada áthas, ad' fhocair-se i mheadhon na b-flaitheas, an fad a bhodar air an t-saoghal so, i g-cheidheamh agus i mór-fhoighde ais feitheamh le teacht do ghlóire. Tá an cheidheamh ceudna agam-sa, tá an dóthchas ceudna a bí aca-san agam-sa agus tá mo fhúil thed' ghráidh-se go d-tiocfaidh liom-sa feicthin do'n áit d'á n-deachadar-san. Go d-tí sin thiallfad ort le cheidheamh neartuighthe thé fompla na naomh. Tá in fhocair sin, leabhar diadha agam mar fólás agus mar sgáthán beatha; agus tar gach nidh eile, do chomhairle féin mar leighear só-bhíoghmar agus mar chomairce om' náimhid.

Oir mothuighim go b-fuil dá nidh áirighthe só-fiachtanach dam; agus nach féidir dam mo beatha anacrach d'iomchar gan iad. Admhuighim go d-tearbuighean dá nidh thaim an fad fágfar i g-cairdeas na colna so mé: fodhon: "oileamhain agus folus." Tugair-se dam air an adhbar sin, gidh lag mé, do chorp naomhtha féin mar oileamhain anma agus choirp; agus cuirir do bhiadhar mar "lochrann dom' chosaibh agus mar folus dom' charánaibh."—Psalm 108, 105. Nior b'féidir dam maitheadhmuin in a n-eugmais so agaon: oir is é bhiadhar Dé lochrann m'anma, agus is é an rádhamint "arán na beatha." Is féidir a rádh mar an g-ceudna gur

b'iaḋ ro aṁaon an ṫá ċláṙ a cuiṙeaḋ ṙá ṙeaċ aiṙ gaḃ taoiḃ d'óiṙċiṙḋe na naoṁ-eaglaiṙe ; iodon, cláṙ na h-altóṙa naoṁta aiṙ a m-biṙeann an t-aṙán beannuigte, ré ṙin, coṙp móṙ-luaiġ Ċṙíoṙt. Aiṙ an g-cláṙ eile tá an oliġe ḋiaḋa agus an ṙoiṙċeaḋal naomta aig teagaṙg an ċṙeiḋiṁ ċiṙt agus aig tṙeóṙuġaḋ go neaṁ-eaṙṙáiḋeaċ ṙóṙ aṙteaċ taṙ an b-ṙalaċ maṙ a b-ṙuil naoṁtaċt na naoṁtaċta. Molaḋ go buan ḋuit a Tigeaṙna Ioṙa, a ṙoluiṙ na ṙoillṙe ṙíoṙṙuiḋe aiṙ ṙon cláṙ an naoṁ-teagaṙg buḋ ċoil leat d'ullṁuġaḋ ḋúinn tṙé ṙaoċaṙ do ṙeiṙḃíreaċ, na ṙáiḋe, na h-aṙṫoil, agus teagaṙgtóiṙiḋe eile.

Beiṙim buiḋeaċaṙ leat, a Ċṙuṫuigteoiṙ agus Ṙuaṙgaltóiṙ an doṁain, an té le gṙáḋ do'n g-cine daonna d'ullṁuiġ ṙleaḋ ṙó-áluinn, agus ċuiṙ in áṙ b-ṙaġnaiṙe le n-iṫe agus le n-ól, ní h-é an t-uan-ṙíoġaṙḋa act do ċuiḋ ṙeola agus ṙola ṙíoṙ-uaiṙle féin ; aig cuṙ luaṫġáiṙe aiṙ na ṙíṙeunaiḃ le n'a ḃainíṙ ṙó-naoṁta ; agus d'a b-ṙóiṙliónaḋ le cáilíṙ na gláinte ṙíoṙṙuiḋe, in a b-ṙuil aoiḃneaṙa ṙaṙṫaiṙ uile ; agus caiṫeann na naoṁ aingil an ṙleaḋ ro in áṙ b-ṙoċaiṙ, act le mílṙeaċt níoṙ ṙáiṙe go móṙ.

O ! ṅaċ áṙḋ-ċéimeaċ, onóṙaċ é gnó na ṙagaṙt a ṙuaiṙ cóṁaċta Tigeaṙna na móṙḋaċta do naoṁ-ċoiṙṙeaċaḋ le bṙiaṫṙaiḃ beannuigte ; é beannuġaḋ le n-a m-beulaiḃ ; é ṫógḃáil ṙoiṙ a laṁa ; é glacaḋ go coṙṙaṙḋa, agus é ṙoinn le cáċ ! O ! naċ glan buḋ ċeaṙt do na láṁaiḃ ro ḃeiṫ, naċ glé an beul, naċ naoṁta an coṙp, naċ neaṁ-cáiḋeaċ an cṙoiḋe buḋ ċeaṙt ḃeiṫ aig an t-ṙagaṙt a glacann cóṁ minic ro Ugḋaṙ óiṙḋeaṙc na ṙíoṙglaine ! Níoṙ ċeaṙt d'aon

focal act do deag-focal naomta teact ó Beul ragairt a glacann dóm minic fo rácraimint doirr naomta an Tigearna.

Buó dearc d'a fúilib, a bródeann aig amairc doirr Críosd beit modamail, macánta; agus d'á lámaib a bródeann aig lámugad Cruitigteóra neime agus talman, beit ró-glan, agus árduigte suas dum neime. Ir dum na ragairt go fonnradac a dírigtear na bratra fo an dligе: "Bródó naomta, óir táim-se, bur d-Tigearna Dia naomta."—Lebit. xix. 2.

A Tigearna uile-dómactaig, go d-tugaid do gnára cabair dúinn, ionnar go n-déanfamaoir-ne, a dóg gnáó eagluire oppainn féin, do doil ró-naomta do dóimlíonad le croide neam-cáideac agus le cogúr glan. Agus muna b-féadamoid ár m-beata do caiteam dóm neam-cionntac agus buó dóir, deónuig dúinn, an duid ir luga de, doilgior do glacad de dhuim na b-peacad in ar tuiteamar, agus do réir a déanad i friorairo na h-úmlacta, agus a rún deag-inntinneor fonnmaire fearda.

---

12. Caib.

Gur ceart do'n té chiallann air an g-coirp naomta é féin d'ullmugad go dúthracтаc do Chríost.

Críost.—Ir mire an té a gnádúigeann an glaine agus bronnann an uile naomtact. Loirgim an croide

glan; agus ir ann a tá ionad mo dóṁnuide. Ullṁuig dam feómra áird, fairring, deag ṁaireac agus déanfad an dáirg ad' fodaib mar aon lem' deirciobalaib. Má'r áil leat mé deacht dugat agus lonugad ad' fodaib, grian amac an fean-laibin agus cullóid na n-dúbáilcead uile; fuid aṁail gealbonn uaigneac air buaic an tige, agus cuiṁnig air do dionntaib i fearbad do ghoide. Oir déanann gach duine a bídeann i ngrád an feómra ir fearr agus ir maireaṁla d'ullṁugad d'a fearc; agus ir mar fo h-aitnídear cumann an té a dugann cuiread d'a dian-grád.

Gidead ná beir leat go b-féadfá tu féin d'ullṁugad mar bud dóir thé luaidead do gniomartad féin go h-aonaránac, dá g-caidfeá an bliadain go léir leis agus gan cuiṁniugad air aon nid eile air fead na h-aimsire; acht dem' feabus agus dem' gráraib-se aṁáin atá sé ceadnigteac duit fuide cum cláir an Tigearna; aṁail agus dá d-tugad duine fairdir cuiread bainíse do boctán nach b-féadfad aon cúitead eile do tabairt uad air son na cumaoine, acht é féin d'úṁlugad agus altugad le n'a béile. Déan do díchioll agus déan go dúthracthach é; acht ná déan é thé nór, ná thé éigean; acht le h-eagla agus le h-urraim, le fearc agus le cumann, glac corp naoṁta do Tigearna Dia, a deónuig é féin do bronnad ort. Ir mise an té a dug cuiread duit; ir mé an té d'órduig é beit mar so; fóirlíonfad-sa a d-tearduigeann uait-se; tar agus glac me.

An uair bronnaim-se gráfa na caondúthracta ort, tabair buidheachas dod' Dia, ní de brig gur fiú tú é, acht de brig go n-deárnad-sa trócuire ort. Agus

muna m-bronntar ort iad, agus go mothuigir tú féin tirim, fuarcharach, lean dev' úrnuigthibh aig ornuigeil agus aig bualadh thoruir na trócuire; agus ná fguir go d-tuillir blódh no bhaon de ghráraibh Dé. Tearthuigim-re uait-re, acht ní tearthuigir-re uaim-re; agus ní tagair-re chum mire do naomhughadh, acht tagaim-re dod' naomhughadh-fa, agus dod' déanadh nior fearr. Tagair-re, ionnar go n-déanfainn-re tú naomhughadh agus do tháthughadh liom féin, ionnar go b-fagthá bheir ghráf agus diosgair chum do beatha do learughadh. Ná tabair faillighe inr na ghráraibh fo, acht ullmhuigh do chroidhe go lán-úthrachtach 'na g-cómair; agus threórnuigh do dhian-ghradh chughat.

Acht bud ceart duit, ní h-é amháin, tú féin d'ullmhughadh go dílior dúthrachtach roimh cumaoine, acht aithe do thabairt duit féin tar eir cumaoine do ghlacadh; de bhrigh go b-fuil ré chóm fíachtanach beith air d'aithe 'na dhiaigh agus tá beith ullmhuighthe roimhe: óir ní b-fuil ullmhughadh ir fearr chum cumaoine do ghlacadh amhlr 'ná deagh-choimeádh air na ghráraibh a fuaramar. Óir déanann ré díoghbáil mór do'n anam filleadh go h-obann air lorg fólár céadfadach. Ná bí tugtha do chaint, fan in ionad uaigneach leat féin aig caoin-chómhrádh le Dia, óir tá ré agat; agus ní féidir do'n doman uile é bheith uait! Ir mire an té dá'r ceart duit do bith iomlán do thabairt fuar; ionnar go mairfeá fearda faor ó gach buaidhirt aigne ní i feilb do thola féin acht am' feilb-re.

13. caib.

Cur ceart do'n anam diaḋa beit lán-dúlmar i g-cóimċeangal Críost ins an t-Sacráimint-so.

An Deisciobal.—Cia a tabarfar dam a Tigearna, tusa d'fáġail ad' aonar, go n-oiġlóċainn mo ċroiḋe go léir duit, agus go fealḃóċainn tú do réir dúil m'anma; agus fós ná diméaraḋ aon neaċ mé, agus ná cuireaḋ aon nid cruċuiġte buaidreaḋ ná beann orm acht go labarfá féin liom, agus go labarfainn-se leat-sa, amail a labrann cáirde caom-dílior le céile. Is é mo ġuide agus mo mian beit dlúṫ-ċeangailte leat, agus mo ċroiḋe do sgaramain leis gaċ nid cruṫuiġte; agus tré naom-ċumaoine agus tré follamnuġaḋ an airdinn níor minice agus níor fonnmaire nidċe neamḋa na fiosruiḋeaċta do maċtnam. O! a Tigearna, cá fuil a beid mé dlúṫ-ċeangailte ionnat-sa agus lán-dearmaḋaċ orm féin; ionnas go m-beidinn ionnat-sa agus tusa ionnam-sa: O! deónuiġ go m-beidmís ċoiḋce dlúṫaiġte mar so le céile.

Go fírinneaċ, is tú mo dian-ġrád, mo roġa de miltib, in ar ró-mian leis anam cómnuiġe uile laeċe a beaṫa. Go fírinneaċ is tú mo ċeannruiġteoir in a b-fuil sár-fíoṫċáin agus suaimneas fíor; agus gan tú ní b-fuil acht duaḋ, dubrón agus anacra fiosruiḋe le fáġail. Go fírinneaċ is Dia ceilte tú, agus ní b-fuil do ċómairle leis na malluiġteoirib; acht tá do

comluadar le daoinib umla rimplide. O! is fuaisc i do fsiopaid, a Tigearna, a deonuig do clann a cocuigad leis an anán fán-milis, a táinig anuas ó neam; ionnas go g-cuirfeá do mór-milfeacd in úil dóib. "Go fírinneac ní b-fuil aon cine eile com mór aig a b-fuil a n-Dia com dlúdfo leó" is táis-se, a Tigearna Dia, linne do clann dílios féin, dá d-tugais do cois naomta féin mar fólás laedeamail agus mar dógbáil croide!

Óis cá b-fuil aon cine daoinead com clúdamail leis an g-cine criostamail? No cá b-fuil aon creutúis rá neam is dílse 'ná an t-anam fíreunta in a d-tagann Dia féin d'a cocuigad le n'á corp glórmar féin? O! a gnára do-labaidta! O! a caom-deónugad nó-iongantaig. O! a gnád do-cuimnidde roinnte go nó-fial ais an duine! Act cad é an cúitead is féidis liom a déanad leis an d-Tigearna ais son a gnára agus a com-cantannacta? Ní b-fuil aon nid dá'n féidis liom a tabairt uaim is féarr a taitnigeann leis 'ná mo croide go léis do diomnugad dó agus é cóimdeangal a n-dlúd-muinteasdar leis. Ann san léimsid m'innide le luadgáis an uais beid m'anam dlúdaigde le mo Dia: ann san déarsaid sé liom: "má'r áil leat-sa beit am' focais-se, is áil liom-sa beit ad'focais-se; agus déarsad-sa leis;" deónuig a Tigearna, sanmain am' focais, agus beidead-sa lan-t-sásda le beit ad' focais-se. Is é mo mian uile go m-beidead mo croide ceangailte ionnad.

14. caib.

De ghrádh laramhuin na n-daoineadh n-diadha cum an coirp naomhta do glacadh.

"O! a Tighearna, cad é iomadamhlacht do milreachta a tá taitneamhte agad rá chómair na n-daoineadh air a m-bridheann d'easla." Anuair cuimhnighim-re air daoinibh diadha áirighte, a tagann cum do fhácháimínte le cumann pó-chneadha agus le ghrádh pó-líonmhar, is minic go laraim le náire, a d-taobh thiall ort chómh leamh agus chómh fuar ro: bridheann aithis orm a d-taobh beith chómh tiorm ro agus chómh fuar-cháthach i b-fiaghnaire mo Thighearna Dia, an uair bud cheart dam beith air laradh le diogbhail, mar daoinibh diadha is minic nach b-fréadann dedhna a ngairdeachar do chorg le meud foinn agus cumainn a g-croidhe cum cumaoine do glacadh; air a m-bridheann ciochar naomhta tura, a Dia, a thiobhraid na beatha, do glacadh aiteach 'na g-croidhe. Oir ni fréadaid a n-ochur do mhaolughadh ná do fháthadh gan thiall air an g-corp naomhta le luathghair anma agus le ciochar fhiorathaltа!

O! is fán-dearbhta air do naomh-fiaghnaire-re an cheidheamh beó ro do feighbhfeach. Oir aithnidid-fean go fíorinneach "a d-Tighearna i bhfeadh an aráin;" óir bridheann a g-croidhe air laradh le teaghradh ó Iora beith aig taithiol leó. Is minic gur fó-fada uaim-re bridheann a leithéid ro de chumann agus de chaomhúdh-

fact. Bi-fe trocuifeac orm a deag-lora, a Tigearna milir mor-ceannfa, agus deonuig dam, do feifbfeac boct, cuid eigin de Caom-cumann do grad do mocugad, an cuid ir lúga de, inf an naom-cumaoine; ionnas go m-beidead mo cheideam nior laidire, mo dóccar ad' mór-maiceas-fa nior breifeamla, agus mo cantannact buan-t-feasamac, tar eis beit lán-lasta aon uair amáin le blaisead manna na b-flaitear.

Iomorro ir féidir leo' thocuire na grádha a dearduigeann uaim do bronnad, agus teact dom' fiorfuigad go caoin, ceannfa le frioradh an díogrias, an uair ir maith leat fein é. Agus gid nac b-fuilim air lasad anoir le mian cóm fonnmar leo' feifbíseacaib dílior; gidead ir mó-áil liom an mór-mian beit agam; aig guide agus aig fír-iarruid go m-beidinn fann-fáiltead leir an muintir ir má gradhuigeann tusa, agus áifeamaidte ameasg a naom-cuideacha.

---

15. CAIB.

Nac b-fagtar grádha na caondúthacta gan úirírleacd agus fein-diúltad.

Criost.—Buid deanc duit grádha na caondúthacta do lorg go h-imnidead, d'iarruid go diogrameac, d'feitheam go foigideac, dóccarac, do glacad go buidead, do coiméad go h-úmal; com-oibriugad go

oíċċiollaċ leó, agus ionad agus aimsir na cuaiṫe neamḋa ro d'fágbáil rá Día ċum gur ṫoil leis féin teaċt doo' fiosruġaḋ. Buḋ ċeart duit ṫú féin d'úmluġaḋ go ró-mór an uair naċ moṫuiġeann tú aon ċaonḋúṫraċt no fós aċt beagán dí go h-inmeaḋonaċ; giḋeaḋ ná bí ró-ṫrom-ċroiḋeaċ ná ró-ḋubróna. Is minic go m-bronnann Día in aon aġaiḋ ġeárr amáin, an ní a ḋiúltuiġeann air feaḋ móráin aimsire. Tugann sé air uairiḃ i n-deire úrnuiġṫeaḋ an ní a ċuir sé air cáirde i d-tosaċ.

Dá m-bronnsaḋ Día a ġrásta go h-obann agus do réir tola an duine, níor b'fusuir do'n duine lag iad d'iomċar. Dá brig sin, is ceart feiṫeamh go deaġ-muinigineaċ agus go h-úmal-foigiḋeaċ le grásaiḃ na caonḋúṫraċta. Giḋeaḋ muna m-bronntar orr, no. má buaintear go foilliġṫeaċ díoṫ iad, cuir a milleán orr féin, agus air do peacuiḋiḃ. Is minic gur beag an rud a ċoisgeann no a ċeileann grásta orr, má'r féidir a rádh go ḃ-fuil an ní sin beag a ċoisgeann maiṫ dóm mór sin: aċt má ċuireann tú an toirmeasg so ar do fliġe, giḋ beag no mór é, agus buaiḋ iomlán d'fágail air, ġéabair mian do ċroiḋe.

Óir ċóm luaṫ agus ṫugair tú-féin suas go h-iomlán do Día, gan loiġ air biṫ air do ċlaon-toil féin, aċt géilleaḋ in gaċ ní do'n Tiġearna, beiḋir táċuiġṫe go dlúṫ i fíoċċáin leis, óir ní ċuirfiḋ aon ní ad oireas luaṫġáire agus fásaċda orr le deaġ-ṫoil Dé. Giḋ b'é, uime sin, a ḋíriġeann a inntinn le croiḋe neamḋ-roimṫe suas ċum Dé, agus ġlanann é féin ó gaċ grád agus suaṫ ainmeasarḋa d'aon ní ċruṫuiġṫe, is é sin is fás-oireamḋaiġe air grásaiḃ na

caontúigthe d'fágail. Oir bronnann Dia a beannacht ins an áit in a b-fagann na h-áthaca folamh. Agus dá iomláine a thréigeann duine nithe an t-saogail so, agus dá meud a bárusgeann agus dímeasann é féin, isead is túisge a tagann grádha, isead is lionmaire a téid arteach, agus isead is áirde a tógaid an croide saor.

"Ann san chrích sé agus líonfar é; beid iongnadh agus fairfinge air a chroide in a chliab," de brigh go b-fuil lámh Dé leis, agus cuir sé é féin isin a láma go h-iomlán air sead na frioghuidheachta. Feuch gur mar so beannóchar an té, a loisgeann Dia le n'a chroide uile; agus ní gan fáth a fuair sé a anam. Fagann a leithéid so de duine mór-ghráda an ceangail diadha air glacadh an coisp naomhta; de brigh nach gcuireann suim in a fólár ná in a fuirtheacht féin acht in onóir agus i nglóir Dé tar gach fólár agus fuirtheacht.

---

16. CAIB.

Gur ceart dúinn ár n-urnaighthe do nochtadh do Chríost, agus a ghráda d'iarraidh

An Deisciobal.—A Thighearna ró-mhilis, ró-ghrádhmar is mian liom tú glacadh anois go ró-chaontúightheach; tá frost mo laige agus m'urnaighthe agat; is eól duit meud na locht agus na n-dúbáileadh in a b-fuilim

múcta, cad é a minice biodm fá chom-doilgios; fá cathugchib, fá buaidrigte, agus fá chruaill-docar. Is cuigat-sa tagaim aig iarrtuid leigis; guidim tú cabairt agus fuirtacht a tabairt dam; labraim leis an té aig a b-fuil fios an uile nid: dá'n follus gach smuaineadh uaigneach mo chroidhe agus le'n féidir cabairt agus fuirtacht a tabairt dam: tá a fios agat gus iomda nid maith i n-uiresarbuid orm, agus go b-fuilim pó-bocht i púbáilcidib agus i n-deag-chéigchib.

Feuch go fearaim ad' láthair am' bochtán nochtaidhe aig iarrtuid do grád agus aig impidhe do chrócuighe. Biadhtaid me do bochtán ochach; lar mo chroidhe fuar le teine do dian-ghrádh, agus roillrigh mo dhaille le lonnsa do naomh-ghnúise. Múin dam fearbhas d'fágail i nidhib talmhuidhe, agus gach anacair agus buaidhreadh d'fulang le foighide; agus nidhe fuasladha fo-gluaiste an t-saoghail so do dhímeas. Airdigh mo chroidhe cúgat fém air neamh, agus ná fág air seachrán annso mé. Bí-se amháin taithneamhach dam ó anoir air feadh na síorruidheachta. Oir is tusa amháin mo bladh agus mo dheoch, mo ghrádh agus mo luathgháir mo mhilseacht agus m'uile-mhaitheas.

O! buidh pó-áil liom go larrá, go loisgfeá agus go n-athcumrá me ionnat féin trid' láthairseachd, go mbeidinn am' sgriosadh mar aon leat, tré ghrágaibh an dóimheangail inmheadonaigh, agus tré nádadh feisce agus síorghrádh! Ná léig uait mé rá ochar ná rá tabhairt; acht fionn liom go trócuireach, amail roinnis go minic leo' naomhaibh i modh iongantach. Cad é an t-iongna dá larrfainn air fad le dian-ghrádh; agus bár d'fágail ionnam féin, de bhrigh gur teine gan múchadh

cura; gur gráð tú, a Glanann an croiðe agur foillrigeann an tuigrin.

---

17. Caib.

De gráð Laramuin agur de úil ðíograireac Criost do Glacað.

An Deirciobal.—Le díograir dian agur le gráð Laramuin, le ró-cumann agur le úil mo chroiðe go léir ir mian liom tú Glacað, a Tigearna; air nór mórán naoṁ agur daoineað diaða a bí ró-caiteamaċ ðuit i naoṁtact a m-beaca agur i n-diograir a g-caonúcracta. O! mo Dia, mo gráð fíorruiðe, mo fonar docríocnuigte, agur m'uile-maiteas, buð ró-mian liom tú Glacað le gráð agur le h-urraim cóṁ mór agur Glac aon deð' naoṁaiḃ riaṁ tú.

Agur gið nac riú me an oireað teargráð do moðuġað agur moðuigeadar-ran, gíðeað tiomnuigim duit uile cumann mo chroiðe cóṁ maic agur dá m-beiðeað miana mór-díograire na naoṁ go léir agam féin; agur in focair rin toirbirim ruar duit gac deagrmuaineað dá'r féidir le h-aigne diaða féin do macnaṁ no d'iarruiḋ le mór-urraim agur le lán-úcracc. Ní h-áil liom aon niḋ do tairgeað dam féin act me féin agur a b-fuil agam do toirbirt go

toiltionaċ lán-t-saor duit-se. O! a Tigearna, mo Dia mo Cruitiġteoir agus m'Fuarġaltóir, ir mian liom tú ġlacaḋ a n-díu le cumann, le h-urramh, le molaḋ agus le h-onoir, le buiḋeaċas le súntaċt, agus le gráḋ; le creideamh, le doċċas agus le gloine ċroiḋe, amail ġlac do naom Mártain, an Maigdean ró-ġlórmhar tú, an uain fheaġair sí an t-aingeal go h-úmal diaḋa an tan d'foillriġ sé súmdiamhair an incolnuiġte di: "Feuċ mise cailín an Tigearna, go n-déantar liom do réir do briġid."—N. Lúcas, i. 38.

Agus amail do léim naom Eóin Baisde le luaċġáir ins an Sgriosaid naoṁ, agus é i m-broinn a máċar; agus 'na diaiḋ sin air feicsin Iosa aiġ súḃal ameasg na n-daoineaḋ d'úmluiġ é féin go ró-mór agus dúḃairt go lán-diosgaireaċ, "Cuma an fuil nuaḋóruda, a fearann agus éisdeann leis, gaḃann luaċġair mór é tré gur an fuil nuaḋóruda."—N. Eóin, iii., 29. Mar an g-ceudna is ro-áil liomsa beiṫ air laraḋ le mianaiḃ sán-naomṫa, agus mé féin a ṫaḃairt suas duit lem' ċroiḋe uile. Uime sin, orrálaim duit anois luaṫġáir agus áro-ċumann, táimneul agus foillse ór cionn náduine gaċ deaġ ċroiḋe mar aon le molaḋ agus le súḃáilciḋiḃ an uile ċreutúra air neam agus air talamh, air mo son féin agus air son gaċ n-aon a ċuir é féin fám' ġuiḋe; ionnas go d-taḃarfamaoid uile molaḋ agus glóir duit go síorruiḋe.

Gaḃ lem' deaġ inntinn, a Tigearna mo Dia, agus glac mo mian, molaḋ do-ċoimriḋe agus beannaċt gan fóirċeann do ṫaḃairt duit do réir iomadamhlaċta do mórḋaċta do-laḃairṫa. Orrálaim iad so duit agus is é mo ró-mian beiṫ dá n-orrái gaċ lá agus moi-

mentc dem' faogal. Agus tugaim cuiread agus impidim air na frioraidib neamda teacht i g-cabair dam cum tú do molad agus buidheachas do bheit leat. Go molaid agus go mórmhighid gach pobul, treab agus teanga do naomh-ainm go pó-luachgáireach. Agus deónuigh do gach n-aon a déanfar airrionn go diadha, deagh-urramach agus a glacfar grádhmint pó-óirdheirc na h-altóra le lán-chreideamh, gnára agus trócuire d'fágail roimh do láma naomhta, agus mar an g-ceudna deónuigh é guidhe orm-sa, an peacach bocht truaillighte. Agus fós an uair bhonnfair-se gnára na caomhchrabhacta orta agus beid siad cómhcheangailte i ngrád leat, air d-tí imtheachta ó'n g-clár neamda lán de fóláir agus d'oileamain beannuighte deónuigh, a Tighearna, iad guidhe air m'anam bocht-sa.

---

18. Caib.

Nach ceart de dhuine beit aig gnúsad na Sádhmínteiro le deirmireacht, acht Criost do leanmain go h-úirísioll agus a cheadradha colluidhe do thabairt dá gnacht an chreidimh naomhta.

Criost.—Ni fuláir duit an uile gnúsad deirmireacht neamh-thairbheach a d-taob na sádhmínteacht-sádhoimhne so do feachad, má'r maith leat gan tuitim a n-dubaigéin an amhuis; "óir múchar le glóir an té bhideann aig gnúsad módhachta." Seanmóidhe, iii., 27.

Is féidir le Dia níor mó do ḋéanaḋ 'ná is féidir le duine a ḋuigfin. Tá fé ceadaiġte an fífinne do lorg go h-úṁal diaḋa do réir teagaifg fallám ḋiongṁálta na n-Aṫarać naomṫa.

Is beannuiġte í an t-fímpliḋeaċt fin d'fágann fliġte daingeaṅa, do-eóluir an aiḋnir agus na conrróide agus d'imṫiġeann air aġaiḋ i m-bealaċ follar, fírḋíreaċ na n-aiṫeanṫaḋ! Is iomḋa duine ċaill a ċreideaṁ an uair buḋ ṁian leis niḋe ró-áirde do léir-fgrúdaḋ. Is creideaṁ agus beaṫa ionnfuic a h-iarfiṫar orr-fa, agus ní árḋ-ċumar innfleaċta, ná doiṁneas fúinḋiamair Dé. Muna d-tuigir agus muna b-fuil fior na niḋeaḋ a tá fád' ḃun agaṫ, cionnas is féidir duit na niḋe a tá ós do ċionn do ḋuigfin? Géill do Dia agus úṁluiġ do céadfaḋa do ċreideaṁ, agus taḃarfar folus na h-eagna duit an ṁeud is maċtanaċ agus is tairḃeaċ duit é.

Fulaingeann daoine áirġe geur ċaṫuiġte a d-taoḃ na fácfáimínte-fo; giḋeaḋ ní orṫa féin is cóir a ṁilleán do ḃeiṫ aċt air an namaiḋ. Ná bí ró-fuimeaṁail ann, ná h-éirig ċum conrróide leis' fmuaintiḃ agus ná fheagair d'aṁfuraiḃ a ṫagann ó'n diaḃal; aċt creid-fe bfiaṫa Dé; creid d'á fáiġiḃ agus teiṫfiḋ an namaiḋ malluiġte uait. Is minic gur ró-ṫairḃeaċ do feirḃíreaċ Dé a leiṫéiḋiḋe fo d'fulang; de bríg naċ n-ionnfuiġeann an diaḃal luaḋ an díċreidiṁ, agus peacaiġ a tá in a feilḃ dílior ċeana aige; aċt ionnfuiġeann fé i mod eufraṁail luaḋ an ċreidiṁ agus daoine diaḋa.

Éirig air d'aġaiḋ, uime fin, le creideaṁ ionnfuic neaṁ-aṁfuraċ agus fmall air an t-fácfáimínt fo le

h-umal uppaim ; fag fa Dia uileacomactac an meud nac d-tagann leat do cuigfin. Ni mealann Dia coidce, act ta an te fin mealita a cuipeann an iomad docair ar a neart fein. Siubhlann Dia leis na daoinib fimplide ; agus foillsigeann é fein do na daoinib uirisle. "Tugann fé cuigse do leanbaib:" ogslann se doisse na h-eagna do'n aigne glan agus ceileann a grada air na daoinib deirmiseacha, uabaiseacha. Ta an seusún daonna lag agus is fusur é mheallad, act ni féidir cheideamh fisinneac do mheallad.

Dud ceart do'n uile seusún agus do'n uile sgrúdad nádurda cheideamh do leanmain, agus gan imceacht coidce roime, ná gábail in agaid: de brig go b-fuil cheideamh agus grád fán-céimeach agus go n-oibrigid ins an t-saghaimint t-fán-naomta só-óisdeare so air mod do-feicse. Oibrigeann Dia siosruide do-cuimgidhe uileacomactac nidhe móra do-sgrúduigidhe air neamh agus air talamh ; agus ní féidir a gníomarta iongantacha do léir-cuartugad. Da m-beidead oibreacha Dé so-tuigse aig an seusún daonna, nios b'féidir a rád go m-beidís miosbuileach, do-labarta.

TO THE READER.

THE first edition of the Irish *Imitation* abounded in grammatical and other errors. Hyphens, for example, were not looked after, because Father O'Sullivan, like all the old writers, felt that they were no more necessary than crossing the t's is now. However, their absence from Irish writing is a very serious matter now-a-days for our young Irish learners. The errors of this kind and of other kinds were so numerous, that very few will realize the enormous labour their correction involved. It is not a matter of wonder that where the errors were so numerous, some should have escaped correction. We give a very full list of them here.

The errors printed below are, for the most part, of a trifling character in the eyes of an Irish scholar—in fact, an Irish scholar would not notice them. The corrections are made for the sake of the young learners who will read this beautiful Irish translation. The editor of this second edition feels too keenly the difficulties such errors placed in his own way, to allow them to stand in the way of others. They are trifles, to be sure; but such trifles were puzzles to him when he began the study of Irish. One of the first books he read was O'Hussey's Irish Catechism—the edition of 1707—a book of classical Irish. Many a time he was tempted to throw up the reading of it, owing to

such little things as dots omitted or misplaced, &c., which he found in every page, almost in every line.

With regard to the more important errors here noted, the editor has to say that they were in many cases corrected for the press while the work was being printed. This is another proof of the difficulty of correctly printing an Irish work. Dr. O'Donovan corrected the MS. of his grammar over and over again for the printer, and yet many and serious mistakes crept in. It will be so, I fear, until our printers secure the services of a workman who knows Irish. The editor wishes to remark that ꝺo and ꝺe with the article eclipse in East Munster; and that ꝺe is used in East Munster, where ꝺo is used in the rest of Ireland. In this Father O'Sullivan has been followed. In the correction ꞇan to ꞇin, in p. 48, line 24, ꞇin is expletive. It is sometimes used in speaking, and pronounced ꞇan. Sul, in Father O'Sullivan's work, eclipses. We have left it without change, as we regard his authority sufficient proof of the correctness of such expressions.

clod-locta.

Tairbéanann an ceud uibir an leathánac; an dara uibir an líne.

Locta	Leasughadh
go gnáth	: do gnáth
2.11 ionnta ; pomplaigh 8.15	: ann ; pomplaigh
6.29 oipeadh ; dul 29.21	: an oipeadh ; a dul
10.6 deadair ; ir 30.27	: deadair ; ir
16.22 cráibheacht- 16.29 ; 49.21	: cráibhteacht
17.21 d'ar a.c.	: do chur in ár n-aghaidh
20.7 lugha- 22.2 ; 23.22 ; 27.13 ; 134.11 ; 106.11	: laighead
34.6 fuláir ; 'r an 48.24	: fuláir do ; sin
45.31 -glaigh ; mór 70.15	: -glac ; mó
46.25 urramaghar	: urramh aghar
50.23 d'foghn- 227.3 ; pianair 78.6	: d'foghan- ; pianóir
51.23 na ; ná 125.18	: ná ; na
58.21 taithigh- 72.3	: tathuigh-
64.10 lughad- 127.13 ; 171.16 ; 222.17	: laighead
68.7 cruithughthe	: cruthuighthe
71.29 -túir- 79.25 ; 68.19 ; 69.12	: -túra
78.11 -ungha ; linn 80.13	: -ungtha ; linn a
82.16 chum- 257.2 ; duit 82.7	: no ; leat
82.21 'na- 163.12 ; na 179.20	: 'ná ; 'na
90.15 thughann ; nghár 93.16	: thaghann ; nghrár
110.3 dóthair ; feirbír 110.21	: -thar ; feir-
115.6 aghair ; buaireadh 129.13	: aghar ir ; buaidhreadh
118.8 má th-fágthar	: má fágh-
138.11 dughr- ; fo-gh 153.4	: duthr- ; fo-gh
143.17 agh ; daoine 146.21	: Dele
149.4 ghaibh ; -duaighthe 151.4	: ghabh ; -duighthe
154.1 fmachtughadh	: fmachtughadh
167.1 ó ; foghluim	: uadh ; foghluim
171.19 diomhaoin	: diomhaoine
172.12 dhong ; aithnid 178.22	: dhoing ; aithne
179.9 amhic- ; t-aith- 181.24	: ainch- ; aithear

Loċta	Leaṙuġaḋ
183.13 olln-; aṙan 197.19	: ulln-; aṙ an
190.14 paiḋġe; -ṙṙainn 194.24	: ceapaiġċe; ceaṙṙainn
192.7 ṙúil; na 197.2	: ṙúl; n-a
192.7-8 laċa; ṙaċa	: laċ; ṙaċ
193.6 -ċeaḋ	: cṙéiġċe
202.21 -ċaiḋ; do 208.24	: -caiḋ; go
210.13 -ċeamaṙ	: -ċeamnaṙ
216.1 ṙéiṫiṙ; aġaiḋ 257.7	: ṙéiṫiṙ le; aġa.
219.16 moṙ-caiṫċe	: muṙcaiṫċe
219.28 doċaiṫeamh	: do ċaiṫeamh
226.10 d'ṙáġáil	: d'ṙáġḃáil
233.10 -ċéaċ óm	: -ċéa ċóm
234.4 cṙe ideamhain	: cṙeideamhain
258.23 -leaḋ; de 262.16	: -lceaḋ; do
taṙ meaḋon; taṙ meoḋ-	: taṙ meoḋan

ECLIPSIS.

b-ṙ; ḃ-p 47.6; t-t 105.5	: ḃ-ṙ; b-p; d-t

ASPIRATIONS.

a, mo, do Tiġearna	: Thiġearna
a ṫiġ- ḋia; do dia	: dia; do ḋia
tuairim cáċ; do cáċ	: ċáċ
dam-taṙ éiṙ e, ṫ, ḋ	: ḋam
ḋam-taṙ éiṙ d, ṙ, m, n-	: dam
7.18 ṙeiṙḃiṙ; deiṫeaḋ 19.22	: -ḃíṙ; -ċeaḋ
9.7 ḃ'é -101.21; -taib 133.20	: b'é; -taiḃ
21.27 -uġad; -uġaḋ 251-10	: -uġaḋ
32.2 ṙéiṫiġ- 120.21	: ṙéiṫiġ-
34.20 dóṫċ-; ṙíoṫ- 71.3	: dóṫċ-; ṙíoċ-
36.18 d'ṙeiċṙin; aṁġaiṙ 77.10	: -cṙin; -ġaiṙ
40.22 ḃṙiġ- 104.10; 139.15;	: ḃṙiġ
42.7 ṙaoċaiṙ- 180.7;	: ṙaoċaiṙ
43.6 -ċṫ -160.6; -ṙṫ 120-22	: -ṫ; -ṙt
54.2 -tiḃ; maṙ	: -ṫiḃ; -maṙ
74.4 -ġċe; -aċta 77.6	: -ġċe; -acta
91.3 miċ; mic 193.5	: mic
91.20 ṫiġ; -ḋċe 97.26	: tiġ-; -ḋċe

loċta	leaṙuġaḋ
110.4 ġac ; -ceaṙ 112.10	: ġaċ ; -ċeaṙ
115.9 -oiṙc- ; caiṙ 132.20	: -ṡiṙc ; ċaiṙ
134.15 ċáċ- 200.18	: cáċ
135.8 beic ; beiċ 188.19	: beiċ
143.12 cab ; iomṁ- 141.31	: caḃ- ; iom-
143.25 aġaid ; uaiġ- 150.14	: aġaiḋ ; uaiġ-
153.27 -cann ; -ċaṡ 168.8	: ċann ; caṡ
170.8 -ṙiġce ; coiċ- 173.7	: ṙiġċe ; coic-
185.2 -ċuiṙ ; ṁeud 200.21	: cúiṙ ; meud
201.10 -caṙ ; dimṁ- 206.16	: -ċaṙ ; diṁ-
216.20 moṙd- ; 'ṙéṙ 226.1	: moṙṡ- ; ṙéṙ
228.29 bṙiog- ; cum 236.4	: bṙiog- ; ċum
236.14 cṙoiṡb ; nocd 238.23	: cṙoiṡe-ḃ ; nocṡ
241.13 peaċ ; -ċac 242.21	: peac- ; -ċaċ
249.5 naoṁta- 263.4	: naoṁċa
261.9 coln- 246.3 ; ciod- 231.17	: ċoln- ; ciod-
ṙiġne a.c ; d'f	: ṙiġne ; d'f
bud ceaṙc-aġuṙ a leiṫéid fo-	: bud ċ-
beiṡ- 7.1 ; biṡ- 25.18 ; biod- 28.22	: ḃ-
ḃ-f 62.9 ; b'f 79.9 ; ḃ'f 136.18	: ḃ-f ; b'f ; ḃ'f

The last letter in following words should be aspirated :—

dud ; neam- 50.31 ; 99.24 ; 148.10 ; -ṡeam 80.6 ; ig 119.19 ; áṙ 131.29 ; naom 145.16 ; 192.23 ; ngniom 154.13 ; -deac 172.30 ; -cac 179.15 ; neac 179.31 ; -nac 251.14.

The last letter in following words should not be aspirated :—

-ṙċ 77.1 ; áiṫ 82.25 ; Cṙiorṫ 146.12 ; úṡ 178.24 ; duiṫ 178.9.

The first letter in following words should be aspirated :—

foill- 5.3 ; móṙ 7.11 ; coṁ- 15.3 ; mian 28.18 ; cáideaċ 30.9 ; 250.14 ; cuic- 30.20 ; ġéiṙe 39.2 ; dóṫċaṙ 58.15 ; cṙ- 64.10 ; 152.4 ; fon 79.8 ; paṙċaiṙ 75.20 ; 209.15 ; maiṫ 81.25 ; 216.20 ; ce- 88.7 ; feiṙḃ- 111.8 ; cáiṙ 115.3 ; cúiṙ- 124.10 ; -col 129.6 ; 143.13 ; céim 131.9 ; cuṙ 142.14 ; cóṁṙac 143.12 ; cola 144.18 ; fio- 146.21 ; cl- 158.12 ; f- 160.17 ; 238.21 ; mí ; coṙ- 162.16 ; fan- 167.20 ; ġṙá- 168.7 ; fol- 172.2 ; cea- 172.7 ; cuiṙ- 175.15 ; 196.5 ; 236.2 ; gl- 175.16 ; cuṙ

174.20; ṽuaḷ 180.16; ṽroċ 183.23; meaṛ- 184.15; fíun- 193.27; ṛḷ- 209.16; ṭṛ- 218.28; ġṛ- 222.2; ġlac 226.25; mil- 230.4; 255.3; ṽaoṛ 237.5; ṛaoṛ 238.20; ṽeaṅ- 241.16; caiṫeaṁ 250.15; móṛ 254.4; máṫ 261.6; moṽ 264.17.

The first letters in following words should not be aspirated:—

ḃaoġ- 31.8; ḟeaṛ- 42.9; ḃaiṛ 44.15; ṽuine 48.27; ċuaiṛṫ 54.1; ṽṛ- 65.6; ṁian 71.31; ṽo 73.9; ṫú 93.5; ċáiṛ- 93.21; 132.2; 181.2; ṁinic 95.23; ċaill- 118.9; ḟáġ- 147.1; ṽá 161.22; ḟola- 163.17; ċṛo- 163.22; ṁaiṛ- 164.7; ċoin- 172.17; ċoiṛṛ 183.6; 248.26; ċṛoil 189.9; ċuiṛ- 218.8; ṁ- 223.22.

The following commas should be omitted:—

Ṫe, 42.29; ,na 48.15; cionnaṛ, 109.21; ḟeaṛṛ, 126.15; -ġṫe, 222.8; ḟeiṛġe, 237.24.
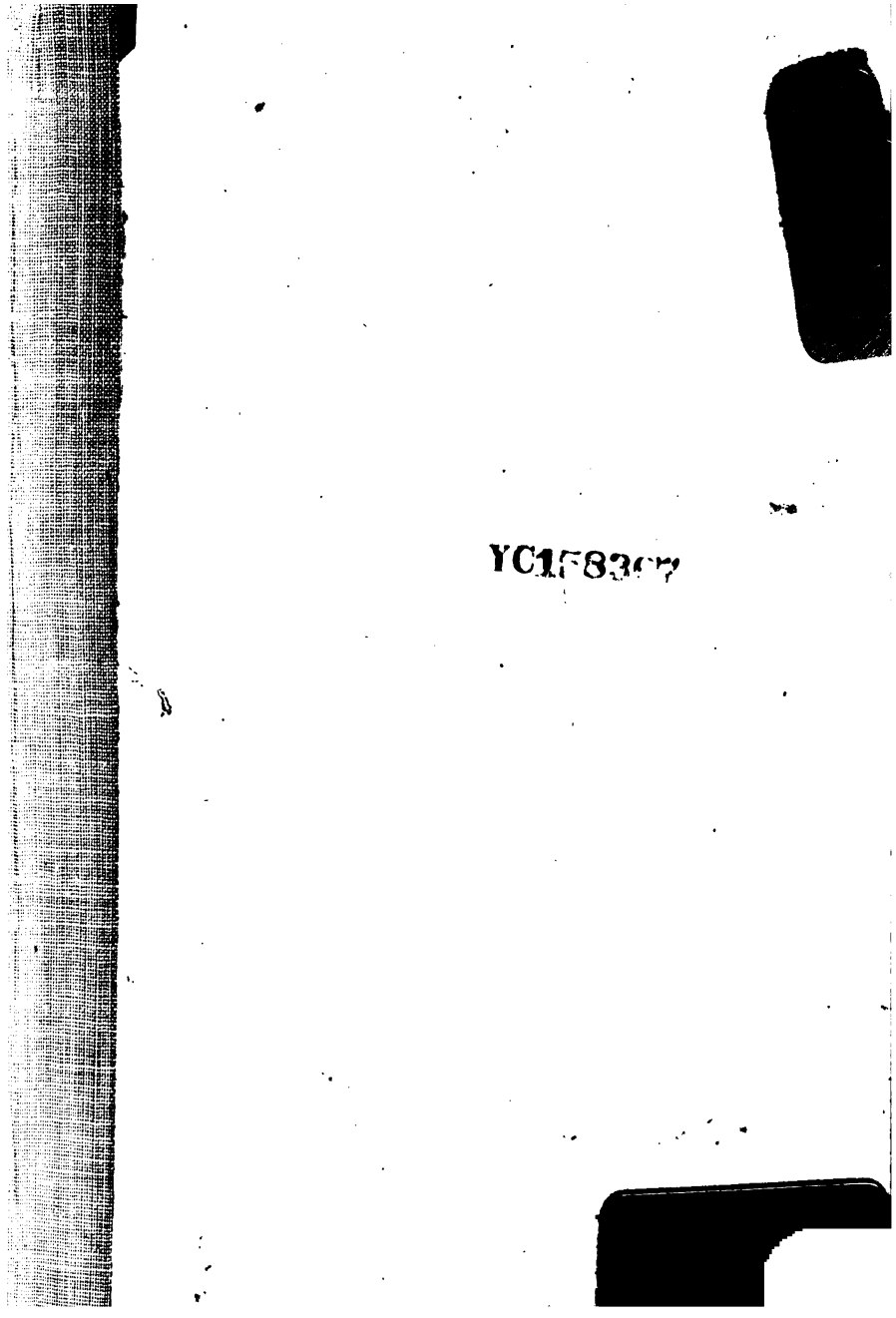
Loċta.	Leaṛuġaṽ.
HYPHENS.	
31.3 ḃ'ṛuil 132.27	: ḃ-ṛuil
93.2 ḃṛiaċṛaṛa	: ḃṛiaċṛa-ṛa
132.18 ṽ-ṫuġaiṛṛe	: ṽ-ṫuġaiṛ-re
132.31 ṽuḃaṛṫṛa	: ṽuḃaṛṫ-ṛa
136.10 ġcoṁnuiṽe	: ġ-coṁnuiṽe
137.2 ḃṛaṽ	: ḃ-ṛaṽ
137.8 ṛaċṛaṽṛa	: ṛaċṛaṽ-ṛa
143.18 ġ-coṛṛ-Ṫeon-	: ġ-coṛṛ. Ṫeon-
144.4 ṛoṅṛa	: ṛon-ṛa
154.2 ṭṛaoṛ; ṭṛaoḷ- 145.2	: ṫ-ṛaoṛ; ṫ-ṛ
172.12 ṽ'on; -ṛo 240.14	: ṽo'n; ṛo
229.3 ċeaṅa ṛa	: ċeaṅa-ṛa
234.3 ḃ'ṛuil	: ḃ-ṛuil